

14. 1. 22.

G. S. C. S. 1161

SCS#1161

Thomas F. Torrance

EXAMEN
DOCTRINÆ
D: Johannis Simson,
S. S. T. In Celebri Academia
GLASGUENSI
PROFESSORIS.

Authore JOHANNE FLINT
Pastore Edinburgensi.

EDINBURG I,

Typis Viduæ Johannis Reid, Anno C. N.
MDCCXVII.

И Е М А Х И
ДИЯТОС
желаетъ
гитъ, и съзѣ
глаголи
прѣснѣ

THEATRICAL REVIEWS OF LONDON BY A MEMBER OF THE STAFF.

ДЯЧУНІДЗ

M C anno M^{CC} V¹⁰⁰

DEDICATIO *Amplissimis et Specta- tissimis Dominis,*

Dom. JOHANNI CAMPBEL
Consuli Consultissimo,

CAROLO HOPE,
JACOBO CLEALAND,
GEORGIO HALYBURTON,
ARCHIBALDO M'CALLA, } *Prætoribus
Dignissimis;*

JOHANNI WIGHTMAN *Ædili Vigilantissimo*
ROBERTO WIGHTMAN *Quæstori Fidelissimo* ;

Totique Integerrimo Senatui Civitatis
EDINBURGENSIS.

Honoratissimi,

VEstra cum venia, ad Vos itur, cum
Levidensi Munere, Vobis, enim post
DEUM et Ecclesiam, primam redde-
re decet rationem Negotiorum quæ nobis fa-
cit vestra, in Ecclesiam hujus Civitatis, Munifi-
centia,

centia; Munificentia, inquam, cuius tanto Illu-
 strior Laus est, quanto in Vestri Ordinis Viris
 Exempla ejus extant Insolentiora. **Judas Vir**
DEI jubet nos decertare pro **Fide** San-
 ctis semel tradita, quam Fidem vos since-
 ro Animi affectu profitemini, ut et omni Studio
 promovere conamini: Vitio mihi verti non
 debet quod in hoc Libello EXAMEN Do-
 ctrinæ à tramite Veritatis discrepantis in-
 stituam, et in manus Vestrás cum Animi ob-
 sequentissimi testificatione sincera Tradam,
 et quod ut benevole Accipiatis, mihi et
 meis Cōnatibus simul et Ecclesiæ, jugiter
 faveatis, Humillime Rogo. Tu Domine
Campbel Consul Humanissime, Qui evectus
 ad hoc Honoris fastigium fuisti, Tempore dif-
 ficissimo, quo ipsa Civitas tantum non
 oppressa, cum vigilantissimo Senatu o-
 mnes superasti Calamitates. Tu, inquam,
 Clars. Sanguine natus, stemma Ducens
 ab ILLUSTRISSIMA FAMILIA ARG A-
 THELIEN; ex qua prodit Sapientissi-
 mus et Pientissimus MARCII Cervicem
 suam Fatali Securi, paulo post Restaurationem
 Car. II. Propter Causam Christi lubentissi-
 me tradens, ut et Magnanimus COMES Re-
 gnante Jacob. VII. ob eandem DEI Causam:
 Vivunt autem, DEI Gratia Duo NOBILIS-
 SIMI

SIMI FRATRES. Heroicus ille Dux ob
Rei Militaris peritiam Animique Fortitudi-
nem per *Europam* Celebris, qui *Anno 1715.*
Regiis præfuit Copiis, et subito atque op-
portune suppetias huic Urbi ad Incitas a Re-
bellibus pene Redactæ, fulit, atque 13.
Novembris parva Militum manu. Dies gra-
to Animo Recolendus). Ingenes Hostium
Copias fudit, fugavitque. **C O M E S** de
I S L A silentio non prætereundus, quem
ipſi *Angli* ob mellifluam Elcquēntiam, et
Jurisprudentiam admirantur. Quanti ILLU-
STRISSIMA hæc FAMILIA a *Scotis* æsti-
matur. Ita hanc, AMPLISSIMI DOMINI,
Vestræ Civitatis a Patribus partam, a Vobis
auetam, strenuissime ac fidelissime pro indu-
bitato Serenissimi Regis **G E O R G I I** jure
Contententibus, ad seros Nepotes feliciter
transmittite, Gloriam. Vobis Legatis
SIMISQUE FAMILIIS nonquam Tur-
batam Pacem, Animorumque Tranquillita-
tem, tandemque Coronam Justitiae in Cœlis
Sempiternam Calidissimis optat Votis,

Dabam Edinburgi,
Jan: 7. 1717.

Vestris Nominibus
Devotissimus,
Jo. Flint.

LECTOR BENEVOLE,

SPerò Te non multos reperturum Errores sensum turbantes, peto igitur, ut Candidus et Eruditus Lector, Sphalmata corrigat Typographica, V. G. Pag: 8. Lin: 26. Lege Evangelii. p. 20. l. 29. l. Argumentum. p. 26. l. 4. ex professo. dele punctum. p. 31. l. 25. lege quidam. p. 34. l. 3. l. eo. p. 37. l. 4. l. differendum. p. 78. l. 9. l. innuere. ibid. l. 23. l. elegisse. p. 82. l. 17. l. multijugæ. p. 86. l. 20. l. Scoticanam. p. 93. l. 19. l. Causa. p. 131. l. 3. l. promulgatum. p. 134. l. 20. l. adduximus. p. 135. l. 21. l. occur-
runt. ibi. l. 22. l. secundam. p. 144. l. 10. l. ut. p. 147. l. 4. l. Imputatione. p. 164. l. 28. l. Versum. p. 186. l. 29. l. Spiritui. p. 215. l. 5. l. placatur.
Errata nonnulla hisce similia occurrere pos-
sunt, quæ facile emendabit Lector.

PRÆFATIO

A D

LECTOREM.

Benevole Lector,

MIHI cogitanti, de lurida et tetrica Ecclesiæ per *Europam* Facie, obversabatur cum primis *SCOTICANA*, Mater Charissima, quæ ab Incunabulis beatæ Reformationis, inter cæteras Ecclesiæ, ob Doctrinæ Puritatem micuit; cuius Certamina varia et sanguinaria (regnantibus *Jacobo VI. Carolo I. et II.* ut et *Jacobo VII.*) fuerunt, cum Turgidissimis *Eraſtiano-Præſulibus*, qui nunquam non cessarunt pulcherrimum Ecclesiæ Regimen; quod reddidit nostram Ecclesiam *pulcram*. ut *Tirtsah*, *amœnam* sicut *Jerusalem*, et *terribilem* ut *vexillatæ Turmæ*; Solennibus Fœderibus haud rato munitum; funditus evertere: Imo eo Dementiæ procedebant, ut plumbeo Internecionis Argumento, Sanguinem nobilissimorum Virorum, Pastorum aliorum-

aliorumque Christianorum plenissime effuderint; quo Via sternetur ad Idololatriam et Tyrannidem Papalem: Donec subito et inexpectato advolaverit *Magnus ille Princeps Auriacus Gulielmus*; postea *Magnæ Britanniæ Rex Beatissimæ Memoriæ*, qui Ecclesiam in *Britannia* ex Decumanis istis Fluëtibus eripuit; atque Benignissimo **NUMINIS** Favore in hunc usque Diem, contra omnes Infidias et Procellas (*ad Thronum erecto Serenissimo, Clementissimo et Potentissimo G-EORGIO Magnæ Britanniæ, Hiberniæ et Franciæ Rege*) in Vádo stat. Ast proh Dolor!

----- *Medio de Fonte Leporum,*
Surgit amari aliquid. -----

Nam Dogmata hisce in Oris Häxterius non venditata indies suppullulant, a D: Johanne Simson S. S. T: in Celeberrima Academia Glasguensi Professore proposita, et mordicus propugnata sunt: Quandoquidem igitur, in publico Discrimine omnis Homo est Miles, et, ut mihi videtur, non sunt, ut loquitur *Cunæus de Repub: Iudeorum, Lib: 3. Generosi lapsus Errores*; sed Fundamentum obscurantes et concutientes; non potui mecum habitare, et perpetuo litare Silentio, idcirco ego minimus in Ecclesia DEI, current

rente Calamo, et Sermone non terfo aut
compto, sed proletario EXAMEN DO-
CTINÆ hujus Viri Docti, *ατερε τυμπανον*
ποισογιαννην αγκατος suscepit: Ne, si fieri po-
terit, peregrina hæc Dogmata, huic Ecclesiæ
ignota, latius serpent; Viresque eundo ac-
quirant: Ut et alios Viros mage aptos et
idoneos extimularem ad concertandum, uno
Animo pro Fide Evangelii. Non Ambitio,
non petulantis Ingenii Libido, non vanæ
Gloriæ Cupiditas, non Odium aut Invidia
in illum, aut Studium Partium me exci-
tarunt ad hanc Pugnam: Sed, ni læva sit
Mens, sola Conscientiæ Vis, et Zelus pro
Véritate semel Sanctis tradita. Agnosco im-
probum fuisse Laborem, *Professoris* Stro-
phas detegere, Mæandros rimari, Plicasque
enodare, quibus suam incrustat Sententiam.
Observatu dignum est, tria Fila integrum
Professoris Telam percurrere; puta Peri-
pherias Evangelii nimiam Extensionem; Vi-
rium naturalium in immensum, et supra
modum Exaltationem; denique Imperii
Rationis cum Scriptura, Divisionem. Ilias
malorum oritur haud dubie, ex hac nova
Doctrina, ad *Anticyras* dudum ab Ecclesia
Scoticana relegata: Præfertim cum orna-
tissimi Juvenes, quorum tenebrimi Animi
facillime

facillime imbuuntur (*Et quo semel est imbuta recens servabit Odorem Testa diu*) eam imbibunt, et nullo Negotio Inventis addunt; atque in pejora Præcipites ruunt: Uti notum est in Sequacibus *Lutheri, Arminii et Johannis Coccei.* Fateor nonnullos hæc Dogmata pro nihilo habere, alios vero ea autumare tolerabiles Ineptias; *Jacobitas* autem, et id genus Homines, Pedibus in ea ruere; gementibus hujus Ecclesiæ Viris probis et Piis. EXAMEN nostrum ad Responsiones a Prof: Libello datas limitatur: Nihil mihi negotii cum D: Websteri Lite, aut Decisionibus Deputatorum *Syn: Gen:* Lubentissime hanc nostram Opellam, qualemcunque submitto harum Rerum peritis æquisque Æstimatoribus; imprimis charissimis Fratribus Ecclesiarum Pastoribus. Illucescat lætissima hæc Hora, qua Serra Jurgiorum, Litium, Contentionum et id Genius, amplius non erit reciprocanda, qua in suavissimis DEI Amplexibus, circumplexi, qua ob omni Peccato, Tentatione *Satanæ* et Calamitate liberati, Æternum Canticum Mosis et Agni cantabimus. Interim Lector humanissime, ne desinas calidissima concipere Vota pro Ecclesia, speciatim *Scoticana*, et pro me, qui sum, *Tuus δος και πᾶς,*
Edinb: Jan. 7. 1717. *Jo. Flint.*

INDEX CAPITUM.

- CAP. I. De DEI Placabilitate ejusque Annexis, *Pag: 2.*
- Cap. II. De Ordine Decretorum, *Pag: 36.*
- Cap: III. De Statu Infantium, et Annexis *pag. 50.*
- Cap: IV. De DEI Providentia, *Pag. 88.*
- Cap: V. De Fine Ultimo, *Pag: 104.*
- Cap: VI. De Fœdere cum *Adamo* inito, *Pa. 118.*
- Cap: VII. De necessaria et infallibili Connexione, *Pag: 150.*
- Cap: VIII. De Propagatione Peccati, *Pag: 168.*
- Cap: IX. De Peccato in Inferno, *Pag: 180.*
- Appendix, De Necessitate Pœnarum Æternarum, *Pag: 200.*
- Cap: X. De Justitia Christi imputata, &c. *Pag: 205.*
- Cap: XI. De Ratione Principio, &c. *Pag: 224.*
- Cap: XII. De unica Anima in diversis Corporibus, *Pag: 246.*
- Cap: XIII. De Esu Sanguinis, *Pag. 250.*
- Cap: XIV. De Incolis Lunæ, *Pag: 256.*
- Coronis, De *Markio*, *Pag: 263.*



Examen Doctrinæ

Domini JOHANNIS SIMSON S. S. Th.

In Celebri Academia Glasguensi Professoris.

OLENDUM sane, quod ὑποτύπως
σις τῶν ιγιανόντων λόγων, uti lo-
quitur Apost. 2 Tim: I. 13.
in Ecclesia Scoticana non retine-
atur, quæ ab ipsis Reformationis
Incunabulis, ob puritatem Do-
ctrinæ, Cultus, Regiminis, et Disciplinæ; sum-
ma cum laude, ab omnibus Ecclesiis celebrata
fuit : Verum enim vero Dom. Prof. Simson,
in Academia Glasguensi, Vir Acumine præditus,
non solum introducere conatur, diversum lo-
quendi modum, verum etiam dogmata, ab Ec-
clesia Scoticana improbata. Quæ fert Animus
ad limam et trutinam, sciz. Oraculorum Sacro-
rum, Confessionum Fidei, Catechismi cum Ma-
joris tum Minoris, ut et Virorum sanctæ Doctri-
næ tenacium, expendere. Quo vero acutatiūs
nostrum absolvamus institutum, κατὰ πόδας eum
prosequemur in suis Responsionibus ad Libel-

EXAMEN

lum Dom. Websteri stylo minime felle tincto, juvat hanc sequi methodum; in antecessum Statum Quæstionis rite et clare proponere, dein, Argumenta quibus nostra nititur sententia, in medium proferre: Denique, Prof. argumenta, quibus suam suffulcit Opinionem, diluere. Nostrum igitur Tractatum et Examen distribuimus in Capita singulos Articulos spectantia, quæ, sciz. Capita ut plurimum tribus constabunt Sectionibus.

CAPUT I^{mum.}

De Revelatione Objectiva Naturæ Lumine Hominibus patefacta.

JUvat sententiam Prof. in medium proferre; ita docet Pag. 77. prope finem, *DEUM lumine Naturæ, et operibus Creationis et Providentiæ, traditionem*, Prof. etiam addit, *Revelationem objectivam omnibus dedisse hominibus obscuram suæ Placabilitatis seu Reconciliabilitatis, quam Ethnici cognoscere poterint, si eam perpendant et obseruent*: Proinde, pag. 78. *Ethnicos scire posse Remedium pro peccato esse comparatum*: Denique, pag. 80. *Si Ethnici in Sinceritate, Veritate, et diligentí Mediorum Usu, quæ ipsis suppeditat Providentia; a DEO peterint cognitionem Viæ, qua Reconciliatio obtinetur, grato Obsequio, ipsorumque Saluti necessariam, DEUM velle hanc ipsis revelare*. Ni fallor, hæc sunt Prof. Dogmata, quæ examinare lubet.

SECTIO 1ma.

QUæstio, 1mo. non procedit de Principiis, apud omnes omnino homines, receptis, *E. G. DEUM esse, Veracem esse, et omnino colendum*; hæ autem sunt Veritates lumine Naturæ notæ, et spectant ad τὸ γνῶσον τὸ Θεόν *Rom. 1, 20.* Nec 2do. in eo vertitur cardo controversiæ, An hæc Principia præsupponat Theologia supernaturalis, et ea, huic recipiendæ aliquo modo inserviant? Neque 3tio. Quæritur de Principiorum lumine Naturæ cognitorum Utilitate, quæ quidem est multiplex, etiamsi ea non assurgat ad fines a Prof. assignatos? Verum postremo, quæritur, An lumine Naturæ, per opera Creationis, Providentiæ et per traditionem, absque Revelatione, nunc Verbo scripto petefacta; *Omnes omnino Ethnici nunc cognoscere possunt DEUM esse placabilem, Remedium pro peccato esse comparatum, cognitionem hujus esse ipsis revealandam, modo sincere eam quærant, mediisque suppeditatis diligenter uterentur;* atqui ejusmodi manifestationem objectivam manifeste esse Evangelii partem uti loquitur Prof. pag. 79. Jam lubet hæc κατὰ μέρος pensitare, atque omnium primo de DEI Placabilitate differendum est.

SECTIO 2da.

AAgredimur Examinationem harum thesium; Et 1mo. De Placibilitate, quæ denotat, vi

EXAMEN

vocis facilitatem, promptitudinem, et pronitatem ad condonandum : Notum, Doct. *Amyraldum* hanc Plaeabilitatem propugnasse, quomelius hypothesin tueretur de Amore DEI erga Genus humanum universali ; atque ex hoc amore, statuit Christum a Patre in Mundum fuisse missum, tanquam Remedium universale, ad procurandam omnium et singulorum Salutem, sub conditione Fidei ὁμοληφεις habuit Camer. et Testard. ipsius Præcursores.

*Arg: I*mum. Si Deus nec per opera Creationis nec Providentiæ, imo nec per traditionem absque Supernaturali Revelatione supra explicata Placabilis conspicitur, tunc frustra illa asseritur, oportet per partes hanc nostram positionem Statuminare, atque in aprico est DEUM non representari Placabilem operibus Creationis, quippe nondum intraverat Peccatum, hoc opere absoluto, et consequenter nihil condonandum ad quod Placabilitas habet respectum, idcirco ex hoc fonte dimanare nequit : Verum opera Providentiæ forsan nostrum extorquent suffragium, periculum faciamus ; Jam constat rupto fœdere Operum *Adamum* se abscondisse et metuisse *Gen: 3. 8, 10.* Imo terrore pressum anxiō ne e vestigio subiret DEI Judicium terribile coram quo consistere nequiebat; ut, *Cla: Mark: docet hist: Parad: Lib: 3tio Cap: 10.* Atque omnes homines in Statu destituto quales sunt Ethnici vivunt sub rupto hoc fœdere et consequenter non possunt non Judicium DEI terribile timere, *Adami enim metus, fuga, et irritus ad se inter arbores occul-*

tandm

tandum conatus, nullam indicant Placationis Divinæ spem; imo potius ostendunt Adamum tam Placabilitatem DEI quam Remedium ullum a DEO inventum ignorasse; utique si ullam sperrasset veniam non a DEO fugisset; saltem hæc fuga fortius concludit, contra hujus Placabilitatis notitiam quam quicquam a Prof. ad ductum concludit pro ea. *Owenus in Hebr: Vol: I: Exer: 8: §. 13.* Dicit, Adamum nullam solamini-
nis aut misericordiaæ expectationem habuisse, ejusque stultitiam apparuisse in eo, quod se absconderet: Porro ait, Illum fuisse adeo attonitum ut omnino nesciret, quo se reciperet. Unde mihi peripicum videtur Adamum nihil cogitasse de Divina Placabilitate etiam si conscientia eorum nonnunquam cauterizata, *i Tim: 4. 2.* In profundum eos conjiciat somnum, verum hac conscientia experrecta tremendnm reformidant Tribunal: Atque ipse Amyrald. *de Rel: part: 2d: Cap: 17:* Suo calculo evertit suam placabilitatem, docet nempe, hominem aufugere a conspectu Divino ob metum pœnæ Infligendæ, sicut Sceleratus, conscius sui sceleris in timore versatur, etiam si ad tempus conniveat Judex, perpetuo in animo volvens Judicem solummodo pœnam differre: Imo docet, Nos in universum hisce imbutos esse Principiis; hæc Amyrald. Traditionem quod spectat quæ suam debet originem Proteuangelio, obvium est distinctionem, factam fuisse, *Gen. 3: 15:* Inter semen mulieris et serpentis. Jam hæc traditio arcessenda vel a semine mulieris vel serpentis, inficias ire nolo, hanc traditionem, non solum perseverasse apud omne Semen mulieris, verum etiam in dies per nova al-

EXAMEN

loquia corroboratam, quod dici nequit de traditione a semine serpentis propagata, an Cainitæ (*quorum omne figmentum cogitationum malum fuisse omni die afferit Moses Gen. 6: 5:*) Traditionem custodirent, minime gentium nec eas omnes traditionem vel Remedii vel placa-bilitatis servasse probabit Prof: atque huic Ve-ritati suffragium dat: Doct: Heidegerus Hist: Patr: Pag: 245. Inde est quod *Judas vers: 11: men-tionem facit viae Caini, quæ quidem via seu ὁδός juxta Mag: span: Hist: Eccles: pag: 279.* Ad tria revocatur capita. *Abnegatio, scil: Seminis benedicti,* in quo DEUS se placabilem ostendit. Dein *Idolola-tria* denique *Corruptio Sacrificiorum*, atque hæc *Cainitica* Impietas successu temporis ea sumpsit Incrementa ut totum pene humanum Genus oc-cuparet, Et quis probet Revelationem superna-turalem a lapsu factam inter multas Gentes tem-poris progressu oblivioni non fuisse prorsus tra-ditam, jam quandoquidem homines ita corrup-ti in primordiis sint; quid quæso putandum de Gentibus alienatis a Civili statu Israelis et extra-neis quoad pætorum promissiones Eph: 2: 12. Quas sivit DEUS suis ipsorum viis incedere, imo omnes prax: 14: 16. Quibus DEUS sua non indicavit Statuta quorum cognitio has Gentes latebat Psal: 147: 19, 20. Rom: 9: 4. Et harum Gentium multas so-lido non caruisse fundamento cui fidem Remedii superstruerent probare erit arduum, si non *ἀσύνταχτον*.

Arg: 2dum. LUMEN Naturæ ita patefactum ut supra, Nullum suppeditavit nobis Exem-plum, quo penes nos sit concludere hanc pla-cabi-

cabilitatem: Ruspentur integra Naturæ Volūmina, et in propatulo erit, Neminem in hunc usque diem percipisse fructum ejus, Remissionem, sciz: Peccatorum, Imo, vel ullam promptitudinem in DEO ad condonandum; clarescit igitur ex hoc fonte dimanare non posse, harum Cognitionem. Imo, Multiplicia Extant Exempla Justissimi Dei Judicii quæ Enarrare supervacaneum est, Exempla inquam iræ DEI in homines (ne exceptis quidem, Infantibus) quæ nec placationem nec placibilitatem indicant; Non possum scire Regem esse placabilem qui per longam annorum seriem ne unum dederit ejus Exemplum, in aperto est DEUM esse placabilem et placatum in Christo, sed Sermo est de cognitione hujus ex Lumine Naturæ.

Arg: 3tium. DOCTRINA quâ Usui Mediorum sincero et precibus moraliter seriis annectitur Cognitio Remedii pro peccato, ut et salutis Æternæ Impetratio modo viribus Naturæ, quæratur, male audit, verum in Catena Prof. ut supra evolutum, ita stat; suo loco differendum de Cognitione Remedii.

Arg. 4tum. MANIFESTUM est DEUM Placabilem (de pronitate ad condonandum loquimur, non de absoluta Remissionis possibilitate) et actu Placatum respectu Objecti æque late patere: Jam in confessu est DEUM actu placatum seu Reconciliatum esse solummodo in Christo, uti patet, 2 Cor. 5. 19. Cæterum, Cognitio DEI in Christo reconciliati; eruitur duntaxat ex Sacr. Script. non ex Lumine Naturæ, ita etiam hæc

Divina

EXAMEN.

Divina Piacabilitas, quippe DEUS placabilis esse nequit erga eos quos ἐις οργὴν constituit *I Thess. 5. 9. προγεγραμμένες ἐις τέτο τὸ κρῖμα* *Jud. 4.* Quia nulla in DEO propensio aut Inclinatio ad Ignoscendum iis quos in Æterno suo Decreto præterivit : Inficiandum non est eos Reprobos quibus Evangelii lux Affulserit θεοπετικῶς DEUM placabilem quibusdam saltem ex hominibus et Placatum scire ; Verum non ex Lumine Naturæ, de quo quæritur jam aulæum complicare lubet, et ad diluenda Argumenta quibus Sententia Prof: fulcitur progredi Licet.

S E C T. 3^{ta}.

Arg. I^{um}. Consentaneum erit auscultare Profroganti, Pag. 78. Quo pacto DEUS reconciliabilis omnibus Gentibus Christianis nisi Christus Justitiae Satisfecisset Divinæ? Dein qui poterit Christus in Mandatis dare Discipulis, Ite, et predicate Evangelium Omnibus Gentibus? &c. Resp. Ad primam Quæst. DEUM minime Reconciliabilem omnibus Christianarum Nationum individuis in universum sumptis, et, consequenter Christum pro iis non satisfecisse, pro generibus singulorum uti loquuntur satisfecit, et pro ovibus ex omni Gente et Statu. Dein ad Secundam Quæst. Resp. Optime potuit Christus Prædicationem Evangilii injungere etiamsi Justitia haud satisfecisset Divinæ pro singulis, quippe primo hoc pacto jus DEI sartum tectum conservatur, quo homini Officium

præscribitur, etiamsi nec in Intentione DEI aut Christi solutio facta sit pro iis; Porro finis Operis et Operantis distinguendus, licet uterque suum sortiatur effectum in Electis, non autem in aliis externe vocatis, quemadmodum in præconio legali finis Rei est vita, *Lev. 18. 5.* Non autem DEI quia, *Rom. 8. 3.* *Lex Impotens est:* verum Convictio Hominis Impotentia per Legem, agnitus peccati, *Rom. 3. 20.* *Et manuductio ad Christum Gal. 3. 24.* Præterea DEUS eos reddit *ἀνεπολογήτους* supposita eorum contumacia, quoniam non habent quod prætexant suo peccato, *Joh. 15. 22.* tandem quæstio in Ambiguo ponitur, Si sensus sit Christum non potuisse tale emittere mandatum nisi pro singulis satisfecisset; Culpandus, si vero pro quibusdam ex istis Gentibus tunc fundamentum datur solidum ejusmodi mandati.

Arg. 2dum. SUCCEDIT alterum illudque *Achilleum*, desumptum ex Benignitate et tolerancia Divina, quam exercet beneficus Deus erga Genus humanum, atque ad subsidium vocat *Doctiss. viros Do. Nimirum Owenum vol. I. Exer. 8. 28. 79. Cla. Witsium Oecon. fæd. Lib. 3. Cap. 5. &c. 7. Resp. imo. DEI Lenitas et tolerancia, in se considerata, nequaquam probant quod vult Prof. quia simplex Tolerantia minime indicat propositum et Inclinationem in Deo condonandi, alioquin hæc semper obtineret, quod minime dicendum. Dein omnis hæc Lenitas et Tolerantia optime consistunt cum DEI proposito puniendi, ut legere est, *Ro. 9. 22. pertulit ἐν πολλῷ**

μακροθυμία, Vasa iræ coagmentata ad Iram; sane hæc vasa iræ sibi imponunt, si ex Lenitate concludunt DEUM esse propensum et proclivem ipsis peccata remittere. Denique, in Mundo est nihil in ipsis personis esse unde conficitur hæc propensio, seu facilitas in DEO ad Gratiam ineundam cum iis. Quoniam indies observant impios et scelestissimos prosperam agere vitam; e contra virtuti deditos omnibus cumulari malis proinde quandoquidem, ii, qui Luce Evangelii odium aut amorem DEI scire nequeant ex prosperis aut adversis חכל לפניהם Ecc. 9. 1. Omnia ante faciem sunt, etiamsi aliunde sciunt, multo minus ii qui hac destituuntur Luce, quales sunt omnes Ethnici, scire queant Eterna Dei proposita Amorem Sciz. aut Odium ne vel propensionem ad ignoscendum ex hac Lenitate, quæ nequam dissolvit Obligationem ad pœnam; grato agnosco animo Do. Haliburton, mihi præluxisse in his Responsoribus ut videre est in Aureo Libello cui Titulus, *Naturalis Religio insufficiens*, Pag. 142. quem Librum nonnulli Pastores plurimum Reverendi suo approbant Calculo; Expedit jam summa cum modestia sermonem Do. Owени ponderare ut et Celeb. Witsii. Ovenum quod spectat Occasio observatu digna est, probare Sciz. Remedium dari pro homine etiamsi, Angelos Judicio illius Diei reliquerit, Jud. 6. atque hæc est secunda Ratio hujus Dispensationis quod Deus statuerat genus humanum lapsum successive conservare ut in propatulo essent Divinæ perfectiones Gratia, Sciz. et Misericordia

recordia quæ in prioribus Dispensationibus luculenter, nondum fuerunt manifestatæ, sed quibus fidiculis extrahi poterit Cognitio hujus propositi, nisi Deus id palam fecisset promissione illa insigni, *Gen. 3. 15.* quæ dudum apud multas Gentes in oblivionem traditur, nec ex Lumine naturæ cognosci poterit; nec stringit quod additur, exactio Sciz. Cultus, post Ingressum peccati, quia jus Dei semper manet illibatum et immotum quoad Legem Moralem, nec ulla extat, nova Cultus exactio post Lapsum quæ supernaturali non debet ortum Revelationi, et præscriptio nova non pertingit ad omnes: Agnoscit vir Doctus, Impossibile esse gratum Deo præstare cultum, nisi inquiratur Liberatio, imo addo nisi fide ipse recipiatur Liberator. Cum Owenus Dicit, non potuisse consistere cum Justitia erga hominem exigere Sciz. cultum ab eo absque suppositione possibilis Libertatis: proinde Owenus, ita Explicandus quod genus humanum non sit in statu desperato sicut Diaboli, quia imo uti jam dictum, Rationes, dat Egregius ille vir, ob quas Remedium homini non autem Diabolis prospicitur, nimirum ut palam Divitiæ Misericordiæ Divinæ proponerentur: 2do. quoniam Owenus ex professo in *Theolog. Pag. 49, 50.* Disputat contra hanc Dei placabilitatam, et certe vir ille, summo Judicio prædictus, inter se pugnantia non loquitur. Clas. Witsium inspicere Licet qui *Oecon. Fed. Lib. 3. Cap. 5, 7.* dicit Externam vocationem peragi aliquatenus verbo naturæ, sed plenius verbo revelationis supernaturalis,

sine

fine quo omne verbum Naturæ insufficiens et inefficax
 esset ; quæ postrema verba a Prof. in medium
 nos producuntur, et quis Negat homines voca-
 ri verbo naturæ ad considerandum et quærendum
DEUM Benefactorem qui vitam dat et conservat,
 ut et Alimentum, &c. Suppeditat. Et hæc voca-
 tio Cognitionem Remedii et Divinæ placabili-
 tatis omnibus communem non infert, §. 8. *Cla.*
Witsius Rhetorem agit uti optime potuit, et
 ut dici solet, Nihil esse Infelicius Rhetore defi-
 niente, ita Oratores haud raro minus solide
 arguunt, ubi facundiæ nimium indulgent, ve-
 rum duplex testimonium Scripturæ expendere ju-
 vat, *Prax.* 17, 27. & 14, 17. Ita Naturæ voce
 invitantur homines ut quærerent **DEUM** si forte pal-
 pando ipsum invenire queant ἀξιούμενος τον est
 hanc Concionem Pauli in Curia Atheniensi esse
 habitam, ut videre est *Versu* 23. 24. Atque in
 ea exprobat ipsi tanquam vitium quod fuerint
 δεισεδαιμονεσεποὶ et fatuam illam paxin quâ Deos
 suos sacrificiis nutririri, aliisque externis manuum
 ministeriis juvare conabantur, atque Rationes
 quibus hance redarguit insaniam deducuntur
 imo. ab Universali Povidentia DEI supra om-
 nes omnino Creaturas : Et 2do. a speciali
 erga genus humanum, que deducitur ex eo,
 quod, condito homine ex Uno sanguine, ficeret
 eum habitare super universam superficiem Terræ,
 versu 26, &c. Dein vers. 27. quod omnes et
 singulos invitat ad se quærendum et attre-
 standum, jam ex hac συναρτεια constat Paulum re-
 ducere Athenienses ad supremi Entis Cogniti-
 onem,

onem, a quo, per vanos λογισμούς et insulsam praxin, misere deflexerant; igitur nihil duxit antiquius ad eos convincendos clara hac narratione divinæ Providentiæ quæ in partes ab eo dispescitur. *Tum. Vers. 31.* hisce de Providentia delibatis, sermonem instituit de Christo, unde clarescit minime in mentem Pauli venisse quidquid differere de propitiatione per Christum donec Atheniensium animos præparasset insigni hoc præfamine. Idcirco loquitur inquit, *Doct. Streso Comment. in Act. Ap. vol. 2d. Pag. 48.* De universalis omnium hominum Invitatione ad quærendum DEUM quæ sit per opera Naturæ, infra dicit Paulum, uti vocula dubitativa ut indicet hominem posse per Imperfectionem naturæ ad aliquam, sed non ad perfectam DEI cognitionem pervenire, hæc enim haberi non potest, nisi per Revelationem filii in verbo, *Io. 1. 18.* et vox ἡλαφεως, nostram mereatur υπομηνη desumpta Metaphora, a Cæcis qui baculis palpando viam quærunt, inquit, *Leigh. Crit Sac. Pag. 36.* Apostolus igitur Inquit, *Doct. Beza Philosophice cum Philosophis differebat, innuens DEUM Incorporeum quasi Corporeum, in rebus Isis aspectabilibus factum, sese attractatione quodammodo ipsum, Cognoscendum præbuisse;* nec aliter locus *Act. 14. 17.* Exponendus Etenim post præclarum Miraculum editum *Vers. 10.* Lystrenses volebant sacrificare ipsis Apostolis, qui omnino cum Indignatione talem repudiarunt Cultum; et ad DEUM vivum eos convertere student. Argumentis desumptis, a Creatione, *Ver. 15.* et a Providentia *Vers. 17.* qua se αὐαπλυπον non reliquit, conservando

conservando istos Stupidos Idololatras, alendo cibo et Gaudio, corda implendo Corporali *Sciz.* Gaudio dimananti *εκ ναρπῶν καρποφόρων* atque ita probat Deitatem DEI inquit *Mag. Calv.* sed an inde oriatur aliqua DEI potiundi spes merito dubitatur. Nec *Witsii* ratio hoc porisma tollit ; quia possunt aliæ rationes apud DEUM dari nos latentes etiamsi nullius misereatur, atque hactenus dictum est non evinci ex hac tarditate ad iram Prof. Postulatum : Docet *Witsius* hanc vocationem sternere viam ulteriori, &c. Resp. Ambigendum non esse quin iste qui voci naturæ auribus auscultat arrectis, eo pressius voci Evangelii obsequium forsitan præberet atqui in eadem pericope ita insit *Witsius*, Ea cognitio, quam Natura docet, sanctificata per Spiritum Sanctum, animum instructiorem reddit ; ad eas veritates amplectendas, quæ licet Naturam superent, Naturam tamen perficiunt : Nec mihi erit piaculo, si a *Witsio* nimium forsitan naturæ vocem prædicante discrepem, quum Prof. totò Cœlo discedat a sententia *Witsii*, fuse et masculine afferentis Fœdus Operum. De testimonio ex *Oweno* deprompto, Exer. 8. §. 28, ut et ex *Confes.* Cap. 21. §. 1. in præsentiarum dicere supersedeo, donec cogitatum unum aut alterum suggeram, de remedio pro peccato comparato, quod Ethnici cognoscere poterunt.

De Remedio Peccati, Lumine Naturæ cognoscibili.

S E C T I O Ima.

1mo. **Q**uestio non est de Remedio ab Homine excogitato (nam nihil Remedii nomen meretur, nisi quod peccatum tollere sufficiat) quum severa quedam denunciatur aut infligitur pœna ; etenim constat, homines in hac conditione positos, recurrere ad remedia a se inventa, ut legere est, *Mic. 6. 6 & 7.* Nam si in tali casu, ipsi *Israelitæ ejusmodi* adhibuerint remedia, multo magis esset hoc expectandum in Gentibus, omni Spe destitutis, *Eph 2. 12.* Unde apparet ignorantia veri Remedii reconciliacionis ; sed *Prof.* dicit, *Ethnicos posse cognoscere Remedium pro peccato esse comparatum.*

2do. Minime queritur, de remedio incompleto, expiationi peccati impari, utique tale remedium est inæquale huic negotio, nec malignum removet morbum, *Hebr: 10. 4.* Non enim potest sanguis Taurorum et Hircorum auferre peccatum ; iste enim sanguis, in se consideratus, omnino insufficiens fuit remedium, et veræ expiationis prorsus incapax. Judæi degeneres, uti ex Talmude patet, autemabant peccata expiare Pœnitentia, Elemosynarum erogatione, Confessione peccatorum, Nominis mutatione, Afflictionibus, Circumcisione, Lustrationibus, Sacrificiis, Intuitu obedientiæ ipsorum oblationis, quam DEO prestabant, Morte, denique Supplicio duodecim Mensum in Gehenna ; uti constat

ex

ex facundissimo Witsio, Tom. Alt. Micel. pag. 699.
Proinde plurima adhibebant Remedia par-
tialia, quæ in unum cumulum coacervata, omni-
no deficiunt.

3to. Igitur Quæritur de Completo suffi-
cienti et adequato Remedio, quod potis sit Ju-
stitiæ satisfacere Divinæ omniaque expiare pec-
cata et oportet Prof. ejusmodi intelligere Re-
medium, 1mo. Quia est Remedium peccato au-
ferendo a DEO comparatum (DEUS insufficiens
et incompletum Remedium nequam compa-
rat) Idcirco vanum est sermocinari de ullo alio.
Dein 2do. Pag. 79. Afferit hanc propositionem cum
priori aperte esse partem Evangelii, tenuem licet :
Jam notum est tenuissimam Evangelii partem,
in qua sermo fit de hoc Remedio, nobis indi-
care Perfectum et Completum Remedium Chri-
stum, nimirum ; Imo ipsum Proteuangelium
Gen. 3. 15. 3to. Est via qua Homo peccator
reconciliatur cum DEO, alioquin vana est
prior Propositio. 4to. Denique Pag. 115. Ex-
istimat, Nullum excludi a beneficiis Remedii pro pec-
cato comparati, et bis Mundo promulgati, exceptis iis,
qui peccatis actualibus seipso excludunt, et rejiciunt
vel clariorem lucem Evangelii, vel obscuram illam ma-
nifestationem Gratiae, omnibus extra Ecclesiam fa-
ctam : Unde observare juvat, 1mo. Hanc Gra-
tiam esse oblatam priusquam rejiciatur ; ergo, a-
etu innotescit Ethnicis, quippe absconum est et a
ratione alienum, rejicere rem incognitam ; jam
quo pacto cohæret cum Prof. Effato, pag. 78.
Sed non dico, inquit, eos Ethnicos puta cognoscere ita
esse

esse: Ast certo sciunt priusquam Contemptui Eam habent, sicut ignoti nulla Cupido, ita Ignoti nulla Aversio ; Dein 2do. Lux Naturalis et Supernaturalis secundum Prof. Non differunt specie sed Gradu, quia Oblatio Gratiae habetur in utraque obscuriori licet modo : Ergo si Ethnici non rejicerent obscuram illam Gratiae Oblationem salvi essent, quoniam hoc pacto non excluduntur a Beneficiis Remedii pro peccato comparati et quamvis hæc Doctrina incrustetur a Prof. dicendo hanc non esse sufficientem, utique series Thesum et Ratiociniorum hanc nostram statuminat ~~estoppel~~. Nam obscura Revelatio sub Veteri Test. satisfuit Electorum saluti præsertim. 3tio. Quum arcessitur a promulgatione hujus Remedii bis mundo facta: Consequenter lux Evangelica hodienum diffunditur per universum terrarum orbem, quia audivimus Prof: statim Pag: 79. afferentem has duas Propositiones, *Aperte esse partem Evangelii, proinde posse ea ratione vocari implicitam Revelationem Evangelii i. e. Revelationem qualem habuit Adamus verbis fere ænigmaticis, uti fatur Eruditus Witsius Oecon: Fæd: Pag: 421.* Propositam et qualem in primordiis Ecclesiæ habuerint Patres, multis obvolutam involucris. Gaudeant Gentes, quibus pars Evangelii ea que non minima, Remedium sciz. pro peccato comparatum continens, in hunc usque diem contigit. Imo, *Chinenses, Africani, Australes, Brasilienses,* et id genus omne : hæc ratiocinia

non videntur mihi coacta et insulsa ex Doctrina Prof.

SECTIO 2da.

Paulo pressius et enucleatus Argumentis quibusdam enervanda hæc Doctrina est.

Arg. I **mum** **Q**ui in cimeriis ambulabant tenebris, naturam et malignitatem morbi seu peccati quod erat expiandum ignorantibus, penes ipsos non fuerit Remedium scire, aut cognoscere: Quoniam nisi innotescat ulcus et vulnus haud facile Emplastrum prospicere datur; Saltem non erat adæquatum, et omnibus numeris absolutum, cognitio enim morbi et Remediī videtur pari ambulare paſtu: Jam in liquido est gentes vanas factas, ἐν τοῖς διαλογισμοῖς ἀυτῶν Rom. 1. 21. Imo, in iis Sapientissimi delusi sunt Opinione sua, maximo conatu, maximas agentes nugas; Quia cum ad obscuriorem ipsum DEI Scientiam ægre pervenirent, multo minus censendum est, eos cognitionem Remediī adæquati attingisse, toto cælo aberrabant circa mali seu peccati naturam, Originem et demeritum; in varias abierunt sententias, de natura mali, ejusque origine, dum hi putarent malum esse pene nihil, naturæ obliquitatem vitiositati materiæ inhærentem, quæ quidem materia existebat, ab æterno juxta quosdam citante Stillingfletio Orig. Sac. Lib. 3. Cap. 3. alii vero adscriuebant hunc morbum DÉO malo, omnino

nino tædio esset Lectori exempla ipsorum Philosophorum congerere hac de re haud pauci ad pœnitentiam ; et victimas ferinas, denique multi ad cruenta hominum sacrificia sese convertebant, unde patet Gentes cæcutiisse circa peccatum et peccati Remedium, nec sequitur ex contusissima cognitione peccati, Gentes novissem Remedium seu DEUM Placabilem, quoniam primo, Remedium ortum ferens DEO placabili, dependet ex arcano DEI Beneplacito, ut videre est in argumento proxime sequenti, quod sine Revelatione supernaturali cognosci nequit. Dein 2do. Cognitio quævis Remedii in genere nullo modo sufficit ; nisi probetur gentibus innotuisse, id Remedium fuisse ipsis revelandum, modo Revelationem ejus quererent et mediis uterentur : Natura nil tale innuit ; Traditionem obscuram id indicare haud facile probabit Prof. quoniam Remedium debet adæquatum esse malo : Alioquin nihil omnino conductit, et profecto nullam video rationem cur Prof. tritam deserit Doctrinam ob hanc adeo perplexam Ethnicisque penitus inutilem.

Arg. 2dum. Est mysterium longe superans omnia Naturæ Dictamina, etenim Job 33: 24. Illius Remedii Inventionem sibi vendicat DEUS, observatu dignum quod vox כופר qua utitur Spiritus Sanctus, significet primario illinire picē Gen: 6: 14. Verum figurata Significatio toties in Sac: Lit: reperta denotat Expiationem, λύτρον Redemptionis pretium quo victimæ Sanguine tegitur peccator, ne ullum ab ira DEI missum malum eum

invadat; Jam hoc $\lambda\sigma\tau\gamma\sigma\gamma$ est inventum solius DEI, in Evangelio a solo DEO patefactum *i Cor. 1. 21.* *Mundus non cognovit;* *Imo in sapientia DEI* i. e. Postquam ex sapienti DEI Ordinatione Mundus per sapientiam naturalem DEUM non novit, opificio sciz. Mundi affabre conditi: Ejusdem Gubernatione æquali in quibus relucet DEI sapientia, non autem cognitio hujus $\lambda\sigma\tau\gamma\sigma\gamma$ cuius notitia eruitur ex prædicatiōne quæ stulta videbatur Humano Generi naturæ luminis tantum consorti, propterea hoc $\lambda\sigma\tau\gamma\sigma\gamma$ fuit *Judæis scandalum, Græcis* (quo nomine Ap: complectitur omnes gentes, nominatim cultiores quales *Græci*) *stultitia*; cui succinit locus, *Rom. 16. 25*, et *26.* insignis, in quo habetur Revelatio Mysterii, i. e. rei alicujus haud vulgaris naturali lumine non inventæ, sed a DEO solo in Scripturis revelatæ, quocirca agitur de tota Christi Doctrina juxta mentem virorum haud infimi subsellii, *Grot. Paræ: &c.* Clarescit ergo hoc mysterium gentibus fuisse $\sigma\sigma\tau\gamma\eta\mu\epsilon\pi\sigma\sigma$ tacitum de quo nihil seculis anteactis: Ergo traditio minime apud gentes vigebat. Agmen claudit insigne Dictum Salvatoris, *Mat. 16. 17.* quo hanc revelationem tam objectivam quam subjectivam carni et sanguini deneget, i. e. rationi corruptæ vel homini carne et sanguine constanti, uti *Joh. 1. 13.* nec nostrum enervatur argumentem dicendo cum Prof. *Pag. 77.* Ethnicos non cognovisse particularem viam salutis quia nisi cognoscatur, quid sit Remedium, ipsum non cognoscere Remedium,

eo quod necessario Justitiæ punitivæ satisfacendum sit; et omnino constat Ethnicoſ hanc ſatisfactionem ignorasse, et confequenter Remedii cognitionem, quo pacto igitur ſcire poſſunt Ethniči Remedium quo Justitiæ Divinæ ſatisfactione fiat; quando ipsam ignorabant Trinitatem uti probat. Baſnag. in ſupplem. ad Iosep. pag. 280. tradens, Perſas et Egyptios in gentibus ſagaciflmos, nihil ſciviffe de Trinitate et vir ille Doct. in medium profert Zoroaſtrem ad probandam hanc Opinionem.

Arg. 3tium. MIRARI ſubit ne vel unum de currentibus tot ſeculis per universum terrarum orbem, hoc Remedium cognoviffe, verum in confefſo eſt, ſufragante Prof. pag. 81. Nullam gentem ita quæ ſciviffe ac hoc modo confeutam fuiffe hujus Remedii cognitionem; atque huic veritati adiſtipulatur Facund. Witsius Oecon. Lib. 3. cap. 5. Breviter, inquit; Neminem unquam haec per naturam vocatio ad ſalutarem DEI cognitionem adduxit; neque adeo adducere petis eſt. Jam in omnium ore versatur tritum eſtatum, fruſtraneam eſſe illam potentiam quæ nunquam reducitur in actum; ſane videtur in humanis ſuo ſale non carere, præſertim decurſu tot ætatum, tot variarum gentium, tot hominum ingenii acumine præditorum, rerum naturalium cauſas ſcrutantium, artes raras et utiliſſimas excogitantium; numero dicam, ad ipsa, aſſurgentium ſidera: mirum profecto quod ne unus cui meliora ſunt præcordia, bonis avibus vela ſecunda ad hunc dederit portum: Cognitionem nimrum Remedi

medii hujus ; Verum in obsuro non est, neminem appulisse. Si nobis volupe esset jugulare mortuos, qui caligabant de DEO, extra chorūm tamen saltabant respectu cultus divini, quapropter qui in iis habebantur sagacissimi docebant tutius esse abstinere a Cultu DEI, quia via ipsos latebat, uti Testatur Hoornbeck : de Conversione Gentium, Lib. 5. Cap. 6. De assēclis Confucii in China cui assentitur Pater Le Comte, in suis itineribus quod ad statum futurum crasse errabant, verum hæc fuse et nervose deducuntur a Dom. Haliburton in libro supra laudato ad quem lectorem remitto.

Arg. 4tum. Grata Brevitate dico, vel omnes Ethnicos potuisse cognoscere hoc Remedium vel quosdam, Prof. indiscriminatim sermocinatur de Ethnicis, verum credat Judeus Apella omnes Ethnicos collective sumptos ab ipsa luce supernalis revelationis remotissimos, Japonenses Sciz. Scythes, Americanas, qui nonnullis in locis vitam degunt ferinam, imo vel confusam habere ideam hujus Remedii aut posse : Quod spectat ad eos qui commercia instituunt cum Christianis, aut illos qui olim cum Israelitis et demum cum Apostolicis viris aut quibusvis veræ Ecclesiæ Membris colloquia miscebant Conceptus forsan eorum Justiores esse non negarem ; verum multum sordium contraxerunt hi aptiores conceptus ex Canalium quos progressu temporis transierunt luto : ut vix mereantur notari : Si aliqui, solummodo objectiva revelatione illa obscura licet fruantur quæ facit partem Evangelii, tum deficit

deficit hæc lux naturalis maximopere, quippe non sufficiens rei cui destinatur, nam etiamsi haud Pauci in Ecclesia minime intelligent lucem Evangelii, eo non evenit ex defectu revelationis objectivæ, et argumentum nostrum non procedit ab actuali quorundam Ignorantia ad negationem omnis Revelationis objectivæ; sed ex eo quod nulli ex Ethnicis Remedium sciant sine Traditione aut Commercio cum iis qui hac fruuntur Revelatione: Verum mihi persuasum habeo, omnem notitiam de hoc Remedio quam plurimæ Gentes habebant dudum ex Gentium animis obliteratedam esse.

Arg. 5tum. Conf. Westm. Policem nobis premit Cap: 1: §:2. Tradens, Scripturas dari in fidei virtuteque regulam non autem Naturæ lumen; et incassum dicit Prof: se has Propositiones non docere tanquam necessarias etenim vocat eas partem Evangelii, Pag: 79. uti supra audivimus, dein Pag: 76. Fines assignantur qui omnino pertinent cum ad fidem, tum ad vitam nempe Manifestatio Bonitatis, sapientiæ, et Potentia DEI, ut et avatoλγνοεws majoris gentium, nec non obligationis quæ tenentur pleniorē querere manifestationem; Jam penes Lectoris arbitrium esto, an pars Evangelii et fines memorati non pertineant ad fidem et vitam; proinde rite etiam additur a Rev. Dom. Webstero Quæstio: 3tia. Catech: maj. ubi Scripturæ dicuntur unica fidei ac obedientiæ regula; verum in hisce Scripturis altum est silentium de Cognitione hujus Remedii Lumine naturæ patetacta nec loca Act. 14. 17. a Prof: allegata

allegata talem evincunt cognitionem, uti supra audi-
 vimus. Consule si placet *Owenum in Theolog:* Pag. 44. &c. Dicentem nihil tale ex istis
 locis excupi posse: ast juxta Prof. Naturæ lumen
 suas habet partes in hoc negotio, et omnino
 videtur Prof: extra oleas ferri, quando loqui-
 tur de Mathematicis Propositionibus, quando-
 quidem non sunt pars Evangelii; nec hi fines
 poterunt iis adscribi, quos suis agglutinat Pro-
 positionibus. Similia habet Conf: *Helv: de Scrip-*
tura. Harm: Conf: pag: 1, Consona his Anglicana
adornata Anno 1562, Harm: Conf: pag: 100
Quicquid in Scriptura non legitur nec inde probari
poteſt non eſt a quoquam exigendum: Conf: Bel-
gica a Syn: Dordr: recognita Harm: pag: 129
Artic: 2do. Fines naturalis Revelationis com-
memorat; Convictionis ſciz. et ἀναπλόγνωσις ve-
rum ne γενὸν de aliis finibus ὅμοιοις habemus
viros summos: Lectori non erit dividiæ ſi
Wallæum dignissimum olim membrum Synodi
Dordracenæ ob oculos ponam Loc: Comm: pag:
10, Qui tradit fines Theologiæ naturalis qua-
les ſunt hominum a feris diſtinctio, dein Ostensio
prioris operis, ſicut ex ruderibus magni Palatii de
ipſa tota ſtructura judicari ſolet; porro ut inexcusabiles ſint, denique ad ſuperſtruendam ſupernaturalem,
Domum ſuper hoc naturali palatio, quemadmodum ubi Reliquiæ egregiæ alicujus Domus adhuc ſupersunt commodiffime forma ejus
antiqua poteſt renovari; Utterius non procedit
de finibus: Non eſt neceſſe ut Cla: Mark:
Mareſium, Petr. Van Maſtric: alioſque viros haud
obefæ

besæ naris, in subsidium adducam solummodo placet Pictetum nominare (quia ad eum provocat Prof:) *Theol. Christ:* pag: 12, ubi docet, Ethnicos duodecim capita percipere potuisse, quæ legi apud Authorem poterunt: Verum et unum de cognitione Remedii, et hæc dicta sunt ab illo, postquam dixerat, pag: 11. *Hanc cognitionem esse Incitamentum ad quærendam illustrem Revelationem:* Verum intra Pomæria naturalis Cognitionis se retinet, quoniam de fine naturali cum ante tum post loquitur, et pag: 12. ne hilum de supernaturali Revelatione speciatim quando accurate fines commemorat, et horum Notitiam vocat illustriorem Revelationem; qua propter concludimus Prof: mundo narrasse somnum, quando vocat has propositiones, *Partem Evangelii.* Jam nos nostras habuimus partes æquum igitur, ut Prof. suas quoque habeat.

S E C T I O. 3tia.

Consultum erit Prof. suam sustentantem Hypothesin Audire.

Arg. ium. EX Exercitatione 8va. § 28 Vol. 1. *E* Oweni Argumentatur Prof. ubi vir ille Doctus dicit totum illum falsum Cultum, &c. positum fuisse in Generali persuasione, viam esse Divinum recuperandi favorem. Resp. imo. Notum Owenum in *Theolog. Digress.* imi. de Gratia Universalí negasse illam Revelationem Placabilitatis

tis Divinæ per opera naturæ, Quippe, inquit, omnis ejusmodi Revelatio fit, vel per fœdus operum aut Gratia, negat autem fieri per prius. Fides igitur *Oweno ex Professo.* Disputanti hac de re potius quam ipsi verbulum emittenti ὡς εν παραδοσῃ habenda huc non spectans, ut supra evitum est addere licet *Owenum* primam dicere hanc Promissionem, *Gen. 3. 15.* de qua fit sermo esse Centrum et fundamentum totius Religionis in mundo, tum veræ, tum falsæ, inde infert Conclusionem *Prof.* sed minime Evincitur hanc persuasionem in hunc usque diem durare apud omnes Gentes, sane initio hominibus non multiplicatis Proteuangelium potuit memori recoli mente, etiamsi supra audivimus, *Mag. Span.* dicentem ὅτι Caini fuisse abnegationem Seminis Benedicti, ast quicquid sit hac de re, ambigendum non est, quin Proteuangelium penitus eorum exciderit memoriam temporis progressu, uti *Doct. Owenus* palam facit in *Theol.* Præterea hæc persuasio ortum non debet Naturæ lumini, sed primæ promissioni et consequenter nihil ad Rhombum: Nostri non est instituti longum instituere Sermonem de Sacrificiis, quibus conantur viri sat magni probare cognitionem Remedii fuisse possibilem, duntaxat Compendio dicam Pontificios illorum ortum lumini naturali adjudicare, quo tutius missæ figmentum conservetur: *Socin. reæ Rationi, Porphyrium grato Animo quo benefactoribus Gratias reddere opportet, Doct. Spencerum de Legibus Heb. ritualibus differ.* 2da. de Origine Sacrificiorum Pag

119. ipsa sacrificia *Mosaica* Gentilium Ruditati adscribere et consequenter ex iis nullam cognitionem Remedii eliciendam, verum abunde vapulat *Spencerus* viris summis ob profanam et impiam hanc sententiam, facile igitur concedimus Sacrificiorum sanctionem et ortum Divinæ debere Voluntati; verum lapsu temporis Originem et finem per vanas traditiones in oblivione venisse arbitramur, si animo volvamus Gentilium praxin, qua apparebit quosdam in securitate vixisse nullâ futuri status curâ tactos, alios, suâ superbientes bonitate, nihil metuisse, nonnullos, pœnitentiam egisse, preces fadisse, tandem bene multos sanguine victimæ, numen esse placandum putasse, stolidissime autumantes Deum sanguinis libamine delectari, vel ipsorum peccata condonari intuitu Obedientiæ vel liberalis donationis: Adeundus *Cla. Witsius* fuse dislerens de hisce, *Miscel. Tom. Alt. Pag. 671.* imo eo vesaniae progressi sunt, ut semen transire fecerunt per ignem, quæ sacra *Ammonitica* et *Canaanea* frequenter *Israelitæ* fecerunt, *2 Reg. 16. 3. 2 Para. 33. 6.* Non sola Lustratione, ut existimant, quidam, verum combustione, uti probat *Cla. Marcius* Text. *Pag. 36.* Ex dictis nihil Concluditur pro Prof. quoniam non Omnes sacrificia obtulerunt; dein tam varia et horrenda ut nullo negotio evinci poterit ejusmodi profana sacra manasse ex astutia Satanæ qui omni nitebatur studio Gentes in Æternum perdere.

Arg. 2dum. SUCCEDIT alterum ex 21. Cap: Confess: §. 1. desumptum, Constat quidem Naturæ lumine

lumine, esse *DEUM*, qui in universum primatum cōtinet, &c. Unde infert Prof. *DEUM* esse invocandum pro spiritualibus beneficiis, peccati minirum remissione, Cordisque renovatione; quod fieri nequit, nisi dentur quādam indicia saltem obscura, &c. ut loquitur Prof. pag: 82. Resp. *imo.* Summum esse Numen Naturae lumine notum, nullus dubito. Verum hinc τὸ κείμενον an ex hac naturali notitia, Gentibus revelatum sit; hæc Officia illis incumbere, aut ab iis exigi, utique loquitur de Naturae Operibus in se spectatis, *Conf.* non autem de Gentilium viribus, nec Gentium lumen ad horum Officiorum cognitionem extendet; propterea, inquit, *Paulus*, *Rom: 1. 21.* Quod cum *DEUM* cognoverint, tamen ut *DEUM* non glorificaverunt, et pro explorato est, naturam non indicare quid Cordis Renovatio sit, aut eam promitti Hominibus Naturae viribus quærentibus, pleraque loca allegata, *Psal: 31. 23. 18. 3.* &c. De sanctis loquuntur in Ecclesia degentibus. Porro, *2do.* Remissio peccati et Renovatio Cordis, quæ est Regeneratio, sunt primaria beneficia: Si igitur Liber Naturæ Homines ea doceat, ut et fontem ex quo diminant hæc, quidni cætera omnia, quæ sunt quasi hisce Mantissæ? *Imo 3tio.* Hicce Cultus gratus erit *DEO*, nihilominus ipsa *Conf:* in eadem §. tradit rationem verum *DEUM* colendi acceptabilem, ipsum nempe *DEUM* instituisse: Quocirca ex *Conf:* non statuminatur quod velit Prof:

Arg: 3tium. LUBUIT Prof: Explicationem nobis suggere ad *Eph: 2. 12.* pag: 79, 80. Reje-

ctam

etam et explosam ab Orthodoxis: Inter Arminianos sat celebrem, ita commentatur Prof: in hunc Textum, quod minime hæc deplorata Conditio statui Gentilismi sit imputanda, sed ipsarum Gentium culpæ, quoniam contemptui habebant Viam Reconciliationis ipsis patefactam, ut et in Idololatria et Impietate vitam degabant; proinde nequeunt ad viam pertingere: In genere observare licet, *imo*. Nihil horum necessarium esse statui Gentilismi, potuerunt enim Gentes aliter vixisse, atque Atheoi minime essent dicendi. Porro *2do*. Notare lubet Gentes etiam in hoc casu juxta Prof. non excludi a fœdere Promissionis; solummodo ergo, plenior et illustrior hujus fœderis cognitio quærenda, quia in hoc statu sunt sub fœdere; frustra igitur quæritur ipsa Revelatio Fœderis *απλος* considerati; ast non ita loquuntur Orthodoxi, hunc Textum allegantes ad probandum deploratissimum Ethnicorum statum fluentem ex defectu Revelationis. Dein *3tio*. Expendatur totus iste Versiculus, et in obscuro non erit, Gentiles fuisse penitus exclusos a Fœdere Gratiae, *Rom:9. 4.* Brevitatis gratia velim duntaxat Effatum ξένες τοῦ διαδημῶν τῆς ἐπαγγελίας ponderetur; quibus verbis indicatur, *totalis Exclusio*, inquit Doct: Baynesius, Comm: in Loc: pag: 279. Verum juxta Prof: non sunt penitus exclusi a fœdere Gratiae; sine Spe, id est, *extra hanc vitam*, *I Cor: 15. 9.* inquit Jacobus Capellus, *Spem Remissionis et Vitæ Æternæ non habebant*, inquit Zanchius. Gentes enim inquit Grotius (de Prof: traditione omnibus communis nil somniar *Grotius*

Grotius) nullam habebant ea de re Divinam Revelationem : Epicurus et Aristoteles nihil ejus credebant, quicquid dicebant conjecturæ erant incertæ, vagæ et fragiles. Nunquam inquit, disertissimus *Witsius Oecon: Fœd:* pag: 42. Naturæ *Revelatio suppeditat Spem illam vivam, et nunquam pudefacientem* : In omni ævo Gentes Idola coluisse vix probabit Prof: nihilominus ipsi etiam fuerunt sine Spe ; denique descriptio Gentium Commatibus 1, 2, 3. extra dubitationis aleam ponit, Gentes ἀπλῶς fuisse sine Spe, non κατὰ τί ut vult Prof. Quapropter earum status fuit miserrimus, et penitus sine Spe, inquit *Laudatus Baynesius* : Supereft ut tertiam et ultimam Propositionem ventilemus et excutiamus, puta, *Si Ethnici in Sinceritate, Veritate, et in diligenti Mediorum studio, ipsis a DEO suppeditatorum, a DEO peterent Cognitionem via Reconciliationis, &c. DEUS ipsis eam revealaret.*

De Revelatione Remedii Ethnicis sedulo eam quaerentibus, secundum Prof: expectanda.

S E C T I O Ima.

PAUCA in Antecessum delibanda sunt, ad de nudandum statum Quæstionis.

Imo. Quæstio hic discutienda, est de Homine in statu destituto et corrupto, cuius Opus redere illum non valet idoneum ad Gratiam seu Evangelium a DEO-recipiendum ; quoniam

juxta

uxta *Conf. West: Cap: 6. § 4.* Ad omne bonum opus factus est inhabilis prorsus ac impotens, eique plane oppositus, ad malum autem omne proclivis penitus: Proinde Quæstio est, An peccates Hominem ita inhabilem ad omne bonum, et ad omne malum proclivem, sint vires quibus revelationem Remedii, rite, sincere et sedulo querat? Notum autem est, omnes Ethnici in ejusmodi esse statu. 2do. Nonnullæ voces in hac Thesi positæ elucidandæ, *Sinceritas* nempe, *Media suppeditata*, et *Connexio* inter usum horum mediorum, et *necessariam Remedii Revelationem*: Sinceritatem quod spectat *καταχειστικῶς*, dicitur de Gentilium conatibus, quoniam, attestante *Leigh. Crit: Sacr: in Nov: Test: pag: 92.* Denotat puritatem ab omni fermento corruptæ Doctrinæ et Vitæ, proinde assimilatur lana albissimæ nunquam tinctæ, similæ subtilissimæ fermento nunquam commixtæ, ex bono principio manantem, decenti impulsu motivo, et ad finem optimum ducentem. Quis quæsto ejusmodi in Gentibus Sinceritatem reperiet, aut reperturus est unquam? verum haud me latet sinceritatem intelligi duntaxat moralem, cum lumini ipsis dato mores non repugnant; sit ita, etiamsi quidem inter Ethnici de Virtutibus et Vitiis rite scripserint; observandum tamen est, plerosque ex iis scđissime vixisse, ut facile esset demonstrare: Si hanc pertexerim telam, sed alieno præsidio non opus quum passim clamant Sacra Oracula, *Eos fædasse Corpora in semetipsis, Rom: 1. 24.* Et in peccatis ambulasse, ut et fecisse ouæ carni et cogitationibus grata essent, *Eph:*

2. 2, 3. 1 *Theſi*: 4. 5. i. e. Gentes juxta *Grotium*, indulgebant actionibus iſtis crassioribus, puta, Adulteriis, Scortationibus et Vinolentiis, in quibus ambulabant, i. e. vitam transigebant; imo reliquæ Gentes, inquit idem Apost: *Eph*: 4. 17. ambulant, puta, in lascivia, *Ver*: 19. Jam rogo, Ubi est sinceritas illa moralis? Neminem excipit Apostolus, nec tempus limitat, imo loquitur de temporibus, in quibus Sapientes inter Gentes plura discere poterant, ex commercio cum dispersis *Israelitis*, quales *Plato* Anno ab U. C. 325, circiter natus, qui in *Ægyptum* peregre profectus est, et a *Judæis* instrūctus, qui ideo appellatur a *Cle*: *Alex*: *Lib*: 1. *Strom*: *Atheniensis Moses*, *Pythagoras* Anno ab U. C. 220 natus, qui peregrinationibus celebris: Quid dicam de *Socrate*, aliisque bene multis, qui doctrinam talem qualem instaurarunt collapsam? verum hoc Remedium pro peccato non indagarunt, nec suis vitiis nuncium miserunt: Proinde supponat *Prof*: quod nunquam contigit, Diruto ergo fundamento, ædificium ruinam patitur. Quod ad media attinet, indubie Naturæ lumine, cum Traditione suppeditata; sed superius dictum, hæc esse omnino insufficientia, licet his mediis illi utantur, quo circa iis non immorabitur: Connexio secundo examinabitur æstu in deductione Argumentorum quibus hæc opinio refellitur.

SECTIO 2da.

Non est quod Argumentorum seriem Longam
hac de re protraham quoniam infra de
Connexione inter mediorum Usum et Gratiam
Regenerantem necessaria, et infallibili commode
differitur: duntaxat ἀξιούμενον τὸν quod Ethni-
cos penes sit ab ovo ad mala pervenire, i. e. a
Gremio naturæ obfuscatae ad Gratiam salutife-
ram, etenim si sincere petant Remedium revelatio-
nem DEUS ipsis eam concedet; dein si Mediis
objective manifestatis rite utantur, participes
futuri sunt Gratiæ salutiferæ; Optimum ædifici-
um! quo tandem ad Gloriam evehitur Cœlestem.

*Arg. I*mum. REVELATIO Evangelii in quo
habetur Remedium unicum pro peccato, oritur
ex Domini primatu et voluntate liberrima, uti
legere est, Mat. 11, 26. ἐτι ἔτως ἐγένετο εὐδοκία
ἵμπροσθὲν σου ubi omnis Revelatio, pro qua Patri
Gratias agit Christus, resolvitur in DEI benepla-
citum et tenet de externa Revelatione atque ac
interna, quoniam juxta Conf. Cap. 7. § 1. Nullam
fruitionem DEI tanquam suæ beatitudinis et præmii
habere unquam potuisse Homo, nisi voluntaria fuisset
aliqua ex parte DEI Condescensione; ergo minime te-
netur DEUS fœdus inire cum homine multo minus
evangelicum, consequenter etiamsi Gentiles me-
diis rite uterentur non ideo evangelium ipsis re-
velandum dici possit: uti dicitur a Prof. unica
Ratio hujus beneficii ponitur in puro DEI benepla-
cito ut videre est, Deut. 7. 8. *Ob Amorem DEI*

C

ergauos,

erga vos, &c. vel ut in Textu Originali
אַתָּה נְאֹזֶב תְּאַמְּדֵנִי ad verbum ab amando vos seu
ea quod vos dilexerat DEUS.

Arg. 2dum. JUSTA ponderetur bilance Gentili-
um status de quo in delucidatione status quæstio-
niſ dixi, et valde suspicamur eos non posse uti hisce
mediis quæ natura suppeditat. *Jud. 10.* Quæ-
cunque vero naturaliter ut animantia *Ratiōnis ex-*
pertia sciunt, in iis se corrumpunt; mentem habent
Gentes tenebris obscuratam Eph. 4. 18. imo no-
mine tenebrarum insigniuntur, *Eph. 5. 8.* per-
suasum igitur mihi habeo, Gentes non posse
mediis rite uti, prout supponitur; quocirca est
petitio Principii.

Arg. 3tium. In Aprico est Evangelium seu
Remedium in eo propositum, non moratoriis et
mæc politis Gentibus esse revelatum, verum
corruptissimis uti liqueſcit intuitu *Romanorum*
et *Græcorum* ad quos misit suum Evangelium
Christus, non autem *Chinenſibus* qui p̄ædicantur
ab Historiographis omnium pene Gentium eli-
matissimi, quibus secundum hanc Doctrinam E-
vangelium debebat revelari.

Arg. 4tum. HÆC Connexio oritur vel a DEI
bonitate et justitia aut promisso huc collimante,
aut DEI Tolerantia, non ab ista, quia Deus bo-
nus et justus manet, etiamsi nulli Homini revelaſ-
set Remedium, an non licet Deo facere de suis
quid sibi visum? *Mat. 20. 15.* Non ab illa, vi-
vunt sine spe, *Eph. 2. 12.* Et a Promissis sunt A-
lieni, ubi quæſo legitur DEUM se obſtrinxisse
hanc concedere Revelationem Donis naturalibus
rite

rite utentibus? e contra Isa. 65: 1. Rom. 10. 20. Spiritus Sanctus testatur eum inventum fuisse a non quærentibus, non ab hac quippe ut supra visum. Rom. 9. 22. mulia lenitate vasa iræ ad interitum compæcta pertulit.

Arg. 5tum. NULLUM Exemplum inter Gentes produci poterit unius vel hominis cui facta hæc Revelatio ob bonum usum mediorum naturæ lumine suppeditatorum in hunc usque Diem, omnia Ethnicorum scrinia investigentur et hoc patebit; nam si quis talis fuisset, inquit *Wallens Loc. Com. Pag. 12.* Ille fidem suam fuisset Professus, eamque conatus fuisset propagare, nam Corde creditur ad justitiam, Rom. 10. 10. fit autem Ore Professio ad salutem.

Arg. 6tum. POSTREMO *Wallæus Loc. Com. Pag. 11.* γυμνὸς κεφαλὴ afferit hoc esse ἐγγὺα Remonstrantium docentium, Homini recte donis naturæ utenti, DEUM revelaturum Gratiam Evangelicam vel per Præcones a se missos, vel per seipsum, vel per Angelum, quia hoc modo, Inquit vir ille, Doctus se Pelagianismum incrassare existimant, ast frustra, Pelagianismum enim Redolet, ut cunque Oleo unctum, verum si Pelagianismus non accedat certo certius Arminianismum involvere, ut statim ex *Wallæo* audiimus, hæc Doctrina Prof. Carbone notanda est.

S E C T I O 3tia.

QUICQUID a Prof. ad fulcrum suæ Sententiae dictum est, ante a nobis præoccupatum:

Nisi Witsii non frustra quæri &c. Econ. Fœd. Lib.
3 Cap. 5. § 15. Opem ferat, verum perlegatur
totus iste ¶ et citius aquam ex pumice elicies
quam necessariam hanc connexionem de qua est
Sermo. Dicit Witsius, Evangelium iis fundamentis
superædificari porro eam Cognitionem quam natura
docet, per Spiritum Sanctificatum animum instructi-
orem reddere ad veritates amplectendas, Consule
etiam Witsium in Symbolum Pag. 63. dicentem,
Cognitionem illam qua beatitudo in Communione DEI
consistit dudum in Gentibus evanuisse, imo viam qua
Communio DEI obtinerique at juxta cum Ignorantissi-
mis ignoravisse Gentiles; hisce affinia tenet Ecclesia
Orth. ab Opinione Prof. remotissima, tandem
sælebras in primo Articulo occurrentes auxilio
nixi Divino pertransivimus. Iguoscat mihi Le-
citor quod inter Angustiora hunc Articulum non
concluserim pomœria, utique mihi videtur prora
et puppis Doctrinæ Prof. Statuo igitur Pedem ad
Secundum Articulum promovere.

C A P U T 2dum.

*Dè Ordine Decretorum Respectu Electionis et **
Reprobationis.

DEventum jam ad secundum Caput quod dif-
 ficultates habet ubique obvias, verum
 sive Econ. eas pertansire conabimur.

SECTIO Ima.

mo. **N**ulli non Theologi Confitentur rem præ manibus esse arduam et difficultatibus plenam, ita *Wallæus Loc. Com. Pag. 353* quocirca modeste et sobrie de ea desserendum scriptura enim de decretis et de prædestinatione oquitur, Duce ergo scripturâ, possumus etiam de iis Sermonem habere. *2do.* Contraversit de Decretorum ordine, verum cum *Markio dicimus Comp. Theol. Pag. 117.* Non esse multum litigandum de eo, cum constet non esse in DEO nisi inum quid: Ille enim unico simplicissimo actu omnia Decrevit, igitur ordo seu prius et posterius dicuntur secundum nostrum concipiendi modum, quo nos propter nostram mentis Insecillitatem de Decretis concipimus et loquimur: Cæterum ordo quem sequitur *Arminius* nigrum notatur theta, vult ille **DEUM** *1mo.* Mittere Christum ad redimendum totum genus Humanum. *2do.* Dare vitam Æternam Credentibus. *3tio.* Dare omnibus vires sufficientes ad Credendum. Denique, *4to.* Dare salutem his et illis propter fidem prævisam.

3tio. De objecto Prædestinationis non est mihi animus disputare, sed cum *Markio Comp. Theol. Pag. 127.* Judicamus contraversiam hanc minus esse momentosam, modo non statuimus hominem credentem et per Christum Redemptum esse Objectum Electionis, novimus acriter esse disputatum inter Supralapsarios et Sublapsarios, *Molineum*

linæum Sciz. et *Twissum* hac de re. Fateor Conf. West. ut et alias Reformatæ Ecclesiæ Conf. Hominem Lapsum considerare ut Objectum Prædestinationis, nec non Theologos bene multos: verum hanc litem nostram non facimus.

4to. CONGRUVM erit mentem Prof. sat confusam et perplexam rimari. Ille igitur, 1mo. Dicit Pag. 85 se conspirare cum *Oweno*, Vol 2. in *Heb. Exer.* 2. § 20. Tertium schema propone, *Quia supralapsariorum et sublapsariorum sententia difficultatibus exponitur Insuperabilibus.* 2do. Pag. 89. asserit Prof. constitutionem Christi Mediatoris pertinere ad primam Decreti partem, et Consequenter quorundam Electionem. Pag. 90 ad salutem subordinari huic constitutioni Mediatoris autumat. 3tio. Pag. 91 Intuitum meriti Christi esse causam cur ullus eligatur, quamvis non causam Electionis hujus aut illius atque ~~hanc~~ Causam esse finalem. 4to. Denique Pag. 93. putat ordinem qui optimus sibi videtur esse quod DEUS prius Electis Decernat omnem illam gratiam, qua idonei Redduntur ad Gloriæ possessionem. Et infra dicit, *Si DEUM Concipiamus Decernentem omnem Gratiam in Christo Electis qua peccata penitus purgantur quoad Reatum, pollutio nem et Inhærentiam; atque ita Ordinatos ad Gloriæ determinari.* Hæc sunt Præcipua Dogmata, ni fallor, quæ nostram merentur Animadversiōnem.

SECTIO 2da.

LIcet prædicta Dogmata ad incudem revocare, suggesto quasam Animadversiones.

Imo. Quod *Owenum* sp̄ctat in *Heb: vol 2. Exer: 2. pag 19.* observatu dignum, Virum D. Et. ibidem disputare adversus eos qui asserebant Christum incarnandum fuisse, etiamsi homo non peccasset, *Bonaventuram* nempe; *Osiandrum* præcipue, et novissime *Socios*. 2do. Etiam si *Owenus* duas partes Decreti constituit, nihilominus asserit, Christum non posse præordinari ante peccati permissionem. 3to. *Owenus* longissime abludit a sententia *Prof:* statuentis Peccatores Eleemos esse, rite adornatos Gratiā in Christo, priusquam ordinati essent ad Vitam Æternam; ut videre est ibidem: Idcirco etiamsi *Owenus* existimet utrumque Schema Difficultatibus laborare; non eo usque progreditur cum *Prof.* in integro suo Schemate; multo minus statuit Christum Causam Electionis, aut nostram Electionem, subordinari Constitutioni Christi: Quapropter pag: 21, dicit, *Prædestinationem Christi subordinari nostræ Electioni ad Gloriam*, et citat *Eph: 1.4, 5.* 2do. Constitutionem Christi Mediatoris, et quorundam Electionem huic subordinatam quod spectat: Observandum, imo. *Arm.* docere Christi missionem in Mundum esse in antecessum considerandam, etiam Qualitates quibus vestiuntur Electi, Fidem sciz: et Perseverantiam Limbor: Theol: Christ: pag: 269. Nec Malagmata quibus suam emolire

emolire sententiam voluit Prof. puta, *Decreto completo et particulari*, ut et *Qualitatibus a DEO in solidum fluentibus*; tollunt difficultatem, quoniam Decretum reddit Eventum infallibilem; sed nihil requiritur ad ejus executionem juxta Prof. Præter Constitutionem Hominis in ejusmodi circumstantiis, in quibus agit, uti ab Objectis movetur; ut suo loco dicendum: Præterea Prof. non indicat nobis modum hujus supernaturalis Operationis in ipsa Regeneratione: Forte est juxta Pajonum Pastorem Aurelianensem virum solertissimum, qui asserebat, *Operationem esse dunt taxat moralem, sed vivam, efficacem et potentissimam, per Ministerium Verbi vi rationum, motivorum, occasionum, quæ objective offeruntur Animæ nostræ*, ut tradit Mag: Span: vol: 3, oper: pag: 883. Jam Prof. pag. 217. fuse illic enumerat hæc motiva, quæ sunt apta huic Rei: Quidni sunt æque efficacia in Homine qui viribus Naturæ se discernit ab alio? Fateor Prof. ibidem loqui de Spiritu, quem Deus dabit; sed ne Verbum quidem de Operatione hujus Spiritus in Conversione. 2do. Notandum Orthodoxos uno pene ore docere, Decretum Electionis esse absolutum ab omni causa impulsiva antecedente DEI Beneplacitum et Miserecordiam, Jo: 3. 16. 2 Thes: 2. 13. *Gratias DEO*, inquit Apostolus, *agimus quod elegerit vos ab initio ad Salutem*: Occurrit ibi Electio gratuita absque ulla Causa, et Terminus qui est Æterna Salus, seu Gloria, non vero Gratia qua adornantur, uti instituit Prof: Porro habetur medium, sciz: per Sanctificationem Spiritus, omnis

omnis omnino Causa extra DEI Beneplacitum exulat ab Electione; quocirca officias Lectori imponit Prof. quando mentionem facit Causæ Finalis: Dubitandum non est, quin Christi, qua DEI, Gloria fuit Causa finalis hujus magnifici operis, uti aliorum; verum quod Christi meritum ejusque Gloria moverint TRIUNUM DEUM ad eligendum, mihi dubium est, et rationem non video, cur sit causa finalis Electionis in genere, et non in particulari; nam quicunque eligitur, est electus in Christo, Eph: 1. 4, 5. Primario executionis medio, et ~~avæupiσβίτημενον~~ non est finalem Causam impellere. En tibi Definitionem Causæ Finalis, a Doct: de Vries Ontol: pag: 132, Causa Finalis, inquit doctus ille Vir, est quæ pondere suæ Bonitatis Menti representatæ efficientem Causam premit atque impellit ad se intendendam, hoc est, ad determinandam efficientis Voluntatem in Consecutionem sui. Rogo jam, An DEI Voluntas fuit ita impulsa, et a Christi merito determinata? Probet Prof: Meritum Christi esse Causam finalem Actus DEI decernentis interni et æterni. 3to. Christus est fundamentum Electionis exequendæ, uti loquuntur Orthodoxi; et consequenter est etiam primarium Medium, exequendi Decreti, ejusque Missio postponitur Dei Amori, Jo. 3. 16. 4to. Quia Objectum prius debet esse actu, qui versatur circa illud, jam Electi sunt Objectum Christi Meriti; idcirco, si Electio et Destinatio Christi in Mediatorem præcedant, ubi est Objectum officii mediatorii? Defendimus contra Socinianos, Christum non fuisse incarnationum

aum, nisi essent Peccatores; sequitur vel totum Mundum fuisse objectum, uti statuunt *Arm.* et eo collimat tententia præ manibus, qua afferitur Christum esse causam Electionis in genere, id est, Causam, ut ego intelligo, cur DÉUS humani Generis misereri decrevit: Quandoquidem potuit omnes in Massa corrupta relinquere: Vel sequitur Christum destinatum fuisse Caput sine Corpore mystico. Loquimur secundum nostrum concipiendi modum; nam non est prius et posterius apud DEUM; sed quæstio est de prioritate Naturæ, et de Causa Electionis.

5to. Notum est Intentionem finis præcedere destinationem mediorum *V. G.* intentio ædificandæ Domus præcedere debet materiæ Compensationem, ex qua Domus ædificanda est, intentione sanandi Ægrum Medici vocationem; Res ita se habet respectu Christi Mediatoris: *Alias* inquit *Turret.* *Instit. Theol.* § 1. Pag. 376. fine incerto venisset Christus; et quamvis dentur Media quibus res destinatæ executioni mandantur non inde sequitur dari Causas apud Deum ipsius Destinationis. Denique huic adstipulantur veritati *Conf.* puta *West.* cap. 3. § 5. *Elegit in Christo ad aeternam Gloriam non propter Christum, idque ex amore suo et gratia mere Gratuita,* *Cat. Maj.* in *Resp:* ad quæst. quid *De Angelis, &c.* *Uti et hominum aliquos elegit ad vitam Æternam, simul et ad media quibus eam consequantur,* notum autem est Axioma quod primum est in Intentione, &c. quapropter ordinatio ad vitam præcedere oportet Ordinationem ad media

media, Contra Prof: afferentem pag: 93. Ordinationem ad qualitates præcedere Destinationem ad Gloriam. Gallica Conf: Harm: pag. 80 similia habet cum Westm. Belgica, Harm: pag. 135. succinit: Superfluum esset auxiliares adferre Theologorum Copias qui uno ore quantum ego scio, uno aut altero excepto, cum Conf: Conspirant, Quapropter consentaneum erit animadvertere in tertiam Hypothesin, imo: Pronum est observare duplē Electionem, unam nempe generalem quæ respicit Christi Meritum, tanquam Causam Finalem; alteram specialem hujus aut illius; jam nec assignat ejus causam Prof: nec a mero Dei placito fluere docet: Et pag. 93. DEUM, inquit, eos ita vestitos ad Gloriam Destinare. Aliquid Doctrinæ Ianæ repugnans hic Latere videtur, et quocunque ~~κεντρογενετικ~~ Incrustetur, in aperto est Arminianos ita loqui, ut liquet ex Coll. Hag. et A. T. Syn. 2do. In obscuro esse quod intelligat per Electionem hujus aut illius distinctam ab Electione cuius Christus est Causa: Rogo an Deo dignum sit Electionem generalem et Indefinitam Ei adscribere: Utraque Electio est Æterna; porro an utraque sit absoluta a Causa? Constat, primam non esse juxta Prof. nec ulla datur ratio cur hæc particularis sit absoluta. Presertim quum, 3tio. Dicit pag: 93: Peccatores consideratos ut penitus purgatos per Gratiam in Christum a Reatu, pollutione et peccato inhabitante, ad Gloriam destinari, Notare lubet imo. Hanc methodum penitus discrepare a sacra pagina; quæ præponit Ordinationem

nationem ad vitam, Ordinationi ad fidem quæ est fructus Electionis; inde ad Tit: 1. 1. dicitur, *Fides Electorum*, et Aet: 13: 48. Crediderunt quotquot τεταγμένοι erant ad vitam, non dispositi ut exponunt Adversarii, tum hic esset sensus quotquot erant dispositi, quæ Explicatio ab omnibus Orthodoxis exploditur; verum juxta mentem Prof: hic erit, quotquot erant considerati a Deo ut penitus purgati ab omni peccato, imo inhabitante, destinati sunt ad vitam; et merito rejiciendus sensus, quo οἱ ζῶντες καὶ αἰωνίοι construitur cum verbo ἐπίστευσαν, ita ut hunc fundat sensum, quotquot crediderunt Ordinati erant, ut juxta Nortonum Knatchbullum crediderunt Quotquot tunc ibi convenerunt, in vitam Aeternam: Hæ Explications sunt meræ Detorsiones, certe vita Aeterna non sumitur ibi pro solis mediis, quia distinguitur a fide, Consule si placet Eruditissimam Markii Exercitationem in hunc locum Bib: Exer: vol: 2: pag: 798. Quia omnes omnino rimæ adversariis occluduntur: Cæterum Prof: dicit omnia fluere ex Dei beneplacito, et a Deo hanc Gratiam in Christo dante, sed quo pacto hæc cohærent cum sequentibus, quum asserit necessariam connexionem inter usum Mediorum, viribus Naturæ et Regenerationem, et revera sic intelligendi sunt Authores nostræ Conf: alioquin cum Arminianis facerent, statuentibus Deum ex fide elegisse prævisa; quæ Opinio longe ab eorum mente absuit ut suo loco manifestum erit: præterea ita insti-tuebant Testardus et Capellus, siquidem juxta viros

viros illos Deus efficit omnem hanc Gratiam ;
Sed merito inquit *Tur: Inst: Theol: Part: Ima:*
pag: 381 hæc rejicitur sententia, tanquam nimis
cruda et periculosa. *2do.* Si destinati sunt pec-
catores ut Gratia ita adornati, tunc DEI pro-
positum quo quosdam ad vitam æternam desti-
navit, non excluderet quasdam saltem interve-
nientes qualitates : Verum *Rom: 9: 11.* tota
Electio ad vitam est ex vocante, ita ut Deus
ver: 16. misereatur cuius vult, et *2 Tim. 1: 9.*
Salus et vocatio sunt secundum DEI proposi-
tum non ex operibus ; ast juxta *Prof: Schema,*
Deus destinat ad vitam æternam ex Gratia
quam illis dat. *3to.* *Eph: 1: 4.* Sanctitas se-
quitur Electionem, verum Electio ad Gloriam,
sequitur purgationem ab omni peccato secun-
dum *Prof:* ut ex *pag: 93:* manifestum est : Et
sic non solum considerantur in mente Divina
ut fideles, verum etiam ad extremum halitum
perseverantes, quocirca judicent harum Con-
traversiarum gnari, cum quibus hæc sententia
amicie conspirat. Denique, *4to:* *Conf: Westm: cap:*
3: § 5: inspicienda est, ubi Electio ad æternam
Gloriam dicitur esse ex DEI beneplacito, ex a-
more DEI et Gratia mere gratuita ; nec fide, nec
bonis operibus, nec in his illave perseverantia, sed
neque ulla alia re in Creatura, prævisis, ipsum
tanquam causis aut Conditionibus ad id moventi-
bus : quo totum nempe in laudem cederet Gloriosæ
suæ Gratiae ; Et uti æterna hæc Destinatio
est ita absoluta, prorsus etiam vocatio, ut vi-
dere est in *Conf: Westm: Cap: 10: § 2.* Efficax
hæc

hac vocatio inquiunt hi Patres, est a sola DEI Gratia, gratuita illa et speciali; a nulla autem re in homine prævisa, qui in hoc negotio se omnino habet passive: Affinia habet Conf: Helv: Harm: pag: 14: non secundum opera nostra sed secundum propositum suum, &c. Gallica Harm: pag: 80: nulioque operum ipsorum respectu in Christo elegit, Belgica Conf: Harm: pag: 135. Similia habet, nec enervantur hæ sententiae reformatæ Ecclesiæ, dicendo, Prof: cum iis facere quoniam DEUM unico et simplicissimo actu omnia decernere agnoscit, siquidem quæstio est de horum ordine in mente Divina, qui quidam ordo a Prof: stabilitus Conf: repugnat; prestantissimi Theologi qui in os Prof: contradicunt in subsidium non sunt vocandi, solummodo audiamus Altingium Theo: Elenct: pag: 218. Dicentem, Ordinem Divinorum Decretorum circa Prædestinationem Divinam, quem Constituunt Nevatores, non esse veritati Divinæ aut sanorum Sermonum hypostosi Consentaneum. Prof: enim vult Christum esse in anteceslum constitutum mediatorem; Dein purgatos ab omni peccato ad Gloriam destinari: quem ordinem veneno Arm. esse fœtum judicat Altingius. Ex animadversionibus istis irænicis, præjudiciis non præoccupatus videbit ordinem Prof: respectu Electionis non esse conformem Sacrae Scripturæ, Conf: Fidei et Orthodoxorum mentis: Proximum est ut Prof: Argumenta audiamus et diluamus.

SECTIO 3tia.

Arg. imum. Argumentum validissimum adducit Prof: ex insigni loco ad Eph. 1: 4: pag: 90: *Sicut elegit nos in ipso i: e: in subordinatione ad Christum et propter illum, quod Gloslema confirmat Authoritate Johannis Crocii Com: in Eph. Conf: Helv: cap: 10: § 2: ut et Markii Resp: Imo. Familiare est nostro Prof: veluricum arripere dictum quod si et favere videatur Hypothesi, etiamsi turba interpretum aliter exponat. 2do. Pauci admodum interpretantur ἐν αὐτῷ propter ipsum uti *Crocius* agit, nec συναρτήσια patitur, utique post præfationem, Ver: 3tio: Proponitur Gratiarum actio continens rationes ob quas DEUS a nobis benedicendus est, beneficia nimirum spiritualia a Cœlo Originem trahentia; quæ omnia fluunt ex Electione, in Tempore his beneficiis Electis benedit DEUS, summa non sine Concordia cum Æterno Ejus Concilio, quo in Christo elegit, i. e. destinavit ad Gratiam ipsis a Christo impertiendam, ut communi ipsorum Capite, Parente, Radice et Fonte, in quo omnis reconditur Gratia. 3tio. Elegit ut essemus sancti in Christo, ut primario nimirum Medio, non ut Causa actus eligendi impulsiva; nam Electio, inquit Arnold: *Lux in tenebris, part: 2da. pag: 424, Ad Salutem in signo Rationis prior est Electione Mediorum: Elegit in Christo, inquit Ferguson, Expos: in hunc Locum, non ita ac si Christi Mors DEUM**

*DEUM moveret ad eligendum: DEUS, inquit Hamm: decrevit ab Æterno Christum dare, tanquam medium perducendi omnes Electos ad veram Sanctitatem. Elegit in Christo, inquit Bodius, cui tanquam Fundamento Ecclesiam superstruerit. Quapropter ad unum fere omnes intelligunt medium exsequendi Decreti, non autem Causam aut Fundamentum istius Decreti: Ita Polemici disputationes contra Lutheranos. Syriaca et Arabica Versiones habent, PER IPSUM; Æthiopica AD EUM Verum est rara Avis quæ vertit *ev autem* propter ipsum, *DEUS elegit nos*, inquit Piscator in Loc. in Christo ut servaret nos, per Christi Meritum qto. Si Prof. cum Crocio intelligat Causam impulsivam Decreti, tunc uti ipse deserendus est in hac Expositione; sic Crocius cum ipso, nec injuria, cum ille in eadem Pagina dicit, Christum pro toto Genere humano satisfecisse; quidni licet nobis a Crocio discrepare? 5to. Denique, ita Crocius, ut habet Conf: Helv: Cap: 10. §. 1. *DEUS elegit nos in Christo*; Et §. 2. *Ergo non sine medio, licet non propter ullum Meritum nostrum, sed in Christo; et propter Christum ut qui jam insiti sunt in Christo per Fidem*: Quocirca Expressio ad medium restringenda videtur, et revera sic intelligendi sunt Authores hujus Conf: alioquin cum Arminianis facerent, statuentibus *DEUM elegisse ex Fide prævisa, quæ Opinio longe ab eorum Mente absuit.**

Arg. 2dum. *Causatur Prof. hanc methodum a se propositam fore consentaneam Iustitiae et Sanctitatis Divinae. Resp. Imo. Apostolus Paulus ad Rom.*

9. 21. non videtur ejusdem esse sententiæ, ex ea-
dem massa, inquit, facit aliud quidem vas ad De-
cūs, aliud vero ad Dēdecūs: Jam ex corrupta
massa est transitio *ēis tūnū* alios, inquit Paræus
in Loc. format vasa Gloriæ, alios vasa Ignominia: Dein, 2dō. Ex eodem versu Figulus summo jure
ita agit, quidni DEUS qui elegit et præterit ut
ipsi visum est, quocirca illius sanctitati hæc
Actio Divina prorsus erit consentanea? 3tio.
Electio non est Actus Justitiæ, ut Justitia su-
mitur pro justitia remunerante, quoniam DEUS
absolutum suum jus exercet in hoc negotio, et
Miseretur cuius vult, Rom. 9. 16. Consequenter
hoc Argumentum in fumos abit. Instantiam
Markii Legere poteris, Med. Pag. 66. ubi Dig-
nissimus vir dicit etiam Christum Prædestinatum
esse. I Pet. 1. 20. Quo circa ob dignitatem Chri-
sti et Gloriæ ejus, nostræ præordinari posse; verum
Confer § 8. cum hoc: Licet, inquit, sit Causa
salutis, et ut talis ordinata in Electione ex Eph. 1.
4. I Cor. 3. 11. Non tamen est Causa Electionis,
unde potius ut fructus fluit, Jo. 3. 16. Inspice e-
tiam Pag. 126. Comp. qui posterior considerandi
modus, inquit Marckius, puta executionis Conside-
ratio, Magis receptus est (verum receptus Lo-
quendi modus parit fastidium Prof.) tutiorque
ad vitandam Universalem omnem Indefinitam et in-
efficacem Christi Mediatoris Destinationem. Optime
novit Prof. Markium hoc Decretum Electionis
minime describere sicut ille agit: Et miror pro-
fecto cur Medullam præstantissimi hujus viri quo-
tannis Docet quandoquidem in hac ipsa Do-

&trina de Electione *Markio* contradicit, statuenti,
pauciores esse Electos Pag. 66. contra Prof. ut suo
Loco dicendum.

Arg. 3tium. SCIRE nequeo quare allegat, *Rom.*
11. 36. Apostolus enim rationem reddit, inquit
Paræus, in *Lac. præcedentis Doctrinæ*; est enim
omnium Rerum Creator, imo. sustentator et ulti-
mus finis ad quem omnia tendunt. Nulli igitur in-
jurius esset, si totum mundum in Chaos redi-
geret, et certe oculos habet mage Lynceos et
Metaphysicam meâ sublimiorem, qui ex hoc A-
postolico Effato Concludit Christum esse causam
finalem Electionis, quandoquidem hoc effatum
Apostolicum indubitatae esset veritatis; etiam si
DEUS Mediatorem nunquam Constituisset;
Præterea Licet quæ competit DEO, merito ad-
scribuntur Christo Mediatori. Spiritum sanctum
illic Loqui de Christo qua Mediatore non pro-
babit Prof.

C A P U T 3tium.

De statu Infantium et Annexis.

IN hoc Capite tria occurrunt examine Digna:
imo. An probabile sit quod omnes omnino
in Infantiâ Morientes Æterna fruantur salute.
Dein, 2do. An probabile sit ex toto genere huma-
no plures salutem adipisci quam Damnari. Deni-
que. 3tio. An Infantes Ethnicorum in potestate
Christianorum legitime venientes sint Baptizan-
di: Solutione harum quæstionum integer tertius

Articu-

Articulus Exhaurietur, et mihi Congruum videtur primam enucleare quæstionem, quia Magna ex parte fœnerabitur Lucem secundæ.

QUÆSTIO Ima.

De Infantium Salute

SECTIO Ima.

imo. **A**D Dilucidationem hujus quæstionis expedit rite expendere eorum Infantium Conditionem respectu Parentum sive ex Gentibus geniti sunt sive non, iis puta qui omni Revelatione destituuntur supernaturali, Traditionem Evangelicam quam ad omnem hominem adultum extendi Imaginatur Prof. hic non Intellico; Infantes enim fœderatorum in censum jam non voco. 2do. Anquæstu Dignum num hæc quæstio tanquam probabilis solummodo proponatur? An ut veritas certa et inconcussa in Oraculis fundata Sacris? 3tio. ~~et~~ Prof: hoc dogma tenere tanquam Exploratum et indubium, utcunque fuco obducitur prætextu speci et Charitatis. Quoniam, 1mo. Deducitur ex Divina Natura Clementissimi DEI nostri. 2do. Ex tenore fœderis Evangelici ut ratio-cinatur Prof: Pag: 112. jam quid naturæ Congruum est Divinæ et Dispensationi Evangelicæ, Certitudo ei inesse videtur; etenim quæ hisce Consentanea sunt probabilitatem excedunt. Dein, 3tio. Hæc Opinio ortum Dicit ex promissō

quod ad omnes prorsus Infantes Extenditur juxta loci explicationem, *Aet.* 2. 38, 39. a Prof. datum in Scripto *Deputatis Syn:* *Gen:* exhibito : Præterea, 4to. Prof: judicat probabile Esse Pag: 115 *Neminem Æternis adjudicatum esse pœnis nisi reum peccati actualis, quippe nihil novit ex scriptura aut ratione adducendum quo evincitur DEUM exclusum,* &c. Jam utar Argumento ad hominem, etenim si nihil reperiatur in *Sacr.* *Scriptura* huic repugnans, verum *Sacræ consonum paginæ, oportet Divinæ Conforme sit voluntati ut Argumentatur Prof: Pag: 101.* Porro 5to. Prof. asserit *animas nunc esse Creatas, Pag: 226.* æque puras ac Adami *Animam;* sed de hac puritate *Animarum* aptior infra dicendi Locus erit; Demum 6to. ex ipso Prof. ore extra dubitationis aleam ponitur, novi enim eum dixisse in Colloquio *Edinburgi* habito Liberos totius generis humani salvari; et cum Dominus *Websterus* Prof: interrogasset num *Turcarum* et similiūm Liberi? in promptu fuit responsio affirmativa; via sic strata, ad argumenta, quibus hæc retunditur sententia, proferenda, stylum Converto.

SECTIO 2da.

*Arg. I*num. **O**Peræ prætium erit primum promissum, *Gen: 3: 15.* purgatis audire auribus, duplex ibi occurrit semen mulieris nempe et Serpentis, sub Mulieris semine Continetur pia Ævæ Posteritas inquit, *Cla: Witsius Oecon: Fæd: Lib. 4 Cap. 1. pag: 427.* Omnes Electi fideles uno cum Capite Christo, jam

*hi sunt Filii Promissionis, Rom: 9. 18. qui in hoc reputantur semine: Semen autem huic oppositum est Serpentis, utique ex hoc Duplici semine nascitur Duplex Posteritas, seu ut Augustinus loquitur, Dux civitatis quarum una ad semen mulieris altera ad semen Serpentis pertinet, Negari nequit quin semen utrumque Liberos complectitur ergo si per semen Mulieris omnes intelliguntur Electi Quidni per semen Serpentis omnes Reprobi; et Consequenter liberi qui non uniuntur Capiti Christo. Non dico omnes Reproborum Liberos esse semen Serpentis, nam eo ipso quod Eligantur fiunt semen Mulieris, verum inde liqueficit ipsos Infantes sub semine comprehendendi; etenim si in semine Mulieris Electi Infantes Includuntur, par ratio militat pro hac Inclusione Infantium non Electorum, et Prof: incumbit probare omnes in Infantia Morientes esse Electos: Frustra dicitur omnes in Infantia ex hac valle Migrantes eo ipso declarari semen mulieris, Et enim, *imo.* hoc dicitur ἀτεργασθεῖς et Affirmanti incumbit probatio. Dein *2do.* Vulgaris et communis loquendi modus huic adversatur Commento; utique in *Sac. Cod.* semen Complectitur Infantes natu minimos, et nullos Morientes in Infantia ad semen Serpentis pertinere ægre probabit Prof.*

Arg. 2dum. ACCEDIT Argumentum ex promisso desumptum Mulieris semini jugiter Restricto et limitato, ex superiori Argumento in obscuro non est promissum hoc, semen Duntaxat spectare, comparete et contradistincte ad semen Serpentis moraliter sumptum; ita quoque in

om-

in omni promissi hujus Renovatione eadem Conspicitur limitatio ; utique tædio esset Lectori omnes et singulas perlustrare periodos, satis erit tria promissa insigniora in medium proferre, puta Gen: 9. 25, 26, 27. et Gen: 17. 7. nec non Prax. 2. 39. huc cum primis facit Gen. 9. ubi duo præ primis occurruunt notatu digna, *imo.* Maledictio *Chami*, *Vers. 25.* Gravissima, qua nominato ejus filio *Canaan*, spiritu Prophetico denunciat *Noachus* Maledictionem gravissimam, tum spiritualem cum corporalem, cum dicitur futurus fratribus suis *Japheto* et *Semo* servus servorum, id est, vilissimus, *imo* eam repetit Præco *Justitiæ*, Collatione fraternalium benedictionum facta, qua Repetitione certissima, amplissima et maxima dénotatur Maledictio ; Luce igitur Meridiana Clarius est, tali Maledictioni Subjectos et Devotos promissi esse Extordes, nec enervatur dicendo servitutem esse corporalem, certe cum corporalis tum spiritualis intelligitur, nec probabile est omnes Maledictæ hujus familiæ Posteros in Infantia Morientes esse Benedictionis hæredes. *2do.* Ut vir ille Propheticus Maledictionem *Canaan* denunciat, ita etiam solenni modo benedictionem pronunciat omnimodam *Semo* et *Japheto* (Credibile est plures *Japheto* aut *Semo* oriundos in Infantia morientes salvatos fuisse quam ex *Hamo* aut *Canaane* licet celebres sub nova Oeconomia in *Africa* Extiterint Ecclesiæ) Gen: 9. 27. in qua dicit DEUM fore iis fontem et scaturiginem omnis boni salutaris : Porro blandan Gentilium per Evangelium vocationem uti

¶ vertitur voce Alliciendi, aut persuadendi, seu etiam Dilatandi per amplissimas Europæ Asiæ, et Americæ Regiones, uti Exponitur a magno Bocharto *Geog: Lib: 3 Cap: 1.* In mundo est fœderatum DEUM, præcipuam hic esse Benedictionem, *Semi* et *Japheti* semen spectantem; a qua Benedictione excluditur *Canaan* cum posterris, exceptis iis quos intra Ecclesiæ pomæria gratiōse transtulit DEUS. Nec Credibile est Infantes *Canaane* oriundos, non magis a beneficiis fœderis exclusos, quam Infantes *Semo* et *Japheto* ortos, non obstante tremenda hac Maledictione, idem dicendum de Infantibus *Ishmaelicis*, a fœdere etiam exclusis Postremus locus quem indagare lubet extat, *Prax: 2.*

39. *Vobis enim corde compunctis ob Crucifixionem Christi promissio facta est, et Liberis vestris et tuis suis paucis Gentilibus Religione longe a nobis Discrepantibus; quoscumque advocaverit DEUS.* In hoc versu Continetur argumentum, quo Resipiscientiam suadet, desumptum a promissione facta triplici personarum Generi. *imo.* Corde Compunctis, dein parvulis, denique Gentibus debito tempore ad Ecclesiam aggregandis, unde pro Comperito est, hanc promissionem non fuisse olim gentibus factam, quippe e Longinquo tum erant, et a remotissimo hoc statu demum vocandi et Liberi, quorum mentionem facit Apostolus, ad corde Compunctos pertinebant, Etenim dicuntur *τένα υμῶν* Compunctionum Sciz. Obtorto sane collo, haec promissio extenditur ad parvulos totius Generis humani uti docet Prof.

Prof: in scripto *Deputatis Syn:* *Gen:* *Exhibito contra planum quem fundit Textus sensum, simul et Expositiones Virorum haud infimi Subsellii Bezæ puta, Piscatoris et Stesonis.* Certe liquet hoc promissum Evangelicum ab Ecclesiæ primordiis ad hunc usque diem fuisse circumscriptum, et mage limitatum quam vult *Prof.* et Gentilium parvuli Salute non fruuntur æternâ vi hujus promissi, si secus sentiat *Prof.* demonstratum det. Si DEUS cum quibusdam ex iis modo agat extraordinario nos latet et a nucleo questionis iste abludit modus, quia *Prof:* deducit Parvulorum salutem ex Divina bonitate et justitia, nec non promisso ad parvulos pertinente.

Arg: 3tium. Tertium succedit Argumentum, ex Exemplis haud vulgaribus dimanans: *Omnium primo obvium est Diluvium, in quo omnis Substantia (inclusis in Arca exceptis) deleta est, Gen: 7. 23.* Nostram meretur Considerationem, *Quod, Gen: 6. 5. Impietas esset magna; et Vers: 11. Terra esset corrupta et impleta Iniquitate;* quod hi Homines declarassent se esse ex semine Diaboli; eo quod *1 Pet: 3. 19. Non paruerint Spiritui prædicanti iis, qui sunt in Carcere, i. e. in Inferno:* Sane nullum datur nobis indicium ex ipsis Locis, Parvulos fuisse salvatos, nec DEUS Injustitiæ arguendus, etiamsi damnet Infantes, cum rei sunt culpæ *Adamicæ* iis imputatae, virtute Fœderis cum eo initi (et πεστον ψευσθε Prof: est quod neget hoc fœdus, de quo infra dicendum) et Apostolus ad *Rom: 5. 14.* diserte dicit, *Mortem regnasse in eos qui non peccarunt*

ad

ad similitudinem Transgressionis Adami; id est, Infantes: Proxime, Sodoma, Gomorrha eversæ, et his finitimæ Civitates, Gen: 19. et Jud: 7. Veniunt examinandæ quæ sunt in exemplum Ignis Æterni propositæ: Pauca de iis sunt observanda, imo. Harum civitatum meminit Moses, Gen: 10. 19. quæ suos etiam habuerunt Reges, Gen: 14. 2, 8. quas subvertit DEUS in Ira et Excandescens, Deut: 29. 23. 2do. In Sacra pagina exaratum est, hanc Eversionem fuisse totalem et finalem ex ira et furore provenientem; idcirco dicit DEUS seriâ Interrogatione, Hos: 11. 8. Quomodo darem te sicut Admah, et ponerem te ut Zebohim? Ex quibus Urbibus, forte paulo citius percuntibus, nullus est servatus, dum Lothus ex Sodoma cum Filiabus evasit: 3to. Deletionis modus, Gen. 19. 24. plane extraordinarius memoratur; Demissio puta super Sodomam et Gomorrhā pluvia Sulphuris et Ignis, et passim in Sacra pagina, Horrendum hoc Judicium indigitatur, Jer: 49. 18. Amos: 4. 11. 2 Pet: 2. 6. Jud: vers: 7. 4to. Operæ prætium erit, observare has Civitates fuisse sat amplas, in Campis uberibus et magnis, sitas, uti tradit Cla: Hadrianus Relandus, Palæ: Illus: tom: 1. pag: 363. a DEO exustas. 5to. Silentio prætereundum non est, paucissimos repertos justos in hisce Civitatibus: DEUS enim promisit, se non percussurum Pentapolim, Gen: 18. 32. modo decem Justi in ea reperirentur; unde ~~possit~~, aut multos infantes sub maledictione et ira DEI interiisse, aut DEI promissionem de decem Justis, de adultis dun-
taxat

taxat intellegendam esse, verum totus Textus hanc repudiat Explicationem; imo sequeretur, Justitiam Christi et Spiritum Regenerationis infantibus concessum, ac a Peccato actuali Immunitatem, non æque apud DEUM prævaluuisse, ac habitus inhærentes, et bona Opera defectibus non parentia, et peccatis actualibus innumeris permixta. Si dicatur, Infantes pœnas temporales duntaxat sustinuisse; nihil tale innuit *Judas*: Et eodem Argumento dici poterit, Adulteros temporales tantum luisse pœnas, et peccatum originale temporali tantum puniri pœna. Ambigendum igitur non est, quin sceléstissimi isti Homines, detrusi sint in Tartarum, et ad Asylum Charitatis de parvulis confugere a me impetrare nequeo; quia omnes Infantes Morte sunt digni æterna, et Justitia DEI non minus celebranda ac Misericordia. Postremum licet addere Exemplum, *Num*, 16. 27. *Dathanis, Abiram et Korachi* qui morte haud consueta supremum claudunt Diem; atque cum hoc loco conferendus Textus, *Num*: 26. 11. Ubi excipiuntur Filii *Korachi*, quo intelligi datur, Filios *Dathanis et Abirami* occubuisse; consule hac de re, si placet, *Cla: Witsii Meletemata Leyden-sia*: Utique *Vers*: 27. Uxores, Filii et Parvuli recensentur; atque Terra, *Vers*: 32. omnes illos recensitos absorbuit, et vivi in infernum descendederunt absque ulla exceptione; quoniam ad Domum pertinebant: Et *Vers*: 27. Nostram meretur observationem, nam non solum occurruunt בָנִים *Fili Majores, sciz:* verum וּבָנָו *par-*
vi

vi pueruli, ut vertitur *Ezr: 8. 21.* Qui ægre et vix possunt incedere, inquit *Leigh: Crit: Sac: pag: 85.* Idcirco *v. πιν* i. e. Infantes, nonnunquam vertitur a *72 Interp:* atque ita ab Adolescentibus, qui Ætate jam sunt adulta, aperte distinguuntur: Atque *Judas ver: 11.* vocat Contradictionem Koræ, in qua périerunt, et gratis dicitur **ΛΑΣ** denotare Sepulchrum, seu statum mortuorum, quoniam **ΛΑΣ** hoc loco significat Infernum, seu *Locum Damnatorum*; uti *Proverb: 15. 24.* ubi, *Via prudentis est recedere ab Inferno infimo*; i. e. Loco damnatorum profecto illius via non recedit a Sepulchro aut Morte, seu ipsius Cogitationem, seu Eventum spectes **ΛΑΣ** igitur in nostro Textu intelligitur, inquit *Gusset: Comment: Ling: Heb: pag: 813.* De Inferno, quia vulgari sensu: Inquit Vir ille doctus, *Vidimus in Sepulchro ponit Corpus inanime, sed de Morte Æterna reconciliari possunt hæc duo Verba* **ΛΑΣ** et **ΩΗΠ** quia *Anima est in Corpore, cum sensu ergo habet aliquod vitæ genus.* Præterea *Judas ver: 11.* adhibet Vocem **ἀπόλωτο** denotantem sæpiuscule æternam Perditionem, *Mat: 10. 18.* inde *2 Thes: 2. 3.* Homo Peccati vocatur *σιν τῆς ἀπολείας* et Diabolus *Apoc: Johan: 9. 11.* **Ἄπολλύων:** Imo *72 Interp:* vertunt **בְּבָק** *Psal: 73. 27.* per hanc vocem: Addere licet eos periisse in Contradictione, quæ fuit gravissima, ut legere est *Numb: 27. 3.* Non fuit Pater, inquiunt Filiæ Zalphaad, in medio Cœtus eorum qui congregarunt se, contra Jehovam, in Cœtu Koræ, quem in ipsa Seditione cum Liberis, punivit **DEUS:** Et incassum dicitur, parvulos fuisse

fuisse servatos; profecto de omnibus dicitur, quod descenderunt vivi, et quandoquidem Parvuli eodem modo descenderunt vivi in Infernum: Similiter *Vulg:* cui suffragantur 72 *Interp:* vertentes *εἰς ἀδελφούς*, adstipulatur *Targum* succinit *Syriaca* Versio vertens, *Et vivi descenderunt ad Inferos,* quibus versionibus adjunge, *Samaritanam* quæ transfert, *Descenderunt viventes in Infernum;* Nec *Belgica* prætereunda, vertens, *Levendigh ter hellen neder daren.* Unde constat locum damnatorum hic intellegi. Ex ipsis instantiis apparet obicem nostræ poni Fidei de omnium Infantium Salute.

Arg: 4tum. Agmen Claudit Conf: Fidei cap. 10: § 3: Electi Infantes in Infantia morientes &c. ubi clare conspicitur *Patres Syn: Westm.* non Existimasse omnes Infantes esse Electos, verum regerit *Prof: pag: 114: Infantes dici electos in oppositione ad Arm: Resp: Quid inde eligere est ex cumulo aliqua vel aliques eligere, segregare et discernere, inquit Paræus Comm: in Rom: pag: 216: quod non sola docet Grammatica sed etiam Scriptura, Deut: 7: 7. John 15: 19.* præterea Infantes sunt subjectum de quo prædicitur hæc Electio, ergo discretionem et segregationem ejusdem subjecti clare innuit uti Communis loquendi usu constat: et si hæc non sit mens *Cel: Syn.* rectius dixisset omnes Infantes in Infantia Morientes electos esse, per Spiritum Christi regenerari et salvari. Denique quis dixerit *Prof: Syn:* hac de re non determinasse an *Prof: fuit Ven: Syn: a Conciliis imo, inquit, Scrip:*

Scriptura tacet de eorum salute, et Reformati in diversas abeunt sententias cœterum si licitum sit Genuinis et nativis uti consequentiis minime tacet scriptura ut hæc tenus evictum est, et Pauci ex reformatis Doctoribus cum Prof: faciunt : Conjicuntur quoque oculi in cap. 25. § 2: extra quam quidem Ecclesiam ordinarie fieri nequit, ut quivis salutem consequatur, de extraordinario modo non loquitur Prof: nec de hoc est mihi Sermo. Jam in hac §. pura Ecclesia restricta est, veram Religionem profitentibus, una cum eorundem liberis : Ethnicorum vero liberi pertinent ad cætum רִשָּׁאִים malignantium: Non est quod cæteras perlustremus Confessiones quæ in hoc articulo apprime conspirant cum nostra: Speciminis causa Conter Conf: Belg: Harm. Conf. Pag: 141: Credimus, quod cum sanctus hic cœtus et Congregatio; servandorum sit cœtus, atque extra eum nulla sit salus. Hi Patres non excipiunt modum extraordinarium : Theolog: Calculum non addam : hæc argumenta non videntur mihi ἀπροσδιόρυστα et per mille consequentias deducta jam Prof: auscultandum est.

SECTIO 3ta.

De Prof: Argumentis.

Arg: imum. **S**I DEUS Gratiam omnibus omnino Infantibus denegat salutarem, tunc severius et rigidius agerit cum iis quam cum Angelis lapsis, pag: 113. Resp. Imo. Novi αποτόμως

DEO

DEO adscribi, *Rom: 11: 22.* Sed nota Injustitiae **DEO** inuritur uti hic a *Prof: n̄ etat* quasi **DEUS** esset Injustus. *2do.* **DEUS** agit absoluto jure, quo disponit de Creaturis ut ipsi placet, *Rom: 9: 21:* *sicut Figulus jus habet in Lutum:* Et ogganientibus contra absolutum hoc Dominium tanquam Justitiae repugnans. Respondendum est cum Apostolo, *Rom: 9: 20: Tu quis es qui respondis?* Præterea *3tio.* Qui firmiter credunt fœdus cum *Adamo* fuisse initum in quo omnes representavit Posteros, qui in ipso peccarunt, nequam dicturi sunt **DEUM** esse severum in puniendo Infantes qui sunt fontes: Denique dubitandum non est quin Infantes minoribus cœdantur plagis quam Diaboli aut impii Homines qui puniendi sunt secundum Opera.

Arg. 2dum. MISERICORDIA *Divina ubique prædicatur, Omnia DEI opera superans.* Resp: *1mo.* Revera est Argumentum invalidum nimium probans, etenim totum genus humanum servandum ex hoc fundamento æque ac Infantes. *2do.* proclive est concludere Misericordiam DEI maximam, ex eo quod ullius ex lapsu genere humano misereatur, *Cujus vult miseretur, Rom: 9: 18:* Speciatim quum animo volvitur totum Genus humanum obnoxium fuisse iræ Divinæ seu Condemnationi DEI, atque ita *omne os fuisse obturatum, Rom: 3: 19:* Quapropter misericordia summa in immensum prædicanda est, *Et Divitiae Gloriæ DEI erga vasa misericordiæ, Rom: 9: 23:* supra modum innotescant, quandoquidem vel unum ex tota hac massa vindictæ

dictæ objecta Divinæ elegerit DEUS; totum hoc opus oritur ex Divino beneplacito, uti Conf: West. cap. 3. § 3: Docet et ex voluntaria DEI condescensione, cap. 7: § 1. idcirco est temeritatis insolentis DEUM nostro metiri pede, nec committenda est misericordia cum Justitia, existimant viri emunctæ natis על כל denotare supra omnia DEI opera i. e. DEI miserationes sese extendunt instar tegminis arcæ, eluentque non solum erga Homines verum etiam erga omnes Creaturas; Et Ratio est, 1mo. Quia in eodem Versu Psal. 145: 9: Dominus dicitur *suavis seu bonus universis*; Bestiis æque ac hominibus. 2do. Syr: Versio, vertit in omnibus operibus ejus, ex hisce in proclive est colligere nullam Comparisonem hic esse factam inter Divinas perfectiones, et consequenter hic textus nihil facit ad rem, quoniam DEI miserationes juxta hanc Interpretationem inde a lapsu expanduntur supra omnia DEI Opera.

Arg: 3tium. Desumitur ex Evangelio bis Mundo promulgato, pag: 115: Resp: 1mo. Ita crepant Arm: uti ipse Prof: confitetur pag: 117: quo circa utroque police non amplectenda hæc Doctrina, an ex hac promulgatione, Infantium salus rite infertur? Nequaquam, Evangelium promulgatum est audiente Serpentè, Gen: 3: 14, 15: Tamen ei non profuit. Imo indies promulgatur Hominibus quibus est *odor mortis*, 2 Cor: 2: 16: adde Intantes non esse aptos ad audiendum hanc promulgationem. 3tio. Fuit Adamo et Noach promulgatum, sed forsan non

longo temporis intervallo Cainitæ Chami posteri et Ishmaelitarum Posteri aures huic obturarunt promulgationi uti ab Heideg: Oweno aliisque viris doctis evictum est, et Orthodoxi pene ad unum omnes negant hanc universalem oblationem objectivam; Tur: Instit: Theolog: Part 2: Pag: 226 Dicit, *Esse communem et receptam apud reformatos sententiam*, cui subicribit Witsius Oecon: Fœd: lib: 3: cap: 5: § 19: *Vocatio hæc inquit, per Evangelium nunquam universaliter ad omnes homines directa fuit*: Non eit quod ad subsidium vocemus plura magna nomina aut Conf: solummodo Pius Rhætorfortus consuli poterit de hac promulgatione Exam: Arm: pag: 399: Imo de multis aliis rebus Arm: spectantibus controversias, etiamsi virum illum vere magnum non magni estimat Prof: pag: 81. qui in magno habetur prætio apud Exteros. Hisce adjungo, inquit, Doct. Leyd: Vis Veritatis, pag: 318: *Scotum Samuelem Rhetorfortem (et quanti nominis, eruditioris et pietatis virum) qui ad nostram Cathedram evocatus, maluit afflictæ suæ patriæ inservire.*

Arg. 4tum. Junius Opem fert in Collat: de Nat: et Grat. Exam: Rat. 28. Coll. 332, 333. Resp: Una hirundo non facit ver; nec nobis adhærendum uni Junio magno licet viro, cuius hac de re perlege integrum §, et mecum dicturus es, qui animo evolvis viri illius magni Sermonem, non esse ad ungues resectum. Etenim imo. Dicit DEUM exserturum misericordiam in mille Generationes, Exod: 20: 6: Dein 2do.

2do. *Vult vir ille Doctus Infantes ex fædere servari quia ad Rom: 11. 28. Iudæos suo tempore comprehendi jubebat Apostolus.* Porro, 3to. Rationem reddit ex *Libro Sapientiæ cap. 4. 11.* *Ereptus est puta Enochus ne malitia mutaret Intellectum ejus, aut Dolus deciperet Animum ipsius.* 4to. *Potius servari præsumimus, inquit Junius;* Unde, post tot Rationes minus solidas; *Conclusio est solummodo præsumptio;* Et novimus Præumptionem sæpius niti imaginationi et somnio: Idcirco putamus Junii Præumptionem non esse solide fundatam: Nam præsumptio sæpe denotat Assensum vacillantem, nulli Rationi validæ innixam. Denique observare licet, Prof: ad suam statuminandam Opinionem, vel unicam Sententiam ab ullo Authore Orthodoxo, in transitu emissam allegare; an unius Viri cætera docti et Orthodoxi Sphalma, aut assertum singulare sufficit Veritati Dogmatis paradoxi adstruendæ: Vix arbitror, an Prof: regula est, Nihil pro falso habendum, quod ullus Vir pro orthodoxo habitus, asseruit; qualis Conf: Fidei ex istiusmodi Doctorum assertis, in unum collectis, compingi posset; sed quibusdam nil sapit, nisi quod novum et paradoxum, et si possibile, inauditum est; quanquam ipsi in obscuro non sit, Theologos optimæ Notæ aliter sentire: Signum tollam ad enodationem secundæ Quætionis, postquam brevissima digressione, verbum unum aut alterum, de Infantibus Baptizatis in medium proferam.

MANTISSA de Infantibus Baptizatis.

DE Baptismi Natura, Necessitate et id Genus aliis non est hic disserendum, nec de Infantibus piis, aut impiis Parentibus prognatis; sed de natis sub Fœdere, nam eatenus sunt Filii Promissionis; jam in mundo est, omnes omnino Infantes, juxta Mentem Prof. uti jam audivimus, salvari num baptizentur necne: Proinde mirari subit Animus, quo Pacto Prof. suam auspicatur sententiam, pag: 111, dicendo, *Probabile esse Infantes baptizatos, in Infantia expirantes de numero Electorum esse, in quos DEUS ante eorum Obitum beneficia Fœderis salutaria, Baptismo significata et obsignata confert*: Imo adoptat sententiam Picteti, pag: 112, afferentis, *Baptismum quarto Infantorum ordini in infantia morientium esse authenticam declarationem Remissionis peccatorum, &c.* Quæritur igitur, An de Fide sit, credere DEUM, beneficia discriminantia omnibus Puerulis baptizatis in Ætate minorenni ex hoc mundo egredientibus, conferre? *Resp:* Hanc Opinionem esse dubiam et incertam, et a Veritate, ni læva sit Mens, alienam: Rationes sequentes, *imo.* Electis solummodo competunt Beneficia salutaria; sed est μεγα λιαν αιτημα, num omnes in Infantia morientes sunt ex Electorum Numero? Proinde est Petitio Principii; audiamus Robertum Bodium a Trochregie Theologum gravissimum, *Comment: ad Eph: pag: 762 ita differentem, Nec tamen interea DEL Gratiam*

Gratiam et Misericordiam, erga Infantes fidelium Parentum fidei, sic alligamus, ut ullum liberæ et arcanae DEI Electioni præjudicium faciamus: Vides hæc Beneficia non alligari Parentum fidei, et nemo opinor, nisi in Pontificum Castra descendit, sigilli administrationi alligabit; et scire velim, si Baptisma sit Prof: authentica declaratio Electionis Infantium; unde est, quod eorum plurimi postea reprobi comprobentur? Baptismus certe non obsignat authenticè omnibus Electionem et Remissionem, ut videre est in Sim: Mag: Prax: 8. Baptizato vers: 13. cuius Cor dicitur non fuisse rectum: Verl: 21. Inquit Cla: Witsius Exer: de Efficacia Baptismi in Infantibus, Tom: alt: Misc: pag: 615, Lectione dignissima, Non tamen eousque extendenda esse videtur, ut omnes piorum Parentum Liberi Divina Destinatione ad Salutem destinati esse censeantur. Constat enim, tam Sacrorum Voluminum Monumentis, quam Experientia quotidiana, contingere sæpiuscule, ut optimis etiam prognata Soboles in pessimam adolescat Indolem, in exitium suum prave pertinax, Unde consequitur istam Gratiam vel esse plenam vel non; si plena, tum omnes omnino in Infantia baptizati Salute potiuntur; si non plena, verum Baptismalis quædam huic statui sufficiens, qua excidere possunt suu vitio, quum adoleverint; ut Viri quidam docti existimarunt, Baronius, sciz: Davenantius, Samuel Wardus, Do: le Blanc, et alii non pauci: Verum absurdum est putare Christi Sanguinem applicari non datis sibi a Christo: Porro, si Christus unum in se recipit debitum, sane omnia, et si infusio Vitæ spiritualis

ritualis, quæ est ipsa Regeneratio semel concedatur; *Erit semen manens in Æternum*, i Joh: 3. 9. 2do. Argumentamur, ex communione Christi quam Infantes Electi colunt cum Christo ante baptismum, atque ita sancti sunt *inchoative* ab Utero materno; nec ex Diaboli laqueo tunc eripiuntur, uti autumant *Papicola*, illos tanquam arreptitios et a Diabolo obfessos, exorcizantes: Et consequenter Remissionis peccatorum sunt consortes; ergo hæc beneficia necessario non sunt collata in Baptismo. Denique hæc assertio videtur nimium huic trituere sacramento, etenim ante obitum, inquit Prof: DEUS confert Beneficia, &c: uti supra. Ast nihil tale in *Sacro Codice* reperire est; quocirca non subscribimus *Picteto Theol: Christ: Lib: 18, Cap: 17*, afferenti, *Baptismum quarto ordini esse authenticam declarationem Remissionis peccati*, &c. Quicquid sit, intrepidum dictum hujus Viri, nec præponderat nec præferendum est supra nominatis *Bodio* nempe et *Witsio*: Addere licet *Maccovium Loc: com: pag: 750*: ut et *Ven: Vietum*, ob Zelum haud vulgarem erga Ecclesiam, præsertim *Scoticanam*, merito laudandum, *Tom: 2. Disp: Select: pag: 410*. *Conf: Quod spectat*, nihil tale docent, quantum scio, ut cuivis inspicienti patebit. *Helv: Harm: Conf: pag: 70*. *Gallic: pag: 85*. *Belg: 144*. Et quod *West. attinet*, evolvatur, *Cap: 28. Sect: 5*. Non tamen ei Gratia et Salus ita individue connectuntur, ut absque illo nemo unquam regenerari et salvari possit, aut quasi indubium omnino sit regenerari omnes qui baptizantur; atque hæc *Sectio*

Sectio *auctor* subjicitur §. de Infantibns. Sententia *Wallai*, Loc: Com: pag: 283. non videtur firmo stare talo; utique Domini Mens, Mat: 18, 3. et Luc: 18. 16. est Ambitionem, et affectationem Primatus quorundam ex Discipulis retinendere, hoc visibili documento, ut legere est vers: 1mo. et his verbis in tertia Persona, quippe salvandos vult assimulari Infantibus, nimirum in Humilitate; quocirca extra Scopum non est torquendus locus, inquit *Doct: Arnol: Lux in Tenebris*, part: 2da pag: 93. τοιούτων est Regnum Cœlorum, i: e. Regnum Cœlorum est calium, qui ut hi Pueruli submissæ se gerunt, inquit *Grotius*, *Expertes ambitionis*, inquit *Piscator*. Respicit igitur Dominus Qualitates in hac Ætate, non ipsam Ætatem, quasi omnes qui ingrediuntur Regnum Cœlorum Pueri fiunt, quo absurdius nihil, ita vice versa non sequitur omnes Puerulos ingressuros; profecto si ita sit, Prof. pleno gradu probavit Infantes totius humani Generis in vado esse. Jam e diverticulo haud inamæno. Elucidatio secundæ Quæstionis nos vocat, duntaxat observare licet Prof. pag: 112. suggillantem Dom: Websterum, Virum vere pium et eruditum, ob Zelum pro veritate, ast Vir ille optimus tali Vindice qualis ego, non eget.

QUÆSTIO 2da.

De Numero SALVANDORUM;

SECTIO. 1ma.

STolidum omnino esset, *imo*. Numerum inire definitum et determinatum Salvandorum; Secretum soli DEO cognitum, qui in numerato habet suas Oves. Dein vesaniæ non minus esset signum, Electos ad minimam redigere Multitudinem, quandoquidem nomine *ταῦνγύρις* insigniuntut, *Hebr: 12. 23.* Quâ Phrasî designabatur Populus invitatus ad Spectaculum aliquod solenne, ubi sæpiuscule Oratio habebatur, quæ *ταῦνγύριος* dicebatur *λογος* ita *Owenus Com: in Heb: vol: 4. pag: 261.* Similiter *Witsius in Symb: pag: 439.* Demum indubium est, plures esse electos, et consequenter servatos jam sub Novo Testamento, quam sub Vetere, quando Ecclesia intra angustiores circumscripta fuerit cancellos; et spero plures servandos in ultimis dierum; Plenitudine Gentium cum *Judæis* ad Christi Ecclesiam advocatâ. Quæstio igitur est, An probabile sit, ex toto Genere humano in cumulo sumpto, plures esse Electos et salvatos, quam Damnatos? Affirmativam tenet *Prof: pag: 106.* nos vero negativam suffulcire conabimur.

SECTIO 2da.

Arg: imum. Sacra Volumina testantur, Paucos esse Electos, Mat: 20. 16. et 22.

14. Et profecto non est quod Interpretum chorūm in subsidium vocem; notandum enim hanc esse Parabolam, cui ansam dederunt ultima verba proximi Capitis. *Multi autem primi, erint ultimi, et ultimi primi;* id est, qui Vocatione externa aliis sunt priores, a tergo serio vocatorum veniunt: Jam per Parabolam Vineæ, hoc explicat Eftatum, cui hanc adjungit clausulam, quam præ manibus habemus; et profecto licet Magnus Calvinus in Harm: Evang: pag: 250, ita differat ut Prof: eum allegat, nihilominus nullibi, quod sciam, statuit Electos esse plures, vel æquales numero Damnatorum: Esto igitur Calvinum alium dare sensum hujus Textus, nequam Interpretatio Viri magni nostræ præjudicat Opinionis, præsertim cum Gomarus dicit in eo duplicem esse hallucinationem. *Gomarum* quod attinet, planum est illum, pag: 85. Oper: intelligere Electionem æternam, et Vocationem externam; *Etsi, inquit, Ecclesia Gentium in Iudeorum locum successerit, non omnes tamen servantur, nam vocati multi, sed ex iis vocatis pauci Electi,* ut per Fidei et Unionis Christi donum servantur: Sed loquitur, inquit Prof: de Adultis, σοζόντες φαρμακον omnem tollens difficultatem; velim Prof: hoc clarius probet, nec est quod varias sententias de hac Parabola proferamus, satis erit dicere, Christum hoc Eftato, Scandalum tollere voluisse, quo multi offenduntur, quod Prædicatio Evangelii sit in-

EXAMEN

nanis, et innumeri admisceantur Reprobi in DEI Ecclesia, uti exponit Musculus in Loc: *Quia pauci, &c.* Si igitur pauci Electi sunt, ex numero vocatorum, quanto magis tenet respectu illorum, qui nullatenus externè vocantur; nam externa Vocatio est indicium DEUM perditas quādam ibi habere Oves ab Æterno Electas, quas in tempore vocat; sed ubi nulla Vocatio externa voce Evangelii, signum Electionis minime repetitur: Nec subterfugium auxilio Prof: erit, quod non loquatur Christus de Infantibus, etenim ipsi incumbit Probatio; certe Sermo Christi est de Electione sine ulla restrictione ad Adultos, etiamsi mentio fit in Textu vocatorum, quia Scopus Parabolæ hoc exigebat: Præterea erit Prof: arduum et difficile probare omnes in Infantia morientes esse Electos; et quamvis Vocatio restricta sit ad Adultos, non inde sequitur Electionem quoque restringendam esse ad eos, quasi duo Textus membra inter eosdem continentur limites. Hæc clausula, ut videre est in Continuat: *Poli, nobis demonstrat Rationem, ob quam ulli servantur, puta, Gratuitam DEI Gratiam qua ad vitam eliguntur Æternam: Electio ergo hic intelligitur omnium qui eliguntur.* Imo licet concederemus hunc Textum *pñtōs*, haud probare numero pauciores servari, nihil impedit quominus alia dentur argumenta et indicia, quibus hæc probatur Sententia, ut in sequentibus patebit. Stat igitur Argumentum nostrum inconclusum, speciatim subjungendo *Luc: 12. 32.* Nec hortatio

tio hæc Consolationis plena, cum Prof. pag: 100.
Ad Discipulos et Fideles presentes restringenda;
quoniam *imo. Rom: 15. 4. Scripturæ ad nos do-*
cendos ante exarata sunt: Ergo hic etiam **Tex-**
tus. Dein *2do.* An solis Discipulis et Fideli-
bus ibi præsentibus tum promisit Regnum, si
hoc dicatur, hic **Textus** erit iis solis Solatio,
qui tum Christum audiebant. Porro *3to. συναρτέειν*
Hujus Texus contrarium evincit, verum vindici-
cias hujus Loci dedit Dom: *Hog, Detect: Err:*
pag: 26. Æque insulse dicitur hæc verba adul-
tos spectare, an non sunt Infantes pars Gregis,
solent Agni vocari Spes Gregis? An non *Isa:*
40. 11. Christus Agnos in sinu portat? An
Pastoribus circa Infantes nihil Curæ, *1 Pet: 5. 2?*
An non DEI Regnum ad Infantes electos perti-
net, et vocatur *το μικρὸς ποίμνιος, parvus iste Grex,*
i. e. admodum parvus; diminutiva habentur in
Textu *Græco*, ut appareret summa ipsius parvi-
tas, inquit, *Leigh: Crit: Sacr: pag: 267.* Hisce
Textibus succinit *Mat: 7. 13, 14. Introite, in-*
quit Salvator, per Portam angustam, &c. Dux hic
occurrrunt Portæ, quarum una lata et speciosa al-
tera vero angusta, per priorem multi introeunt,
posteriorem pauci inveniunt; quocirca omni an-
nitendum nisu per portam angustam ingredi;
jam hunc Textum *Annot: Ang: Parallelam faci-*
unt, Luc: 12. 32. Proinde omnes respicit Elec-
tos, infantibus non exclusis: Nec solenne Prof.
Effugium hunc enervat sensum, Christum, sciz:
Sermonem ad adultos dirigere: Esto, an igi-
tur quoties Scriptura loquitur ad adultos, neces-
faria

fario excluduntur Parvuli: Revera hoc pac
nihil pene in *Sacro Codice ad Infantes spectabi*
quia capaces non sunt, nisi Infantes ibi diser
nominentur: Præterea scire velim, per qua
portam introeunt Infantes, vel per latam vel ai
gustum (tertia non datur) si per latam, in e
xitum abducuntur, *vers: 13.* Quod minime dice
dum de omnibus Infantibus: Si per angustam
Portam sciz: Regenerationis et Conversione
(juxta explicationem Celeb: Interpretum) pe
quam Infantes modo sint Peccatores ingredi de
beant: nunc Spiritus Sanctus dicit, *Paucos eam*
assequi. Cælum et Infernum hic, inquit Brugen
sis comparantur Domui Portas habenti: Jam opon
tet vagientes in cunis asportari per Portas. Al
ludere videtur inquit Lightfootus Hor: Heb:
Mat: pag: 305. *Salvator ad Regulas Judaicas d*
viis publicis et privatis, apud quos, via publica era
Cubitorum sedecem latitudine, privata vero quatuor
Jam si aliquid veri huic insit Allusioni, certo cer
tius evadet non solum Adultos, verum natu Min
mos in unam aut alteram harum Portarum it
gredi debuisse. Deinde etiamsi Hortatio prima
rio et direkte ad adultos pertinet, non sequitur
Portam iis solis adscribendam, Mat: 3. 2. Re
sipisci te inquit *adultis* Baptista, quia appropinquau
rit DEI Regnum: Sed ut spero, non appropin
quavit id Regnum solis adultis. Operæ pre
mium erit observare, *Æthiopicam Versionem, redi*
dere, Valde valde angusta est Porta; Syriacam
per quam parva est Porta; ut videre est apu
Brianum Waltonum Bib: Polyg: Operam et Ole
up

im perderem, si prosequerer Prof: pag: 107. de-
spuentem bilem contra Dom: Websterum, ac si Er-
ores introduceret Pontificios; quia existimat
Prof: Expositionem Interpretum turmæ esse con-
trariam: Verum rogarem Prof. An bono esset
Animo? Si ipsi errores imputarentur Pontificii,
quum Interpretum optimæ notæ vestigiis insistit:
Certe nec Dom: Websterus Errorum Pontificio-
rum reus censendus, qui Interpretes magni No-
ninis sequitur, puta *Annot: Angl: Polum: Belg:*
Chemnitium Harm: Evang: pag: 855. Mat: Henr:
vol: 5. Et susque deque fero num ego quoque
Pontificiis a Prof: adjungar: Et revera Prof: vi-
detur mihi Praxi sua aliam stabilire Regulam,
nimirum, Nihil in Prof: aut quovis alio Nova-
tore, culpandum esse, modo id ab uno aliquo Do-
ctore, qui Orthodoxus dicitur, dictum sit.
Hisce ita expensis; non est quod immoremur
Enodationi *Luc: 13. 23.* Solummodo lubet ap-
pingere *Grotii Verba, Nostra refert,* inquit, *sci-*
re quales servantur, non quot servandi, quanquam
ex altero alterum conjectare licet: Et revera Chri-
sti Responsio paucitatem infert, potius quam mul-
titudinem; quia jubet *Eos contendere omnibus Vi-*
ribus, ut innuit Vox Græca: Porro loquitur de
angusta Porta, *E. G.* Si quis rogaret, Num pau-
ci Urbem ingrediantur? Ei responsum esset, Con-
tendite vos intrare per Portam angustam. Mi-
hi non hæreret aqua, dicere hanc responsionem
paucos, potius quam multos indicare: Nec
opus est Aranearum telas texere, in re adeo per-
spicua, neque Interpretum turbam adducere,
liquido

liquido lique paucos esse Electos, comparete ad reliquos in Infernum detrusos.

Arg. 2dum. Si hæc Testimonia ab Ore Christi Erroris nescio prolata, corresponteant vaticinio huc facienti, tum duplex datur testimonium; sed manifestum est Zech. 13.8, 9. tale quid prædictum esse de duabus partibus excidendis et tertia parte conflanda et probanda: proclive est conjicere Sermonem esse de terra in tota sua latitudine quia versu 7. Christi *Percussio* memoratur, et *Conversio manus super Parvulos* i. e. *Conversio E-lectorum*: Dein duæ partes excidendæ, non *Ma-thematice* sed *moraliter intelligenda* hæ partes, inquit, Ribera. Denique tertia pars probanda et purganda quæ sola est futurus DEI populus *Clas-Markius Com:* in *Zecha:* aliis sententiis rejectis; hanc elegit, tradens omnem terram rectius de *toto Orbe exponi*, per quem diffundenda erit Ecclesia, ita etiam longe potius, inquit, hoc *Excidium cum expirazione* refero ad *perditionem Corporalem* et magis *Spiritualem Hominum Reproborum qui longe maximam Omnia Partem constituant*, et Docet *Hironymum* dudum prævisse in hac explicatione. Profecto hæc explicatio Optimum fundit sensum contextui convenientem, uti et Rei prædicatæ, nec non illorum DEI Invocationi et maxime quod DEUS agnoscat tertiam hanc partem pro suo Populo: Cæteræ explications præfertim *Cocceiana* a *Markio* refutata contortæ et Intricatae mihi videntur.

Arg: 3tium. Planum est maximam orbis partem ne vel Christum profiteri: Audiatur Ribera narrans

narrans tertiam hominum partem non salvari possit, inquit, ex eo quod *tertia Orbis Pars non sit fidelis*, nam *Asiam, Africam et Indianam* occupat *Paganismus et Turcismus* ut plurimum; imo horum Liberi omnes sunt extra Ecclesiam in qua salus solummodo habetur; sola pene *Europa* est Christiana jam in *Europa, Dimidia* fere pars est Hereticorum, Idololatrarum qui in Idololatria ad extremum perseverantes halitum; Rejectanei sunt, *Rev. 21. 8. et 22. 15. 1 Cor. 8. 1.* Impiorum omni vitiorum Genere Onustorum Athæorum κατὰ τραχεῖαν et Hypocritarum. Certe esset labor improbus singulas veteris Testamenti Epochas et secula Novi Test. percurrere ex quibus omnibus in conspicuo esset parvam esse Partem proborum qui soli spem habent Salutis; indubium est Infantes comprehendendi sub nomine Gentium, uti optime Argunt Orthodoxi, ex *Math. 28. 19.* pro Pædobaptismo, quia Gentes includunt Infantes et communes hominum Notiones ut et perpetuus loquendi modus Infantes sub universalis et communissima gentium Appellatione complectuntur, etenim si hæc licentia Interpretandi et distinguendi Infantes a communis Gentium nomine concedatur, quænam Hypothesis non poterit defendi: Addere placet plures ex Ethniciis in Mansiones recipi cœlestes quam ex Christianis, quoniam Numerus Infantum Ethnicorum ut ego opinor in Infantia morientium, est major omnibus Christianis vita æterna donatis.

Arg. 4tum. FUNDAMENTO hujus Opinionis E-
verso

verso, ipsum deturbatur Edificium; jam ex dictis manifestum videtur omnes omnino Infantes non servari, qui juxta Computationem hominum subacti judicii magnam partem Generis humani constituunt.

Arg: 5tum. NULLA Conf. In Ecclesia reformata statuit plures servari quam damnari: perlegatur Harm. Conf. et noster Catechismus Major et Minor videtur pauciores inuere. In Resp. ad Quæstionem: quid autem de Angelis hominibusque decrevit DEUS. Resp. Nonnullos Angelorum elegit ad Gloriam ut et hominum aliquos &c. Ita in Mino-ri Cat. DEUS cum ex mero suo beneplacito, nonnullos ad vitam, æternam ab retro Æternitate elegisset. Jam in confessio est secundum communem loquendi modum aliquos intuitu maximæ multitudinis minorem indigitare partem et manifestum est hos Patres non intellexisse, duntaxat adulteros, quia non una vice per totum Genus humanum intellexere totam stirpem Adamicam, nec novi Theologum hoc Genus humanum aliter explicantem proinde in Resp. dicitur DEUM ex mero suo Beneplacito nonnullos Elegesse; unde facile colligitur (quicquid ogganiunt quidam) Catechismum Minorem intelligere numerum minorem, alioquin hi Patres (si eadem iis fuisse mens cum Prof. ;) dixissent DEUM elegisse maximam partem totius Generis humani, saltem magnam partem, V. G. Rex ex numero exerceitu aliquos ad maximos elegit honores; sine dubio phrasis exprimit Paucitatem, eorum qui eliguntur; esset in aqua scribere Theologorum nomina nobiscum Sentientium hic recensere; solum-

modo audi Augustinum Enchirid: ad Laurent. Cap. 9. citatum Oweno in Præfat: ad Christol: vide, inquit, universum genus Humanum tam justo judicio Divino in apostatica Radice damnatum; ut etiam si nullus inde Liberaretur, nemo recte possit DEI viuperare Justitiam; et qui liberantur sic oportuisse liberare ut ex pluribus non liberatis, atque damnatione justissima derelictis, ostenderetur, quod meruerit universa Conspersio et quo etiam istos debitum DEI Judicium duceret, nisi iis indebita misericordia ibveniret; placet subjecere verba vernacula quæ loco rædiæto habemus. Behold the whole Race of Man-kind by the just Judgment of GOD, so Condemned in this Apostatical Root, That if no One were thence Delivered; yet no Man could rightly complain of the Justice of GOD; And that those who are freed, ought so to be freed, that from the GREATER NUMMER who are not freed, but left in their most Righteous Condemnation, it might be Manifest what the whole Mass had deserved, and whither the Judgment of GOD due unto them would lead them, if His Mercies which were not due did not Relieve them. Vides Benevole Lector, August. non idem judicasse cum Prof: de numero Electorum, ex hisce argumentis simui sumptis videbit Lector Pauciores servari quam damnari et Probet Prof. Contrarium.

SECTIO 3ta.

Arg. I^mum. Scriptura inquit, Prof. pag: 106 Vocab
eos Turbam multam, Apoc: 7. 9.
præter 144000 signatos. Resp. Imo. Interpretes
haud

haud infimi subsellii hanc negant Discretionem, quoniam est manifestus, ab auditu ad visum Johannis Progressus, ita ut per 144000 repræsententur Israelitæ cum Gentibus quorum numerus prius auditur, denuo visui objicitur atque Gloriosa Ecclesiæ Turba Triumphantis hic Intelligitur, inquit Paræus Comm. in Locum, et quantacunque Ecclesiæ sit Amplitudo hisce in terris, longe major futura est, cum Dœo sistitur: Et quanquam hic numerus collatus cum Damnatorum multitudine vere exiguis sit, inquit Cla: Mark: Comm. Apo: pag: 263; est tamen magnus. Dein, 2do. Talpa cæcior est qui non vidit hanc turbam absolute spectatam esse maximam, verum comparatam cum aliis esse parvam, utique dicitur ex omni Gente, &c. quo intelligi datur hunc esse numerum omnium Ætatum, Sexuum, et Nationum. Inficiandum non est quin sit vere magnus numerus sed minor longe numero eorum quos Dœo visum est præterire in omnibus Gentibus, Populis et Tribubus, V. G: Vide inquit nonnemo, numerum pene innumerum collectum ex omnibus Gentibus, omni retro ætate, jam hic apparet multitudo sat ampla, minor autem ea, ex qua multitudo hæc electa est.

Arg. 2dum. PETITUR ex Conf: Helv: Cap: 10 § 4. Resp. Ad amissim conpirat nostra sententia cum hac Confessione, dicimus et profitemur Electos esse quam plurimos, neque temere ullos Reprobis esse anumerandos; quia solus Deus scit hæc abdita, nec curiositate inani nobis de Electorum numero inquirendum est: Ast mini-

me dicit Conf: *Helv:* Electos esse plures quam Damnatos. Imo initium hujus & clare nobis indicat paucitatem Electorum, et *Quamvis*, inquit Conf: *Helv:* *DEUS* novit qui sunt sui, et alicubi mentio fiat paucitatis Electorum. Quæ verba dilucide probant communem sententiam, et sequentia verba quæ ad homines spectant, nec augent nec minuant. *Æternum Electionis Decretum;* at notum est hanc Conf: (Ceremoniis et Diebus festivis exceptis) approbatam et receptam fuisse ab Ecclesia Scoticana, idcirco nobis accuratius est attendendum ei; proinde an Prof. recte et modeste judicat hos Theologos esse nimium audaces, qui Questionem a Christo non determinatam definiunt, quando ipse confregit hic sibi tesseram, animose tatis assérendo, *Probabile esse plures servari quam damnari:* An non Prof. determinat & que ac ii modesti et verecundi Theologi qui cum Sac: Scrip. existimant Electos esse pauciores.

Quis tulerit Gracchos de seditione querentes.

Hisce συντροφαῖς ventilatis et discussis ad Illustrationem tertiae questionis progredior.

S E C T I O Ima.

imo. **N**Equaquam damnanda cura et industria eorum qui omni nituntur studio, cognitionem DEI propagare, nutriendo, educando, et instruendo Gentilium Intantes, legitimate in potestatem Christianorum venientes: Sane esset cornicum oculos configere praxi nigro

notare theta, DEI Gloriæ, Hominumque Saluti adeo consentaneam.

2do. De Exposititiis inter Christianos, aut adoptatis Christianis Parentibus natis, Quæstio non movetur.

VERUM 3tio. Quæstio ad hos redigitur Terminos, an Liberi Infidelium ipsis per Bellum e-repti, aut quovis alio licito modo (de praxi usitata, qua Homines eorumque Liberi venduntur et emuntur, nobis non est Sermo, quam praxin judicant Viri magni esse illicitam) in Christianorum potestatem venientes, sint baptizandi, Christianis pro eorum Educatione spondentibus. Hæc Quæstio a Belgicis Ecclesiis in India Orientali in *Belgium* transmissa, proposita fuit *Syn: Dordracenæ An: 1618*; uti narrat *Ven: Voetius* vir multigujæ Lectionis, *Part: prima Pol: Eccl: pag: 657.* Jam constat *Prof: pag: 118.* ita existimare, quia eo ipso fiunt Ecclesiæ membra. Affirmati-vam tenet *Prof:* nos vero negativam.

SECTIO 2da.

Arg. I^mum. **E**Jusmodi Infantibus deest funda-
mentum hujus signi et sigilli, promissio, nimirum et Sanctitas fœderalis: de Promissione *Aet: 2: 39.* supra dictum; in præsentiarum lucem breviter textui, *i Cor: 7: 14: πολλυθρύλτω* fœnerabor, in obscuro non est Apostolum agere in hoc Capite, de casibus matrimonialibus, et quum hi homines ad quos data fuit Epistola suspenso essent animo, an di-vortium

vortium esset licitum, quando alter ex conjugatis esset infidelis, cui dubitationi responsum est, Nequaquam; quia *imo. Infidelis persona sanctificatur in usum fidelis Conjugis.* Dein *2dæ:* Alter eorum liberi non essent sancti ita, Rev: Dicksonus in Epist: pag: 159: Sanctitas inhærens non intelligitur quia non cognoscitur ab hominibus, verum fœderalis et relativa qua Liberi separantur a Paganismo ut Rev: *Do. Black de Sigillis contra Baxterum,* pag. 150: exponit; quæ sanctitas significat meram relationem externam ad DEUM, et DEI Populum fœderatum, in quo fœdere nati sunt hi Infantuli, quocirca legitime hujus sigilla iis competit, quemadmodum olim inter *Judæos*, octavo die omnes Masculi sub pœna קָרְבָּה circumcidendi. Porro *3tio.* Non dicuntur sancti eo quod legitimo Thoro nati sunt, uti volunt *Anabap.* Nam infideli liberi non sunt spurii: Næ supponitur omnes spurios esse impuros: Quandoquidem ergo infideli Liberi, hac carent sanctitate fœderali, eo ipso sunt impuri et consequenter non Baptizandi.

Arg. 2dum. Uti sanctitas fœderalis est validum fundamentum Pædobaptismi, ita illud a Prof: assignatum est oppido infirmum nempe *Adoptio*, quâ probabiliter statuitur eum non esse solum membrum Ecclesiæ, viz. Adoptatum sed etiam Electum: Quæso, quo pacto hæc cohærent, scire velim supra dixit omnes omnino Infantes in infantia morientes esse probabiliter Electos, imo vere et realiter secundum Prof: fundamenta; uti

EXAMEN

probavimus; nunc dicit hanc Providentiam esse signum Electionis, hunc nodum solvat ipse Prof: sed ad rem. Adoptio haec non facit adoptatos membra Ecclesiae, alioquin teneret respectu adulorum æque ac infantium; præterea poterit quis fieri membrum Ecclesiae prætio, vi, et aliis id genus modis, qui constituere fœderatum nequeunt; nam promissio facta est semini, sed Adoptati quatenus Adoptati non sunt semen cui facta est promissio.

Arg. 3tium. Nulla necessaria datur connexio inter baptismum et regenerationem uti sit signum et documentum Electionis, præsertim inter Baptismum in civili Adoptione fundatum et Regenerationem, (fateor omnes Intantes Gentium maxime Barbararum baptizandos esse, si sententia Picleti cui assentitur Prof: sit vera, *Baptismum nempe esse Authenticam Declarationem remissionis peccatorum*) quoniam salus (uti Disputatum contra Pontificios) non connectitur cum eo: Tutius igitur ejusmodi Infantes instruere antequam sacro hoc tingantur lavacro uti fit in Ecclesiis Reformatis, observante, *Ven. Voetio ut supra.*

Arg. 4tum. SUCCÈDANEUM depromitur Argumentum ex Conf. cap. 28. § 4. ubi palam est solos illos Baptizandos qui Christum profitentur, aut Infantes qui a Parente altero vel utroque fideli procreantur; Et frustra dicitur Catechismum *Anabaptistas* Respicer negantes Pædo-baptismum, etenim nihil conficitur nisi quod hicce Error occasionem dederit hisce Patribus de-

declarandi palam subjectum cui baptismus competebat, profecto si, hi Patres cum Prof. iudicassent, dixissent omnibus Infantibus Baptismum jure competere, saltem ex alterutro Parente fideli natis, proinde Restrictionem non statuissent. Ast contrarium patet nam Infantes eorum qui membra sunt Ecclesiæ visibilis solummodo sunt Baptizandi, quoniam baptismus non est administrandus quibusquam extra Ecclesiam visibilem constitutis, uti loquitur Cat. minor, et Conf. Westm. cap. 25. § 2. Auxiliares nobis adfert copias, ibi enim asseritur Ecclesiam ex iis constare qui veram profitentur Religionem una cum eorundem Liberis: Cum igitur Parentes non sunt Membra Ecclesiæ nec Pueruli: Huc facit publica Directio de Baptismo Conf: Fidei subjuncta, vocans, *Omnes Christianos antequam baptizentur.* Huic etiam Doctrinæ adstipulatur, Conf. Helv. pag. 70. Quoquidem, *Lavacro, Infantes nostros tingimus quia e nobis qui populus DEI sumus.* Nullam puta Confessionem asserere Infidelium liberos esse Baptizandos.

Arg. 5tum. MIROR Prof. loqui hic dubitanter siquidem omnes omnino Infantes sunt filii promissionis et sub fœdere nati juxta ejus mentem: Certo certius hac ratione, et non quod in Familiam asciti sint Christianam, Baptizandi sunt: utique nixi hoc fundamento, Christianorum Infantes hodie Baptizantur.

Arg. 6tum. REFragatur huic sententiæ, Ecclesiæ primitivæ Praxis perpetua, quæ Ethnicorum Liberos in *Catechumenorum* ordine institu-

fituendos prius, nunquam nisi post professionem fidei ad Baptismum admisit, vide *Voetium* ubi supra.

Arg. 7mum. POSTREMO mihi persuasum est *Theologos Prof:* Opinionem rejicere: *Maresius Syst. Theolog:* pag: 1053. huic veritati subscribit. *Maccovius Loc: Com:* pag: 746. *Non autem Infidelium,* inquit, *qui non sunt in Ecclesia.* Addere licet *Pictetum Theolog. Christ.* pag. 932. Qui dicit, *Non Baptizandos Ethnicorum Infantes,* nisi adoleverint et *Instituti fuerint;* Ideo *Gregorius multum improbavit Chilpericum Judæos Baptizari cogentem,* Atque sic nostris defuncti sumus partibus, suis quoque defungatur *Prof.*

S E C T I O 3tia.

DOCT: *Wallæus* in campum prodit, qui pag: 951. putat eos esse Baptizandos qui legitime in Christianorum potestatem veniunt, bello sciz: capti aut a Christianis empti; Et in subsidium suæ sententiæ citat Gen. 17. 11. Resp. IMO. Ecclesiam Scaticanam non jurasse in verba *Wallæi.* Dein 2d^o. pag: 950. Argumentis communibus probat Infantes Infidelium, Turcarum, et Gentilium ad Baptismum non esse admittendos: Doct: *Wallæus* videtur una dare manu quod altera eripitur, eo quod legitime in Christianorum venerint potestatem, quæ quidem potestas nequit dare iis sanctitatem, fœderalem: Gen. 17. 11. E vestigio considerabimus postquam *Markii* effatum ad trutinam vocetur, cuius

cujus Medullam Prof: ait se docere, puta illius Libri Refutationem in Articulis non unis. Haud inutile erit Lectori ipsius *Cla: Markii* sententias hac de re in medium proferre, *Comp: Theol:* pag: 513. *Ad fœderatorum vero Infantes putamus*, inquit, *Jure referri, & Eos qui ex Parentibus nati sunt adhuc Infidelibus sed postea Conversis, & qui a Christianis in filios sunt adoptati.* Et paulo infra, *Excludimus*, inquit, *Vir ille magnus, necdum natos, Liberos Infidelium ipsis per bellum aliamve vim ereptos.* Ast juxta mentem Prof: erepti *Oc.* sunt baptizandi quia iis competit promissum et sunt Ecclesiæ Membra; Attamen *Cla: Mark: eos excludit*; judicet Lector, quid præsidii sit in *Markio.*

Arg. 2dum. Argumentum æstimatur validum quod desumitur ex *Gen: 17. 11, 12.* Verum judicio Zudhollandorum non stringit hoc Argumentum quia *Versu 23.* memoratur Ætas *Abrahami et Ishmaelis:* Dein *versu ult.* dicuntur יְהוָה viri, tum vernaculi tum empti, qui lubenti animo Hero obtemperabant, idcirco apparet eos fuisse provecta Ætate; quorum Intantes in posterum, secundum DEI statutum hoc ob-signati sunt Ritu; quis enim in animum inducere poterit Circumcisionem jam institutam fuisse, quasi vi et Armis peractam; cum primis quando a Judæis proditum est nullum adultum Servum fuisse obligatum ad Circumcisionem sui aut prolis nisi sponte consentiat. Prose-lyti Justitiæ circumcidebantur, sed non relu-tante Animo, cum ipsorum Liberis uti docet

Basnagius Supp: ad Josephum pag: 419. Ast non legimus in pandectis Judaicis Liberos Profelytorum portæ circumcisos fuisse: Jam pes promovendus ad articulum quartum.

C A P U T. 4tm.

D E D E I P R O V I D E N T I A.

DUplex occurrit Quæstio in hoc Articulo,
Prima, Num datur immediatus et prævius motus, quo Creaturæ in omnibus Actionibus a DEO moveantur et agantur? *Seunda* quæstio, An DEUS Actione Creaturarum, vires naturales non excedentes, determinat solummodo collocando eas in talibus circumstantiis, quibus quadam Serie motivorum ipsis propositorum queunt ejusmodi actionum Seriem producere infallibiliter, uti Decrevit DEUS?

S E C T I O Ima.

D e Motu prævio et Prædeterminante:

1mo. **D**ifficultates haud exiguae moventur circa Concursum, cum præmium tum simultaneum, quas tollere non erit penes hominem solertissimum, dum Spiritus hos regit artus; Non tamen ideo hæ actiones divinæ negandæ sunt quia ingenia humana istis difficultatibus tollendis sunt imparia, alioquin quot Mysteria in exilium mittentur.

2do.

2do. Adversariorum Methodus, itrophæ et
avilla necessitatem Orthodoxis imposuerunt.
jusmodi utendi vocibus, quæ rite explicatæ,
optimum fundunt sensum, quapropter prætan-
tissimi Theologi ab iis non abhorruerunt.

3to. Optime igitur intelligitur per hunc
prævium Concursum ipsa Divina Providentia,
quatenus Creaturarum vires, quotiescunque
sunt operaturæ efficaciter ad agendum excitat
et applicat, proinde plus in hoc prævio motu,
impulsu, Excitatione et applicatione requi-
ritur, quam conservatio existentiæ Creaturarum
earumque virium uti volunt Pelagiani. Imo
non sufficit Cooperatio moralis, quæ actionem
ipsam DEO subtrahit, nec motus seu excitatio
generalis a Creatura ipsa determinata, quam suffi-
cientem statuunt *Jesuitæ, Sociniani et Remonstrantes*;
nec denique in simultaneo DEI actu, ab acti-
one Creaturarum realiter distincto; Quasi Di-
vinus actus activitatem Creaturæ prioritate
temporis antecederet; nam solummodo ordine
naturæ præcedit idcirco vocatur Præcursus, qui
præcursus continuatus quatenus ratione tem-
poris, cum actuofis Creaturis, prorsus simul est,
Concursus dicitur. Atque hoc modo suam
explicant mentem Orthodoxi, et in iis egre-
gius ille Philosophus, *Doct: Ger: De Vries Exer.*
Ration: pag: 219. Jam *Prof: pag. 124.* dicit, *Hunc*
prævium Concursum sibi non placere, nec in Scrip-
turis aut ratione quidpiam se videre, pro tali me-
thodo, &c. Etiamli viderent - eximii Theolo-
gi, nec non Philosophi sagacissimi, quibus
lubenter subscribo.

SEC.

SECTIO 2da.

Arg. I^{mum}. Argumentum primum ex *Sacro*
Apetitur Codice, in quo occurunt
 phrases omnino huc collimantes, quales sunt
Actorum 17. 28. *In ipso, vivere, mouere, et esse:*
 Constat ex hoc textu homines vitam primitus
 habere a DEO, etiam suam esse i. e. existen-
 tiam durantem, jam eodem modo movemur;
 si ergo Divina actio ad vitam et durationem
 necessaria est, ita etiam ad motum, *Nam sicut*
Musicus, inquit *Doeſt. Streso Vol: 2. pag: 50.* *Fa-*
cit fistulam spirare per halitum suum, et varium
agere motum et sonum edere Articulatum, motu
suorum digitorum; ita *DEUS totam vitam no-*
stram regit, ut nullum motum vitalem edamus,
quem DEUS non in nobis formet, sive sit internus
sive externus. Nec sufficit dicere, Omnes hos
 motus libere et infallibiliter contingere juxta
 Decretum, quod Eventum certum reddit, sed
 lippis et Tonsoribus notum est DEI Decretum
 esse Actionem immanentem et Aeternam, quam
 DEUS exequitur operatione externa, utique
 juxta hanc Doctrinam nihil quicquam requiri-
 tur preter DEI Decretum Creaturæque Posi-
 tionem in ejusmodi Circumstantiis, et necessa-
 rior Eventus sequitur, uti a DEO fuerit ordina-
 tus; Immo Conservatio existentiæ et virium
 hoc excluduntur. Schemate, et Creatura erit
 independens in operando, saltem intermedio
 tempore Creaturæ, *Sciz.* Constitutionem inter
 et

et Eventum. Huic Textui adde Isa. 10. 15: Ubi DEUS dicitur uti *impiis* tanquam *Securi*, *Serra*, et *Baculo*, certe hæc Instrumenta non operantur ex seip sis nisi concurrat, imo moveat Artitex, nec homines hisce comparati Instrumentis absque Divina actione, etenim uti Conservatio facultatum, aut lignorum positio concinna coram hisce Instrumentis, nullam producant actionem; ita tenet respectu hominum juxta similitudinem allatam, et quamvis similitudines non sunt ad vivum refecandæ; Pro comperto est similitudinem nullatenus esse distinctam. Textus alii possunt adferri, puta Prov. 16. 1. Gen: 45. 7. Ubi hæc actio mitendi Josephum in Ægyptum DEO adscribitur.

Arg: 2dum. ARGUMENTAMUR 2do. Ex eo quod passim in Sacris Literis modus *tantum* nempe et *evergintius* effectivus seu *activus* DEO adscribatur, in Hominum actionibus, non tantum iis quæ moraliter bonæ sunt, verum quibus malitia et vitirositas adhæret: Quot extant loca hoc facientia, Psal: 81. 13. Tradidit Imaginationi Cordis eorum; Rom: 1. 28. εἰς ἀδόκιμον νέννον; Et Prax: 4. 28. Ut facerint quæcumque manus tua, &c. Verum instar omnium perpendenda venit, Actio DEI Pharaonem indurantis octies, DEO adscripta, Exod: 4. 21. 7. 3. Quæ vocibus exprimitur emphaticis פְּנֵי obfirmare, sciz: הַשְׁפֵּת obdurare, חַכְבִּי ex gravi facere gravius; proinde non si stendum in Permissione aut Desertione nuda, instar Ducis Militibus in ipso confictu sese subducentis; (Derelictio solummodo difficultatem

non

non tollit, quia DEUS dicitur incitasse ut iudex, 2 Sam: 24. 1. Satan ut iræ DEI flabellum, 1 Paralyp: 21. 1. Nec dicere sufficit DEUM homines relinquere sibi ipsis, *Actiones enim hominum non sunt subtrahendæ Divinæ Gubernationi*, inquit *Martyr: Com. in Locum.* Et quatenus sint actiones DEUS influxu Physico ad eas concurrit; *Miscerit DEUS, Isa: 19. 14. Spiritum vertiginis in medio Ægypti; &c. 2 Thes: 2. 11. Mittit DEUS iis Efficaciam Erroris:* Jam omnes hæ actiones quæ DEO adscribuntur, denotant actionem positivam, qua regit et determinat Hominum actiones DEUS, ipse interim est immunis a Pec-
cato quia est defectus) vel in mera Subtractione Gratia; sed in positiva Actione DEI in Cor Pharaonis; Nam nimis durum est nihil aliud intelligere per verba *Hebr: Actionem positivam expresse spirantia, quam negationem actionis:* Porro substractio Gratia a Pharaone indurato, non infert necessario hanc individuam actionem retinendi DEI Populum, etiamsi dicat *Pharaonem* eventualiter peccaturum, quia absque positiva Determinatione Voluntatis ad hoc peccatum particulare, i. e. Actum peccati substratum; voluntas manet indifferens ad hoc vel illud peccatum. Imo quicquid dicitur adversus immediatam DEI Actionem, non minore jure dicitur adversus illam Permissionem; modo Prof. permissionem sumat eodem in sensu quo *Conf: West:* Nec positiva hæc induratio, Naturæ DEI repugnat, vel humano insidiatur Arbitrio, uti voluntas evanescat Pelagiani; nec DEI Bonitati, Justitia

Justitiæ, Sanctitati, aut Veracitati derogat; nec illo modo sequitur DEUM esse peccati Authorem: Quæ forsan sunt difficultates in genere, quarum mentionem facit Prof. pag: 124. Cæterum hactenus responsum a Viris consultissimis, non sequi, similitudinibus haud dissonis adductis, Equisonis, puta, qui dum Equum claudicantem impellit, est Causa motus, non claudicationis: Fabri qui est causa ligneæ Statuæ, non Corruptionis in Ligno; Solis qui vaporis in cadavere excitati causa est, non Fœtoris; nutritionis Plantæ non venienti in Planta; ita Deus est Causa motus, non autem obliquitatis, atque in hisce Responseibus et distinctionibus acquieverunt olim, et nunc Viri summi quibus Cordi non est sarcastice dicire DEUM causam esse Effectivam Entitatis, permissivam autem Malitiæ, et innuerre DEUM non posse Causam esse Entitatis, nisi etiam Causam Malitiæ sit, uti loquitur Prof. pag: 134. Peccatum est Rectitudinis privatio inetic debitæ: Legat cui volupe est, Mag: Span: de actione DEI indurantis Hominem Oper: Tom: 3. pag: 1255.

Arg: 3tium. RATIO huic Veritati suffragatur qua omnes Res creatæ considerantur tanquam Causæ secundæ, quæ dependent a DEO in τ_0 Operare, æque ac in τ_0 Esse, secundum Axiomā, Modus operandi sequitur modum essendi. Dicuntur causæ secundæ propter actionem, non propter Creationem et Conservationem; ergo, si non moveantur a DEO, sunt Entia in eo motu a DEO independentia; nec possunt se movere nisi

si DEUS ea moverit, alioquin Causa prima e secunda Voces essent inanes . Dein nec una esset alteri subordinata, quæ sane Primatui prima Causæ derogat. Porro, si poterit causa secundæ agere non mota a prima ; tum aut ad eundem tenderet finem a DEO præstitutum, aut ad ali um : Si ad alium, tunc Eventus non correspondebit Decreto; si ad eundem DEI finem, tum cum Res sunt vel Ratione destitutæ, vel Ratione præditæ, oportebit utrasque in eundem ferri finem cum DEO : Sed quo pacto in eundem ferentur finem, quas DEI Finis latet ; imo Creaturæ partes essent potiores DEI, Qui Creaturæ voluntatem sequitur.

Arg: 4tum. CONFES: Westm: huic veritati mihi videtur omnino esse consentanea, *Cap: 5. §. i.*, 4. ut et *Catechis: Major et Minor: 1mo. Confes:* hanc Providentiam extendit ad Creaturas omnesque earum actiones. Porro *2do.* Eodem modo loquitur de Gubernatione et Conservatione, nam pari ambulant passu in *Conf: et Catechis.* Præterea *3tio.* Additur quod Providentia in hisce actibus sit *Sapientissima, Sanctissima et Potentissima.* *4to.* Denique *Textus appinguntur,* quibus Theologi prædeterminantes utuntur ; nec enervantur haec observationes, dicendo, In *Conf:* ejusmodi prævium Concursum non reperiri expresse : Quia *1mo.* Fuit exornata Plebeculæ æque ac Magnatibus. Dein *2do.* Nec *Prof.* Doctrinam de circumstantiis et motivis, vel per Somnium cogitariunt, complectendam hi Patres. Præterea *3tio.* Habet *Conf:* voces æquipollentes et significatione tam

am fœtas, ac illas, quæ ob pervicaciam et altu-
iam Adversariorum adhibentur. Quapropter
ulla me Sollicitudo tenebit, si e Scholis hæ-
rases eliminentur, modo res retineatur, i. e.
otentissima et Immediata DEI Operatio in
Hominum Actionibus, invincibiliter regendis
et determinandis. Oneri esset Lectori omnia in
Conf: Reformatis hic inferere ; Helv: Conf: Harm:
ag: 8. docet, *Omnia a DEO conservari et gubernari*, et Textum Paulinum, Act: 17. 28. addu-
it: Gall: Harm: pag: 79. Sed etiam regere et gu-
ernare, ut qui pro suo Voluntate, &c. Belgic: Harm:
ag: 134. idem docet.

ARGUMENTUM ultimum postremo facile
offsumus in medium producere, maxima Re-
formatorum Lumina, nisi in omnium Manibus
sient, idem statuentia; Wallæum nempe,
Maresium, Maccovium, Twissum, Rhetorfortem et
Markium.

Q U Ä S T I O 2da.

*De Concurso simultaneo, seu verius, de Operatione
DEI in Hominum Actionibus continuata.*

S E C T I O 1ma.

mo. **A** *Ναυπισθήτων* non est, hanc Divinam
Operationem, haud paucioribus ob-
tam esse Spinis, priori, verum nobis Divino
uxiliō tutis non nocentibus. 2do. Per Concur-
sum seu operationem illam intelligimus, Actum
Divinæ Providentiæ, quo Causa Prima una cum
Causis

Causis secundis potenter cooperatur, in productione Effectuum naturalium ab ipsis procedentium; de operibus extra Naturæ Ordinem, i. e. de Miraculis non instituitur Quæstio. 3^{ta}. Cavendum ne existimemus DEUM esse Causam Socialem et Partialem, uti sit inter Creaturas, utraque est causa totalis in suo Genere, quatenus una est Suprema, subordinata altera. 4^{ta}. Eorum Opinio ferenda non est, qui Actiones DEO in totum adscribunt, faciuntque Creaturas Stipites et Lapes; nam etiamsi nos fugiat modus ille, quo DEUS in creatam Voluntatem operatur; certe scimus DEUM, cuius Viæ sunt incomprehensibiles, modo congruo et sibi perspecto, nec non omni modo Creaturæ naturæ convenienti agere; an nobis modus Creationis et conservationis ad amissim est cognitus? Nequaquam. Statuimus igitur Operationem illam Divinam continuatam, quæ in Scholis nomine Concursus Simultanei venit, necessariam esse actionibus humanis, idcirco improbamus concursus Descriptionem, quam dat Prof: pag: 124. puta, Positionem Creaturæ in talibus circumstantiis.

SECTIO 2da.

Arg: imum. **Q**uemadmodum supra diximus,
Act: 17. 28. In DEO Creaturas moveri: Ita liquido clarescit, si Operatio a DEO sit inchoanda, uti demonstratum dedimus; ita etiam est continuanda; et Ratio in abdito non est, quia una majoris quam altera per-

perfectionis esse nequit ; eslet autem, nisi continua æque ac inchoata a DEO dependeret ; imo quis dubitet rei creatæ eam esse contingentiam, ut quolibet momento ex se existere desinat ; nam quemadmodum singulis momentis in existendo conservetur Creatura ; ita etiam in motibus et actionibus, juxta Textum allegatum, *A&E: 17. 28.*

Arg: 2dum. IPSÆ Operationes humanæ passim in Sacris Literis DEO adscribuntur, *Psal: 127. 1:* DEUS dicitur ædificare Civitatem : DEUS dat et aufert, *Job 1. 21.* Et addunt alii, *Isai: 26. 12.* Ubi DEUS dicitur, *Omnia operari in nobis.*

Arg: 3tium. TERTIUM succedit Argumentum, desumptum ex indubitato Axiomate, puta, *Tan- tum esse in Creaturis, relatis ad DEUM, dependen- tiaæ, quantum est in iis Entitatis :* Jam si Creatu- ræ actio sit quid positivum, id totum debet Deo, tanquam suo Principio ; ita ratiocinatur Doct: de Vries, *Cog: Rat: pag: 209.*

Arg: 4tum. Ex Concursus Descriptione a Prof: data, lubet sequentia observare, *imo.* An Voluntas istis determinatur motivis necessario et infallibili- liter ; si sit, Voluntatis Libertas patitur ; si dicat Prof: Determinationem non esse necessariam, tunc DEUS eam non prævidit ; quia Objectum Præ- scientiæ Divinæ debet esse aliquid certum et in- fallibile, et non mere possibile ; nec juvat dicere tunc fore Decretum circa Voluntatis determina- tionem, quando Creatura in talibus circumstan- tiis collocatur ; quoniam Decretum absque physica Prædeterminatione, in Voluntatem a-

gente, relinquit eam suæ Libertati, qua potest agere vel non agere, tanquam Actionum suarum Domina; si dicatur Decretum ipsum esse efficax, absque ulla alia ad Voluntatem determinandam actione; tum sententia quam evitare velit Prof: utpote Libertas Voluntatis evertitur, non minus ac per alteram. 2do. Scire velim quo modo DEUS Agentia ponit Libera in talibus circumstantiis, et talem motivorum seriem illis objicit: An Influxu physico hæc præstat, vel moraliter duntaxat, nimirum per alias circumstantias et alios Motivorum Ordines. 3to. Hæ circumstantiæ, et hæc motiva influunt tantum moraliter, aliciendo, sciz: et dissuadendo, atque talis Influxus Voluntati determinandæ vix sufficit. Probet Prof. Omnes actus Creaturarum liberos, qui ab iis oriuntur, et omnem eventuum contingentium certitudinem determinari, et omnia DEI Decreta de illis actionibus et eventibus hujusmodi motivorum ordinibus executioni mandari, nullo DEI Influxu Physico et immediato interveniente: De actionibus Hominum naturalibus loquimur, non spiritualibus. 4to. An totus Mundus Rationalis gubernatur meris motivorum ordinibus, et nullibi se ingerit Divina Manus, Homines efficacia potenti ad agendum impellens; an Orbi dominabitur humana Voluntas, aliter docet Sacer Codex 2 Paral: 18. 31. Ezr. 1. 1.

Arg: 5um. Dicit Prof: pag: 121. Se refutare quotannis hos errores: Sed pace Boni Viri, non videtur mihi concedere tantum Divinæ Providentiæ

dentiæ, quantum Adversarii. *Bellarminus* enim dicit, *DEUM* potentiam ad actum per objecta excitare, et concurrere cum actione generali. Verum Prof: nullum agnoscit Concursum seu Influxum Physicum et immediatum istiusmodi post Positionem: Suarez: addit *Hunc Concursum seu Influxum non tantum esse in Principia agentia, sed etiam in actionem et effectum.* Judicet Lector, de Prof: refutatione: Durandus statuit, *DEUM vires tantum sustentare, ipsas autem actiones relinquere a DEO,* ut legere est in *Wallai Loc: Com: pag: 295.* Proto & plurimas debemus Prof: gratias, ob hujusmodi egregias et eruditas Speculationes, et nifallor, hæc Consectaria per primam, non per decimam octavam consequentiam deducuntur: Nec ipsi auxilio, quod Voluntas juxta Cameronom et venerandum *Voetium Select: Disp: Tom: I.* pag: 839. sequatur ultimum Judicium practicum Intellectus (quod negatur a Rhetorforde, aliisque bene multis) Quidquid, inquam, sit de hac lите, hinc inde a *Ven: Voetio* ventilata; quam nostram non facimus; nihil pro Prof: facit, qui nullam DEI Operationem admittit, næ in actionibus Intellectus, post hanc Positionem: Porro idem *Ven: Voet: Select: Disp: Tom: 5to.* de Creatione, strenue hunc defendit Concursum; et putant nonnulli Viri eruditi, hanc Doctrinam introduisse Scientiam Medium in hoc negotio, quam tantopere Jesuitæ et Armin: depereunt. Expedit denuo repetere quod habetur in *Conf: West: Cap: 5. §. 1. et Cat: Maj: et Min: in Respon: ad Quæst: Quænam sunt Opera Divinæ Providentiae?*

Unde sic argumentamur, quo modo Creaturæ conservantur, gubernantur et diriguntur, eodem modo reguntur et diriguntur Creaturarum actiones: Verum ex his Doctrinæ compendiis, Creaturæ realiter et immediate sustentantur, ordinantur, gubernantur et diriguntur; necessario igitur sequitur, Creaturarum actiones in eodem esse statu et conditione; etenim Decretum DEI Æternum, absque Executione per actus Providentiæ physicos potentes non conservat et gubernat Creaturas; et scire velim, quomodo dici possint Creaturæ regi, nisi a DEO in actionibus determinentur, iisque omnibus. Imo juxta Prof: frustranea esset Quæstio Catechetica, *Quomodo sua Decreta exequitur DEUS?* In obscurō enim non est, DEI Decretum intuitu Actionum humanarum eodem modo executioni mandari. Lectori gravamini non erit exscribere quod habetur in *Conf: Basiliensi, Harm: Conf: pag: 5. 2dæ. partis, Credimus etiam DEUM omnia creasse per Verbum suum Æternum, i: e. per Unigenitum suum Filium, et omnia sustentare et vegetare per Spiritum suum, id est virtute propria, ideoque DEUM omnia, sicut creavit, providere et gubernare;* Ut ergo realiter actione efficaci et potentissima omnia creavit, ita etiam gubernat. Non vacat singulas percurrere *Conf: Verum in liquido est, nullum ex iis loqui cum Prof: supersedeo Theologorum nomina prius memorata recensere;* solummodo addere licet *Pictetum,* in *Theol: Christ: pag: 408.* tradentem, *DEUM non solum conservare Creaturas, sed gubernare, imo concurrere cum actionibus Creaturarum;* et *pag: 409.* dicit

dicit Vir ille doctus, *Creaturas non minus dependere in Operari, quam in Esse, quod patebit evidenter, si observetur multas esse Creaturas, quarum Essentia consistit in Operatione* (hæc est Opinio Cartesiano-Cocceiana quam Authori relinquo) ergo si Spiritus eget DEI Concursu ad Essentiam, ita etiam ad Operationem, quippe ita connectuntur, ut una subsistere nequit sine altera. Satis Argumentorum, Supereft ut Prof: Argumenta convellere studeamus.

SECTIO 3tia.

Arg. I^mum. **D**Uas machinas admovit Prof. ad quassandam Doctrinam Orthodoxam, Libertatis puta Diminutionem, et Repugnantiam cum DEI Justitia cum qua reconciliari difficile est Pag. 125.

De prima, Libertatis Scz. Læsione seu diminutione, *Helena* illa inquit, *Doct: de Vries Cog: Rat: Pag: 218.* quæ dedit non decennale bellum sed omnium ferme seculorum Theomachiam, *Helena*, inquam, Fuco et pigmento a Jesuitis et Arm. incrustata, et a Prof: deosculata, *Helena* illa toties ab Orthodoxis denudata. Doleo vicem Prof: cui necessum est telis ex Adversariorum Pharetris de promptis, contra sanam depugnare Doctrinam. Verum, Resp. *Imo.* Est ne Libertas Proprietas essentialis voluntati? An hæc essentialis proprietas ei competit in statu destituto, non autem Restituto, scire velim; Hebetudo mea non comprehendit hæc; etenim imago DEI de novo impressa per-

perficit, non tollit proprietates Essentiales. Dein
 2^{do}. Etiam si modus quo DEUS operatur, libertate
 hominis manente illibata, nos fugiat, an idcirco
 veritati nuncium mittamus. 3^{tio}. Fingamus Li-
 bertatem aliquam pati diminutionem; revera
 potius hæc admittenda, quam evertendum In-
 dependens DEI Dominium. Sed, 4^{to}. Hæc Liber-
 tas optime consistit cum potenti hac operatione
 DEI. Abest omnis necessitas, qua ex Bruto et
 Ratione destituto Instinctu, aut ex coactione per
 vim externam impellitur rationalis Creatura; ita
 beati Angeli et Sancti Cœlites necessario et liber-
 rime agunt; atque in hac responsione hactenus ac-
 quieverunt Præstantissimi viri. 5^{to}. *κατὰ τὸ Βίον*
Resp. Si idcirco creatæ voluntatis libertatem
 lædi credendum sit, quod Actiones ejus Divini
 influxus Determinationi subordinentur: Quidni
 pari jure inferre licuerit lædi ex opposito Divinæ
 Voluntatis Libertatem, quando Actiones ejusdem
 Arbitrii creati determinationi subjiciuntur. Sed
 justo sum prolixior in hoc Argumento.

Arg. 2dum. DIFFICULTER reconciliatur cum
 DEI Sanctitate in eadem pagina *Resp.* Nunquam
 non facit *Prof:* cum Adversariis. Sed, 2^{do}. Hacte-
 nus responsum fuit, DEUM concurrere ad cujus-
 vis peccati Actum substratum non autem ad pec-
 catum ipsum, quia est privatio, non proprie *Ens*,
 alioquin eslet a DEO. Et quanquam nos im-
 pares forte simus omnibus nodis solvendis, quibus
 a Sophistis hæc reconciliatio premitur; non id-
 circo concludere licet eos solvi non posse; næ
 etsi similitudines a viris summis adductæ, in
 Om-

omnibus non quadrent; nihilominus ex parte satisfaciunt. Vis ~~τελέστιν~~ inquit Mag: Span: Oper. Vol. 2. Pag. 1266. Est Causa Generationis, non Monstri: Sed sat verborum hac de re.

Arg. 3tium. TITUBANTI Causæ Suppetias fert Calv. Pet: Martyr et Rhetofort. Triumviri sane jure merito laudandi; conjicite oculos in Calvini Instit. Lib: 1. Cap: 16. §. 1. Neque id, inquit Magnus Calv. universali quadam Motione, sed singulare quadam providentia, unumquodque sustinet, fovet et curat, et citat Prax: 17. 28. § 3. Omnipotentia dicitur efficax, operosa quæ in continuo actu versatur, neque etiam qui generale fit Principium confusi motus sed ad singulos et particulares motus fit intenta: Ni fallor operatio divina de qua loquimur nullo eruitur negotio ex Calv: et sane opportet Pref: sat sui esse suffenum quando dicet Calv. hanc operationem non docuisse. Fateor Pet. Mart. Locos Communes non esse ad manum, sed Consule Com: Pet Mart: in 2 Sam: 24: 1: Pag. 318 Et postquam docte, more solito, de hac incitatione disseruisset, infit quatenus vero actiones sunt, puta in quibus inhæret defectus produci non possunt, nisi Concurrat DEI Actio, quo clarissimum nihil dici poterit pro hac Cooperatione divina imo in actionibus in quibus inhæret malum; et nullus dubito quin similia loquutus est. Loc: Com. Rheterfortem quod spectat, in mundo est pium illum et eruditissimum Virum disputare cum illis qui hanc operationem negabant, et quoniam Arm: Respondebant modum non exprimi in Scripturis, quo DEUS movet voluntatem, idcirco optimus vir dicit

dicit, *Quæstionem non esse de voce sed de re, impulsu nempe reali ad modum Causæ Physicæ, quem asserit pag: 401 in omnibus ætibus, tum Naturæ, cum Gratiæ, proinde indeclinabilitas illa est ejusdem valoris cum Prædeterminatione Physica; magna est illius vocis vis et Emphasis, et videtur voci INSUPERABILIS æquipollere, quæ fati necessitatibus exprimendæ adhibetur.* Ovid: Metamor: Lib: 15.

----- *Sola Insuperabile Fatum,*
Nata mouere parcs. -----

Et profecto stupet animus quando considero qua fronte poterit Prof: ad Rhetorfortem provocare, qui omnibus nervis per integrum hoc Caput disputat pro impulsu reali in omnibus Actionibus: Sed qui Cristas tollit, ipsis officere lumenib[us] videtur: Quicquid notatu dignum est in hoc Articulo hactenus excussimus; quocirca vela facimus ad sequentem Articulum.

C A P U T 5tum.

De Fine ultimo et Præcipuo.

Anchoras tollamus ad ea quæ sunt intra velum Gloriam Sciz. et honorem DEI(qui ni fallor) in hominum actionibus primas tenere Debet.

S E C T I O Ima.

Imo. **N**on est quod operose Prof: mentem hac de re investigemus utique sermone sat prolixo, et ut mihi videtur intricato, totus

totus est a *Pagina* 136 ad 155 in defensione hu-
jus opinionis, quod sciz. nostra salus et fœlicitas,
DEI Gloriæ et Honori a nobis præferendæ sint,
speciatim Dictum illud durum (ne quid durius
dicamus) *Pag.* 149 Observandum est, quo
asserit, *nisi ob intuitum fœlicitatis se nec potuisse nec
voluisse Deum collere.*

2do. JUVAT Mysticam Theologiam paucis ex-
ponere, quia Prof. semel, iterumque illos Theolo-
gos, qui DEI gloriā suā fœlicitati præferunt;
annumerat hujus Theologiæ Professoribus, ita
exponitur a *Francisco de Salignac. Fenelon Archie-
piscopo Cameracensi*; qui duos distinguit status,
unum *Resignationis*, quo Sancti omnem appetitum,
omne desiderium, omnem denique voluntatem,
quæ aliquem ad nos respectum habet, ejusare vi-
dentur. *Indifferentiæ* alterum paulo sublimiorem,
quo anima nihil omnino amat, nisi propter vo-
luntatem DEI, non quia est desiderabile in se,
aut ipsi gratum, inde est quod si sciret hæc resi-
gnata anima sui damnationem DEO esse gratio-
rem quam salutem, hac relicta, ad illam curre-
ret. Jam qua fronte quæso adjungat Prof. viros
pios et doctos hisce *Mysticis* Theologis aut
Antinomis a *Firmino* refutatis in hoc puncto,
qui omnibus nervis contendunt adversus illum
statum resignatum et indifferentem: Revera senten-
tia ejus hac de re est *πονητες κρέματος* et obtorto collo
applicatur viris egregiis qui longissime abludunt
ab hisce figmentis. An *Witsium* Prof. *Mysticis*
annumerat?

3to. IN liquido est Orthodoxos in hac quæ-
stione

stione per Gloriam DEI intelligere Transcen-
dentem Excellentiam et $\pi\alpha\pi\varphi\omega\chi\eta\pi$ summam
quæ nomine כביד apud Heb. venit et ab Apostolo
2 Cor: 4. 17. appellatur βαρος pondus, quæ qui-
dem gloria radiis splendet corruscantibus in om-
nibus amabilissimis perfectionibus, præsertim in
Misericordia, quæ Eph, 3. 16. vocatur, *Divitiae*
Gloriae: Gloria igitur DEI in hac quæstione est
Manifestatio et Effulgentia Divinarum Perfectio-
num in operibus, et a parte hominis earundem
Agnitio, Admiratio, et Celebratio: Nec a Prof.
ponitur harum perfectionum manifestatio pro
primario motivo sed propria hominum salus et
fælicitas.

4to. QUANDOQUIDEM DEUS perfectissimus
non solum permiserit, sed et juss erit, ut et ipsi
nos met diligamus, æquum omnino et justum
ut amabilem hunc Deum amemus et colamus, non
duntaxat nostræ fœlicitatis respectu, verum etiam
intuitu DEI Gloriæ manifestandæ, quod cum
DEI simus, omnino par est, ut DEO obsequa-
mur et ei vivamus: Quocirca DEI Gloria et
nostra salus amice conspirant, nec separantur,
etiamsi in nostris cogitatis distinguantur.

5to. CUM Cla. Witsio dico Tom. alt: *Miscel.*
pag: 85. quum in ista omnisufficiente DEI be-
nignitate duo distincte considerari possunt. 1mo.
gloria tantæ perfectionis in DEO. Deinde fœli-
tas inde redundans in nos, quanto DEUS ma-
jor et præstantior est homine, tanto etiam potior
nobis in hac ipsa re esse debet DEI gloria, quam
nostra salus: Idcirco hanc Thesin munitam dabo,

puta,

puta, Gloriam DEI nostræ saluti et fœlicitati
preferendam esse, uti statim fuit explicatum.

SECTIO 2da.

Arg. 1um. Quemadmodum DEI ^{ὑπεροχὴ}
et absoluta Sufficientia seu tran-
scendens DEI Excellentia est fundamentum ado-
cabilitatis, ut loquitur Doct: de Vries Exer. Rat.
pag. 107. Cui suffragatur Sac: Cod: Jer. 10. 6, 7.
Magnus tu es, quis non reveretur te, O rex Gentium, quia id te decet, Psal. 45. 11. Apoc. 15. 4.
Exod. 20. 2. Ita etiam manifestatio superemi-
nentis hujus Excellentiae est primarium motivum
nostræ adorationis omniumque operum, quia re-
splendens hæc DEI gloria omnia longissime
superat; Est ergo primum et nobilissimum mo-
tivum; et hujus absolutæ perfectionis manifestatio
supra omnia a nobis quæri et intendi debet: De-
claratio nempe Divinæ Eminentiae et Bonitatis,
proponenda est nobis, tanquam scopus nostrarum
actionum ultimus, ut finis supremus et nobi-
lissimus, sicut jus DEI in Creaturas ab hac fluit
eminentia et non solum a Creatione, aut Con-
tractu aliquo cum Creatura inito, sed a Primitate,
Summitate, ^{ὑπεροχὴ} et Eminentia uti Docet Wit-
sius Oecon. fœd: pag: 18. Ita et jus illud quod habet
DEUS ad nostrum obsequium et cultum. Ad ti-
morem puta et Glorificationem, omnia DEO debita of-
ficia facile Referri possunt, inquit, Markius in Apoc.
pag: 684.

Arg. 2dum. JUBENTUR Homines omnia facere in
DEI

DEI Gloriam, I Cor: 10. 31. Eo omnia referre, non actuali, saltem habituali intentione, ad hanc seu scopum omnes actiones vestras dirigite, inquit *Medius Dissert.* 32. et primum est colligere exercititia hunc esse sensum loci, loquitur enim de casu in quo DEUS, Proximus et ipsi negotium habebant, ut nemini sint offendicula, Diringantut omnia, inquit Apostolus, Naturalia, Civilia, multo magis Religiosa ad DEI Gloriam ut ultimum finem, ad eam promovendam. Itaque inquit *Calv.* in Locum, Studium *DEI Gloriae* primas tenet, secundas respectus proximorum; Incasum pugnat Prof: quum dicit *Pag.* 143. *Si sensus sit homini gratum fore sua felicitati nuncium mittere modo id DEI Gloria exigat.* Profecto Deus hoc non exigit, et injustissimum est vel minimam habere cogitationem, placide in æternum a DEI fruitione excludi, ut somniant *Mystici Theologi* certe impius esset homo et DEO injurius, si dum in hac vita degit, contentus esset a DEO odio haberi, et ab ejus fruitione æterna excludi; sed supra diximus DEI gloriam et nostram felicitatem, amice conjungi: Ast gloria DEI intentione actuali vel habituali jugiter præferenda est, et nihil aliud volumus. Audiamus Pareum in Locum, *Quicquid ergo,* inquit, *acturi sumus, hunc finem prius intueamur et ad hunc media omnia dirigamus, donec perfecte tandem eum consequamur.*

Arg. 3tium. DEPENDENTIA hominum quoad existentiam, comprobata dat nostram sententiam, *Aet.* 17. 28. Non solum vivimus in DEO sed et Movemur. Jam omnino congruum est ut

Creatura

reatura dependens suum agnoscat Dominum, quo penitus dependet: An consentaneum est servus qui omnia debet Hero, suum querat commodum primo loco. *Domi sumus, Rom. 14.* et huic Domino competit jus summum et absolutum in omnes Creaturas, ut *Lutum in Manu iuguli, Jer. 18. 6. Ita vos estis in manu DEI,* inquit Propheta. Quocirca non solum obedientiam Deo debemus, Deo, inquam, ut Creatori *Conf. Vest. Cap: 7. § 1.* verum ut absolutissimo Domino.

Argumentum 4tum. ADAMUS tenebatur obsequium D E O præstare priusquam D E U S revelaverit Beatitudinem, cuius tandem faret particeps, foedere cum ipso iēto, ita loquitur *Conf: Westm. cap. 7. § 1.* Nullam tamen fruitionem ejus tanquam suæ Beatitudinis aut præmii habere unquam potuissent, nisi voluntaria aliqua ex parte DEI fuisset Condescensio: Ergo non potuit in hoc casu suam fœlicitatem facere ultimum finem; et rationem non video cur ultimus ille finis jam mutatur.

Arg. 5tum. QUEM finem D E U S sibi proposituit in suis operibus quæ Vasa Misericordiæ spectant, illum quoque homines sibi proponere decet, quia eadem mens nobis inesse debet. De Redemptione res est in aperta luce, *Predicavit nos, inquit Apostolus, Eph. 1. 6. ad laudem gloriose suæ Gratiae,* sicut Apost: affixavit causam efficientem *Vers: Præced: ita hic finaliter, et est Hebraismus ἡ τινος δόξας πρὸ τινα- τον ερδοξον* Laudem Gloriæ plenam, qua omnem Gloriam D E O adscribimus, qui est prima causa,

sa : proinde agit pro se : Ast quantopere huic gloriæ derogatur, si vel Angeli agant pro se primario suam quærentes gloriam. *Glorificatur igitur DEUM*, inquit, *Apost: i Cor: 6: 20* Vos tanto affecti beneficio studete DEUM Glorificare, non modo obsequium prescribit DEUS, sed modum hujus in corpore nimirum et Spiritu, quo hoc præstatur obsequium DEI gloriam anteponendo non solum Cupiditibus, verum etiam optimis deliciis ræ ipsi saluti : verbo dicam DEI Gloria est finis Providentiæ, *Psal. 50. 15.* Et profecto, *Cum omnia sum ex eo, æquum est ut omnia ad eum tendunt Rom. 11. 36.*

Arg: 6tum. ANGELI in cœlis et Spiritus τελεέωμενον DEI Gloriam tanquam ultimum finem et scopum contemplantur, utique hi beati cœlites agnoscunt in lætissima conditione, et Æternum ebuccinant Gloriam DEI in Altissimis, *Luc: 2. 14.* Et benedictionem dicunt insidenti Throno, Honorem, Gloriam, et Robur, *Apoc: 15. 13.* Celebrationem Iustam (quæ est agnitus et admiratio Divinæ Gloriæ) inquit, *Mark: in locum, Orationem debitam, Majestatem summam et potentiam inexhaustam ; revera beati hi Spiritus jam stant in portu, nec ipsis hæret de salute et indubie hæc est DEI voluntas in cœlis, quidni etiam in terris : Quapropter fiat DEI voluntas hisce in Terris sicut in Cœlis, Matth: 6. 10.* Etenim nullam video differentiam quoad hoc ; Et revera profanum sapit Spiritum, et sibi ipsi mancipatum quum aliter sentit.

Arg.

Arg. 7num. EXISTIMANT nonnulli ejusmodi Opinionem qua hominum salus Gloriæ præferur Divinæ, malignum habere influxum in fidem Conversationem, et abludere quam maxime ib Evangeli præceptis et perperam Prof: postulat Orthodoxos, qui DEI Gloriam suæ saluti præferunt, *Antinomismi* seu Theologiæ Mysticæ confer, *Rev. Hog* de hoc Argumento *Gang.* pag: 43. Ubi graphicè depingitur.

Arg. 8vum. HÆC ἀτοπα et absurdā videntur sequi hanc Opinionem, *imo.* Nostrum probubium, Dei præferendum lubentia. *2dō.* Sequitur dari Creaturam pro domino non conditam i. e. qui DEI gloriam tanquam ultimum finem non prosequitur, immo nec debet. *3tio.* Omnes actiones primario et præcipue in nostrum Commodum esse præstitas et non in DEI Gloriam. Hæc absurdā fusius deducuntur in *Mss.* Viri cujusdam docti, cuius mihi copiam fecit *Solidissimus Theolog: Do: Thomas Black Pastor Perthenfis.*

Arg. 9num. CONJICIUNT viri non Infimi subsellii pios quandoque in tali esse statu ut de nulla re cogitent quam de Gloria DEI, et adducunt exempla *Mosis*, *Exod: 32. 32.* et *Pauli*, *Rom. 9. 3.* Quæ exempla a Prof: pene habentur pro Ludibrio, pag: 147. Inspice, si placet, *Turret.* Vol: 4: *Disp: de Lib: vitæ pag: 16:* Interdum etiam ἀδυτα, inquit, *Vir Doct: optantur*, nec tam perperam et temere ut legere est de Christo, *Math: 26: 39:* Rogante ut poculum istud a se abiaret, nec mirum videri debet; Ita etiam pro objetto-

jeclorum Ratione varie solent affici sancti et loqui quum salutem suam aut aliorum DEIve Glorian spectant. Vir ille magnus nequaquam existimat Mosen reum fuisse impietatis, cum DEI Gloriam suæ anteposuit saluti. Turret. Suffragatur Witsius in Limatissima Exerc: de Votivo Anathemate Pauli, Rom: 9: 3: Tom: Alt: pag: 74 *Anathema a Christo*, inquit, ita interpretatur Gomarus, partim quod est a Christo ut Causa efficiente, partim quod est a Christo ut Termino, sed tantum temporale, et secundum quid; et postquam interpretationem Chrysostomi narrasset, dicit, Phrasin istam $\alpha\pi\tau\omega \chi\rho\iota\varsigma\varsigma$ Nativâ significatione sua importare Separationem a Christo, et ejus beneficiis, quæ quum non hujus tantum, sed et futuri Seculi sint, horum omnium denotatur Privatio. Observandum interim, Omnes qui ita interpretantur, a damnatione ista excludere damnatorum peccata. Ita Tom. alt: Misc: pag: 79. duabus enim hisce rebus, DEI Gloria, sciz. et sua Salute, cum se invicem collatis, potiorem semper Divinæ Gloriæ quam suæ Salutis rationem esse convenit. Ita vero hæc res Apostoli Animo obversabatur, plus ad DEI Gloriam redundaturum esse ex integræ gentis Israeliticæ, tot vinculis DEO nexæ, conversione atque salute, quam ex sua privata fœlicitate: Parens quoque consulendus est ad Rom: 9. 3. Solus, inquit vellem perire, privari fœlicitate æterna a Christo nobis parta: Continuat: Poli in Locum tradunt, Hanc esse opinionem receptam, quod ex Zelo pro DEI Gloriæ, et Amore erga Fratres voluerit damnari, ut illi serventur. Jam videt Prof. Turbam Interpretum hæc loca ita explicantem, quæ

quæ minime faciunt cum *Antinomis* et *Mysticis*:
Profecto innuere videtur Prof: omnes omnino
esse ex Familia *Antin*: et *Myst*: qui non præferunt
suam Salutem divinæ Gloriæ. Sua fruatur imaginati-
one per me licet, si quidem sum conscientius non solum
mæx integratatis, verum aliorum Christianorum,
hac de re; sed caveat Prof. ne apud omnes pios
audiat iniquus Fratrum *κατηγορος*.

*Arg: iomum, NEGARI nequit, quin hæc sit Do-
ctrina Ecclesiæ Reformatæ; Scoticanam quod spe-
ctat extra controversiæ aleam possum est. Nul-
lum alium authorem nominabo præter nuperri-
num Scriptorem, Rev. Do: Wisehart nunc Do.
Primarium Academiæ Edinburgenæ, qui in sua
Theologia, Vol: 2. Pag: 492. argumentis non con-
temnendis eandem defendit sententiam; item
Pag: 608. dicit, Quum in desideriis cœli solam ve-
stram spectatis felicitatem, vos metipos magis re-
spicitis quam DEUM. Etenim est motus meræ naturæ
felicitatem, solummodo spectare. Operæ prætium e-
rit Prof: argumenta audire et diluere.*

S E C T I O. 3ta.

Summa prolixii sermonis hoc redit quod ita compara-
ti sint homines, ut summum bonum appetant re-
ale, aut apparens, si DEUS igitur sit summum no-
strum bonum tum voluptas et delectatio animum im-
plentes in DEI fruitione summo ipsi bono præferendæ
sunt, quia hæc est nostra felicitas. Resp. 1mo. Res
poterit appeti quia nobis gratissima, verum non
primario ob hanc rationem: Servus V. G. O-

pus peragit summa cum delectatione, ast non terminatur ultima ratio in eo quod opus a se peractum sit ei gratum, verum quia hero placet: Ita se habet res hic, prolubium servi in opere animum ei dat ad operandum, nihilominus consideratio officii a Domino praescripti, ultimo spectatur: Quocirca motiva desumpta, a spe fruitionis DEI et metu poenae Aeternae rite exstimum lant hominem ad summum bonum quarendum
2Cor. 7: 1: Apo. 5. 9. Job 19. 29. Ita DEUM adoramus ob nostram salutem, verum non sic ob eam ac si in ea ultimo terminaretur. *Resp. 2do.* Bonum considerari potest dupliciter, vel relative, vel absolute, jam si relative consideretur quatenus est gratum Creaturae absque ullo alio respectu, tunc nostra salus primas habet, verum homo ratione praeditus bonum absolutum et relativum comparat, quod bruta nequeant agere, idcirco solummodo expendunt naturali instinctu quod sibi sit gratum. Ceterum homo non solum bonum relativum verum etiam absolutum, et primario absolutum, ut pote DEI gloriam respicit et appetit, et Summo Enti visum est creare hominem talis naturae quae non solum capax est fruitionis Divinae, verum etiam ut in hac placide acquiescat, nisi suam ejurret naturam. Idcirco fruitionem DEI querit, quoniam hoc studium DEO ita hominem Confidenti admodum placet: Proinde DEI gloria et hominis salus seu felicitas arctissime, et placidissime conjunguntur; quanquam in nostra Consideratione DEI Gloria semper est anteponenda: Ast Prof. contigit secundum Poetae dictum.

Incidit in Syllam, cupiens vitare Charibdin.

Arg: 2dum: VISUM est Prof: diversas instantias ex Sac: Pag: in medium proferre, Christi nimirum *Heb: 12. 2. Abrahāmi, Heb: 11. 10. Mōsis, Vers: 26: Pauli: Phil: 3: 14.* Inde concludit neminem ex iis DEI gloriam suæ saluti prætulisse. Respondebit pro me Owenus in Locum, Vol. 4. Gaudium, inquit, propositum, fuit gloria DEI in salute Ecclesiæ, et Impletio omnium DEI consiliorum: Atque hæc duo supra vitam, hæzorem, &c: reputata sunt: Porro dicit Christi Elevationem fuisse duntaxat Consequens uti ex fine versus apparet. Doct: Gouge in Locum Vol: 2. Gaudium, dicit, hic sumendum pro omni gloria a Christo relictæ quando descenderit eis τα κατάτερα μέρη τῆς γῆς Eph: 4. 9. Igitur paulo ante mortem precatur, Joan: 17: 5: Glorifica me, Pater apud te metipsum, ea gloria quam habui apud te priusquam esset Mundus; Jam manifestum est, hic peti patefactionem illius gloriæ quam habuit ab æterno, sed juxta Prof: tota hæc Gloria in loco citato, memorata a Christo appetitur, non tanquam finis ultimus; sed ut medium quo voluptas produceretur, quam Christus respicit tanquam finem ultimum: *Abrahāmum* quod spectat idem Owenus exponit, *Abrahāmi expectationem per fidem et spem, quæ validissime eum sustentabant in suis peregrinationibus:* Et quis dubitet, quin intuitus præmii gratuitæ potenter urget et sustentat, sed quibus fidiculis extrahitur, *Abrahāmum* aut *Mosem* nihil aliud primario habuisse in Contemplatione, præter suam salutem; nam ut supra dictum DEI

gloria et nostra salus optime conspirant; ergo quia DEI Gloria non memoratur, non sequitur Heroes istos eam non intendisse, stadium decurrens, in tuetur præmium, non sequitur eum Honorem Heri non intendere, imo primario. Intuebatur enim Moses in præmii Retributionem i. e. exponente Oweno, ei fidem habuit, eam magni habuit, eamque contulit cum opprobrio Ægyptiaco. Sed nihil inde pro sententia Prof: vide Mantonum in locum, ut et Goodwini Electionem Mosaicam; non est quod immoremur loco Paulino Phil. 3. 14. Sive τὸ βραβεῖον sit perfectio quam quærebāt; sive ipse Christus, ut alii putant, aut Palma æterna nihil inde elicetur, assignet Prof: ullum Interpretē bonæ notæ hæc loca explicantem, ut salus primas teat, DEI Gloria secundas.

Arg: 3tium: Ne existimetur Prof: cuiquam singulari favere opinioni insubsidium vocantur, Owenus et Crocius. Resp: Imo. Nescio si præcursores habet in subtilissima inventione qua statuitur, Unam animam posse diversa informare corpora; at certo scio Prof: Prælusores habere in multis articulis, quos ad incudem vocamus, sed non optimæ notæ, et in hoc habet, ut dictum Novatores in Belgio a Maresio refutatos. Vide notas Maresii Syst: Maj: Pag: 3: Col: 2. Lit: B: Finis ultimus, inquit, est DEI Gloria, Subordinatus, salus nostra, cum igitur hac duo conjuncta sunt ex parte DEI, debent etiam conjungi quantum possumus ex parte nostra, in addiscenda Theologia, et siquidem DEUS nos fecit ad se, debet etiam esse nostrum Alpha et Omega Rom: 11. 36. Ut nequidem debeamus salutem nostram intendere,

tendere, nisi quo usque Gloriæ DEI illustrandæ conductat, unde Paulus illam huic fuissest posthabiturus si pote fuissest. Rom: 9. 3. Quare non satis pie dixeris, quod' opposite ad DEI Gloriam, homo pius in scriptura et Theologia cognoscenda, primario et unice intendat suam beatitudinem, et inepte distinxeris inter illius Officium quo tenetur omnia ad DEI Gloriam referre, et finem quem intendit; cum isto suo officio rite fungi nequeat; quin illius præstationem sibi in primarium finem præscriperit. 2do. Profecto juxta meam sententiam hi duo viri Prof. adversantur, statim audivimus Owenum, Gaudium propositum exponentem de DEI Gloria, et in hoc loco Pag: 154: *Salus dicitur ultimus finis, quoad nos nimirum in genere boni a nobis possidendi, licet non in genere boni a nobis super omnia estimandi et intendendi, ita Owenum Intelligo.* Crocius dicit, *Gloriam DEI esse absolute summum finem, salutem subordinatum;* Est quidem salus finis ultimus, in ordine boni nobis acquirendi, non autem in ordine boni præ omnibns estimandi, et a nobis ex amore DEI optandi, Gloriæ Scz. DEI manifestativæ; si Crocius securus sentiat, cum eo non facimus. 3to. An ullibi Owenus aut Crocius dicunt, Salutem præferendam esse DEI Gloriæ, aut se nolle DEUM querere, nisi ob ipsorum felicitatem, quod Dictum non veretur, Vir quidem Doctus appellare blasphemum.

CAPUT 6tum.

*De Fœdere cum Adamo in Statu Integritatis inito,
ut et Imputatione ejus peccati seu Culpa.*

HOc caput non citra pulverem pertractandum; ideoque exactissima ponderandum est cura, quoniam in eo Divinæ Dispensationis cum Proto-plastis eorumque posteris, hujus intuitu, nucleus reconditur; duæ igitur quæstiones magni momenti sunt obviæ, una de Fœdere, de imputatioñe altera, a Fœdere incipiendum.

SECTIO Ima.

imo. **D**E voce minime litigandum est, quæ a-
pud *Hæbreos* בְּרִית dicitur, nunc latius
sumitur, pro immutabili statuto, *Jer. 33. 20*. Nunc
strictius pro mutua Partium de re quapiam
conventione uti *Gen: 14. 13. item 26. 28. 1 Sam. 18. 2*. De hoc Fœdere nobis differendum est. A-
pud Græcos διαδῆν nominatur, quæ vox juxta
Cocceianos significat *Testamentum*, uti a Fœdere
distinguitur, sed perperam sicut evincit *Clas: Leidek: Vis Veritatis pag: 3. 2do. εὐερπόν* est, hoc
Fœdus non esse sumendum in sensu Ictorum ;
datur Foedus proprie dictum inter DEUM et
Hominem licet ei non quadret, Definitio Fœderis,
quam assignant Icti, ubi agunt de Fœderibus in-
ter homines proprie dictis ; nulla proportio,
DEUM inter et hominem, imo homo ad Obse-
quium

quium sine ullo pacto tenetur, nec Deus eo indiget; quocirca nugantur, qui hoc Fœdus negant, quia non convenit in omnibus cum pactis humanis: Atque ita intelligendi Junius, Hoornb: et Rhetorfort: Etenim summi hi viri pro virili asserebant hoc Fœdus: Sed verba Hoornbekii observatu digna sunt, *Non est*, inquit, *proprie Contractus, qualis inter nos homines*: Et quis sanus putavit hoc Fœdus ejusdem esse ordinis cum contractibus Humanis. 3to. In propatulo est, hoc Fœdus variis insigniri nominibus, *Lex operum* appellatur, Rom: 3. 27. Imo sæpius hoc nomine gaudet, Rom: 5. 13. Et ratio patet, quia non solum lex naturæ, verum etiam lex Symbolica, in hoc Fœdere quam maxime elucebat; sed non ita lex vocitatur, ac si nihil aliud in hac Oeconomia includeretur, præter Legem et ea quæ sunt legi, ut tali annexa. *Lex est authoritativa Constitutio de Debito Officii, præmii, et pœnæ propter fines Regiminis*. Jam talis Lex etiamsi paucissimis sit lata, et ad breve tempus duraverit nihilominus naturam legis non exuit: Porro lex respicit homines, quibus lata est tanquam inferiores, nec consensum præstolatur, sed authoratative mandat obsequium, atque singulos quibus innotescit obligat, qui obtemperare singuli pro se debent, nec transgressio unius stricte alteri imputatur. 4to. *Hoc Fœdus vita, ceu Fœdus legale aut operum, est mutua et amica Conventio, DEUM inter et Hominem, definiente Witsio Oecon: Fœd: Pag: 4. Conventio inquam, DEUM inter et Hominem, de ratione consequendæ Beatitudinis consummatæ, hoc est illud*

illud Fœdus DEO dignum, hominique conveniens, DEUS enim, sola Benignitate impulsus, voluit Creaturam jam sibi subditam, et omnia debentem, isto amoris et mutuae obligationis nexu fortius allicere, proinde συγκαταβάσις Divina conspicua fuit in ineundo hoc Fœdere: Atque non oritur ex sanctissima DEI natura, ut lex moralis, quæ locum obtinebat in hoc statu, etiam si nulla fuisset mutua Conventio, etenim intensus ille amor ante peccatum (uti nonnemo auguratur) legi Obicem non ponebat.

POSTREMO clarum est ex dictis Conventionem mutuam DEUM inter et Adamum intercessisse in hoc Statu, ex συγκαταβάσει DEI dimanantem, quæ rite Fœderis nomine insignitur, quam demonstratum dabimus, postquam Prof. Mentem explicuerimus. Ille igitur in Epistola tertia ad Virum vere pium et eruditum Dom: Robertum Rouanum νόν εν ἀγνοίᾳ, pag: 6. Totus est, in negatione hujus Fœderis; imo dicit, Se nunquam potuisse reperire ullum Scripturæ locum, in quo hæc Oeconomia Fœdus vocatur: Item pag: 8. asserit, Adamum non potuisse esse Caput fœderale, quia vel Posteri eum eligere debuissent, quod fieri nequit; vel debuisset fieri Constitutione aliqua a Fœdere distincta; quam in suis Bibliis haetenus non reperivit: Dein in Responsionibus: pag: 161. Stipulationem, Restipulationem et Adstipulationem negat: Imo subdole satis cum in Epistolis, tum in Responsionibus, negat esse proprium Fœdus, in quo Adamus tanquam DEI fœderatus, totum Genus repræsentavit humanum, ut cuivis inspicienti Epist:

3tiām

3tiam. pag: 8. et *Responsiones* pag: 176. patet. Proprium ergo Fœdus, DEUM cum Adamo iniisse in Statu Integritatis, probare pro virili conabor; atque eo ipso evincitur *Adamum* fuisse Caput fœderale; idcirco distinctam Quæstionem non facio de Capite fœderali.

S E C T I O 2da.

Arg: imum. **A** Nomine ordiamur, quippe Notitia Nominis dicit ad cognitionem Rei: In *Sacra Scriptura* legitur ipsum Nomen proprie sumptum, quod demonstratum damus ex Textu *Hos: 6. 7.* *Ipsi vero* נאול transgressi sunt Fœdus; ibi prævaricati sunt in me. *Quod si ex Mose aut aliunde, non ita liquido nobis constaret hoc Fœdus,* inquit *Cla: Mark: in Eruditissima Hist: Parad: Vol: 1.* pag: 355. Unus sufficienter locus potest docere, *Hos: 6. 7:* Hicce locus pensiculatius indagandus est, quia eum sicco pede pertransit *Prof: Epist: 3tia.* pag: 6. Textus igitur Viscera eruderanda sunt, quo clarius conspiciatur propria significatio: i.e. Ipse Adamus DEI fœderatus totius Generis humani Parentis et Caput fœderale. Versiones Orientales variant, *Targum* vertit ut *Priscæ Generationes: Syriaca* habet, *Filium Hominis*, ut legere est in *Bibl: Polyg: Waltoni: Verum Versio Belgica* elegantissima, *Decreto Syn. Dor:* adornata a Viris *Hebrææ* et *Gracæ* Linguae calentissimis, ut in *Actis Syn:* liquet pag: 24. vertit, *Ut Adam, Maer sy hebben het Verbont Overgetreden als Adam.* Addere licet

licet Elogium, quo hanc Versionem mactat Vir
Egregius Leusden: Judex aptissimus Philo: Heb:
Græc: Dissert: 9. pag: 69. Hæc nova versio, in-
quit, quoad utrumque Testamentum; translata, se-
cundum Vet. Testament: ex textu Hebr: et quoad
novum ex textu Græco, est correctissima, optime con-
veniens cum ipsis fontibus. Et pag. 70. dicit, Quia
Interpretes tam accurate fuerunt in Versione hac no-
va adornanda, multi Viri docti præter Reformatos,
eam magni faciunt; et ad sententiam suam proban-
dam et confirmandam allegant: Vides igitur Le-
ctor, magnos Interpretes, puta Bogermannum
Synod: Dordr: meriti ssimum Præsidem, Baudar-
tium et Bucerum, ut et octo Revisores quorum
Nomina reperies in AEt: Syn: Dordr: Quorum
Memoria, inquit, Leusden: apud Reformatos semper
debet esse in Benedictione. Constat igitur magnos
Viros ante annum 1640, existimasse fœdus cum
Adamo in statu Integritatis initum fuisse, uti pa-
tet ex Versione jam data. Ad textum ipsum
hæc suggero cogitata. Imo. In discrepantes abe-
unt Sententias, qui Adam appellative capiunt;
alii ut Fœdus Hominis, Junius et Tremellius, ubi
non solum Fœdus repetitur, sed Adam in Genitivo
sumitur; alii ut Homo, i.e. quivis ex Gentibus vel
Israelitis, ut 72 Interpretes: Verum Culpa non
admodum aggravatur hoc pacto, quoniam fa-
miliare homini Fœdus transgredi, nec Homi-
nes impuri, sciz: donis adeo fuerunt instructi, ut
Adam cum quo comparantur Israelitæ, non solum
Sanguinis nexu, verum Relatione fœderali, quæ
inter Gentes non reperitur; atque ita Israelita-
rum

rum culpa aggravatur, nam sicut *Adam* fuerit c-
mibus instructus bonis, et claram habuit DEI
Revelationem et nihilominus transgressus sit, ita
etiam *Israelitæ* quos solicite adeo curaverit
Deus, ut ver: 4to. innuitur, in quos tot contulerit
Beneficia per Prophetas, et Judicia, ut *Lux ex-
euntia*, Vers: 5. Profecto comparatio cum *Adamo*
in hisce, arguit eos reos esse majoris culpæ, quam
si institueretur cum quovis Homine *Israelitico* aut
Gentili. 2do. Observatu dignum est, quod ap-
pellatur בְּרִית Fœdus ητ' ἐνοχὴ dictum, non Fœ-
dus Gratiae cum Gentibus initum; quoniam e-
rant sine fœdere, Eph: 2. 12. Nec cum *Judaïs*
pactum, quia quotidie id transgressi sunt; con-
sentaneum est igitur intelligere Fœdus Operum
cum *Adamo* initum, etenim natura rei, culpa ag-
gravata et συνεργεια huc nos ducant. 3tio. No-
men proprium *Adam* Homo singularis, notissi-
mus et propter transgressiones כָּאֹדֶם Psal: 82.
7. utique כָּאֹדֶם moriemini, qui proprie intelli-
gitur, ut evincit *Cla: Mark: Exer: Text: 17.*
Part: 2. quem consule si lubet: Et Rationem
video nullam, cur *Adam* in nostro Textu, non
ita a Nostratibus vertitur: Nec contra hanc
expositionem militat, quod ה demonstrativum
non sit præfixum, quia hoc non semper obtinet,
ut videre est, Gen: 3. 17, 21. et 4. 25. et 5. 1.
Ex dictis liquet, hunc Sensum esse pleniorem,
quem etiam ex *Hebraïs* plurimi sequuntur;
quem adoptavit *Hieronymus*, qui in Com: habet,
Sicut *Adam* prævaricatus est Paetum DEI in Pa-
radiso; similiter *Cyrillus Alexandrinus* אָדָם

ταραβαῖνον διαδίκην, proprium quoque *Adami* sensum tēnent *Castalio* et *Grotius*: Quocirca audacter satis Prof: afferit hanc assertionem esse notorie falsam, quoad omnes partes, ut vide-re est, *Epistola 5ta. ad Rouanum data*, pag. 15. hanc Doctrinam nimirum esse antiquam: Profecto *Hieron*: et *Cyrillus* Antiquis annumerandi sunt; ignoscat mihi Lector, quod Sermonem de hoc Textu prolixiorē habuerim: Utique ante omnīa, Fundamentum hoc, Quod Deus cum Homine recenter a se creato proprium iniverit Fœdus, ponendum est, et revera ludit Prof. in re feria, pag: 167. dicendo, *Validam inesse Incantationem nomini proprii Fœderis, Virtute cuius admirandi producuntur Effectus*; etenim si non sit proprium, Deo sciz. dignum Hominique conve-niens, est tantummodo Statutum seu Lex; atque hoc est quod vult Prof: cum in *Epistolis tum in Responsonibus*, etiam si Mentem suam celare conetur, spectro Fœderis improprii; certe fœdus Gratiae non est Fœdus in sensu Jurisconsultorum, nihilominus ab omni retro ævo estimatur proprium Fœdus, nec hac in re obnititur ipse Prof. Profecto Charitatis expers non sum quum dico, Prof. in hoc capite, ut in multis aliis, Orthodoxorum pene omnium Tentoria relinquere, atque se adjungere Tuguriolis Adversariorum *Socin*: sciz. *Armin*: et *Coccei*: qui hoc negant fœdus.

ADDERE licet insignem Textum Gal: 4. 24. Ubi Apostolus, dicit, *Eas esse duas pæctiones*, ibi occurrit vox διαδίκην *Pactum* seu *Fœdus*, non *Testamentum absolute sumptum de danda Terra Canaan*

Canaan, uti volunt *Coccei*. repetentes *Vetus Test:*
et Monte Sinai, quo melius defendant suas Hypo-
theses de statu fidelium sub *Vetere Testamento*
miserrimo.

JAM duo Fœdera hic memorantur, prius le-
gale per peccatum inefficax redditum, cum *Ad-
damo* initum, et jam denuo promulgatum, quo
Schemate Fœdus *Gratiæ* obvelatur et admini-
stratur. Non dicimus hoc fœdus de novo fuisse
erectum, quia hoc impossibile; sed jam promul-
gatur, ut homines agnoscerent *DEI Jus*, et de
culpa commissa et impotentia convincerentur,
ita *Belg: Annot:* similiter *Calvinus*. Ex hisce con-
stat, vel hoc fœdus pertinere ad illud cum *Adamo*
initum, vel ad fœdus subserviens, ut loquitur *Ca-
mero* ejusque Discipulus *Amwaldus* de triplici fœ-
dere: Verum duplex solummodo est via ad
Vitam æternam, *Rom: 4. 4, 5*. Ex *Gratia sciz:* et
ex operibus, si ex *Gratia*, tum est Fœdus Evan-
gelicum, si ex *Operibus* tum est fœdus operum,
verum tale fœdus erigi nequit cum homine lapso,
qui vitam non consequi potest per opera a se
præstata. *Gal: 2. 16*. *Scientes*, inquit *Apostolus*,
Hominem non justificari operibus Legis: Sequitur
ergo fuisse Fœdus Operum ob fines jam memo-
ratos nunc promulgatum. Consule si lubet Doct:
Broun fuse differentem hac de re, *de Causa DEI*
contra Antisab: Tom: 1: pag: 111. Ut et differ-
tationem Doct: *Lydek:* ad hunc Locum *Vis*
Verit. pag: 155. Ex duobus hisce Textibus ju-
bare meridiano clarius videtur fœdus proprie-
sumptum, locum habuisse in statu *Integritatis*;
etiam si

etiam si *Moses* Nominis Fœdus, nullam faciat mentionem: Sufficit Spiritum Sanctum alibi ejus meminisse, neque enim mentio fit Fœderis Gratiae, *Gen: 3. 15.* Quæ quidem præteritio, Fœdus Gratiae nequaquam perimit.

Arg. 2dum. REQUISITA Fœderi essentialia et propria in hoc reperiuntur fœdere, qualia sunt, 1mo. Personæ Fœderatæ. 2do. Bona Promissæ: 3tio. Conditiones Mutuæ. 4to. Denique Sanctio. Profecto accurata harum rerum tractatio exigeret Sermonem prolixiores, adeat cui vilum est, *Witsium Oecon. pag. 9.* *Mark;* *Hist: Parad: Vol: 1.* pag: 356. Verbo hæc percurramus requisita. DEUS et *Adamus* sunt Personæ fœderatæ, DEUS TRIUNUS et *Adamus* omnes Posteros representans. Inficiandum non est maximam esse inæqualitatem, atque ob hanc rationem, negat *Junius*, quem citat Prof: Hoc esse fœdus proprie dictum; sed optime Respondit *Markius* de nullo unquam fœdere inter DEUM et hominem nobis cogitandum si hoc Valeat: et Conf: *Westm. cap. 7:* § 1: Plenissime hanc removet difficultatem. Tanta, (sunt Verba Conf:) Est inter DEUM et Creaturam distantia, ut licet Creaturæ rationales Obedientiam illi, ut Creatori suo debeat, nullam tamen fruitionem ejus tanquam suæ Beatitudinis ac Præmii, unquam habere potuissent, nisi voluntaria aliqua fuisset ex parte DEI Condescensio; quam his Patribus exprimere, placuit Icto Fœdere. Nam licet Homo, inquit Rev: *Dicksōnus Therap: Sac: pag: 43:* Accuratissime Legem observasset, non tenebatur DEUS ante initum fœdus

dus vitam ejus continuare, Potuit eum annihi-
lare: Oportebat ergo legem dare specialem,
quæ vitam habebat annexam, Promissione sciz.
Divina; Qua *Adamus* DEI fœderatus consti-
tuitur. *Conf: Westm:* Et verba splendidi hujus
Luminis *Dicksoni* quibus succinit *Markius* de-
bent in Æternum os *Prof:* obturare, quia nul-
lum jus habuit ad vitam Æternam nisi per
hoc fœdus: Et hoc omnino volunt *Socin:* Ve-
rum *Prof:* abhorret vel Remotissimam cogi-
tationem hujus consequentiæ, absit! Ut de
ejus mente judicem, sed perspicillo opus non
est videre finem Doctrinæ, et quorsum hæc ten-
dunt; sæpius *δι ἀβλέψας* homines sat Magni, præ-
cipites se dant in profundum Barathrum, ex quo
cum lucta evadunt. De Bonis promissis non est
quod Sermocinemur, puta fœlici vita in Terris,
et vita Æterna post curriculum Obedientiæ in
Cœlis. De Conditionibus breviter disserendum.
Prof: pag: 161: Stipulationem, Adstipulationem, et
Restipulationem negat; Sed irrito conatu, DEUS
enim stipulatur Obedientiam totalem, constan-
tem, absolutam et propriam, cui stipulationi
Adamus sapiens, prudens et sanctus indubie
Adstipulatus est, utique quando DEUS hanc
illi legem præscripsit Symbolicam, *Gen: 2: 16, 17.*
Nullius reluctanceis meminit *Moses:* Quod in-
dicium est eum acquievisse, quemadmodum in
cultu et custodia Horti, *Gen. 2.* aliisque rebus
in quibus ne *γρὺ* de *Adami* consensu, qui tamen
in quæstionem venire nequit: Porro ex hac fœ-
derali Relatione Præmium petere potuit imple-

ta Conditione, ad quod, uti audivimus, nullum jus habuit ante gratiosam hanc Conventionem. Tandem Pœna, Mors sciz. quæ est stipendum peccati, etiamsi nullum fuisset fœdus, sed per fœdus, *Homo*, inquit, *Rev. Dicksonus*, in conditionem de morte infligenda, si peccaret, actu formaliter voluntario, consenserat. Atque ita sanguis suo incumberet capiti. Prof: agnoscit pag: 164 *Adamum* procul omni dubio Legi acquieuisse. Jam scire velim quo pacto hoc ipsi innotescit: In promptu erit, *Resp:* Quia Lex fuit sancta. Applicato Responsionem: Fœdus fuit sanctum et honorabile, ipse *Adamus* sapiens et sanctus idcirco acquievit huic Dispensationi fœderali.

Arg. 3tium. DEDUCI poterit ex Præcepto speciali, *Gen. 2: 16, 17.* Quod continebat res lege morali *Adami* cordi a Creatione indita, non indicatas; igitur speciale aliquod stipulatus est DEUS ab homine per hoc Postulatum, quod Lege Naturæ non postulatur, nimirum non commessionem fructus, atque signaculo Arboris vitæ id ratum habuit; intercedebant igitur mutua conditiones in hac positiva Lege: Quibus clare deducitur mutua illa conventio DEUM inter et *Adamum*, seu Pactum legale, ergo in illa ipsa Lege speciali constituitur *Adamus* caput fœdere, quam Constitutionem, Prof: pag: 176. Dicit, *Se non posse in Bibliis reperire*: Profecto ejus Ratiocinia curtam meam excedunt supellectilem: Dicit enim pag: 176. *Adamum suam Representasse Posteritatem, verum non in sensu stricto*. Imo, pag: 163: Dicit *Adamum suum habuisse pecu-*

peculium et Posteritatis in manu, eumque etetisse
et cecidisse pro Posteritate: Jam mihi volupe
est hæc conferre cum Epist: 3tia. ad Rouanum
pag: 8. Ubi animose satis loquitur Prof: Posteris
Adami non potuisse eum eligere tanquam caput,
quippe non erant in rerum natura, nec DEUS il-
lum caput constituit, quippe talis Constitutio non-
dum reperitur: Præterea, non facile reconciliatur
cum Bonitate et Justitia DEI, ut bona vel mala,
fœlicitas vel Miseria tot millionum hominum de-
penderet ab Adami administratione: Adsit Oe-
dipus qui hæc ασυρατα reconciliet. Immo x-
que militant hæc, adversus Prof. Schema, e-
tenim DEUS in præscribenda Lege, scivit quo-
modo administraret Adamus, suæque obtempa-
raret Legi. Omnia ergo molliter fluunt si dicas
Adamum nullum habuisse respectum ad Posteris
præter naturalem, et quemadmodum leprosus
generat leprosum, ita *Adamus* corruptus corrup-
tum Semen, et quoniam Justitiæ repugnat Di-
vinæ Pœnam infligere, leproso filio ita nato,
idcirco vel *Adamus* momento quo peccat ense
recidendus erat, ne Leprosos generet filios:
Vel Remedium comparandum, quo in hoc sta-
tus probationis uti possunt *Adami* Posteri; verum si
hoc rejiciant Remedium, flammis addicuntur
Æternis. Peritus et æquus harum rerum Arbit-
ter judicet, num ulla fiat Prof: ita argumentando
ex ejus Principiis, Inuria.

Arg: 4tum. QUARTUM Argumentum desumitur
ex Epistola ad Heb. 7. 9. *In Abrahamo, inquit,*
Apostolus, decimatus est etiam Levi, nam is adhuc

fuit in ejus lumbis. Ad subactum Oweni Judicium provoco, quem magni se habere præ se fert Prof: in Explicatione hujus loci: Qui dicit Fundamen-tum non esse sufficiens quod Levi esset in Lumbis A-brahami, nam cæteræ Tribus fuerunt in ejus Lum-bis, quæ decimas non solvere dicuntur Melchisedeco; sed quia Abrahamus cui Promissa facta sunt a DEO, Segregatus erat et in Fœdus receptus ut et Israeliticam representabat Gentem, præsertim Tribum Levi sa-cerdotalem in Oblatione sua hoc Officio functus est spon-sori Christo, per Melchisedecum adumbrato, qui non fuit in Abrahami Lumbis, quandoquidem fuerat sa-cerdos secundum Ordinem Melchisedeci, Psal: 110. 4. Et si hæc Fœderalis Relatio in considerationem non venerit, Apostoli argumentatio erit jejuna: Si Levi ergo, quatenus eum representavit Abra-hamus DEI Fœderatus, decimas solverit: Sequi-tur pari ratione, Adami Posteros peccasse in eo, quatenus fuit Fœderatus, et consequenter Fœdus idem fuit cum eo, et ipse fuit Caput Fœderale.

Arg. 5tum. Si hæc quatuor Argumenta non sufficiunt, En quintum Paulus ad Rom: 3. 27. Mentionem facit Duplicis Legis operum nempe et Fi-dei, per quam homines vita potiuntur Æternam. Dudum invicte demonstratum a viris summis per Legem operum, non intelligi cæremonialem, nec Moralem homini creato latam et oblatam, quo-niam potuerit DEUS hominem annihilare, non obstante hac Lege, uti audivimus ex Rev: Dick-sono, verum Legem superadditam scz. Operum, quæ quidem fundamentum habet in lege Hominis, cordi a creatione insculpta; cujus vis et Obli-gatio-

gatio non tollitur quatenus est regula Morum, quia illa in Æternum obstricti sunt homines, atque hoc est illud Fœdus in monte *Sinai* promulgatum, quod unum ex Fœderibus vocatur, *Gal: 4. 24.* Et quod a *Mose* repetitur æque ac lex Moralis *Adami* cordi inscripta, et Creationi coæva : Quæ nihilominus *Mosi* tribuitur æque ac lex symbolica. Ex hac observatione, crambe recocata Prof. dicentis ad *Rom. 5. pag: 161.* Hanc Oeconomiam vocare Legem, evanescit in auras : Quia Lex intelligitur quatenus opponitur legi Fidei, lex inquam, quam intelligunt laudatissimi Authores *Conf. West.* Qui nihilominus hanc Dispensationem Fœderis nomine indigitant. Ex dictis patet nomenclaturam Legis optime consistere cum notione Fœderis, ut lex Fidei rite convenit Fœderi Gratiae, et utramque Dispensationem legem vocat, inquit *Theophylactus* apud *Paræum Com.* ad *Rom: pag: 100* *Quia Legis nomen apud Judæos venerationi erat.*

Arg: 6tum. DIVIDIAE Lectori non erit, si addam Jesum Christum a Patre misum fuisse, ut *Rom. 8. 3.* Condemnaret Peccatum in carne, et jus illud legis impleret in nobis, utique jus illud legis seu *sinaius* fuit Justitia illa omnibus numeris absoluta, quam exigebat lex operum nunc viribus destituta ad vitam dandam idcirco implenda in nobis per Christum ; qui Electos ab ejus intonante Maleditione liberavit, ac promissam in illo Fœdere vitam iis acquisivit, tanquam sponsor et Caput Fœderale : Ast hoc non tenet respectu Legis homini coævæ, sed quatenus fuit sub hac formulæ

lata; quoniam clarum est versa. 3^{ta}. Paulum derivare *το αδυνατόν τε νομόν*, ad Justificandum hominem; ejusque *ἀδενεάν* a carne et Peccato: Ante quod Peccatum *σεζ.* per DEI Fœdus lex Vires habuit, eo quod fuerat Pactum legale, atque ita *D: D: Jacob:* hunc versum exponit. Non opus est addere *Christum fuisse datum in Fœdus Isa: 42, 6.* In Fœdus nempe Gratiæ, Loco rupti Fœderis Naturæ; Ita ut hi qui in primo Fœdere ab *Adamo* rupto moriuntur vitam in secundo *Adamo* per Fœdus Gratiæ consequerentur, *I Cor. 15. 22.* Nec necesse est latius hoc deducere argumentum, aut excurrere in multiplicandis argumentis. Argumenta enim non sunt numeranda sed ponderanda: Idcirco finem huic Disquisitioni imponam, postquam *Conf. West. et Theologorum Consensum* in medium produxerim.

Arg. 7^{mum}. NIHIL Clarius in Conf. West: quam designatio hujus Oeconomiæ nomine Fœderis; *Placuit DEUM exprimere suam voluntatem per Fœdus, Cap. 7. § 1. et § 2.* Primum Fœdus cum homine initum erat Fœdus Operum § 3 Quum autem Homo lapsu suo, omnem sibi præstruxisset ad vitam aditum per illud Fœdus. In *Cat. Maj. ad Respon: Qualis erit Providentia?* Resp. Fœdus cum eo sancivit: *Dein Totumne Genus Humanum. &c.* Resp. Quandoquidem Fœdus cum Adamo tanquam Persona Publica; tum suo tum Posteriorum suorum nomine ictum erat, et *Gen: 2. 16.* allegant. In eundem modum loquuntur in *Min: Cat.* et sane nugatur, Prof: in *Epistola, 3^{tia}.* Pag: 6. ad Rouanum, quum dicit, *Fœdus in sensu stricto et proprio non sumi, et vocem Legis rite posse substitui,* quandoquidem alias *Cap.*

4. § 2. appellatur *Mandatum* et *Cap: 6 § 3.* Non
qum. uti in *Epist: Protoplasti* dicuntur *Radix.* Hæc
 summa totius sermonis (etenim audacem ejus
 substitutionem Legis non moror) Resp. *imo.*
 Fœdus sumitur in sensu proprio ut hactenus evi-
 dum est, et perperam Fœdus **DEUM** inter et
 hominem reducitur ad contractus humanos. Porro
 2do. Hoc Fœdus vocatur Fœdus æque ac Fœdus
Gratiæ, quod nomine Fœderis proprio gaudet
 non abnuente *Prof.* Preterea 3to. An eo auda-
 ciæ deventum est ut loco Fœderis, Legis nomen
 velit *εἰς οὐλλάτῃ* hypothesis Denique 4to. Fœdus
Gratiæ Cap. 7. § 4 *Testamenti nomine* indigitatur,
 ergo non est Fœdus, hoc volunt *Cocceiani*: Ita
 Fœdus operum *Mandatum* et *Adamus Radix* vo-
 catur, ergo non est Fœdus, acute quidem: Di-
 verso respectu Fœdus et *Mandatum* vocatur ut et
Adamus Radix: Ver: *Gra: Rex* est *Radix* et fons
 Honoris ergo nullum intercedit Fœdus Regem
 inter et Populum, etiamsi in *Pa&tis Conventis*
 non semel legatur. Theologorum Consensum
 quod spectat, *Cla: Lyd: Fax Verit: pag: 399.* pri-
 mum Argumentum pro hoc Fœdere auspicatur
 ab *Universali Theol: Reformatorum Consensu*, atque
 citat *Junium*, *Sedan: Salmur: Cloppenburgum*, ad-
 dere licet *Witsum Oecon: Fœd: pag. 4.* Ex professo
 hoc Fœdus illustrantem, *Rhetor: Exam: Arm. pag:*
 314. *Dicksonum Ther: Sac: pag: 42.* *Gillespium de*
Fœdere: Heid: Hist: Patr: Vol: I. pag: 137. Opor-
 tet, inquit, omnino Hemo primus constitutus fuerit sub
 Fœdere *DEI*, atque rationes subjungit, quas vide.
Petrum Van Mastricht Theol: Tom: I. pag: 416.

Pictetum Theol: Christ: pag: 300 Clq: Markium ha-
Etenuis nominavimus. Nostrum jam absolvimus Pen-
sum, audire licet Prof.

SECTIO. 3tia.

Arg. 1mum. **P**UTamus nos ita desudasse pro hoc
Fœdere stabiliendo, ut in sol-
vendis argumentis contra id adductis, non mag-
nus futurus sit labor. Inculcatur sæpius a Prof:
nec nomen nec rem in Sac: Literis reperiri. Resp:
1mo. Magno cum animo negatur. 2do. An res ideo
proscribenda quia πνῆσ et in loco in quo hujus
rei sedes est, non invenitur : Ergo per Annos non
paucos Fœdus Gra: proscribendum quoque e-
rit: Rev: Hog: Dete&t: Err: pag: 11: Obviam it
huic objectioni, dicendo, *Nec verbum Sanctæ Tri-
nitatis, Sacramenti, &c. in Scripturis occurrit.* 3tio.
Demum judicet æquus Lector num munitum de-
dimus cum nomen tum rem.

Arg: 2dum. IN Epist: 5. ad Rouan: pag: 15. Af-
seritur hoc Fœdus esse rem novam et inauditam ante
Annū 1640 Resp: Ha&tenus adduximos Hiero-
neymum et Cyrilum Alex: contrarium docentes,
enjam Augustinum qui exponens verba Gen: 17.
14. *Multa quippe, inquit, appellantur Testamenta
DEI, exceptis illis duobus vetere et novo:* Et infra dicit,
Testamentum primum est illud qua die, &c. Etiam pol-
sumus adducere Franciscum Junium ante An: 1640
Scribentem de hoc Fœdere, non autem uti sumi-
tur apud homines : Etiam Polyandrum Synop. pur:
Theol. pag: 143. Scribentem ante An. 1640. In quo,
inquit

inquit, DEUS Omnes homines tanquam in primario Capite pro ratione Pæcti cum ipso initi, censuerit. Post hæc testimonia omnis exceptionis expertia Desinat Prof: repetere hanc Cantilenam ; imo nullam Confessionem aut virum Orthodoxum (Jacobo Altingio excepto) Legi qui explicite hoc Fœdus negat, quamvis forsitan id disertim non nominet ; sed nolo dicere cum Prof: pag. 15 Epist. 5. Assertionem contrariam in omnibus partibus esse falsam, forsitan sunt Alii preter Jacobum Altingium ad Heb: 8. Qui cum Prof: Sentiebant, sed mihi Hospiti in multifaria Lectione non contigit vide-re : Novi Socin: Arm: et nuper Phil: a Limborch Lib. 3tio. Hoc Fœdus negare.

Arg: 3tium: IN Epist: 3tia: pag: 8. Dicit Prof: hoc Fœdus non facile reconciliari cum Benitate et Justitia DEI. Resp: hæc est Aslertio veneno plena, an Divina συναλεξατις non plane reconciliatur cum DEI Justitia et Bonitate, credat Judæus Apella, non ego : Sed forsitan plura in Eandem rem occurant super Quest: 2da: Quocirca hanc missam facio et jam transeundum ad secundum questionem.

Q U A Æ S T I O 2da.

De Imputatione Culpaæ Adamicæ.

HÆc est quæstio spinosa et ardua, idcirco curiosius expendenda, quia veritates haud exiguae inde fluunt.

SECT

SECTIO Ima.

IN antecessum expedit verbo dicere, de Imputatione et de Transgressione *Adami* imputata; Imputare apud *Hebræos* venit nomine ΤΩΝ denotans, inquit, *Cla: Gussetus Com: Lingua Hebræa* pag: 295. *Judicium inter duos terminos quo alterum reputatur tanquam alterum: Similiter Edmundus Castellus Dict. Hept. pag: 1431.* Apud Græcos nomine ἐλογίζω dicit ergo Imputatio, rem unius justo judicio esse alterius cui reputatur, quamvis ille alter rem numericam non fecerit, justitia illa, *Gen: 15.6.* Non fuit fides *Abrahami* sed aliena Justitia. Culpa ad *Rom: 5.* Indigitatur quinque per αμαρτιαν in hoc contextu, *Viz. Versu 12, 13, & 21.* Per παραλασιν *Versu 14.* Quater per παραπτωμα *Versu 15, 17, & 18* Denique per παρακονην *Versu: 19:* et Apostolus haud dubie respicit ad singulare aliquod Peccatum κατ' εξοχην sic dictum, quod in mundum intravit, et reatu omnes pervasit; est igitur in hoc singulare Peccato Culpa ipsa, ipsa nempe Commestio fructus vetiti: Ipsissimum, *Sciz: Actuale Adami Peccatum imputatum, In quo solo Existimavere Pighius et Catharinus peccatum originale consistere humanae Naturæ Corruptionem negantes, attestante Cham. Cont: pag: 723.* Et hæc porro est transgressio *Adami* quæ imputatur ad reatum et Communem humani generis Damnabilitatem. Præterea hæc culpa est causa parentiæ Justitiae Originalis, ut etiam Corruptionis Naturæ, de qua *Cat: Maj: Jam*

Jam quæstio est, An illa *Adami Transgressio omnibus ejus Posteris* ita imputetur ad Reatum et Communem Damnabilitatem, ac si ab iis esset iactu commissa, hanc negant Imputationem Plurimi ex Rabinis, ut et Pelag, Socin: Arm. et Placæus, Imputationem excogitavit *Mediatam et Consequentem*: Burmannus Synop: Lib: 2. Cap. 9. Dicit, quod ruptio am Fœdere, omnes Adami Liberi gerant Adami imaginem, et extra amicitiam DEI nascantur, sed Alami Peccatum non imputatur.

CONSULTUM erit Prof. mentem audire hac de e, nunquam non agnoscit Imputationem juxta Sanctionem Legis, Pag: 184 et cum Oweno se acere dicit, Qui in Lib: de Justificatione dicit, Peccati Imputationem, esse alicui id imputare, et juxta jus meritum cum eo agere; Prof: addit secundum intentionem Legis: Sed ignoscat mihi Prof: si vera Tur. Loc. Com: Loc: 9. Quæst: 9. Applicem; Vimen inquit (de Placæo loquitur) retinetur, res ipsa de facto tollitur: Periculum faciemus. Imo. Audivimus Prof. negasse caput Federale, quia non facile reconciliatur cum Justitia et bonitate DEI, quandoquidem DEUS sciverit Adamum male administraturum, &c. Epist. 3tia. pag. 8. Proinde nexus sanguinis solummodo habuit Adamus cum Posteris, et ut ille pro se, sic Postero pro seipsis stare debebant. Et quod legem attinet, injustum omnino poenam infligere iis qui hanc non omnino violarunt Legem, etenim ioxa sequitur caput, et culpa tenet actorem suum; et profecto Adamus non potuit Posteros representare in Lege, magis quam in fœdere ob

ob rationem jam a Prof: datam, puta *DEUM scivisse illum male administraturum, ideoque nulluisse felicitatem aut Miseriam Æternam tot hominum a eo dependere.* Preterea quo pacto Lex illi dat: facit eum Personam Representantem Posteros utcunque sanctionibus circumdata, nisi accedat aliqua conventio, scire velim: Ver: Gra: Lex a Magistratu lata non reddit eos quibus fertur Personas Publicas, idcirco ad ravim usque poterit Prof: loqui de hac Lege, ita et ita armata semper sum in ancipiti hac de re. 2do. pag: 10. Dicit, *Quod nulla fuisse Propagatio generis humani, nisi Remedium Lapsis fuisse propositum,* planum est ex Prof: Adamo moriendum fuisse antequam liberos gigneret, nec video cur id asserit Prof: nisi Injustum aestimet quenquam ob solum peccatum originis damnari. Imo, supra audivimus omnes esse sub foedere in quo proponitur Remedium, donec id rejiciant. 3to. Pag: 226. Asserit *Animas non creari Justitia Originali destitutas, næ eas esse creatas tam puras et sanctas ac animam Adami, nec contaminari donec a corpore polluuntur.* Unde sequitur secundum meum cogitandi modum, non dari Imputationem culpæ Adamicæ, imo Nativam Corruptionem hoc tolli scheme. 4to. Δῆλος est Prof: derivare hanc Imputationem ex Naturali Relatione Epist: 3tia. Ubi fundatur, inquit, in Naturali Relatione in Conf: Westm. cap: 6. §. 3. Cui assentior, et sapientius alibi. Imo docet Prof: pag: 178. Peccata Parentum proximorum formaliter et proprie Posteris imputari aequæ ac Adami, verum dif-

ifferre respectu effectuum. Ex hisce simul sumptis in obscuro non est, Imputationem culpæ Idamicæ, quoad Reatum juxta mentem Prof: on esse Conformem Scripturis, Conf: Fidei et theologorum judicio.

SECTIO 2da.

Arg. I^{mum}.

Orthodoxi magno cum successu Argumentantur, pro Imputatione Transgressionis Adamicæ ex Fœderali Relatione, ex insigni illo Pauli Loco ad Rom. 5: 12. Εφ' ὧ πάντες ἤμαστοι in quo omnes peccarunt, utque scopus Pauli et Phrasis quæ occurrit Mark. 2. 4. Eφ' in quo Paralyticus jacebat, huc ducunt: Atque Versio Arabica huc facit, cum omnes jam peccaverunt: Et presius Æthiopica, Eo quod omnibus hominibus imputatur illud peccatum. Frustra essem si darem analysin hujus Cap: patet Apost. deducere fructum Christi Mortis, et ut ostenderet quo pacto Reconciliati per Mortem Christi jus habeant ad vitam Æternam, Collationem instituit Typum inter (ita vocatur *Adamus exsertim Versu 14.*) et Antitypum respectu rerum in quibus convenienter ut et in quibus differunt, in hisce duabus præcipue consentiunt. 1^{mo}. In Causa, nempe, *Adamus* fuit causa et Origo Reatus et Condemnationis, Christus Justitiæ et salutis. 2^{do}. In effectu hujus causæ Inobedientiæ sciz. Et Obedientiæ Jam hæc ad nostrum applicentur Propositum: Utique sicut Christi Sponsoris et Capitis Fœderalis

ralis ipsa Obedientia imputatur nobis ad Justitiam, qua constituuntur Electi, Justi, *Rom: 5 19.* Ita ex Antithesi per *Adami* Inobedientian homines constituti sunt Peccatores. Alienum non erit paulo latius in hoc Argumento excurrere, quia hoc unicum Argumentum poterit esse instar omnium. *1mo.* Notare licet vocem ~~xadiſtupas~~ cuius simplex Vox, *Aet: 7: 65.* significat imputare, ut *Bæza* Interpretatur; ita vox composita constituere, et per pactum firmum reddere: Jam ab omnibus fere agnoscitur pactum Patrem inter et filium; quo Sponsor constituitur: Ergo vi hujus pacti Electi sunt justi: Vice versa, vi pacti DEUM inter et Adamum multi i.e. Omnes constituuntur peccatores. Dein *2do.* Observare primum est Antithesin Obedientiam inter et inobedientiam, Electi sunt justi per Obedientiam Christi. *1mo.* Non inhæsive per transfusionem quandam, qua habitus sanctitatis et Justitiae Christi Electorum animæ habitus est, quo nihil absurdius concipi poterit. *2do.* Non imitative et per Imitationem, ac sic nostræ opponitur Justitiae *Phil: 3: 6, 9.* Nec penes est nos Christi Justitiam imitari, ut consistamus coram DEI Tribunal. Relinquitur vero, *3to.* Per Imputationem, sic ut nostra censeatur non minus ac si a nobis, ut tum in propriis Personis existentibus esset praestita: Ergo ex Antithesi ipsa *Adami* Inobedientia non minus nostra censemur ac si nos ipsi Legem in Paradiso violaverimus: Jam Prof: assertit *Adami* Posteros pag: 226: *Non fieri peccatores, donec Anima polluta-*

tur a Corpore, et consequenter tota Imputatio fit per Generationem naturalem; et protecto me penes non est alium sensum, ex *Resp. Prof.* eruere. Quidquid enim dicit de Imputatione juxta sanctionem Legis, seu, uti loqui amat fœderis, sed non congrue quia fœdus ad ultimam *Thulen* proscribitur a *Prof.* nam quo pacto pura et mera lex lata, severissima sanctione armata, et soli *Adamo* dicta, ita ad Posteros pertingeret, ut ipsius actio, peccatum et culpa illorum omnium censeatur, nisi *Adamus* tanquam caput fœderale eos representasset; Mihi est ~~āxatālētōv~~ ut et *Witsio* *Oecon.* *Fæd.* pag: 34. ita, inquit, *Sanctio pœnalis*, *Adamo* dicta est, ut etiam in Posteriorum omnium Personam sustinuisse. Num hoc sit Effugium *Witsii* insultum de quo loquitur *Prof. Epift.* 3. pag: 8. me fugit, quippe digitum ad id non intendit, solummodo hac occasione impetrare a me non possum, quin dixerim *Prof.* nimis Nudo capite loqui de præstantissimis Ecclesiæ Luminibus: Vocat *Markii Expressiones incutas*, *Tur.* Argumenta contra, *Socin.* in *quæst. de ratione*, &c. *Argutiolas Epift.* 2. pag. 4, 5. 2do. Si per Imitationem tunc pedibus itur in campum *Pelag.* et consequenter omnes Infantes peccato Originali carebunt quia non sunt capaces Imitationis: Sequitur ergo. 3tio. Per Imputationem quia fœdus æque cum *Adamo* ac cum Christo iustum est alioquin Antithesis est manca et hiulca. 3tio. Absolum non erit observare *Adamum* esse unum hominem,

et

et de hoc unico homine loquitur perpetuo Apostolus in hoc Contextu. 4to. Unum esse Peccatum variis emphaticis nominibus expressum. 5to. Denique hunc *Adamum* esse Typum futuri: Nec me movet quod Prof: dicit pag: 158. Apostolum diserte hanc Imputationem derivare ex Lege, quippe supra audivimus per Legem intelligi Legem operum, uti distinctam a Lege Fidei, per quam denotatur sedes Gratiae, Rom. 3: 27. ita quoque per Legem operum pactum legale, et non nuda lex intelligitur: Huic Tex- tui affinis est insignis ille Locus, 1 Cor. 15. 22. *Sicut in Adamo omnes moriuntur ita in Christo omnes vivificabuntur.* Instituitur hic, inquit, Camero: Comparatio inter duo summae Humani Generis capita, et uti vita habetur in Christo fœderali capite, ita Mors ut Pœna peccati in Adamo fœderali capite, jacet: Utique nulla vita nisi in Christo Sponiore in quem omnium Electorum peccata translata sunt, ita nulla Mors Posteris *Adami* nisi loco ipsorum apud DEUM stetisset, ipse ut naturale Caput, Legem violans mori potuerit; sed quid hoc ad posteros, qui aliquid damni sustinere poterunt per ejus Mortem; ut filius Capite multatus propter Rebellionem Peculium et Honorum Insignia Patris amittit, et Liberi Hominis venditi ob Æs contra-ctum (qua similitudine utitur Prof. Epist: 3tia. pag: 9.) maximum patiuntur Damnum, licet infantes, i. e. Ipsi Filii non reputantur Rebelles, et Æris contracti rei; sed DEUS Judex justissimus, non solum punit *Adami* Posteros, propter ejus

ejus peccatum ; sed etiam eos in prima *Adami* Transgressione peccasse, in verbo suo declarat, uti ex Textu præ Manibus, utcunque ab Adversariis detorso, patet ; præterea poena damni vindetur hic culpam antecedere : Imo etiam poena infligitur absque culpa ; quia *Adami* culpa juxta Prof: similitudinem non est magis nostra, quam perduellio Patris est culpa Filii, et *Adami* Posteri in propriis non peccarunt personis, quippe non existebant ; primum enim *Adami* peccatum est secundum Orthodoxos imputatum tanquam fundamentum ; quod DEUS postmodum, inquit Arnold: *Lux in Tenebris*, pag: 325. *Inhærente Malitia et naturali pravitate seu pœna punivit* : Sed juxta Prof: similitudinem pœna antecedit peccatum respectu Infantium, qui Patrem sanguinis nexu solummodo attingunt, et clare hoc innuunt ipsius Epistolæ ad Rouanum, nec alium sensum, quedam ibi dicta, admittunt. Dein manifestum est Prof: negare primi *Adæ* peccati imputationem, quia dicit Prof: Epist: 3. pag: 10. Quod nulla fuisse Propagatio in tali casu: Unde liquet, Judice Prof: *Quod DEUS fuisse injustus nisi Remedium invenisset* ; Ob cuius neglectum *Adami* Posteri puniendi sunt, non autem ob *Adami* culpam ; inde patet juxta Schema Prof: *Adami* Posteros non esse in eo Peccatores, nec per illius peccatum reos ; imo nec corruptionem originalem proprie esse peccatum : Nam si essent vel Peccatores, vel rei, vel corrupti ; per DEI Justitiam et Bonitatem non sta-

ret, quo minus Intantes condemnaret, etiam si nullum Remedium prospexit.

Arg: 2dum. SECUNDUM Argumentum, cum sequentibus est Illustratio et Ampliatio primi, possumus hic manum de Tabula tollere, quoniam hoc unum argumentum est Achilleum: Sed en secundum, uti in Christum translata sunt Electorum peccata, Isa: 53. 6. et in Cruce Anima ejus, se posuerit Reatum, uti quidam vertunt Verba Isa: 53. 10. **נִפְעָל מִשְׁמָךְ חַשְׁמָן** non aut privatus Homo, sed Sponsor omnes Electos representans et sustinens, 2 Cor: 5. 15. Ita quoque primum *Adami* peccatum non fuit peccatum personale, nec peccavit ut singularis Persona, nam peccata ab eo postea commissa non imputantur: Ergo ut in Christo satisfecimus, ita quoque in *Adamo* peccavimus: In hunc modum docent Theol: Sedan: Disp: 1ma. pag. 203.

Arg: 3tium. TERTIUM succedit Argumentum, Omnes omnino Homines sunt Natura corrupti, Job 14. 4. Et φύσει Filii Iræ, polluti et iniquinati: Imo inquit Doct: Leyd: Fax Verit: pag: 44. *Adamus nos non genuisset corruptos, nisi ipsius peccatum irrogatum fuisset:* Considerandus enim est *Adamus* ut Caput naturale et foederale, naturale quia non potuisset generare nisi naturalis esset Pater, quapropter quandoquidem Theologi optimæ Notæ derivant hanc Imputationem ab utraque Relatione, ita sunt intelligendi, quod naturale Caput necessario statuatur ut presuppositum; sic Conf: Westm: Cap: 6. §. 3. Quippe

alias, hi Patres deducunt Imputationem ex fœderali Relatione.

*Arg: 4tum. ACCEDIT quartum Argumentum ; Prof: mihi videtur nullam agnoscere Imputacionem, imo næ Corruptionem nativam, nam præterquam quod Epist: 3tia. pag: 8. dicat, Repugnare Justitiae et Bonitati DEI, talem constituere Representativum ; et alibi, Remedium fuisse necessarium, modo Adamus Liberos generasset ; addit pag: 226. in Resp: Animas jam creari æque puras ac sanctas, ac Animam Adami : sed de propagatione, et hac assertione suo loco dicendum ; solummodo in plano est, puras et sanctas Posteriorum Animas non esse pollutas et impuras ; et consequenter esse insolentes, et proinde nullam dari imputationem ; quia ut statim audivimus, peccatum imputatum, est fundamentum Pollutionis : Quorsum hæc tendunt, judicent alii. Sed dices Prof: jugiter asserere, Imputationem peccati, sic est ; verum verba dat : Etenim quo pacto Anima creatur pura absque labe et corruptione, si DEUS imputaverit peccatum *Adami*, quo primævam amiserit Puritatem, suo et nostrorum nomine ? Profecto oculos habent meis perspicaciores, qui hæc cohærere vident ; Atqui in ipsum Prof: faba cuditur : Noverit enim DEUS *Adamum* rem male administraturum, Legemque violaturum; ergo noluit tot Homines ullo modo dependere ab *Adamo* ; sed quandocunque violaverit Legem, vel eum internecioni dabo, dicit DEUS, ne lædat Posteros, vel Remedium comparabo et si illud contemptui habeant,*

merito peribunt; in Infantia autem morientibus omnibus ad unum ignoscam; quod Remedium non contempserint. Christiana quidem Theologia!

Arg: 5tum. CONF: West: Cap: 7. §. 3. dicit, *Hominem omnem præstruxisse aditum ad vitam pœdus*; ita ex violato hoc fœdere, Aditum ad illam fuisse præclusum, puta per peccatum: *Diversius Catechis: Maj: in Quæst: Totumne Genus Humanum?* *Resp: Quandoquidem Fœdus*, cum Adamo tanquam publica persona, tum suo tum Posteriorum nomine ictum erat: *Exinde factum est*, ut universum Genus Humanum, Generatione ordinaria ab illo procreatum, in ipso peccarit, et una cum ipso ceciderit in prima illa Transgressione. Similiter *Cat: Min: Unde in liquido est juxta Conf: primum illud peccatum derivari ex Relatione fœderali.*

Arg: 6tum. AGMEN sexto claudent Testimonia Theologorum: Audiamus Cla: Markium, quia ad eum provocat Prof: Hist: Parad: vol: 1. pag: 362. Ista vero Imputatio Adamicæ culpæ, inquit, si possit forte qualicunque modo justificari per solum nexum sanguinis inter Adamum et Posteros, collato supremo et irrefragabili Jure DEI in omnes suas Creaturas; longe tamen facilius, et ut aquissima (non injustissima aut repugnans Divinis Perfectionibus, sicut Prof: Epist: 3. pag. 8.) concipiatur, si Fœdus quoque Divinum intervenerit, in quo Adam Posteriorum omnium secum Personam acciperet, et susciperet, qui hinc in publico ætu ex ipso censentur. Mihi tædio non fuit integrum appingere sententiam, quippe elegans illa Historia Paradisi

si non est in omnium Manibus: Et infra allegat Doct: Hoornbeck Misc: Sac: Lib: 2. Cap: 14. Nec concipi, inquit Vir ille doctus, nec explicari id potest, loquitur de Imptatione, absque tacito et virtuali Fædere. Alting: Theol. Elen. pag: 339. Adami, inquit, peccatum fuit culpa universalis totius Generis humani in ipso contracta, et justo. DEI Judicio imputata; ita Ecclesiæ orthodoxæ magno consensu credunt et docent, juxta DEI Verbum. Nec mihi volupe est, vel unum addere post Consensum Ecclesiæ Orthodoxæ, attestante Henr: Altingio. Jam sat Argumentorum pro nobis.

SECTIO 3tia.

*Ar: ium. N*Obis est solamini, quod Machinæ et Tela, quibus utitur Prof: ut plurimum, ad demoliendam Doctrinam in Ecclesia Reformata receptam ex Adversariorum Armamentario de-promantur. Dicit Prof. Epist: 3tia. pag: 8. Non facile est reconciliare hanc dispensationem cum Bonitate et Justitia DEI. Resp: Conf: Westm: Cap: 7. §. 1 Contrarium docet, quæ voluntariam facit hanc dispensationem, ut legere est in prædicto Paragrapho. Consule etiam Wits: in Oecon: Fæd: pag: 5. nec non Rev: Dicksonum Ther: Sac: pag: 43. fuse et suaviter hac de re disseruentem.

*Arg: 2dum. PROF: Objectionem urget, de Tute
tore Dativo, pag: 187. Resp: imo. Ut fœdus
Divinum, licet reale, proprium et dæmones seu
DEO dignum, non est restringendum ad Con-*

tractus humanos; ita nec observata in hoc fœdere Divino. Dein 2do. Quum Posteri, Boni Adamo promissi futuri essent Participes, utique æquum erat, ut et Mali essent Consortes. 3to. Omnia debent congrua esse Rationi nostro, Prof: ut deinceps videndum. 4to. Sufficit quod sit nominatus à DEO, quia ab eo in Jus sistitur, Gen: 3. 8. Et examinatur propter dilapidationem peculii sui et Posterorum, cuius vicem dolent hodie homines. De *Tutore Dativo*, differere provinciam meam non facio; sed Icti dicent forsan, *Adamum non fuisse Tutorem Dativum*: Quia 1mo. Nullus *Tutor legalis* ante eum administrationem recusavit. 2do. Pupillus non derivat peculum a *Tutore Dativo*, ut Posteri erant ab Adamo derivaturi: Sed quædam hic habet Prof: quæ impiam redolent Audaciam, et DEUM ipsum impetere videntur.

Arg: 3tium. PECCATA proximorum Parentum imputantur, pag: 178. formaliter et tam vere ac Adami. Resp: 1mo. Πέποτος Τεύδος Prof: est, quod confundit pœnam qua Liberi ob peccatum Parentum puniuntur, cum ipsa Imputatione, quæ prorsus differunt; nam etiamsi DEUS, Exod:20:5.dicat, Se visitaturum, &c. Tamen dici nequit istos Liberos ita punitos, in Parentibus peccasse, V: G. Nonnulli ex Davidis Filiis juxta comminationem, 2 Sam: 12. 10. occidunt et occiduntur, non tamen dicuntur occidere Uriam in Davide; tametsi id peccatum in illos visitaverit DEUS: Ast totum Genus humanum in Adamo, ob foederali Relationem peccavit. Dein 2do. Scriptura,

Catechis: ut et *Theologi* mentionem faciunt primi peccati *Adami* contradistincte ad omnia alia, nec regere poterit; primum peccatum memorari propter Effectus mage pernicios, puta, DEI Imaginis amissionem, totiusque Naturæ corruptionem, quia hi Effectus reddunt poenam primi peccati solummodo majorem, utique omnia hæc supplicia peccati, Effectus respiciunt: Ast Imputatio primi peccati est omnibus poenis prior, nec non earum Poenarum fundamentum et causa juxta *Cat: Min: in Quæst: An totum Genus humanum, &c?* Cui resp: *Totum Genus humanum propter Fœdus cum Adamo ictum, in eo peccasse:* Et in sequentibus Quæstionibus, sequuntur Effectus hujus primi Peccati, *Justitiæ nempe originalis carentia, totiusque Naturæ corruptio, ut et Communionis cum DEO perditio:* Unde clarè mihi videtur, Imputationem et Punitionem, seu visitationem omnino differre, quo circa Prof: vaterime agit, retinendo vocem *Imputationis*, quo melius Doctrinam tegat suam, odiumque declinet quasi imputationem negasset. *3tio.* Agno-sco Orthodoxos in suis argumentationibus propter Imputationem primi Peccati, arguere a minori ad majus; verum hæ duæ Imputationes, juxta illorum Mensem, toto Coelo discrepant: Ut fuse docet Molin: Anat: Arm: pag: 44. Imo nunquam memini me legisse ullum Orthodoxum afferentem peccata Avorum, Proavorum, &c. ita esse imputata, ut dici poterit Liberos peccasse et cecidisse in iis, illos representantibus, uti *Adam* suos repræsentavit Posteros.

Hæc

Hæc igitur Poena est Effectus peccati, non autem ipsa Imputatio uti jam dictum.

C A P U T. 7mum.

*De Necessaria et Infallibili Connexione inter Usum
Mediorum et Gratiam Regenerantem.*

QUO accuratius de hoc Articulo disseramus, quædam sunt prælibanda.

S E C T I O Ima.

PRIMO, Constat *Adamum* in statu Integritatis, omnibus viribus et dotibus fuisse instructum, quibus perfecte DEUM cognosceret et amaret, quia fuit **sponsus** *Ecclesiastis* 7. 29. Et consequenter habuisse vires seu Facultatem credendi in Christum, i. e. Potentiam quam Lapsu perdidit: Nemo etenim unquam dixerit *Adamum*, in hoc statu, actu credidisse in Christum; et utcunque Prof: opinionem involucris celat; persuasum mihi habeo, disputationem inter Dom: *Websterum* et eum in Colloquio *Edinburgi* habito, fuisse de ipsa Facultate et Potentia, credendi in Christum. An in Mente Prof. venire poterit Neminem ex pastoribus intellexisse differentiam inter ipsam Potentiam *credendi*, et τὸν actu *credere*? Quæso ob quam Rationem litigium inter illum et Dom: *Websterum* in longum protraheretur, si tota Lis verteretur de *Afini umbra*, num scil: actu cre-

debat

debat *Adamus* in Christum in statu Integritatis,
quis unquam hoc asseruit?

2do. QUANDOQUIDEM Prof: negat pag: 200. Se
tale quid docere, utique multum contendere de
eo non est mihi Animus, quia nostrum EXAMEN
concessa prosequitur: Solummodo sequentia ob-
servari possunt. *1mo.* Prof: pag. 194. dicit, De-
terminationem hujus Quæstionis in Theologia nullius
esse usus: Cæterum, longe aliter statuit præcla-
rum illud Lumen Ecclesiæ Reformatæ, in Galliis,
Molin: Anat: Arm: pag: 54. docens hanc Quæ-
stionem, non esse parvi momenti, nec perfunctorie
tractandam. *2do.* Ambigue dicit Prof: pag: 195.
DEUM non potuisse Fidem in Christum Adamo
revelare, proinde nec eam ab illo exigere: Ideoque
Adamum nullam Potentiam, saltem virtualem
credendi in Christum habuisse; Conclusio non
est firma: Nam V. G. *DEUS* non revelat mi-
hi quas sovet Doctrinas Prof: nec exigit a me
Fidem de iis; Ergo, deest mihi Facultas seu Po-
tentia credendi et sciendi Doctrinas novas et u-
tiles, quas Prof: debito Tempore in medium
proferre poterit, uti loquitur Prof: in *Alloquio ad*
Classem Glasguensem, pag: 63. Etenim dicit, Ve-
ritates Evangelicas posse clarius proponi, ut et *Ad-*
versariorum Cavilla efficacius refutari. Verum ju-
dicet Lector, num novæ hæ Doctrinæ (quæ du-
dum sunt venditatae) conducant ad clariorem Ve-
ritatis indagationem et Teloram Adversariorum
minitantium, pleniorem repulsam. Porro *DE-*
US non mihi manifestat Domum edificandam
inter Apnum unum aut alterum: Ergo deest mi-
hi

hi Facultas videndi Domum illam ædificatam : Nemo non videt hanc Sequelam.

3to. Notare lubet Prof: animose satis, more solito, asserere, pag: 199. Nec Rhetorfortis, nec Turrettini Argumenta concludere, næ pag: 200. Orthodoxos, qui se Arm: opposuerunt nullam probationem attulisse evidentem, qua probant Adamum ejusmodi vires habuisse. Consulat Lector Molin: a pag: 54. Prædictas observationes non notarem, quia Prof. hanc Positionem negat, et solummodo videtur Velitationis causa, cum Rev: Webster arguere, nisi ratione dicti quod habetur pag: 210. Ob hanc Rationem, ait, etiam si alia non esset, existimmo mihi incumbere aliud exquirere responsum, ad removendam Objectionem Pelag: Nimirum, DEUM omnibus Hominibus Evangelium audientibus, Facultates dedisse, quibus, si rite, sincere, in diligentissimum usu utantur hi homines, necessario et infallibiliter Gratiam regenerantem consequentur. Manifestum est hanc esse Mentem Prof: ut videre est pag: 212. et sequentibus, ut et ex colloquio Edinburgensi, in quo asseruit, Necessariam esse connexionem inter rectum usum mediorum et Gratiam regenerantem. Quæstio igitur expendenda est, An ejusmodi connexio mundo a Prof: publicata, propugnata et venditata, fulcimentum habeat sufficiens in *Sacro Codice, Conf. et Theologorum Scriptis* quod pernegamus.

4to. DIXIMUS hactenus de Sinceritate Morali intuitu Ethnicorum, atque ibi dicta possunt rite applicari Irregenitis ; etenim quamvis Lux Evangelii lucidissime splendeat inter id audientes, nihil-

nihilominus dum permanent in statu destituto; ipsorum irregenitorum, Actionum Principia, Motiva et Fines abludunt a Scopo: Sunt enim **היעבת Prov. 15. 8.** *Abominatio DEO*; seu ut *Targum* vertit, *Abominatur DEUS Viam Impii*; vel abominabitur, ut *Syr.* habet. *Est*, inquit *Gusset*: in expositione hujus vocis, *objectiva Abominatio*, *quam oculis DEUS non contemplatur*.

5to. PER rectum usum mediorum, intelligitur cura illa et diligentia, quæ adhiberi poterit ab Homine in isto Statu destituto, serio agenti, puta Orationes, Verbi lectio, Evangelii prædicati frequens Auditio, et id genus alia.

6to. VIRES naturales sunt Homini a primis Incunabulis concessæ, et longo rerum usu auctæ, quæ si ad *animum* pervenerint in usu Mediorum Gratia regenerantis futuri sunt participes Homines. Hæ Considerationes in antecessum prælibandæ erant, ad clariorem Cognitionem Quæstionis.

S E C T I O 2da.

Arg. i^{mum}: **P**Eti potest ex statu in quo homo jacet, donec dies **חיל** uti loquitur Regius Psaltes, *Psal: 110. 3. Potentia, Sciz. Illucescat*, huic Doctrinæ repugnante, **imo**. Eñm Scriptura eum statum tenebrarum vocat. *Eph: 5. 8. Eratis enim cœtros tenebrae in abstracto, prorsus caci et flagitosi, ut scelus pro Scelestissimo*, inquit, *Zanchius*; *habent mentem tenebris Obscuratam*, *Eph: 4. 18. Jam autem ex promissione DEI Connexio quam statuit Prof: datur inter Gratiam Regenerantem*

et talem statum: Homo enim se discernet, quia nihil requiritur ad rectum mediorum usum ex parte DEI, præter motivorum seriem et ordinem. Quod decretum DEI attinet, quomodo executioni mandari possit, absque actionibus transuntibus. Veniam dabis, benevole Lector, si semel, seria mixta sint cum jocis: Notum est quod de *Adriano* sexto Pontifice *Romanō* dictum fuit. Trajectum plantavit, Lovanium rigavit, *Cæsar* incrementum dedit, et sarcastice additum est, hic DEUS nihil fecit. De Creatione et Conservatiōne virium non est sermo, ast plus requiritur ad hominum operationes quam DEI voluntas efficax omnia sustentans. 2do. Scriptura representat tales mortuos, *Eph: 2. 1.* Hinc facile intelligitur mors Spiritualis, inquit *Bodinus* in Locum, *Quod Sciz. homo nihil jam sancte, intelligere, facere aut velle valeat, non magis quam mortuus resurgere potuit.* Appellatur quoque, *1 Cor. 2. 14.* *ψυχικος* animalis, seu ut *Calvinus* exposuit, non ut vulgo accipiunt, hominem crassis concupiscentiis, vel sensualitati suæ addictum, sed quemlibet hominem solis naturæ facultatibus præditum; quod ex opposito liquet. Nam animalem cum spirituali confert *Apost: quem Ven: Voetius defendit adversus Cornelium a Lapide*, ut legere est *Select: Dis: part: 5ta: pag. 412.* Adde eos esse carnales, et nos docet *Apost: Rom: 8. 7.* *φρόνημα* Carnis esse inimicitiam adversus DEUM: jam vero quis (si non omnes rejiciat Interpretationes Orthod:) dicere audeat, ejusmodi hominem viribus naturalibus utcunque adornatis, sine potentia supernaturali

gratiam regenerantem aut illius gratiæ promissiōnem, suis actibus consequi posse.

Arg: 2dum: COMPERTUM erit ex eo quod multi mediis utantur, imo diligentius quam plerique quibus gratia regenerans conceditur, nihilominus hac gratia regenerante non potiuntur, unde certo certius hanc connexionem non esse Infallibilem; et gratis dicitur a Prof: pag. 218. Omnia hæc speciatim determinata esse in Fœdere Redemptionis: Sane novimus ἐκλογὴν seu Electos adepturos, Rom: 11. 7. Sed hanc connexionem in Fœdere Redemptionis stabilitam nusquam legimus in Sac: Lit: et haud tutum est commentitios istius Fœderis articulos fingere: Imo quomodo cohæret Electos adepturos, et tamen multos ex iis qui viribus naturalibus utebantur, salute non potituros; Profecto vel decretum irritum redditur quod est ad eū vel decretum fertur cum viderit Deus hos legitime suas adhibituros vires: Verbo dicam, statuo connexionem illam esse ἐυρῆμα minime fundatum in Vol: Sac: In mundo est, quosdam, qui animi contentione salutem quærebant, eam non obtinuisse, Lucae 13. 24. ζητήσοντι studebant intrare, et non potuerunt, optabant summo opere intrare, sed quia hinc mediis, quæ ex se non sufficiunt, utuntur, Inquiunt Annot: Angl: non valebant, et allegant Job: 7. 34. huic parallelum, Quæretis, et non invenietis: Ergo petitio etiamsi ingeminata, et omni animi studio peracta, nihilominus erit vana, nisi in fide fiat: Præterea vox ζητεω significat, inquit, Beza mirifice quærere: Eadem vox occurrit Mark: 12.

12. quæ denotat summum studium quo Christum præhendere conabantur, sicut *Importunus disputator scholasticus multa querit, ut explicatur a Leigh Crit: Sac: pag. 139.* Addere licet parabolam de fatuis Virginibus, *Mat: 25. 2, 7.* quæ oleum quærebant, incassum tamen tela jactant, nam Irre-geniti religionem profitentes gratiam possunt petere modo naturali : Nec stringit quod hæ Vir-gines appellantur fatuæ, certe omnes deficientes sunt stultæ DEI judicio, *Tit: 3. 3.* speciatim cum lampades suas adornaissent, simul cum virginibus, prudentibus, neque difficultas removetur dicen-do, Eas virgines nimis sero petiisse oleum, etenim indubium est eas virgines, si unquam, rite et sincere oleum quæsivisse ; jam ad incitas redactas, juxta *Doct: Prof:* necessario et Infallibiliter oleum ipsis concedendum fuit, i. e: gratia regenerans. Unde patet omnes potentes gratiam non ob-tinuisse, etiamsi multi eam cum anxietate quæ-rant.

Arg. 3tium: DEDUCI poterit ex iis qui dotibus supra vires naturæ donantur, Illuminatione *Sci- gusu doni cœlestis,* participatione Spiritus Sancti ut et virtutum seculi futuri: Illi tamen Brabeion et præmium perdunt, ut videre est, *Heb: 6. 4, 5, 6.* Nostri instituti ratio non patitur in-dagare sensum hujus perobscuri textus, adeat cui lubitum est, *Owenum et Markii Exerc: Bib: Vol: 2 Pag. 976.* Tantummodo summa cum fiducia dixerim hos externa specie fœlices, ob tanta dona iis concessâ, haud dubie sæpiuscule petiisse, quæ-sivisse et pulsasse, quia dona hæc excitarent eos ad

d illa officia, attamen frustra quæsivisse et grāiam illam datam communem nempe ~~ei~~ ~~xerōv~~ accepisse, uti 2 Cor. 6. 1. Innuitur ejusmodi dari: Quanto magis ii qui extra limina naturæ, ne pēlem promoverint, revera si connexio sit Infallibilis, in nullo tempore, statu et conditione successu carebit, uti ea quæ intercedit inter veram fidem et salutem, *Mark: 16. 16.*

Arg: 4tum. PETI potest ex Schemate Prof. audivimus eum docentem Evangelium omnibus fuisse promulgatum, et nullum ex novo s̄edere exclusum donec remedium rejiciat, idcirco (ut cuncte incrustetur) vires omnibus dantur qui quis si rite utantur, non solum Evangelium ipsis revelandum, sed etiam gratiam Regenerationis concedendam, atque id videtur clarum, ex eo quod Prof: neget nos in *Adamo* amississe potentiam credendi in Christum; idcirco rationi consentaneum est nos mediate vel immediate illam habere, qua credere possumus.

Arg: 5tum: Hæc connexio necessaria et Infallibilis inter usum mediorum et gratiam regenerantem viribus naturæ, arietat in gratuitam DEI gratiam, *Etenim cuius vult miseretur*; ast per hanc Doctrinam dat DEUS gratiam salutarem hominibus naturæ viribus eam petendo se discriminantibus: Quia se obligavit Promissio, et notum DEUM esse ~~adversari~~, Tit: 1. 2. mentiri nescium, idcirco promissum ratum habebit Deus; ast hactenus evictum est, haud paucos viribus naturæ immo et *Donis Spiritus Sancti* communibus auctentes hujus gratiæ non esse confortes. *Præterea* infusio

Infusio novi principii in regeneratione, seu concessio primæ gratiæ est absolute absque ulla re in homine considerata (præparationes in quibusdam antecedaneæ, nullum habent Influxum in hanc primam dationem) ut videre est *Ezek. 36. 25, 26, 27.* ubi sexies aut septies hoc opus sibi vendicat DEUS, tanquam Supremo et Omnipotenti Domino, nec ex ipsorum operibus vel usu medium obtinetur regeneratio, uti patet ex, *Ver. 22.* Immo concessio hujus gratiæ oritur ex fœdere cum Christo inito, *Gal. 3. 16.* Ejusque testamento morte confirmato : Utique ὑπερβαλλον μέγιστος τῆς δύναμεως αὐτῷ *Eph: 1. 19:* requiritur in hac nova creatione, quæ nostris operibus non producitur nec illis promittitur ; Consule si placet *Greenhill in Ezek: 36. Vol. 5.* Suffragatur *Jer: 24. 7. 32, 33. 39. 2 Tim. 1. 9. Tit. 3. 5.* Ex quibus locis manifestum est hanc Doctrinam, esse absolutam a mero DEI beneplacito dimanantem ; Propheta *Mic: 5. 7.* Dicit, *Esse instar roris a Jehova et Guttæ super herbam, quæ non expectabit virum, neque præstolabitur filios hominis :* Unde observatu facile est. *Imo.* Gratiæ originem divinam et amabilem. *2do.* DEUM nullam expectare qualitatem. *3tio.* Subjectum in quod ros cadit, herbam nempe, qua similitudine optime exprimitur ejus natura sylvestris et non culta, simul et omne Incrementum a DEO proveniens : Porro Dicit propheta rorem non expectare ων virum honoratum, aut בָנֵי אֶחָד virum plebeium *Syr;* vertit qui nemini superest, nulli residens est : Miseretur ergo DEUS cuius vult, *Rom: 9. 18.* Ut diximus

diximus hæc latius deducta sunt, *a Clas: Mark: Com: in Mic: Vol. 3: pag: 282.* Addere licet gratiam regenerationis fore currentis et volentis, contra mentem DEI. *Rom: 9. 16. Homines, inquit, Pareus in Locum, pag. 203.* non possunt capere, quomodo DEUS omnia Disponat sapientissime et justissime, non modo extra hominem, sed et in genere humano, ut nihil boni vel mali citra propositum contingat; Jam manifestum est hominem hanc DEI gratuitam dispensationem posse cognoscere, si currenti et volenti viribus naturæ juxta hypothesin gratia concedatur; in aperto quoque est promissum esse factum Electis non autem Reprobis; immo nullum promissum actionibus irregenitorum salutare reperire est, in *Sac: Cod.* quippe sunt peccata quæ mortem merentur, *Nec arbor mala fructus bonos edere potest, Mat. 7. 18.* Irregenitus, est homo *ἀγένητος* qui & *δύναται* capere res Spiritus, *1 Cor. 2. 14.* Ac proinde nec eas ardenter a DEO querere: Ipsa enim potentia ei denegatur ab Apostolo, verum juxta *Prof: ἀγένητος* vires possidet quibus gratiam salvificam obtinere poterit modo recte iis utatur; intellige sine ullo influxu præter communem suasionem. *Prof Dicit, Pag. 212 Oblationem et Mandatum æque late patere: Quid inde? an sequitur omnes quibus offertur gratia illam consequentur modo eam petent? Revera impicias hodie non ita in *Scotia* grafsaretur si hoc verum esset. Merces ver. gra. in Foro propositæ et oblatæ minime emptæ sunt ab omnibus in eo ambulantibus.* Aut audi Doct: Par: *Com: pag: 203. Promissiones, inquit, Evangelii sunt quidem*

quidem datæ universæ Ecclesiæ, ut omnibus offeratur gratia et salus in Christo, sed non Impletur in omnibus. Hoc autem in Prof: schemate maxime mihi displicet, quod tametsi multa dicat Prof: de gratia regenerante usui mediorum promista, et neminem iis mediis rite usurum nisi virtute decreti Electionis; nullo autem adjutorio indigent homines quo ad gratiam salutarem petendam moveantur, ita ut eam juxta DEI promissum consequantur, præter seriem motivorum, quæ hominem possunt movere vel non movere. Ex hisce disputationis judicet Ecclesia Reformata, num quid monstri alit hæc hypothesis. Facile possum latius et fusius excurrere, aliaque subjungere argumenta, sed chartæ parcendum est.

Arg. 6um. CONFESSIO Westm: Hanc connexionem nigro notat theta, nam cap: 16: § 7: *Opera nondum regenitorum, &c.* dicuntur peccata nec DEO grata esse possunt; nec reddere quemquam valent idoneum ad Gratiam a DEO recipiendum. Item cap. 6: § 4: *Homines dicuntur inhabiles prorsus ad omne bonum ac impotentes, eique plane oppositi, ad malum autem omne proclives penitus:* Jam an Impotentes et inhabiles ad gratiam petendam eo modo quo vult Prof: et omni bono spirituali oppositi sunt homines et ad contrarium perpetuo proclives, queant spirituale bonum ardenter petere: Certe si homo viribus Naturæ utendo, gratiam querat, ita ut promissum Gratiae obtineat, sese ad gratiam præparabit contra Conf: Rogo omnem cordatum an hæc connexio convenit cum Conf: Cor-

respondit Catech: major, *In quo consistit, &c? Reip. Status illius, &c.* Unde inhabilis prorsus ac impotens factus est ad omne bonum spirituale, eique plane oppositus, ad malum autem omne proclivis penitus et quidem perpetuo: Ne igitur in Posteriorum nobis negotium facessat hæc connexio ē diametro Conf: repugnans. Conf: Helv: Harm: pag: 69: Conversionem adscribit Liberæ DEI dignationi. Angl. Conf: Harm: pag: 101: Ea est Conditio hominis post Lapsum Adæ, ut sese naturalibus suis viribus et bonis operibus ad fidem, et Invocationem DEI convertere ac præparare non possit homo. Gall: Conf: Harm: pag: 79. Nullam prorsus habet homo Libertatem ad bonum appetendum, nisi quam ex DEI Gratia et dono acceperat. Item pag: 80. Neque possit quisquam sua vi sibi ad bonum illud aditum patefacere, quum ex natura nostra ne unum quidem rectum motum vel affectum seu cogitationem habere possimus, donec nos DEUS gratis, præveniat et ad rectitudinem formet: Si homo naturæ viribus gratiam ardenter querat iis gratiam appetit, verum talis Orationis aut Appetitionis capaces non sunt homines, juxta Conf: Gall: donec æwædæ renascuntur. Tempus non teram in adducendis Theologis, qui hanc Connexionem repudiarunt, Voetium Sciz. Hoornb: Paræ: Rhetorfor: Turret: Mark: Maslr: et innumeros alios, nec mihi contigit videre ullum Orthodoxum Prof: οὐότην nam quid Cla: Hoornb: attinet citatum a Prof: pag: 215: sine dubio hæc quæstio de qua loquitur Vir ille Doctus, est ejusmodi quæ est DEO grata, quæ sine fide nequit

esse, Heb: 11:6. Utique salus est huic Homini curæ; præterea vide, *Hoornb: Theolog: Pract. pag: 604:* Jam, ait, quod Illi, Angli sciz: præparationes appellant, nos dicimus esse actus ex Spiritu provenientes, aliorum sciz: actuum ex eadem Regeneratione prævios. Infra, *Quare, inquit, ante Conversionem nullæ sunt proprie loquendo Dispositiones: Nec quidpiam boni ante Gratiam, et spiritualis ante Spiritum, et Operationis salutaris ante vitam in homine collocandum arbitramur:* Sed juxta Doctrinam Prof: opera irregenitorum et usus Mediorum tantopere DEO placent, ut non solum promittat DEUS, verum etiam det secundum Decretum, Gratiam: Dein totus est. *Hoornb: Socin: Conf: Tom. 3tio. pag: 3:* In probando, *Neminem posse placere DEO sine fide; Extra Christum,* inquit, *Hoornb. pag: 5.* probitate animi vera præditos agnoscimus nullos; Quocirca *Hoornb: Lib: 1mo. cap: 1mo: pag: 17.* Conferendus est cum locis jam a nobis citatis, imo addit, *Hæc Ostendere Officium nostrum, et curare a nobis propriæ salutis negotium omnino deberi;* Sed ex officio nequaquam infertur infallibilis connexio; idcirco instantia ex *Hoornb: nihil* facit pro Prof: atque ita nostro defuncti sumus munere, agat igitur Prof: pro sua sententia.

SECTIO. 3tia.

Arg. 1mum. PALMARIUM Argumentum desumitur ex *Math: 7. 7.* idque urget Prof: rationibus ex *Textus visceribus petitis,* quales sunt;

IMO.

1^{mo}. Christi Concio habita ad promiscuam multitudinem gentilium æque ac *Judæorum*, Mat: 4: 24, 25. 2^{do}: Triplex mandati repetitio et sextuplex Promissi. Denique 3^{tio}: Exemplum cujusvis Parentis in multitudine; hæc, ni fallor, sunt viscera hujus Argumenti. *Resp.* Conabor pro virili hæc eviscerare ejusque Argumenti nervos incidere, quippe ex eo tollit Cristas Prof: ut et alii viri quemadmodum audivimus in Conventu Deputatorum, *Syn: Gen.* 1^{mo}. Licetne rogare quem habet præcursorum in hoc Glossemate? *Hoornb:* nominat, sed operam et oleum perdidit; quippe hactenus ostendi virum illum Doctum non admittere talem Connexionem qualem statuit Prof: Dicin 2^{do}. An Prof: ἀντος ἐφη, tanti est ut Ecclesia Retormata pedibus eat in ejus sententiam, non putarem. 3^{tio}. Hactenus creditum est optimam regulam interpretandi Scripturas, fuisse ipsas Scripturas, non dicta humana a Prof. repudiata, nec rationem quæ Prof: est *Principium* æque ac *Scriptura*; sed hac de re suo loco dicendum. *am χωρὶς δέ τισεως Heb: 11: 6:* sine fide seu eorsum a fide uti χωρὶς explicatur, *Joh: 15: 5: Heb: 11: 40* Nullus DEO gratus, idcirco Promissum ad illum et illius opera in hoc statu ion pertinet: Huic affinis est locus *Jacob: 1: 5:* sed postulet cum fide, versu 7. non enim extimet &c. Adde *Mat. 21: 22.* Si credideritis, accipietis: *Joh: 15: 7.* Jam an putandum hanc Promiscuam multitudinem universam petere posuisse cum fide, idcirco hæc fides necessaria est

quo homo petens jure fruatur Promisso. 4to.
 Licet dubium unum aut alterum proponere de
 multitudine quæ lubentissime submitto erudi-
 torum Judicio. 1mo. Mat: 5: 1. Diserte legi-
 tur *Discipulos eum adiisse eumque illos docuisse.*
 Jam sit Collatio cum Mark. 3. 13. Tunc ascen-
 dit in montem, et *Advocavit ad Se quos Ipse voluit:*
 Cum Luk: 6. 13. *Quum autem Dies ortus esset*
advocavit Discipulos suos, versu 20. Ipse vero, sub-
latis oculis in Discipulos suos; dicebat Beati, &c.
 Calvin: Comment: pag: 17. afferit eandem Concio-
 nem intelligendam esse. 2do. Has beatitudines
 Discipulis applicat, neutiquam promiscuæ turbæ,
 nam nec jam nec in Posterum pertinebant ad
 totam illam multitudinem indiscriminatim. 3to.
Versu 13: cap: 5: dicuntur, Sal terræ quod, E-
pitheton non erat totius turbæ. 4to. Mat. 6.
 5. Discipulos docuit hanc egregiam **Oratio-**
nem, cui Institutioni ansam præbuit, quidam ex
 Discipulis, *Luc: 11: 1. 5to. Denique Mat: 7:*
6. Iis interdicit ne dent sanctum canibus, i. e. Ne
prædicent Evangelium hostibus et veritatis con-
temptoribus, inquit, Mag: Span: Vind: in hunc lo-
cum Oper: Tom: 3. pag: 135. Verum hæc pro-
hibitio totæ Promiscuæ turbæ non competebat:
 Arbitrium penes esto Lectorem de hisce dûbiis
 pronunciare; sane si quid roboris iis insit tunc
Versus 7. Apostolis vel credentibus solis di-
ctum non esse, non probabit Prof: Verum plena
largiamur manu Sermonem habitum fuisse toti
multitudini, quid quæsto deducitur? Manda-
tum omnibus injungitur, non sequitur Promis-
suum

sum esse adeo extensum, totamque Turbam complecti; Legi perfecte obedire jubemur, at non promissa est Potentia eam implendi, eam serio potentibus. Insuper, *Mat: 3. 11.* Ipse, *Vos* (*inquit Johannes*) *baptizabit Spiritu et igne.* Profecto non omnes tum temporis Auditores Spiritu igneo a Christo sunt perfusi. Præterea in Sacris Literis Mandata et Exhortationes dantur Turbæ indiscriminatim, quæ tamen hujus Turbæ partem duntaxat respiciunt, *V: G. 1 Cor: 5. 4.* Apostolus alloquitur Membra Ecclesiæ *Corinthiacæ* indiscriminatim; attamen tota multitudo non tradidit Incestuosum Satanæ; sed illi qui Ecclesiæ præerant. Ita quoque in apperfo est, quasdam Epistolas dirigi ad particulares Ecclesiæ, nihilominus Beneficia ad quosdam solummodo in hisce Ecclesiis pertinent: Imo hæ exhortationes urgentur motivis Sanctis propriis, ut videre est, *1 Cor: 1. 1. 1 Thes: 1. 4.* Quocirca ex hoc communi et vulgari loquendi modo, officium demonstrante, nihil conficitur pro hac connexione. *Exstimulat nos*, inquit *Calv Com: pag: 98. ad hanc officii partem:* Imo addit, *Ianis et lusoria est Ceremonia, Precatio sine Fide:* Nec ex frequenti Repetitione quidquam concluditur; quia *vers: 22. Multi ingeminant, Domine, Domine;* quos tamen non scit *Christus.* Exemplum Patris quod spectat, eo tendit: Inquit idem *Calv: Ne Animi nostri mora vel difficultate flacessant:* Et vocantur *το ἄγαδος* quia, *Omne donum a DEO veniens est bonum,* *Jac: 1. 17.* Ex hisce observatis,

mihi manifestum est, nihil erui posse ex hoc loco pro infallibili hac connexione.

Arg: 2dum. PROF. videtur pag: 220. sibi placere, quod omnes objectiones Pelag: et id genus hominum, hac respondendi methodo prorsus eliminentur.

Reps: 1mo. Non ita existimarunt Stellæ primæ Magnitudinis, quæ magno cum successu et applausu ad Incitas redigerunt omnes Hostes Veritatis. Dein 2do. Manifestum est DEUM nihil, agere in tempore, quod non decreverit ab Æterno, et quamvis DEUS aliquando Gratiam concedat iis (agnoscente ipso Prof: pag: 212.) qui mediis non utuntur, tamen ordinariò Gratia mediis utentibus conceditur; igitur DEUS ab Æterno decrevit dare Gratiam iis quos mediis rite usuros præviderat: Et revera Doctrina reformata, non conservatur hac respondendi methodo; nec tollitur difficultas, dicendo, *Reatum usum Mediorum fluere ex speciali DEI Favo-re*: Quia iste Favor, vel est Gratia vel non, si sit Gratia, datur Gratia antè Gratiam; si non sit Gratia, dicat nobis Prof: quid sit iste specialis favor distinctus a Naturæ viribus, aut Operationibus Spiritus Sancti communibus: Immo juxta Prof: omnes habent Potentiam mediis utendi, non minus ac Homo Potentiam habet utendi mediis ad recuperandam Valetudinem: Et quamvis Prof: dicat Electionem esse causam cur unus rite utatur Mediis, et non alter; tamen nec dicit, nec dicere poterit, quod factum sit in Corde unius, qui rite mediis utitur, et alterius qui iis non utitur, nisi quod unus in circumstan-tiis

tiis mage commodis quam alter ponatur. Denique methodus qua utitur in Responsonibus mihi videtur reformatam labefactare Doctrinam et causam adversariis prodere : Stet igitur communis Orthodoxorum Responsio, qua Doctrina reformatæ Ecclesiæ de Electione, &c. sarta tecta conservatur, ut et Adversariorum Objectiones refelluntur ; firma et valida : Prof. autem intricata et perplexa, repudietur.

Arg: 3tium. ARGUIT Prof: ex Luc: 11: 13: pag: 214. Quanto magis, inquit Christus, dabit Spiritum Sanctum potentibus ab ipso. Resp. 1mo. Conjiciantur oculi in initium hujus capitatis, et obvia est occasio hujus Promissi, Nempe petitio cuiusdam ex Discipulis rogantis ut Christus doceret eos orare, cui Petitioni Christus annuit, 2do. A versu 5to. Urget assiduitatem et constantiam in precibus; Argumento a minori ad majus. Unde. 3tio. Ver. 9. Eos Animat et exstimulat ad quærendum eodem Promisso quod habetur, Mat. 7: 7: Ut et ex relatione Paterna, atque inde applicationem facit, dicendo, Patrem Cœlestem daturum Spiritum Sanctum potentibus ab Ipso : Tria ergo observanda veniunt. 1mo. Largitor, Pater Cœlestis, proinde qui filii non sunt Spem potiundi non habent, et nemo Λύχνος est filius; Regeneratio enim producit hanc filiationem, utique vana Iudæorum Jactantia quod DEUS esset ipsorum Pater, aut Abrahamus, Mat: 3: 9: Hanc relationem minime constituit. 2do. Bonum petendum, Spiritus Sciz. Sanctus et ipsius dona libere ab hoc Patre concessa. Postremo Per-

Personæ petentes nimirum quales Discipuli, qui in nomine Christi petebant; nam *hæc bona* inquit, *Chemnitius Harm: Evang: pag: 1996.* sunt *petenda in nomine Christi, hunc enim DEUS pro-* posuit Propitiatorem per fidem in sanguine, Rom. 3: 25: *Intellige, inquiunt, Annot: Ang:* hoc promissum factum iis qui precantur secundum DEI voluntatem, atque sequentia adducunt Loca, Mat: 18. 19. et 21. 22. Marc: 11: 24. Joh: 15. 7. et 16. 23. Jac. 1. 6. Quocirca spes eorum vana futura non erat quos Dei Spiritus movet et excitat, imo quorum supplicationes dictitat. Restrinxit hoc Promissum Mat. Henry, prædestinatis ad hæreditatem filiorum; ex hisce patet hoc Promissum nequaquam esse extendendum ad omnes homines qui viribus naturalibus tantummodo utuntur: Nec immorandum in ulla alia re a Prof: memorata et a nobis hactenus præoccupata: Quocirca transitum facimus ad articulum proxime sequentem.

C A P U T 8vum.

De Propagatione Peccati.

Q^Uæ stionem sat difficilem aggredimur, oportet igitur ut pensiculate et cautè eam pertractemus: Et certe expedit (ut in aliis articulis) Sacrae Scripturæ vestigia ad amissim premere, simul et Ecclesiæ Luminum, quo minus a vero ab ludamus.

SECTIO Ima.

1mo. **N**obis dicendum non est de peccati, natura, aut existentia peccati, verum de propagatione, quæ fundamentum habet in Imputatione Culpæ *Adamicæ*, idcirco omnes omnino homines gerunt imaginem *Adami* terreni, quoniam, *Gen: 5. 3.* procreati sunt secundum eam similitudinem et *Imaginem*: Est igitur natura omnium corrupta et infecta.

2do PER peccatum ab *Adamo* in posteros propagatum intelligenda est Lues illa inhærens, non excluso, sed supposito peccato imputato, tanquam causa hujus nativæ corruptionis totum pervadentis mundum, *Rom: 5. 12.*

3ro. QUÆSTIONES de animarum creatione nimirum curiosas tanquam inutiles missas facimus, quales sunt istæ duæ præcipue, una *Originis*, Sciz. statuentis, *Animas primitus fuisse cum Angelis creatas*, et postea in *Corpora detrusas*: Huc etiam propendent *Talmudici*, ut ex historia *Basnagi* patet, qui diebus incarnationis Christi μετεμψύχωσιν tenebant saltem haud pauci ex iis, quæ quidem opinio hodienum prævalet in plurimis Regionibus Orientalibus, speciatim in *China*, testante *Patre le Comte*: Cæterum existentiam illam animarum primævam, videat cui visum est *Confutatam a Ven: Voetio Tom: 1mo. Disp: Select: pag: 796.* Altera vero *Tertulliani*, qui nimis crasse de anima sentiebat, sed quia hæc opinio dudum est explosa (paucis exceptis *Evangelicis* animam extraduce

traduce tenentibus) ab Ecclesia Reformata: Idcirco communiter itur in eam sententiam, qua statuitur animam immediate creari a DEO, et in medio hominis formari, *Zach:* 12. 1. Absque Justitia Originali, qua primus homo *Adamus* truebloatur. Nonnulli putant animam inquinari a semine in utero materno, ut vinum in vase acido Infusum acescit: Vel ut *Pictetus Theol: Christ:* pag: 359. *Si DEUS*, inquit, *collocaret corpus in quod vult animam Infundere, in medio cuiusdam li-* quoris ardoris, *antequam anima cum corpore uni-* retur, *contingebat ut ex quo anima ingredieretur gra-* viſſimum pereſtire dolorem. Verum utcunque,

viri docti sibi placent in hisce similitudinibus, tutius erit *ταχεύ* de re in qua sudarunt Theologi et sudabunt. Quæſtio autem cum Prof: in hoc vertitur puncto, an animæ post lapsum a DEO creatæ omnibus instructæ dotibus sint, quibus *Adami* anima instructa fuerat (qualitatibus istis in statu adulto exceptis) i: e: Justitia, puritate et vera Sanctitate.

4to. Quo distinctius et accuratius hanc enodemus quæſtionem, hæc tria obſervanda ſunt. 1mo. Materiæ propágatio per generationem. 2do. Animæ creatio Denique. 3to. Totius Compositi constitutio in unione animæ cum corpore quæ fit in ipsa Animæ Creatione et sub hac *σχέσει* Duntaxat homo conſideratur in *Adamo*, quando *sciz.* omnes poſſidet par-tes Compositi; ita loquitur *Ven: Voet: part.* 1ma. *Select: Disp:* pag: 1079: et de *Voetio*, Dicit, *Hoornb: Tom. 1. Socin: Conf.* pag: 559. quod iſius quæſtionis ſolutionem ad metam quaſi perduxerit.

5to. MENS Prof: Clarissime proponitur, pag. 225, 226 et 227. Ubi asserit esse Notionem Metaphysicam, immo repugnare Justitiae et bonitati Divinae, nec DEUM judicem agere in Creatione animæ. Porro, pag: 226. Dicit, Se nullum necessitatem videre cur anima corpori unita sua privetur Justitia Originalia a DEO. Pag: 227. asserit, Animam peccato non posse esse obnoxiam donec uniatur corpori, et fit ex Adami posteris; atque tum dicit esse pollutam mortisque obnoxiam. Obiter dico meum superare ingeniolum intelligere quomodo Deus qui partes Judicis non agit cum animas creat, secundum Prof: non aspernetur Judicis partes, uniendo animam eamque sanctam cum corrupta materia. Hisce prælibatis, quæstio ad hos redigitur terminos, an animæ creentur tam puræ et sanctæ ac Adami, nec sua priventur Justitia Originali, donec corpora quibus uniuntur eas contaminent post Unionem. Ni fallor hæc est Mens Prof: et affirmativam tuetur, nos vero negativam.

S E C T I O 2da.

Arg: imum: CONSULTUM erit Prof: methodum indagare, imo. Hætenus audivimus, Non consistere cum bonitate et justitia DEI, constituere Adamum caput Fœderale, Epist:3tia: ad Rev: Rouanum pag: 8. Jam hoc negato, Infantes non peccarunt, in et cum Adamo, imputatione immediata: Et quod corpus attinet, quæ ratio dari poterit, ob quam corpus debet inquinari, quandoquidem, nihil boni aut mali fecerit, Rom: 9. 11. Dein, 2do. Concipi nequit quomodo ani-

ma sancta a Corpore contaminatur, atque sua Justitia Originali privatur a Corpore, solis Legibus Mechanismi, sine concursu DEI, qui Leges Unionis statuit inter animam et Corpus, et rationi nec non communi sensui, videtur dissonum, quod Corpus nempe pars materiae extensæ et inertis, illam puram et sanctam animam (utique deprivatio Justitiae Originalis, est vox Prof: integrata) polluat et damnationi subjiciat : Cum Prof. faciunt Lombar: Gabriel sicut tradit Bellar. Lib. 4to. Cap. 12mo. de peccato : Utique vel eo momento quo anima unitur fit peccatrix, tum tota Labes est in Corpore et initium peccati oritur a Corpore quod est iners moles, et non ab anima, uti docuit August: Lib. 5to: in Julianum ab anima cepit Elatio : Præterea quare iners hæc Moles privatur bono temperamento, an hæc Moles in Adamo peccavit non anima ? Est ne DEUS causa generationis, ut et omnis Entitatis æque ac creationis ? ergo Justitiae et Bonitati Divinæ repugnaret ejusmodi admittere generationem : Vel quo tempore utitur ratione, tunc peccato primum Inficitur ; Sancta igitur erit anima toto hoc tempore in corpore male temperato, donec ipsa anima habitus contrahat vitiosos ; et certe hoc pacto non moritur in Adamo sed in se, et tum astum est de corruptione inhærente et nativa pravitate. Nec visum est Prof: nobis indicare quando inficitur a Corpore, aut colligere licet animam permanere sanctam donec rejiciat remedium ut supra audivimus ; imo neminem Condemnatum fore ob peccatum Originale et illos

condemnandos tantum qui actualium peccatorum sunt rei, pag: 115. Næ, durante hac periodo, tota persona est Sancta, quia uniri nequit anima Sancta corpori Spiritualiter mortuo et sub maledictione violati Fœderis nisi in eodem fiat statu: Quamobrem vel totum Compositum quod est pars *Adami* est Impurum, vel totum est Sanctum; hæ rationes deducunt ex penetralibus hujus Doctrinæ reddunt eam omnino suspectam.

Arg. 2dum. NULLO Negotio elicetur Argumentum ex verbis Prof: pag: 226. quibus assertit, *Non confistere cum Justitia et Bonitate DEI, Animas punire ob peccata: quæ non commiserunt, vel ob Adami peccatum, quod imputare nequeat, donec fiant ex ejus Posterioris:* Jam in obscuro non est, *imo.* DEUM juxta sententiam Prof: nullum omnino respectum habere ad *Adamum* in creatione Animarum post Lapsum, etiamsi omnes Animæ fuerunt in *Adamo*, virtute Fœderis cum eo initi; sicut omnes Electi sunt in Christo, virtute novi Fœderis. Dein *2do.* An non æque repugnat Justitiæ et Bonitati Divinæ, detrudere has Animas puras et sanctas, Morte minime dignas in Ergastula, adeo infecta et corrupta, quæ Animas illas sanctas polluunt, contaminant, et indeclinabiliter inficiunt, et sic Prof: Argumentum contra seipsum insurgit: Dispararem Rationem hac in re non video, et certe hæc videtur poena non exigua, nec minor ea quam Prof. vitare velit, carentia sciz: Sanctitatis: Et frustra dicitur, a DEO ita esse constitutum: Etenim me latet in qua Scripturæ pagina talis legitur constitutio, talis, inquam, constitutio ita perplexa

plexa et implicata, Scripturis et Rationi seu communibus notionibus contraria.

Arg. 3tium. MERITO desumitur Argumentum ex insigni loco Paulino ad Rom: 5. 14. Regnavit mors ab Adamo usque ad Mosen, in eos etiam qui non peccarunt ad similitudinem transgressoris Adami; i. e. Juxta Interpretes optimæ notæ quos hactenus vidi, in Infantes, quoniam fuerunt in Adamo fœderaliter: *Etiam Infantes, inquit Gomarus Oper. pag: 407. innocentes (Innocentes, inquam, ratione actualium peccatorum) attingit; ergo non possunt dici sancti απλως, donec a malignis corporibus ipsorum Animæ inficiantur;* sicut docet Prof. pag: 226. Consultum quoque erit audire Doct: Paræum, Com: in Rom: pag: 137: vindicantem hunc Locum ab Adversariorum Detorsionibus, atque ita arguentem, *Ubi mors, inquit, regnavit, nec est reatus ex peccato actuali, ibi necessario est imputatio reatus primi peccati, ante Legem regnavit Mors, etiam in eos, quibus non fuit reatus ex proprio peccato, nempe in Parvulos,* Ergo constituuntur peccatores, quam primum fuit pars Adami, i. e. Quando Anima et Corpus faciunt compositum, quandocunque id fit.

Arg: 4tum. VIA trita et calcata, quam tenet magna ex parte Ecclesia Reformata, militat contra Hypothesin Prof: Qua statuit, DEUM creare Animas destitutas hac *Justitia originali*, qua Adams beatus fuit: *Conf: Westm: Cap: 6. §. 2. et 3. collatis, Hac, illi, per peccatum Justitia originali et Communione cum DEO exciderunt, &c.* Hujus peccati reatus fuit *Imputatus*, eademque in peccato Mors

*Mors, ac natura corrupta propagata. Vide Resp: in Cat: Maj: Ad quæstionem, In quo consistat, &c? Resp: In carentia illius Justitiae in qua idem creatus est, ut etiam in Corruptione Naturæ suæ: Similiter Cat: Min: Ex hisce Doctrinæ compendiis planum est, Animas post lapsum non esse beatas, puras et sanctas, post unionem cum corpore; imo nec a DEO provenire tales, et omnibus dotibus instructas, quibus tuit Anima Adami: Consule Conf: Helv: Harm: pag. 10. Et qualis faetus est nimirum Adamus a lapsu (a bonitate nempe et rectitudine deficiens) tales sunt omnes, qui ex ipso prognati sunt. Gal: Conf. Harm: pag: 80. Sufficit enim, aiunt Authores hujus Confes: quæ DEUS Adamo largitus erat, non ipsi soli, sed etiam toti ipsius Posteritati fuisse data, ac proinde nos in ipsius persona, omnibus illis bonis spoliatos: Unde manifestum est, Animas post lapsum, Justitia originali Adamo in creatione concessa privatas esse. Operæ pretium erit audire Sidus illud Gallicanum Molin: Anat: Arm: pag. 52. Etiam si ab Adamo non essemus prognati, inquit, tamen quia Bona supernaturalia suo et nostro nomine acceperat; quando istis Bonis sua culpa excidit merito iisdem privamur: Ut Vasallus, inquit Hoornbeckius, Tom: 1. Socin: Confut: pag: 556. Domino suo infidelis, eo se et posteros privat Feudo, sibi alioquin et suis quoisque in Fidelitate perseverat, concessō. Jam Infans in utero Matris privatus est Feudo, etiamsi Infidelitatis actu nempe in propria persona commissæ, non est reus. Supervacaneum esset plura Testimonia producere, Nubem utpote præstantissimorum
 Theol-*

Theologorum Prof: Schema respuentium. In acie
 stabit Ven: Voetius part: 1ma. Select: Disp: pag:
 1097. Quarto, inquit, Non suppeditando (quod fe-
 cit in prima creatione) Donum Imaginis suæ, sine qua
 tamen non potest evitare peccatum ; Cui accinit
 Rivetus Synop: Leiden: pag. 153. Cujus Propaga-
 tionis Ratio, inquit, hinc patet, quia non aliter po-
 test intelligi, nos in Adamo mortuos esse, quam quod
 ipse peccando, non sibi tantum cladem et ruinam asci-
 vit, sed naturam quoque nostram in simile precipita-
 vit exitium : Et quia Dominus, quas Naturæ nostræ
 collatas dotes, voluit, apud ipsum deposuerat, ideo
 cum acceptas illas perdidit, non tantum sibi, sed nobis
 omnibus amisit, qui ratione communis Naturæ huma-
 næ, omnes veluti unus ille Homo eramus ; ut scire
 August: Lib. 3. de Pecc: meritis cap: 7mo. Succinit
 Hoornbeck: Tom: 1. Socin: Conf: pag: 555. Cujus hæc
 sunt verba, Transgressus est Legem Adamus,
 non sibi soli, sed toti suæ Speciei, Posterisque omnibus
 istud peccatum commisisse, et communi reatu involu-
 tos omnes esse credere par est : Perinde si res sic ha-
 bet, ac quando nomine communitatis aut societatis
 alicujus, quis causam agens peccat, cuius delictum
 omnibus imputatur : Ita hic locum omnium hominum
 tenuit Adamus, et quamdiu stetit, omnes stetimus ; sed
 eo infeliciter labente, ibi corruit simul tota in eo
 hominum natura : Adstipulatur Turret: Instit:
 Theol: Tom: 1: pag. 695. Creatur, inquit, Ani-
 ma simpliciter cum Facultatibus naturalibus. De
 Mark. aut Mastricht nihil dicam. Dico, ait,
 Molinens, Anat. Arm. pag: 52. DEUM creare A-
 nimas bonas, sed destitutas donis cœlestibus et luce
 super-

supernaturali. Colophonem imponit *Pictetus*, qui merito in Pretio habetur a Prof: Is *Theol: Christ.* pag. 360. dicit, *Animam non creari cum iis viribus, quas habebat Anima Adami, in statu Integritatis.* Ex hinc Argumentis judicent Lectores, num sententia Prof: talo nitatur sat firmo: Cæterum expedit utraque aure Prof. auscultare pro sua sententia disputanti.

S E C T I O 3^{ta}.

Arg: imum. 1^{ro}: pag: 225. Existimat, *Esse notiōnem Metaphysicam, in Scripturis aut Ratione non fundatam.* Reip. Imo. Πεωτον Θευδος est negatio Fœderis cum *Adamo* initi, in quo omnes ejus Posteri censentur; inde est quod Prof: Doctrinas has in Ecclesia *Scoticana* non receptas, divulgaverit. 2^{do}. Bona ejus venia rogarem, an omnis Scientia Metaphysica rejicienda sit, quæ tractat de DEO, *Uno, Vero, et Bono*, de *Causis et Effectis*, et id genus aliis; persuasum mihi habeo, Prof. hoc non dictum. Dein 3^{to}. Sic stat mea intentia, quod *Scriptura, Confessiones et Optimi Theologi* eam pertractent Quæstionem; interim agnoscentes esse difficilem; idcirco nobis licet sermonem de ea habere: Etenim Quæstiones abstractæ et difficultate laborantes non ideo sunt proscribendæ, alioquin quot Mysteria in Sacra Pagina reperta, in Exilium mittenda sunt. Præterea 4^{to}. Ipse Prof: eam tractat, et non sine Injuria in tot clarissima Ecclesiæ Lumen, quæ uno halitu a Prof: nigro notantur Carbone: Immo Prof. mihi videtur nimis petulanter et

proterve viris de Ecclesia, et re literaria optime meritis, insultare. 5to. Denique utique major ædificatio Ecclesiæ ex tractatione Popagationis peccati oritur, quam ex conjecturis de Homini-bus Lunaribus quibus indulget Prof.

Arg: 2dum. STATUS mediis dari nequit, inquit Prof. pag: 225. inter Justum et Peccatorem; et bene contra Pelag: Arm: et Pontif: Orthodoxi disputant contra medium Satum illum, purum, naturalem in Sensu Pelagianorum. Resp. 1mo. Optime disputant contra hostes Veritatis, intuitu primæ creationis; sed iidem Orthodoxi agnoscunt DEUM posse, et omnino creasse in statu lapsi Animas carentes non essentialibus, et naturalibus Proprietatibus, sed Adamo concreatis Qualitatibus, quales sunt Justitia et Sanctitas in Adamo, a nobis perditæ; et per Christum in Electis renovatæ, Col: 3. 10. 2do. Audiamus Turret: part: 1. Instit: Theol: pag: 695. Distinguendum, inquit, inter Animam puram, et impuram, et non puram, quæ licet nullum habeat Habitum bonum, nullum tamen malum; sed creatur simpliciter a DEO cum facultatibus naturalibus, qualis supponitur creari a DEO post lapsum; quia imago DEI semel amissa per lapsum, non potest amplius restituiri, nisi Regenerationis beneficio per Spiritum Sanctum: Sed forsan nugatur Turret: Itane? Splendidissima Ecclesiæ Lumina ita nugantur, et statuo ego nugari cum iis, et malim cum iis ineptire quam sapere cum Prof:

Arg. 3tium. ERRANT, qui putant DEUM vicem Judicis agere in Creatione, pag. 225. Resp: 1mo. Una Persona potest duas induere σχέτας, quidni

etiam DEUS. 2do. Legat, Benevolus Lector,
Ursinum in Tract: Theol: pag: 204. tuſe et accurate
 hanc Objectionem diluentem; cui suffragatur
Danæus, ut videre est apud *Ven: Voet:* ubi supra,
Id sit, inquit, *ex justa DEI Ordinatione punientis*
peccatum Adami, non in ipso solo, sed etiam in o-
mibus et singulis Posteris, sicut ex ignobili fit igno-
bilis, ob crimen Læſæ Majestatis, omnesque ejus po-
steri etiam ignobiles sunt. 3tio. Resp: An non
 DEUS Judicem agit, quando Animam puram
 et sanctam in Corpus detrudit vitiatum, quod
 tandem puram illam Animam contaminabit:
 Solvat Prof. hoc Ænigma.

Arg: 4tum CITATUR *Chamierus à Prof:* pag: 228.
 qui disputat ibi contra *Pighium et Salmeronem*,
 dicentes, Peccatum originale non esse humanæ Natu-
 ræ Corruptionem sed ipsissimum actuale peccatum A-
 dam: Et in æitu Disputationis, vide pag: 724.
Cham: Contract. Uoi Vir ille doctus habet Ver-
 ba, quæ citat Prof: Attamen pag: 725 *Col:* 1. di-
 cit, *Hominem sua culpa amifisse quod habuit; DEUS,*
 inquit, *abstulit, et homo, DEUS ut Jūdex d̄tes*
nempe Animæ superaditas: De quibus immediate
 loquutus fuerat. Dein *Col:* 2. *Cham:* dat hanc
 Explicationem Verborum, *Rom:* 5. Per unius in-
 obedientiam constituti sunt multi peccatores: Pecca-
 tor, ait, est ipse qui peccatum habet suum, non au-
 tem cui alienum imputatur peccatum: Et infra di-
 cit, In Adamo peccavimus omnes; quia Adamus
 primus peccavit: Et inde initium factum pecca-
 ti in omnibus Hominibus: At in nobis etiam pecca-
 vimus; Quia ejus peccato constituti sumus peccatores:

Hoc est, ab eo in nos peccatum propagatum: Certe hæ glossæ menti Theol: Westm: contradicunt, qui allegant Rom:5: ad probandum omnes peccasse in Adamo, ut legere est in Conf: et Cat: Denique Resp: Cham: Paucos habere Theologos, ipsius opinioni consentientes; nec vir ille doctus in omnibus adstipulatur Prof: et ut antea diximus, Vix concipi poterit, quomodo iners et lutea Materia, Animam puram inficere et polluere poterit.

Arg. 5tum. REPUGNAT Justitiæ et Bonitati DEI, pag. 225. Resp: imo. Eadem fuit Cantilena respectu Fœderis cum Adamo initi. 2do. An repugnat Divinæ Justitiæ et Bonitati pœnas infligere? Nequaquam, alioquin DEUS non esset justus in puniendo, et bene DEUS infligit hanc pœnam, quæ est justissima respectu DEI; nihilo minus est etiam peccatum in Homine, fluens ex primo Adami peccato. 3to. Nihil injuste agit DEUS, nec tenetur nobis Rationem reddere suarum actionum, quæ oppido conveniunt cum ejus Perfectionibus: Transitum jam facimus ad statum Damnatorum in Inferno post ultimum Judicium.

C A P U T 9num.

De Peccato ejusque Multiplicatione in Inferno;

SECTIO Ima.

imo. CEratum et fixum studium omnibus
 incumbit hominibus, ut ab ira
 futura fugiant; Nullus cui salus Æterna est
 curæ et cordi, suspenso debet esse animo hac
 de re: Proinde solicite dicendum est illi cum
 Commentariensi Prax: 16: 30: *Quid faciam ut
 salutem adipiscar.* 2do. Indubitatae est veritatis
 dari carcerem seu, φυλακῆν, uti 1 Pet. 3. 19.
 Tartarum nempe, quo nomine insignitur apud
 eundem Apostolum, 2 Pet. 2. 4. *In quem Angeli
 peccantes detrusi sunt:* Cruciatus mage exquisitos
 post ultimum Judicium tensuri; Etiamsi jam
 non tantum poena Damni verum etiam sensus
 afficiuntur: Atque ita dicitur juxta mentem,
*Jac: Teisleri Dissert: de malorum Angelorum ταρ-
 τασώσει ad 2 Pet. 2. 2, 4. Thesau: Philol:
 Theol: Vol: 2. pag 789. Quia est Locus tenebro-
 sus, tenebrae ibi sunt extimæ, Mat. 8. 11. est quo-
 que profundus, seu Luc. 8. 31. ἀέρος locus
 insimus, unde *Tartaro*Mancipati, elabi nequeant:
 Et inanis esset curiositatis Locum determinare,
 sufficit dicere, esse horribile illud Barathrum,
 nomine ἄδης apud Græcos, et ἡ陰ω apud Hebr:
 veniens, quo Demones, et pravi homines a con-
 spectu DEI amænissimo et suavissimo longissime re-
 moti Æternum cruciantur; Et ni læva sit Mens,
 peccata multiplicant. 3tio. Putandum non est
 miserrima hæc Mancipia peccare sicut quondam
 quando nimirum hiscè in terris degebant: ho-
 micid-*

miceria, non perpetrant, sanguinem non effundunt innocentem. Chorea non agunt, verum peccata committunt huic statui congrua et consentanea.

4to. Licet mentem Prof: audire, quæ habetur pag: 233: Puto, inquit, nullum fore peccatum in Inferno, seu nullum delinquentem post ultimum Judicium, quia tum Divina potentia constituti sunt in statu prorsus passivo, in quo facultatum rationalium exercitium consistit. 1mo. In debita sensatione, seu perceptione Divinæ vindictæ. 2do. In Perceptione cum extremo horrore, anxietate et stupore, seriei aionum Impiarum. 3tio. In plena Convictione aequitatis Divinæ sententiae. Hanc suam Opinionem adstruere conatur, Testimoniis a Scriptura et Authoritate desumptis, quæ Sectione 3tia. Ad trutinam sunt revocanda: E contra nos cum Theologis bene multis haud minorum gentium existimamus, Tartaro mancipatos peccare in Lucretissimo hoc loco post ultimum Judicium.

SECTIO 2da.

Arg: 1mum. Argumentum nostrum primum ex Sacro Codice desumptum, directe et κατα το γεντον, probat peccatum in Inferno, ut in liquido est, Apoc: 16: 21: *Et blasphemarunt DEUM homines ex plaga grandinis, quia magna est plaga illius valde:* Tota difficultas ponitur in eo, num hoc sit ultimum supplicium omnes impios et Ecclesiæ hostes manens, ita

ita existimo, mihique congratulor quid eximius et solidissimus *Theologus* *Markius Comment.* in *Apoc.* pag: 758. Ita hanc exponat pericopen: *Est*, inquit, *gravissima et terribilis Ira DEI novissimo die in Antichristum, et hostes omnes Ecclesiae immittenda*; immo supplicium esse gravissimum, quod impios manet, et Ecclesiae Hostes, non minus sub Emblemate *Grandinis incomparabilis, sevissime afflagentis quam tonitruum et fulgurum, aliisque alibi occurrentibus apte venire potest.* Præterea Pag: 760. *Septima*, ait, *Phiola est Æterna seu supplicium Gehennæ gravissimum, quod novissimo Die, et regni hujus et mundi totius civibus immittetur nec putem,* inquit vir ille magnus, *quicquam quæsitum, Contortum, aut imminutum in hac expositione occurrere.* *Cottherius*, Idem docet, nec non *Doct. Pareus Comment.* in *Apoc:* pag: 1254. *Periphrasis*, inquit, brevis est *Æternorum cruciatuum quibus Impii torquebuntur, nec emendabunt unquam.* *Paulo Infra*, *Quod mirum, ait, si extrema grandinis talentariæ plaga verberati ac desperati blasphemiarum spiculis DEUN impetere nunquam cessabunt.* *Præstantissimus Durhamus* plenissime loquitur; pag: mihi 409. *Magnitudo, inquit, hujus plaga ultius proponitur per effectum, quem habet in reprobos, qui jam aperto capite DEUM blasphemant.* Dein dicit, *Quam horribile est esse in Inferno post ultimum Judicium: Nec operæ pretium est addere Piscatorem qui de Christi ultimo adventu hunc locum explicat, immo omnes quidem Interpretes, quos curta mea penus mihi subministravit, de ultimo explicant Judicio.* (Brightmanno

manno, Grotio et Jurieu Cocceio et Paucis aliis
 exceptis, qui particulares fovebant Hypotheses) et rationes dantur non leves pro hac Explicati-
 one. Quales sunt *1mo.* Septem Phialæ quæ jux-
 ta Cocceium denotant septem periodos Eccle-
 siæ ad finem Mundi: Verum missa hac cogi-
 tatione. *2do.* Solennis DEI Declaratio, *Ver.*
15: Præmittitur effusione septimæ Phialæ; *Ecce*
venio, inquit Christus, *sicut fur*, ut alibi descri-
 bitur ultimus Christi Adventus, *Apoc.* 3. 3.
 propinquus nimirum improvisus ad terrorem
 hostium et solatium amicorum. *3to.* Locus in
 quem turba est collecta, *versu 16.* dictus *Ar-*
mageddon, de qua voce conjecturæ sunt pene in-
 numeræ, facilis est illa et apprime conveniens,
Num: 21: 3: Vox *סִירָם* denotans deleti-
 onem totalem, vel ut *Cla: Mark:* *הַרְמָה גָּדוּלָה*
 Anathematis excisio *i:e:* plena excisio. *4to:* Stu-
 pendia hujus Plagæ conceptio *versu 18: viz.*
 Qualis nunquam tuit. *5to.* Non tantum mag-
 na urbs, verum etiam civitates Gentium ceci-
 derunt, etenim priores Phialæ effusæ in determi-
 nata Objecta mage particularia. *6to.* Montes non
 inventi, *Versu 20.* Et Insulæ fugerunt, insulæ a
 terra remotissimæ, et montes altissimi et maxi-
 me radicati abeant tandem. *7mo.* Descensio
 Grandinis adeo magnæ super homines, non
 Arbores, herbas aut Ædificia; et frustra di-
 citur Grandinem non convenire Judicio Univer-
 sali, quasi Emblemata ad literam essent intelli-
 genda. Pariter, inquit *Markius*, *Dicerem ignem*
novissimo die non devoraturum impios: *Quis scit,*
inquit

inquit Pareus, in loco supra citato, an non ad literam tali Grandine verberabuntur hostes. Ex dictis mihi videtur Argumentum validum pro Peccato in Inferno: *Etenim quæcunque in iis Confessio, convictio et agnitus suæ culpæ extrinsece,* inquit Pareus: *Nihilominus tamen manebit amor peccati;* *Accedet Desperatio cum odio DEI Iudicis et prodet se hac indubie per verba et facta mala,* ut loquitur Markius: *Et certe gratis et precario dicitur a Prof: DEUM eos cohibitum a peccando, pag: 233:* Nam ex Textu patet eum non cohhibitum eos: Dein facile largimur DEUM posse eos annihilare, quæ quidem Annihilatio esset ipsis Gratissima: Porro non loquimur de Divina Potentia, sed de eo quod fit; et DEUS facturus est, nec ipsorum impietas DEO nocet: Et quum sint detrusi in Abyssum Cœlites non lœdunt; Verum non ab ludit a vero, imaginari Damnatos sibi invicem nocere atque in hoc peccare. Nec status peccandi eliditur dicendo, Eos esse in *Statu passivo*, quia quocunque modo explicatur, semper retinent Facultates rationales, quibus Spontaneas edunt Actiones, alioquin cessarent esse Anima lia Rationalia; et profecto hæc Opinio tendit ad annihilationem et non Existentiam Damna torum: Et revera ἀτεργεσίς Dicitur, *Ipsorum animas esse adeo fixas, pag: 234: in cruciatus, ut nulla admittatur Cogitatio vagabunda,* Mirum! nulla cogitatio de judice, nulla de causa hujus poenæ, nulla obmurmuratio adversus seipso nulla Desperatio ob spem impunitatis aut Ces fationis

sationis a Grandine penitus præcisam: Profecto sunt Heroes primæ magnitudinis, acquiescentes in statu Deploratissimo, quippe juxta Prof: *Hic est ultimus Aëtus*, pag: 234. habere claras et plenas Convictiones sententiæ Divinæ, ut aquissimæ et Justissimæ; Proinde Damnatos os occlusum habituros; Imo omnes cogitationes esse adeo fixas in cruciatibus ut ne minimam emittant querelam: Certe hæc est acquiescentia summa in mediis doloribus exquisitissimis, ad quam vix Beatissimi Martyres accedebant: Nam etiamsi subscribant huic sententiæ tanquam Justissimæ, Convicti se Merito luere, Minime vero, inquit Pareus, in loco hactenus allegato, quoad externam linguarum proterviam, quia Justitiæ Divinæ obloqui et maledicere nunquam desistent.

Arg: 2dum. SECUNDUM Argumentum petitur ex Effatis istis Metaphoricis, quibus non solum dolores. Verum etiam Indignatio, furor et ira exprimuntur, qualia sunt Fletus, Stridor dentium, Math: 8. 11. & 22. 13. et vermis Marc. 9. 46, 48. Non interiens; audiamus Musculum Comment: in Mat, pag: 217: *Metaphora est*, inquit, *qua comparat infelicem illam damnatorum conditionem, et statum captivis in loco tenebricoso et horroris pleno sedentibus, quos conscientia mali, et horror futuri iudicii misere cruciat, et ad Fletum et Stridorem Denti- um cogit, angustias animarum damnatarum sic ex- primere visum est Spirui Sancto*; Ex Indignatione et rabie, inquit Hamm. oritur iste Stridor, et sæpius habetur in Evang. Mat: 13. 42, 24, 51. & 25. 30. Luc. 13. 28. Et vi vocis significat, inquit Arret

ret in locum, Act: 7. 54. *Instar rabidi canis de-nudare dentes.* Quæso an nulla attrita cogitatio in hac rabie: Consule si lubet, Com: Georgii Petteri in Locum Mar: 9. 48. Pœnæ, inquit, sunt Æternæ, quia reatus perpetuo manet. Dein ætu per-peccant. Malitia in DEUM, desperatione Misericordia et invidia in Beatos; idcirco puniuntur in DEI Æterno, quia peccant in suo Æterno, inquit, Gregorius. Nec necessum est considerare distinc-tionem illam, qua suam opinionem tueri cona-tur Prof: in Statum activum et passivum; etenim passi-vis ille stridor tantus est, ut mixtam inferat passionem, inquit, Caryl: in Job Vol: 3. pag: 265. Partim ex invidia, partim ex dolore: invidia nempe in Santos propter bonum ab ipsis possessum; dolore ob malum a seipsis perpeccatum; inde stridor dentium in Inferno: Unde proclive est conjicere vermem et stridorem dentium, quibus in Sac: Lit: exprimitur deploratus damnatorum status, non solum dolorem intolerabilem, sed etiam indignationem, iram et rabiem denotare: Atque ita sentiunt Interpretes optimæ notæ, uti visum est, quocirca nulla datur ratio sequendi Prof: in deviis.

Arg: 3tium. ARGUMENTUM Tertium deduci poterit ex natura Creaturæ rationalis, quæ facul-tatibus instructa est, quæ reddunt eum Ens intelli-gens, cogitans, volens, quod libero fruitur arbitrio; et quamvis cogitatio non sit ipsa ani-mæ Essentia, ut volunt Cartesiani, attamen cogi-tatio ab ea separari vix queat; quapropter neces-sario sequi videtur (nisi Essentia ejusmodi en-tis destruatur) animam non tantum esse capacem cogi-

cognitionum, sed etiam nunquam non in iis ver fari, quandoquidem somnus non consistit cum hoc statu : Jam cogitat de bono aut malo quoniam ex mente Prof: Pag: 225: *Medius Status dari nequit in quo nec est inclinatio ad bonum, nec ad malum;* Propterea Dictum Prof: Pag: 235: Non vide tur ad limam esse relectum, quo putat in aperto esse, *Damnatos non esse Capaces bonae vel malae actionis, imo non esse Capaces minimae cognitionis, vel motus materialiter mali, aut repugnantis Æternæ legi Naturæ.* Certe dixerim ejusmodi Entia Rationalia, primariis animæ facultatibus esse denu data ; attamen inter Orthodoxos inconcussum manet Omnes animæ facultates in Immensum esse dilatatas quo pleniorum DEI Iram et vindictam percipient.

Arg: 4tum. ARGUMENTUM depromi poterit ex conditione Cœlitum Thronum Agni Circumstantium, qui etiamsi toti Gaudio repleti sunt Cœlesti, nihilominus non sunt adeo immersi harum lætitiarum Oceano ; ut penitus absorbeantur ab eo, ita ut capaces non sint suavissimarum laudum, quas noctu dieque sine intermissione ebuccinant ; pariter damnati blasphemias evomere non desinunt fateor me nullam videre disparitatem intuitu Cœlitum et damnatorum, quoad ipsas animarum actiones, utique ratio est longe dispar, quoad qualitatem actionum. Cœlitum nempe actiones sunt prorsus optimæ, e contra Damnatorum pessimæ : Et Scriptura Sac: dat ansam huic Cognitioni ; etenim sicut emblematicè Exercitium Cœlitum repræsentatur per perpetuas laudes in sereno loco, puta Cœlis; ita Damnatorum, Apoc.

14. II. per Indesinentem molestiam quæ rabientem et odium DEI in cordibus impiis parit : Non habent, inquit *Spiritus Sanctus*, requiem die et nocte adorantes Bestiam. Mala conscientia erit ipsis pro igne, inquit, *Cocceius*.

Arg: 5tum: FACILE possumus arguere ex limitatione temporis, quæ a Prof: ponitur, utique peccatum exulat ab Inferno duntaxat, post ultimum Judicium juxta ejus mentem Author tentaminis, Pag: 29. et Do: Hog: Detect: Err: pag. 43: Petunt rationem ob quam demum ab ultimo iudicio, DEUS Damnatos eximat a peccato ; certo certius est eos esse cruciatos, ante finalem illam Sententiam, si Fides sit habenda Diviti Luc: 16. 23. ὑπερχαρτι ἐν βασάνοις cruciatibus Infernalibus, Applicatur, inquit Leigh: Crit: Sac: part. 2da. Pag: 57. Inquisitioni per torturam: Denotat, inquit Beza, Εquuleo impositos. Jam eorum animæ sunt penitus hisce cruciatibus infixæ, ut de malo aut bono ne γενι cogitent, fateor doles extensive esse auctos, animis corporibus unitis, verum hæc unio non impedit quo minus Diaboli ipsi, et Cruciatæ animæ sint in eodem Statu ante Ultimum Judicium, quo futuræ sint post id, et procul omni dubio Diaboli peccarunt ab initio, John 8. 44. Scire velim num desierunt ante supremum hunc diem peccare, si non, frustra limitatur ad hoc tempus, nec eliditur dicendo Damnatos non esse Subjectos pœnæ ultimæ et magnæ; etenim exquisitis subjiciuntur cruciatibus ut audivimus, et negandum non est Divinam potentiam esse æque validam et potentem ante ac post ultimum Judicium: pro-

inde nullam video rationem ob quam sit ulla temporis limitatio.

Arg: 6um: OPPIDO necessarium est Argumentum deducere ex statu et conditione horum Tartaro mancipatorum in qua moriuntur, puta peccati ; *Malum suum impellit Inprobos,* inquit Salomon, Proverb: 14. 32. וְנִתְבָּשׁ *n morte sua Moriuntur igitur impii in peccatis,* Joh. 8. 24. Nec a peccando ceslare sciunt, 2 Pet: 2. 14. Dum in hisce degunt terris, *imo Naturam gerunt Corruptam in inferno,* uti agnoscit Prof: Pag: 233. Quo pacto, quæso hæc corrupta Natura non erumpat in actiones peccaminosas; profecto hisce in terris radix ista amara, Heb: 12. 15. *Jugiter suppululans, totum inquinat hominem :* Et certe vanum mihi videtur esse, ορνητύετον dicere Divinam Potentiam cohibere naturam corruptam ne erumpat : Etenim, *imo.* Cur non penitus tollitur hæc impura natura æque ac in Sanctis morientibus in Domino. Porro, 2do. An non DEI honor periclitatur æque per Corruptam hanc Naturam, ac per ejus Eruptiones, uti Causatur Prof. Pag: 236: Quia DEI honor nunquam reparatur, quamdiu remanet peccatum : Et in Confesso est, Naturam Corruptam esse, κατ' ἔξοχον peccatum quandoquidem sit *Vetus homo et σῶμα τῆς ἀμαρτίας Rom: 6. 6.* Et σῶμα τὸ Σανάτω Rom: 7:24. Præterea, 3tio. Si Eruptiones hujus corruptæ Naturæ Divina sint cohibitæ Potentia, saltem in Inferno datur Prædeterminatio Physica, quæ negatur a Prof. Actionibus hominum hisce in terris communibus ne libertas voluntatis lœdatur et destruatur; utique destruitur in Inferno,

erno, Secundum Prof: Doctrinam; nam sunt *in Statu passivo in quo* habent solummodo *sensationes et Reflectiones passivas*, Pag: 234. Verum scire cupio, 1mo. An nullæ voluntatis Actiones sunt in istis reflectionibus, de cruciatibus, de peccatis a se commissis, de æquitate Sententiæ Divinæ, si non, tum anima non est agens in iis Reflectionibus. Porro. 2do. Quamvis per Omnipotentiam Divinam determinantur; attamen Actiones edunt Spontaneas, quæ proveniunt a Principio Intrinseco, imo cognoscente ea in quibus est Actio: Ast autem Prof: Convictionem æquitatis Sententiæ cohibere Damnatos ab invidia, furore et rabie, an series motivorum etiam dominatur in Inferno? Verum ejusmodi convictio procedere nequit sine mica lucis, quâ, res, Ens Cogitans expendit et ponderat, apparet igitur animam in Inferno Actiones edere Spontaneas. Tandem, 4to. Nisi ejusmodi agnoscantur actiones tum omnes actiones *natæ* *agensim* animæ adscribuntur, quia plus negotii in iis non habet anima quam Creaturæ, quæ penitus moventur a Principio Extrinseco, Ver. Gra: Homo vulneratus aut occisus a Proximo, minime est agens in infligendo vulnere.

Arg: 7mum. SUPERVACANEUM non erit arguere, ex eo quod Prof: Pag: 233. Dicat Miserrimos in Inferno esse *in statu plenæ Convictionis de æquitate Sententiæ, quæ rite appellari poterit hoc respectu Statu acquiescentiæ*. Profecto in Confessio est, peccati Agnitionem et Convictionem, de æquitate Sententiæ propter peccata, in homines latæ, agnitam fuisse ad minimum, tanquam Introductionem ad Poeni-

Pœnitentiam, 2. Cor. 7. 11. præsertim quum DEUM ad extremum eos affligerent Justificant et absolvunt Afficti; ita David, Psal: 51. 4. Utique etiam si damnati sunt in statu afflictissimo, tamen non est omnium statuum pessimus quia nulla est obmurmuratio adversus DEUM; quum tamen non solum impii, verum etiam Pii in hac vita os aperiunt nefande adversus DEUM ejusque vias. Cogitationes ex hoc fonte deduci poterunt quam plurimæ, quibus absurditas hujus opinionis palam esset, imo notum pressiones et plagas ordinarie corruptionem irritare, 1 Cor: 10. 10. Apoc: 16. 11. Et Blasphemarunt DEUM præ doloribus suis et ulceribus suis. Signanter dicitur de Aarone, Lev: 10. 3. Quod tacuerat: Cæterum in Inferno est miranda Metamorphosis, nam natura ad ultimam metam corrupta, tacet tamen cum Aarone, imo ne vel ullam Obmurmurationis, Invidiæ Desiderii pro annihilatione, aut rabiei in DEUM, Santos, Miserrimos contubernales, qui Damnatos ad hunc deploratum statum aliciebant, cogitationem admittit; næcum Martyribus hoc respectu Damnati sunt comparandi: Vel enim summa cum patientia hanc validam sustinent Cohibitionem, vel non; si non patienter ferunt, peccant, si ferunt; certe Patientissimis præferendi sunt Martyribus, et virtute sunt prædicti heroica hoc argumentum latius poterit deduci, sed brævitati studendum.

Arg: 8vum. AB omni retro ævo lex Divina, quæ naturalis vocatur, Æternæ obligationis æstimabatur, Et Creatura rationalis nequit Exlex esse inquit, Cla: Witsius Æcon: Fæd: Pag: 18. More

solito i: e: Doctissime instituit de hac Lege fundata in Primitate, et Eminentia DEI, ut et ipsa hominis dependenti natura, cui suffragatur, Rev. Dicksonus Therap: Sac: Pag: 43. Sed ex ipso, inquit, quod homo, sit *Creatura Rationalis*, tenetur semper et necessario ad legem DEI, obtemperandam: Nec opus in subsidium plures vocare Theologos; Nunc Dilectio DEI et proximi est summa utriusque Tabulæ, Mat: 22. 37. Jam nec crimina nec virtutes eximunt ab Obligatione hujus legis, crimina inter homines irritam non reddunt legem; immo Cœlites sunt legi subditi, alioquin Actiones eorum, bonæ esse nequeant, quia non fiunt ad regulam, nœ in Inferno DEI odium minime erit malum, quia in nullam impingit legem: Nec facile intelligendus est Prof: Pag: 235. Distinguens inter legem et Partem præcipientem legis. Etenim, imo. Hoc gratis dictum est, et ipsi incumbit Probatio. Dein, 2do. Ipsa legis natura consistit in executione Divinæ Dilectionis. Verum forsitan intelligit Prof: Damnatos esse tantummodo sub sanctione pœnali; ast constat Sanctionem pœnalem nequaquam exemisse Adamum ab Obedientia, utraque exigitur a peccatore, Obedientia nimirum legis requiritur, et pœna infligitur ob violatam legem, Christus passus est et ad amissim legi obtemperavit, jam lex exigit DEI amorem, &c. verum DEUM non amant Damnati in Inferno nec Proximum; ergo peccatum Omissionis ad minimum in Tartaro viget.

Arg: 9num. POSTREMO Conf: West: Cap: 19. § 5. Tradit Legem perpetuo obligare ad Obedien-

tiam ; ergo, eatenus *Conf.* militat contra hanc Opinionem, quia ut audivimus in priori argu-
mento, Crimina non reddunt legem irritam, et
quamvis legibus humanis periodus statuatur non
ita fit respectu legis Divinæ Æternæ. *Cat. Maj.* in
Quast. *Quid est peccatum?* *Resp.* *Est Defectus quili-
bet, &c.* Similiter *Min.* Jam peccatum definitur a
pluribus, *Privatio rectitudinis inesse debitæ*: Rogo,
An hæc conformitas seu rectitudo maneat in
Damnatis? Nequaquam, ipso attestante *Prof.*
quia eorum natura non est Sanctificata, conse-
quenter destituuntur hac rectitudine. Tempus
non teram, evolvendo *Conf. Reformatæ Ecclesiæ*,
profecto earum Compilatores vix putarunt ejus-
modi dogma in ullius mentem venturum; præ-
terea minime expectandum est quempiam in
brevissimo Systemate omnes errores complecti
posse, speciatim in posterum suppulentes :
Nec Conf. Belg: nec Westm. Omnes errores a
Cocceianis in Ecclesiam inventos commemorant et
rejiciunt ; attamen sunt errores in *Sacro Codice*
notati : perperam igitur arguunt, ut mea stat
fententia, *Conf.* talem non condemnare Doctri-
nam *κατὰ τὸ γίτον* ergo non esse errorem. Nubem
testium huic veritati subscribentium, in medium
proferre me penes est, verum unum aut alterum
testimonium Colophonem nostræ Defensioni im-
ponet. In acie stabit *Ven: Voetius par: 2da. Sele&t:*
Disp: pag: 168. *Absuerunt, inquit, ab hac passio-*
ne Christi nimirum, Desperatio, Blasphemiac, et Ver-
mis Conscientia, quæ Damnatorum sunt. Proxime oc-
currit *Witsius Mischl: Tom: Alt: pag. 75.* *Addo*
ego

ego, inquit, neque damnationis in Reprobis sequelas, Odium Iciz. DEI et Blasphemiam. Poltremo Piætetus minime sapientio velandus, Theol: Christ: Pag: 808: Nec mirum, inquit, si pœnae sint Æternæ, si quidem Majestatem Infinitam offenderunt, nec unquam in eam peccare desinunt. Jam satis Argumentorum pro recepta Doctrina produximus. Consequens est, ut rationes, perpendamus, quibus ruinam suæ Doctrinæ fulcire conatur Prof.

SECTIO 3^{ta}.

FUlcimenta quibus suam sustentat opinionem Prof: maxima ex parte in vindiciis nostrorum Argumentorum sunt demolita, verum ne quâ rima evadat, consultum erit argumentum unum ex Oraculis Divinis, alterum a ratione. Denique, tertium ab Authoritate petitum ad partes vocare.

Arg: 1^{um}. Ex Phrasibus quibus Damnati in Sacra Scriptura dicuntur constricti, arguit Prof. Pag. 235. Ligatis manibus et pedibus ejus, inquit Salvator, tollite eum, Mat: 22. 13. Ligate ea, puta Zizania in fasciculos, Mat: 13: 30. Ergo Divina Potentia cohibentur a peccando in Inferno. Resp: 1^{mo}. Conclusio minime sequitur ex præmissis, Novimus, inquit, Chrysostomus, Parabolas ita esse tractandas, ut in tantum capiantur cuius rei Gratia inductæ sunt. 2^{do}. Hoc polito, hæc ligatio denotat. 1^{mo}. Impotentiam reluctandi, Allusione facta vel ad consuetudinem in præliis, qua ignavi milites capiuntur, et ne fugiant, vincuntur quo postea mori cogantur, ut videre est.

2 Sam: 3. 34. Vel ad morem receptum apud multas Gentes quo solent fontes vincire; ita actum cum Christo, *John 18. 12.* Comprehenderunt Jesum et vinxerunt eum: *Vide Annot: Angl.* De hac Phras. Dein, *2do.* Nullam possibilitatem aufugiendi a severissimo DEI Judicio, *Isa. 10. 3.* Et profecto vix credo ullum Interpretem ante Prof: Qui nova sectatur Glossemata, ejusmodi deduxisse conclusionem, præterea an Ligatio manuum pedumque impedit quo minus Cor et lingua ligati Sontis erumpant in mala cogitata et maledicta: *Imo,* inquit, *Isaacus Ambrosius in Mat: 13. 30.* Criminis reus cuius manus ligantur et pedes catenis constricti sunt; attamen in omnibus cogitationibus jacebit inquietus, imo mala emittit verba. Nihil ergo concluditur ex hisce phrasibus: Etenim Scelestissimi funibus ligati crassissimis peccare possunt cum corde tum lingua etiamsi homicidia, et id genus crimina perpetrare nequeant.

Arg. 2dum: DEI Honor Pag: 236. Reparandus est; et omnino si peccata in perpetuum committant Damnavi, *DEUS ignominia afficitur.* Resp: *imo.* An nos homunciones novimus leges Honoris supremo enti congruas? Nequaquam; quocirca taciti admiremur Perfectiones Divinas nobis Impervestigabiles. *2do.* Gloria Justitiae Vindicatrix splendescit in pœnis Æternis cui satisfacere nequeunt miserrima Capita: Et nullus dubito quin rabies ilia et furor Immanis, cruciatus et dolores augeant; in perpetuum legi subjiciuntur, ut audivimus, eamque jugiter violant. *3to.* Profecto

fecto DEI Honor non minus traducitur, ex eo quod natura corrupta et non sanctificata, secundum Prof: remaneat, quæ est *Inimica adversus DEUM*, Rom: 8. 7. Et observatu dignum quod ~~egorupuz~~ corresponeat, juxta *Grotium*, et *Pareum*, voci *Heb: זְבִי Gen: 6. 5: Figmento*, ex parte igitur DEI Honor duntaxat reparatur, juxta Prof: *Dictata. 4to.* Hominum impietas in terris minime nocet. *Job 35. 6.* Per actum hominis DEO nihil potest accrescere vel deperire: Et incasum dicitur finem imponendum esse peccato, quia lex plenissime executioni mandata est: Hoc quidem obtineret, si reprobi in nihilum redigerentur, pœna enim nunquam finitur, lex igitur nunquam est perfecte executioni mandata. Porro fontes in terra occiduntur in bonum Reipublicæ, quæ stare nequit si Scelestissimi impune evadant; ast Supremus Gubernator dominatur et dominabitur in medio hostium, non solum donec omnes inimici fiant ejus scabellum, verum etiam in Æternum. Præterea haud raro facinorosi plagis cœduntur, et cauterio resecantur, attamen peccare non desinunt, imo ipso momento executionis legis et post eam.

Arg. 3tium. AUTHORES haud infimi subsellii adducuntur ad statuminandam hanc Opinione, cum primis *Augustinum* felicem quidem in asserenda DEI Gratia; verum suos passus est manes ipse *Augustinus* ut videre est, apud *Dalleum de usu Patrum*, et *Mag: Span: Hist: Eccl: pag: 925.* Hic Pater fuit quondam *Manicheus*, et notum eum defendisse absolutam Baptismi

ne-

necessitatem, ut et necessitatem dandæ Eucharistæ Parvulis, Originem animæ ex traduce, Purgatorium post hanc vitam, et id genus alia. Condonandum igitur, inquit *Span: Hist: Eccl: pag: 1051.* tanto viro: Quocirco *Augustini* vestigiis implicita Fide non insistendum est. Idem dicendum de *Prospero Aquitanico* magno *Augustini* admiratore et sectatore, qui suis non caruit nævis. Quod *Bonaventuram et Albertum* magnum spectat, constat hos Doctores Scholasticos in tenebris ambulantes sèpius ridiculis et ineptis Explicationibus ac probationibus chartam conscribillaſſe, inquit, *Sidus illud Belgicum Ven: Voetius part: prima, Disp: Select: pag: 24.* Et notum *Bonaventuram* cum aliis Scholasticis asseruisse Christum fuisse Incarnandum etiamsi homo non peccasset: Proinde nulla necessitas nos cogit tales sequi duces. Agnoscimus Parkerum fuisse virum Doctum, quem Elogio adornat Pius Rheterfortis; verum hoc non eximit illum a mendis: Nullo negotio dixerim Prof: esse virum solertissimum, non tamen immunem ab Erroribus: Et nostram meretur animadversiōnem. *imo.* Quod ad hanc opinionem, inductus fuit Vir ille doctus, Objectione *Bilsoni.* Quod si Christus passus sit Pœnas infernales, tum peccavit; quia peccatum conjunctum est cum iis, minime considerans Responsionem quam dant Orthodoxi, puta, CHRISTI Sanctitatem et Dignitatem, ut et perfectam Cognitionem optatissimi Eventus, prorsus Eum a peccato immunem servasse; ast aliter se res habet in damnatis, qui

Æter-

Æternitatem pœnæ attentes, in Desperatio-
nem dilabuntur, proinde ex vitio subiecti oritur
peccatum. 2do. Nullum tempus a Viro docto
assignatur, utique videtur eximere Damnatos
ab ipsa morte : *Liber a peccato, inquit Christus*
a Viro docto citatus, quamprimum mortuus
deponitur. 3to. Argumenta sunt prorsus infirma,
quæ hactenus sunt examinata ; et observare li-
cet eum dictis Scholasticorum (sicut Prof.) pu-
gnare. 4to. Denique hanc Opinionem non a-
deo mordicus tenet ; nam *Pag: 176. Demus,* in-
quit, *damnum Hominem et peccare et agere posse;*
Unde colligere quis poterit rem suissimam possibilēm
in opinione hujus Viri docti. *Maccovii Senten-*
tia non multum nos movet, quippe sua mutua-
tus est Tela a Parkero et Bonaventura : Et ob-
servandum *Maccov: Loc: Com: pag: 811.* referre
rem ad *Bonavent:* quum respondet ad Objectio-
nem: At damnati peccare possunt, *Inquies, ne-*
gare videtur, inquit Bonav. quia nulla est Velun-
tas peccandi in Damnatis : Præterea Doct.
Maccov: suis non caruisse nœvis, notum est.
Owennus omnibus viribus contendit pro Obli-
gatione legis in Lib: de Justif: pag: 782. Nisi
dicamus, inquit, Hominem per peccatum eximisse se
a DEI Regimine : Videmus igitur Doctorem
existimasse peccatum Legem irritam non reddi-
sible ; quocirca in Inferno cessat Lex Oecono-
miae Gratiae serviens, quemadmodum Lex in
Terris cessat quodam respectu, non inde sequi-
tur Legem esse penitus sublatam ; etenim, ut an-
tea dictum, Creatura rationalis nequit esse Ex-
lex

lex: Et Owen: pag. 383 dicit, *Servum minime esse exemptum ab Officio ob supplicium, donec morte finis ejus vitæ imponatur.* Jam si damnati in nihilum redigerentur, tunc cessaret obligatio; sed quia in Æternum vivunt, utique æternæ subsunt Legi ab iis perpetuò violatæ; unde sequitur Damnatos in Inferno peccare. Hanc Quæstionem multorum sermonibus hodie agitatam, pro curta nostra Supellectile perlustravimus, lubentissime agnoscentes non parum Lucis nobis affulsiſſe in Responſionibus, ex Manuscripto acutissimi Theologi Dom: Allani Logani Pastoris de Torryburn. Expedit ob affinitatem Materiæ subnētere APPENDICEM, de necessitate Pœnarum Æternarum.

A P P E N D I X DE

Necessitate Pœnarum Æternarum.

DUBIUM unum aut alterum duntaxat hic movebo, quia Prof: pag: 230. Negat se docere Necessitatem Pœnae Æternæ derivari solummodo ex Legis Sanctione. Unde liquet, inquit, Pœnarum Æternitatem esse necessariam non tantum quod contra Majestatem infinite excelsam delinquitur, verum etiam quia minimum Peccatum, Æternam Legislatori subditisque injuriam infert; atque præterea, Æterna Pœna Legis Sanctionem necessario constituit. Quæ Verba postrema vix intelligo: Puto enim

enim pœnæ Æternitatem fluere ex DEI Majestate, Sapientia, Justitia et Sanctitate, quibus Voluntas dirigitur in Lege ferenda et Pœna constituenta, quam meretur peccatum. Dicere videtur Prof. Æternitatem Pœnæ fluere ex Sanctione Legis, abstrahendo a Natura DEI, nec esse Scripturæ contrarium, cum congruum esse possit Divinæ Sapientiæ, Æternam minari Pœnam, quamvis pœnæ Æternitas necessario non fluit ex Majestate Divina. Minime mihi Cordi est Disputationem auspicari de *Justitia Vindicatrice*, e-jusque Egressu necessario, supposito Peccatore: Novimus Socin: quo melius et facilius Christi Satisfactionem destruant, negare esse necessariam, verum, Voluntatis Effectum; ita ut DEUS possit peccatum punire vel non; uti Liberum fuit Deo creare Mundum vel non; quibus accedunt ex nostris (verum nequaquam in pessimum hunc Finem) subtilissimus Twiss, pius Rhetor fortis et Joh: Brown, quibus non adstipulatur Prof: uti nobis iudicat, pag: 231. Quæstio igitur ita proponitur, An æterna Pœna pro peccato datur, seu derivatur, ex ejus Demerito, quod perpetratum sit adversus Divinam Majestatem, aut ex eo quod DEUS liberrimo Voluntatis Actu ita statuerit? Existimo priorēm Quæstionis partem esse veriorem. *imo.* Quia primario peccatum in DEI Naturam insurgit, puta Sanctitatem; idcirco DEUS dicitur peccatum odisse, *Psal: 5. 5.* *תְּנַנֵּשׁ Odio habes Peccatum,* *imo Psal: 11. 5.* Emphatice dicitur Animam DEI impium odio habere: Jam ex Natura sua, peccata quæ odit, abo-

abominatur; et consequenter necessario punit, inde sequitur peccatum ob hanc Rationem pœnam mereri æternam, quod adversus ipsius DEI Naturam committatur primario; non quia DEUS ita voluit, etenim Divina Voluntas exercetur contra peccatum, quia ejus summæ Excelentiæ injuriam infert. Leges conduntur in Republica adversus crimina, non quia ita lubitum est Legislatoribus, verum quia salus et commodum Reipublicæ eas exigunt: Nec vis hujus Argumenti infringitur, dicendo, DEUM peccata odiſſe, quia ita ipsi placuit; ergo sequeretur potuisse fieri ut peccata ipsi non displicerent, nam quæ ex mero DEI Beneplacito fiunt, possunt fieri vel non fieri, uti Deo vistum est: Atque ita arguit Maccov: *Loc. Comm:* pag: 159. Et nihil ad Quæſtionem dicit Prof. quando ait, *Unumquedque peccatum mortem mereri ex Sanctione Legis*: Etenim Quæſtio est de Origine hujus Sanctionis, num ex mero DEI Beneplacito ob Rationes optimas sibi cognitas, an ex eo quod peccatum Divinæ adverſetur Naturæ. Certo certius est Chorum Theologorum huic veritati calculum addere, puta Maccov: Owen: Turrett: Wits: et plurimos alios. 2do. Quia DEUS *Exod: 34. 7. Numb: 14. 18. Nah: 1. 3.* Nequam fontem absolvit, seu nocentem habendo non habebit innocentem, וְנִזְבַּח אֲלֵיכֶם De magnitudine Roboris dixerat Propheta, jam hanc ejus Potentiam sequitur Voluntas Naturæ ejus sanctissimæ et justissimæ conveniens: Et observat Cla: Märk: in *Locum, Vol. 3. pag. 442.* *Infinitivum jungi cum Futuro*

Futuro in negativa hac Enunciatione, secundum obvium ubique Hebraelsum, atque intenditur Negatio, et hunc fundit sensum, nullo modo, nullo Gradu, nulloque tempore rem ita futuram, ut solum innocentem habeat DEUS. Verum hoc dici nequit, si Prof: sententia stat: *Targum* vertit, *Futurum est ut vindictam sumat DEUS, de iis qui oderunt Populum: Syr: ver: Nullo pacto impune dimittens DEUS: Arab: ver: Neque justificando justificat.* Unde sequitur supplicium esse necessarium ex DEI Natura proveniens. 3^{ro}. Primum et præcipuum Fundamentum obsequii et cultus desumitur ex DEI *v. τερπο-*
χί seu *Eminentia* DEI summa, sicut Cap: 5^{to}. adstruximus, *Psal: 45. 11. Dominus est tuus pro-*
cumbe ei; cui suffragatur *Cat: Maj: In præfatio-*
ne ad Decalogum: Unde necessario sequitur, Pri-
mam et præcipuam Rationem, ob quam poena
infligitur ab eodem derivari Fonte, ipsa DEI
Perfectione, nimis Sanctitate et Dominio cui
adversatur peccatum. 4^{ro}. Argumentum struere
possumus, ex eo quod DEUS non poterit solum
impunitum dimittere, quia non tantum ita com-
minatur in Verbo, ut visum est; sed quia pec-
catum exigit recompensationem; sunt enim pec-
cata, ratione ejus quem offendunt, merita: Jam
merita obligant eum, ratione cujus merita
sunt: Proinde, *Rom 1. 32. et 6. 23.* dicuntur
ἀξιον δαρέτε, Et omnino justum est apud DEUM
affligere, *2 Thes: 1. 6. 5^{to}.* Hominum Consci-
entia non plane cauterizata, evincit hanc neces-
sitatem, de qua est sermo; unde vero orta est
persuasio apud homines maxime barbaros, *Quod*
DEUS

DEUS sit *Vindex scelerum.* Ultio, inquiunt Melitenses, Aet. 28. 4. Non permittit eum vivere; hinc *Δίκην Jovis Filiam finxerunt*; Unde sciunt, inquit Pareus Comm: in Rom: pag: 68. *Eiusmodi Homines Morte dignos esse.* Imo. *Quia Naturæ Lux omnibus dictat DEUM esse Vindicem scelerum.* 2dō. *Conscientia Testimonium, quoniam in Homine recte agente est Approbatio et Latitia, in Homine male a-gente Detestatio, Cruciatuſ et Metus pœnæ.* Denique *Exempla hanc observationem universaliter confirmant, Virtuti sciz. præmia, Sceleribus pœnas esse propositas.* 6to. Consentaneum omnino est ratiocinari ex necessitate satisfactionis: Quare, quæſo, tot et tam acerbissimos cruciatuſ perpessus est Servator noster, si peccati Demeritum, non fuit ex DEI Natura; facile esset hoc Argumentum fusius et latius deducere: Verum consule Turrett: de necessitate Satisfactionis, Vol: 4. pag: 10. Ubi Vir ille doctus plenissime hanc tractat necessitatem, sive peccati naturam, sive DEI σχετικην attendamus: Et ulterius ostendit DEI Perfectiones, Sapientiam puta, Bonitatem et Justitiam, hanc exigere Satisfactionem. Ex hisce pronum est colligere pœnas æternas fluere ex DEI Natura, Quæ ob puritatem Oculorum peccatum aspicere nequit, Hab: 1. 13. Postremo, In subsidium adduci poterit, Cat: Maj: docens, Peccatum vel minimum quodque tum adversus Supremum DEI Dominium, Bonitatem et Sanctitatem, justamque ejus Legem committi: Ubi Luce clarius est, supremum DEI Dominium primo poni in loco; Dein Legem, cui contrarium est peccatum

tum, *Conf: Westm:* *Cap: 6. §. 6.* Quia in hac Lege, DEUS suam significavit Voluntatem justam; immo inquit *Conf: Gall: Harm:* pag: 80. *Juste suo tempore damnandis Justitiam demonstrat DEUS:* *Belg: Harm:* pag: 135. Afferit, Peccatum adeo fœdum, et execrabile esse coram DEO, ut ad Generis humani Condemnationem sufficiat. Vides Damnationem derivari ex peccati fœditate, quam DEUS aspicere nequit. Patientiâ Lectoris abuterer, si Theologorum nomina recensem ita docentium, *Ven: puta, Voet: Mares: Mastr: Wall. Loc: Comm:* pag: 191. afferentem, *Justitiam esse DEO àque naturalem ac Sanctitatem, quapropter DEI Ira est adversus peccatum.* Profecto sum in Ancipi de Prof: Proposito negantis se docere ejusmodi Doctrinam; tamen vel per *ἀβλεγίαν*, vel ostentationis causa strenue disputat Prof. pro necessitate pœnatum exteriorum ex sanctione Legis fluente. Quidquid sit hic superfldeo, et ad sequentem Articulum propero.

C A P U T. I o m u m .

*De Justitia Christi Inputata et Fide Justificante,
nec non Duplici Justificatione.*

VIsum est mihi hos Articulos ad unum redigere Caput quum arctissime connectuntur in natura rei: Notum pene omnibus est Effatum Lutheri, puta *Justificationem esse Articulum stantis et caden-*

tis Ecclesiæ. Expedit unum aut alterum obser-
vatum Generale in medium proferre.

1mo. IN confessio est Prof: per totum pene sche-
ma inesse pruritum novaturiendi, imo in *Alloquio*
ad Classem Glasguensem pag: 63. Dicit, *Nova et*
utilia posse a se aut ullo alio Prof. inveniri et
proponi quia Theologia ad dñm nondum per-
venerit. Memini *Ven: Voetium* certiores nos red-
dere de *Arm:Libertatem prophetandi Defenden-*
tibus seu licentiam, quidquid in Religione i-
psorum cerebris placuit, effutiendi. Nullam hic
facio applicationem. Orthodoxi concludunt Ar-
ticulos fundamentales Religionis hactenus stabi-
litos esse quamvis de particularibus textibus Scrip-
turæ Diversæ sint Doctorum Sententiæ : Dein
Prof: ut ipse prætendit hanc reddit rationem, quo
Adversariorum cavilla pressus refellantur ; recte
quidem, verum haud pauci qui non sunt penitus
hospites in hisce rebus existimabunt Prof: cau-
sam Adversariis prodidisse suis responsionibus.

2do. OMNIS omnino Cordatus desiderabit in-
tegritatem, evidentiam, et perspicuitatem in-
dictatis Prof: intuitu horum Articulorum, qui
multis proponuntur ambagibus.

DENIQUE nemo non vidit novum loquendi
modum abludentem a Consuetudine Ecclesiæ
Scoticanæ, a Prof: esse usurpatum, quo circa non mi-
rum est res hoc obvolutas tegmine veritatis cul-
toribus esse suspectas.

SECTIO Ima.

De Justitia Christi Imputata.

NUllam movebo litem de vocibus, verum Effatum, Prof. pag: 272: Observatu est dignum, quo dicit, *Illiū mentem esse respectu hujus imputationis, sciz: Justitiae Christi sicut supra declaravit circa Imputationem peccati: Jam hæc sententia mihi non videtur adeo ænigmas dicta, ut cunque intrepidis incrustetur assertionibus, se sanam amplecti Doctrinam, et cum Oweno prorsus conspirare, qui ut Prof: afferit, de Justif: pag: 253. Profitetur Imputationem negari ab iis qui dicunt nos beneficia per eam recipere, seu illius occasione. Interim nihil tale in hac Pagina reperitur. Verum Owenus de Justif: pag: 245. Dicit, *Ipsam Justitiam imputari non autem effectus, qui virtute Imputationis fiunt nostri: Imo dicit Socin: Omnem Imputationem everttere, afferentes, Christi Justitiam esse solummodo causam nostræ Justificationis. Dein dicit, Omnem Imputationem revera everti ab iis qui dicunt Imputationem consistere in effectis, non in ipsa Justitia.* Sequentes igitur animadversiones dabo in hoc Effatum jam memoratum. *Imo.* Ex antedictis extra Controversiæ aleam positum est, nullum Fœdus intercessisse DEUM inter et Adamum, juxta Prof: unde sine injuria conficitur nullum intercessisse Fœdus Gratiae inter DEUM et Christum Adamum secundum, atque in eo cum Electis omnibus, quod est primum fundamentum hujus*

hujus Imputationis. Uti Docet Owenus de Justif: Pag: 236. & 253. Et est virtute hujus pacti inter Patrem et Filium, quod omnia omnium Electorum peccata, Christus in se suscepere it, Isa: 53. 11. *Eorum iniquitates portans*: Non quod DEUS judicet Christum ea admisisse; quæ nos admisiimus; nam semper sanctus mansit ab omni labore alienus, et a peccatoribus Separatus. Sed quod Christus ex voluntate tam sua quam Patris, Electorum ἐγγύος Heb: 7. 22. Seu Expromissor, factus sit, eorumque personam in judicio DEI repræsentet, atque in loco eorum stetit tanquam publicum Federale Caput: Jam constat Prof: ne γρῦ in Schemate habere de Christo, sub hac σχεσει, imo collationem inter primum Adamum et secundum, adeo perspicue propositam, Rom: 5. a Ver: 12. & 1 Cor: 15. 22. Totis viribus labefactat; tradens primum Adamum fuisse duntaxat Caput Naturale. Unde liquefecit Christum (quum Comparatio hoc respectu sit eadem) esse in eadem Categoria cum Adamo, quo pacto ergo fit Imputatio; idcirco, Dico Prof: astute suam celare mentem, nam nisi agnoscat Christum se pro Electis substituisse Illorumque Personam Sustinuisse, eorumque Debita suscepisse, et non minus pro iis solvisse, ac si ipse esset debendi reus, Electos quoque in sponsore solvisse uti docet, Wits: Miscel: Tom: Alt: pag: 767. Non video Justitiam Christi imputatam, solido niti fundamento: Et revera verba dat Prof: nisi hoc tanquam inconcussum substernatur fundamentum sciz: pactum inter Patrem et Filium. 2do. Si hoc fundamentum

fundatum in antecellum non ponatur, imputatio Iustitiae Christi oritur tantummodo, ex naturali relatione, quam habent Electi ad Christum humanam naturam aslumentem; et pro explorato est Prof: derivare Imputationem Culpæ Adamicæ ex hac relatione, et in prædicto Effato habemus mentem Prof: quod scz: idem sentiat de hac imputatione ac de priori: Verum audiamus Owenum de Imputatione resultante ex naturali relatione, *De Justif: Pag: 237.* Ceterum, inquit, Vir Magnus hanc imputationem esse tantum respectu quorundam temporalium Effectuum; et ad probationem citat, *Numb: 14. 33.* Ubi portatio Scortationum restringitur ad 40 Annos, 3^{io}. ὅμολογευμένη est Prof: tergiversari in hoc negotio maximi momenti, siquidem dicit, *Esse aperte falsum omnes Orthodoxos* Jensem Imputationis dare, afferendo esse formalem Imputationem Iustitiae ipsius Christi, quandoquidem ipsum fugiat, num hisce ipse utatur terminis, prorsus inutilibus methodo et modo quo eam explicat; Idcirco de Christi Imputatione idem sentit ac de Imputatione Culpæ Adamicæ, *Pag: 272.* Ignoscat mihi Prof: si suspenso sum animo de ejus Orthodoxyia in hoc Articulo, donec suam mentem clarius et apertius exprimat, quamvis *Pag: 272. & 273.* summa cum fiducia afferit, se probare et defendere Imputationem in *Conf: West:* propositam, et a *Markio* et *Turret:* Memoratam. Quæstio igitur discutienda est: An ipsa Christi Iustitia nobis imputetur ad Justificationem i: e: Iustitia Christi partim in perfectissima virtute Sanctitate et Obedientia Sita partim in voluntariis

voluntariis perpetuationibus et morte, quæ vulgo appellatur Justitia activa et passiva; notum enim est viros quosdam laudatissimos docere passivam solummodo imputari: *Piscatorem scz: Pareum, Capellum, Cameronem, Forbesium et Pitcarnium*; Imputationem utriusque agnoscit Prof: itaque nostra sic stat sententia cum ὅρθῳ θεοτάτῳ, puta Christi Justitiam ita esse imputatam Electis ut, a Deo Estimetur tanquam ipsorum Justitia, et in Christi Obedientia fideles legem complevisse: *imo.* Quia ejusmodi imputatio respondet Christi sponsioni, qua factus est ἔγγυος, *Heb: 7. 22.* Et personam mutavit cum iis legaliter, ita ut sit conjunctio et mixtura; sicut innuit Vox Hebraica *Ego fide Jubabo pro eo*, inquit *Juda, Gen: 43. 9.* Hæc imputatio ita descripta convenit Christo Expromissori qui fuit, ἀντίλυχος et loco Electorum solvit absolute, et non ut Fidejussor juxta, Jurisconsultorum definitionem, qui solummodo Adpromissor est, et non se soluturum absolute pollicetur, et in transitu observandum est, *Cocceianos statuere Christum sub Vet: Test:* Fidejussorem solummodo fuisse, sed non Expromissorem: Jam ut inter homines quicquid agit ejusmodi Expromissor in Débiti solutione, sit loco ejus in quo fide Jubebat, ita hic Electi solvere non possunt, etenim DEI Justitia *talem* exigit solutionem cui Débitores nec sunt nec possunt esse pares: Jam omnis hæc solutio facta est secundum pactum, ergo sicut DEUS imputavit Christo omnia Electorum peccata, qui erant, sunt et dénum futuri sunt; simul ac cum Medi- atorem

atorem nobis proposuit ita Maccov. Colleg: de *Justif: Disput.* 1ma: *Pari ergo ratione DEUS ipsius Justitiam Electis debito tempore imputat. In confessio est, inquit, Witsius, Tom: Alt: Pag: 790. Nisi fal- lor, omnibus Orthodoxis ita Credentibus, imputari Christi Justitiam ad *Justificationem*, quomodo homi- nibus ad *Condemnationem* imputatur peccatum Ada- mi , juxta Fœdus cum illo initum qui fuit publica Persona, itaque ad Rom. 5. a Ver: 12. Arguit A- poltolus ab oppositis Causis et modo derivandi reatum et Justitiam, et *Quemadmodum*, inquit, Dom: Jacombus in Rom: 8. Adami actus imputatur in Reatum, siquidem publica fuit Persona et Caput et nos in eo legem violavimus, ita in secundo Adamo legem implemus.*

2do. Quia Jer: 23: 6. Vocatur, זֶה הוּא צָדְקָנוּ Jehovah Iustitia nostra, et uti peccatum fuit pro suis, 2 Cor: 5. 21. Ita illis *Justitia DEI* Phil: 3. 9. Iustitia nimirum quæ est ex DEO, op- posita *Iustitiæ legali*: Vindicias horum locorum dederunt viri summi præsertim, Doct: Brown de *Justif: contra Goodwinum et Baxterum*, quem si lubet consule. 3tio. Quia Rom: 8. 3, 4, *Christus condemnavit peccatum in carne, ut jus legis complea- tur in nobis.* Jam lex non potuit impleri, nisi Christus Obedientia et morte exactissime eam implevisset, non in bonum duntaxat Electorum, uti volunt nonnulli verum eorum vice, et ita om- nes *Electi una vivificati sunt cum Christo et una sus- citati Eph: 2. 5, 6.* Sicut omnes homines exta- bant in Adamo Capite Fœderali, ita omnes E- lecti in Christo, utique Fidejusior non solvit dun- taxat in Debitoris bonum, verumetiam ejus vi-

ce et loco : *Imo si Imputatio unius Adami negatur,*
inquit Jacombus, negatur etiam alterius ; et sicut
Christus satisfecit loco Electorum ita legem vice
eorum implevit : Jam constat ex antedictis pri-
mum Adamum non stetisse loco Posterorum,
Epist: 3. Prof: ad Rouanum Pag: 8. Ergo secundum
mentem Jacombi nec secundum Adamum nempe
Christum in loco Electorum. Denique, 4to.
Quia omnes alii modi Imputationis de quibus
non vacat dicere rejiciuntur a viris egregiis Calv:
Obedientia Christi inquit, in Carne exhibita nobis
imputatur Hoornb. Socin: Conf: Tom: 3to: Witsins,
Owenus, Jacombus, Brown et alii bene multi, Quos
brevitatis causa præterire necesse est. Markins et
Turret: Eandem fovent Sententiam ut videre est
Mark: Comp: pag. 422. Quam sciz: Justitiam
DEUS benevole imputat, Similiter Turret: Part.
2da: Inst: Theol: Pag: 708: Nihil aliud volumus,
inquit Turret: quam Obedientiam Christi DEO Pa-
tri Præstitam nomine nostro, ita nobis a DEO donari
ut vere nostra censeatur: Conf: West: Cap: 11. § 1.
Verum Obedientiam et Satisfactionem Christi imputan-
do, &c. Quod intelligunt hi Patres adeo tenaces
hujus Articuli præterquam Imputationem ipsius
Justitiæ Christi. Simili modo loquuntur Cat:
Maj: et Min: Nec opus est Reformatæ Ecclesiæ
Conf: Recitare Conf: Helv: Harm: Pag: 26. Impu-
tat autem Justitiam Christi, pro nostra. Gall: Harm:
Pag: 81. Belg. Pag: 138. Dices Prof. aperto
ore agnoscere Imputationem Justitiæ Christi, ita
est, non minus aperte et solenniter profitetur
Imputationem Culpæ Adamicæ. Sed Judicet
Benevolus

Benevolus Lector, num fundamenta a Prof: posita ejusmodi sustentent Ædificium ; hoc si filum fusiū ducere non juvat, si Prof: γνῶναι εραλη̄ et rotundo ore sensum hujus Articuli exprimat, quemadmodum Orthodoxi agunt, et ego jam cum iis vici as dabo manus, atque ulterius proprio motu agnoscam me in hallucinatione versatum fuisse.

SECTIO 2da.

De Fide Justificante

IN proposito est Prof: admodum ambigue quæstioni propositæ a Rev: Webstero Respondere. Quæstio erit simplex et directa, pag: 245: *An fides qua Justificans apprehendit Christum qua Dominum et in ejus natura stipulatio ad vitam sanctam et bona opera includantur.* Resp. Prof: *se non comprehendere mentem Dom.* Websteri pag: 245: idcirco mihi videtur Prof: extra limites vagari in suis explicationibus triplicem affingendo sensum quæstioni; Etenim quis dubitet fidem esse nostrum Officium: Et de Objecto non opus est Sermone, nec de influxu quem fides habet in opera tanquam causa in effecta: Quæstio autem est an sola fides relative per modum Organii seu Instrumenti Christi satisfactionem apprehendit, vel Christum qua sacerdotem amplectitur; non queritur de Justificatione a Posteriori aut per modum Declarationis, uti Arbor declaratur per fructum, aut ad exclusionem DEI Gratiae Christique Justitiae, vel

vel denique an fides sit solitaria aliis virtutibus
destituta : Sed an in actu justificante seu appre-
hendente Christum qua sacredotem sola fides, non
Charitas, non Resipiscientia, non timor con-
siderantur sicut oculus solus videt tamen
non separatus a Corpore : Amor enim spes et
timor peculiaria habent munera, ita ut non con-
fundantur, quamvis induculo conjungantur
nexu, ita fides ratione muneric sola Justificat ;
Et reduplicative sumpta ut in hac quæstione:
An Christus qua Mediator sit adorandus ? De
cujus Solutione discrepant Theologi quamvis
potior Pars cum *Ven: Voetio* negat Christum qua
Mediatorem reduplicative sumptum, esse ado-
randum, licet cordate agnoscant Christum spe-
cificative sumptum, *i: e:* Christum qui est Me-
diator, adorandum esse. Ab ævo hæc quæstio
agitata fuit, et hodie *Pontif:* conjungunt cum
fide in negotio Justificationis timorem et pro-
positum novæ vitæ, ut videre est, *Canone 9.*
Conc: Trid. Socin: Faciunt fidem et bona opera
unum et idem, qui cum *Arm:* volunt fidem
ipsam imputari ad Justitiam. *Baxteriani* statu-
unt Obedientiam Evangelicam, quæ non minus
nos justificat coram DEO, ac ipsa fides, ita *Bax.*
Confes: pag: 35. § 13. Jam audivi *Prof:* in Col-
loquio *Edinburgi* habito asserentem more solito
i: e. audacter, fidem qua Justificantem includere
Obedientiam Evangelicam : Verum hæc Do-
ctrina non videtur *Sacro Codici* consona. Quia,
imo. Rom. 3: 25: Justificatio fit per fidem in sanguine

Christi

Christi, de qua proxime loquutus est *Apostolus* verbu*m* 24. et Christus appellatur *Ιαστησιον*, allusione facta ad operculum Arcæ, uti antumant Interpretes bene multi, Placamentum est, inquit *Alting*: illud quo exhibito placatut offensus, et accipitur a nostra parte per fidem (non per Charitatem aut spem et Obedientiam Evangelicam) sed per fidem solam qua nos ipsum amplecti decet, et a Christi parte *εν τῷ αὐτῷ οἴκῳ*, quem sanguinem ille fudit in acerbissima morte ad peccati Expiationem : Confer *Markii Bibl: Exercit. Vol. 2. pag. 821.* Unde in liquido est Justificationem esse per fidem in sanguine Sacerdotis suum effundentis sanguinem: Non Prophetæ aut Regis in actu Justificandi (non moritur Christus qua Propheta aut Rex, sed qua Sacerdos, etiamsi ille qui fuit Propheta et Rex Crucis supplicio affectus fuerit) quamvis fides amplectitur Integrum Christum, sed primario in hoc munere quo sola fides Justificat, Christum qua Sacerdotem respicit, cui suffragantur *Eph: 1. 7. Col: 1: 14. Heb: 9. 22.* Et ratio est manifesta, quia Christus sanguinem fundens proponitur tanquam Remedium congruum animæ, Ira Divina oppressæ. Scopus autem *Baxteri* cum ejus asseclis, asserentis fidem ut Justificantem Christum amplecti qua Regem, est introductio Obedientiæ Evangelicæ, quæ includitur in fide qua Justificante ut audivimus *Prof: Dicentem.* 2do. Omnia opera excluduntur, *Rom: 3: 28. Eph: 2: 8: et Gal: 2: 16:* Ubi est manifesta oppositio inter fidem et opera : Et frustra dicitur

citur opera Evangelica non excludi : Verum opera legis seu *Judaica* vel Meritoria ; aut denique viribus nostris peracta : Ast nulla distinctione utitur Apostolus, quocirca omnia opera a fidei actu Justificante contradistincta ; Imo bona opera *Abrahami*, excluduntur ; nemo sanæ mentis putabit opera mala hic proponi ab Apostolo : Jam Obedientia Evangelica est bonum opus fidem necessario sequens, attamen excluditur ab hoc munere : Sed adi *Owenum* si lubet *de Justif:* pag: 409, 410. &c. Et *Brown de Justif:* pag: 383. 3to. Quia Obedientia Evangelica est fructus fidei, jam fructus in sua natura distinguitur ab ipsa arbore, et ita *fides operatur per Charitatem*, Gal. 5: 6: non ut *Bellar: vult Lib. 2: de Justif: Fides*, inquit, *operatur Charitatem*, quasi eundem influxum Charitas haberet in Justificatione, quem fides, quia est ejus forma ; Verum bene respondit, *Arnol: Lux in teneb: Part: 2da. pag: 421. Anima vidit per oculus, ergo oculi sunt forma animæ, quo nihil falsius, etenim non tenet de Operationibus externis.* V. G. Homo operatur per Manus ergo Manus sunt forma hominis, quo nihil absurdius dici poterit. Idem de Obedientia fidei dicendum est, nam Obedientia sequitur fidem, sed non Justificat fides qua includens Obedientiam, seclus homo non Justificaretur, donec obediens illa fides ad metam eslet perducta ; et miror profecto cur *Prof: hæc allegat Dicta in Negotio gratuitæ Justificationis*, quando dicit pag: 250. *Omnes actus fidei præcedentes aut consequentes Ju-*
sti-

stificationem in quedam gradu, Minoris aut Majori influxum habere in Obedientiam Legis, quam Thesis confirmat Dicto Apostoli, quod fides operatur per Charitatem, et quod appellatur obsequium fidei, nisi credat Jam quod prius haud titubanter in Colloquio dixerat, puta fidem qua Justificantem includere Obedientiam Evangelicam, quid quæso magis aberrat a janua quam prædictas Sententias citare in quæstione de fide, qua Justificantem. 4^{to}. Eodem modo justificantur Electi, quo Abrahamus justificatus fuerat, ille enim proponitur tanquam Exemplar, Rom. 4. 12 Jam negari nequit Gen: 15: 6. Rom. 4. 3. Hanc Justitiam esse ei imputatam in Justificationem, i. e. Christi justitiam tanquam Causam solam προναταγκτικήν, quam Fides apprehendit ut exponitur, Rom: 3. 22. *Justitia DEI per Fidem in Iesu Christo.* Huic affinis est locus insignis, Phil. 3. 9. *Justitia ex DEO per Fidem,* idcirco per Tropum sententia Paulina exponenda est: Notum Arm. asserere ipsum τὸ credere esse imputatum, cum quibus facit Waltonus Anglus qui plurimis Argumentis Conatur hanc munire sententiam, verum solidissime refutatur a Maccovio Loc: Comm. pag. 694. Profecto nostra Fides est omnimodo imperfecta: Ast perfecta Justitia requiritur in hoc negotio. Dein Justitia qua Electi justificantur est nobis externa et aliena, sed Fides est nostra, licet non ex nobis, est nobis interna et a nobis elicita licet nobis a DEO data, quocirca Phil. 3. 9. Apostolus distinguit inter suam Justitiam, et illam quæ est ex fide,

apprehendente nimirum Christi Justitiam; abunde igitur patet Fidem solam Christi Justitiam apprehendere: Proinde non includere in Actu Justificante Obedientiam Evangelicam, quocunque emolliatur malagmate. Denique ~~εξαγορία~~ est. Ecclesiam Reformatam huic adstipulari veritati. *Conf: Westm: cap. II: § 2.* dicit fidem esse unicum *Justificationis Instrumentum*. *Cat. Maj: ad responsionem, Quomodo Fides justificat Peccatorem in conspectu DEI?* Resp. Solummodo quatenus est *Instrumentum*, quo Christum ejusque Justitiam recipit applicatque: Proinde Citationes, a *Prof: ex cap: 14. §. 2. et 15. § 2.* sunt alienæ. Quoniam in priori hi Patres dant nobis Descriptionem fidei salutiferæ, et in Posteriori resipiscentiæ: Verum in *cap: II. § 2.* et *Cat: Maj:* Ostendunt modum secundum quem justificat fides, utilegere est in Responione præcedenti. *Owenum* quod spectat, dicimus virum illum Doctum disputare, pag: 139. 140, 141. adversus eos, qui imaginati sunt ab omni Gratia fidem separatam justificare, et consequenter esse solitariam: Verum in actu Justificandi fidem considerat solam, quocirca Prof. confundit cum in *Conf: tum in Oweno* distinguenda; Etenim presens quæstio est de fide qua Justificante: Evolve *Owenum* pag: 141. prope finem, Tantummodo, inquit, dicimus non esse aliam Gratiam, Charitatem, puta, aut ullam Obedientiam quæ vitam aut formam huic fidei dat: Imo nihil adversariis conductit, quibus volupe est asserere hæc ~~χαρισματα~~ eundum habere influxum

um, ac fidem in Justificatione: Vides bene-vole Lector Owenum, idem sentire cum Orthodoxis de fide qua justificante, de qua unice est quæstio. Conf: Helv: Harm: pag: 74: Remissio-nem non tribuimus Operibus quæ sunt fructus fidei, sed fidei in effusum sanguinem Agni DEI. Conf: Angl: Harm: pag: 101. Tantum propter Meritum Domini ac salvatoris nostri Jesu Christi per fidem justi coram DEO reputamur. Conf: Belg: Harm: Pag: 138. Merito igitur cum Paulo dicimus, Nos sola fide justificari, seu fide absque operibus; quid dici poterit apertius Bohem: Harm: Pag: 183. Porro etiam docent, per Christum homines gratis fide in Christum per Misericordiam Justificari. Pro-fecto supervacaneum erit Nomina Eximiorum Theologorum ad tutelam hujus veritatis recensere, Calv: sciz. Voet. Wall. Turret: Brown, Mires. Wits. Mast: et alios bene multos. Solummodo addere licet Amicam Col-lationem, Thomæ Dansoni inter Paulist. et Galat: in qua omnia Legalium hominum subterfugia removentur..

S E C T I O 3tia.

De Duplici Justificatione.

FACILE percipimus ex antedictis, communem et vulgarem loquendi modum, in Ecclesiis re-ceptum, nostro Prof: esse fastidio; idcirco *Duplicem Justificationem* excogitavit; atque se sustentat Authoritate Picteti Theol: Christ: Lib: 10. Cap: 7. ita

ita explicantis Locum *Jacobi*, ut secunda Justificatio, juxta Mentem Viri docti, sit Justificatio ab Accusatione Hypocriseos, Simulationis et Cordis non regeniti : Novimus *Bellar*: *Coryphæum Papicolarum* contendere pro duplii Justificatione ; primam *sciz.* qua ex injusto, Homo fit justus : Secundam qua fit justior. Notum quoque est *Charnoc*: *Oper*: *Tom*: 2. *pag*: 321. agnoscere fundamentalem Justificationem in passionibus Christi, distinctam a formalis, quam approbat *Cla. Witsius* in suis *Animadversionibus Iranicis*, *Tom*: *alt. pag*. 799. Ut et *Dom. Halyburton* in *Disquisitione de Natura Regenerationis sub juncta Naturali Religioni Insuff*: *pag*: 6. Constat enim *Baxterum* duplicem Justificationem statuere, unam qua reus absolvitur ab ipso Crimine, alteram qua absolvitur a non præstatione Conditionis ; primam vocat *Legalem*, secundam *Evangelicam*, quæ versatur circa Opera. Sequentia igitur breviter notanda sunt, *imo*. Justificationem juxta *Pictetum* esse Actum Judiciale, quo DEUS absolvit Impium, *Rom*: 4. 5. ab omni reatu ; et consequenter ab omni accusatione, cuius in Foro Divino, postulari quis poterit; nam, *Quis intentabit Crimina adversus Eleemos DEI?* Et Ratio in aprico est, DEUS enim est qui justificat, *Rom*: 8. 33. Et Vers: 1. Nulla igitur condemnatio est iis qui sunt in Iesu Christo : Nec a propositione alienum erit, paulo fusiis hoc *εστιν κατάκτημα* exponere, quo clarius duplex hæc Justificatio Legalis in Foro Divino quoad Personas, appareat esse *εγκίμια*, nuperrime inventum

εἰς τὸ φυλακτήριον Hypothesin, puta, Obedientiam Evangelicam æque justificare ac Fidem; saltem in secunda Justificatione ab accusatione Hypocriseos, Simulationis et Cordis non regeniti; bona opera nostram Fidem et Justificationem objective indicant, at nullam forensem Hominis Justificationem, in hac vita, lego in Scriptura, præter primam. 1^{mo}. *Κατάκριψις* DEI supremi intelligitur. Dein 2^{do}. Tempus, nostram meretur considerationem, per Particulam *εἰς τὸν νῦν*: Expressum admodum Emphaticum, juxta *Bezam*, i. e. *per totam hanc vitam*; idcirco nulla Justificatio secunda legalis in Foro Divino in hac vita, quo ad personam et Statum. 3^{to}. Universaliter proponitur *εἰς τὸν αἰώνα*, *Nulla omnino Condemnatio*, jugiter est Materia condemnationis; sed uti omnia debita delentur, Chirográpo dilacerato, ita omnia peccata oblitterantur, et consequenter Simulationis et Hypocriseos. 4^{to}. Phralis contrarium denotat, nimirum plenariam absolucionem omnium peccatorum. 5^{to}. Est condemnationio apud **DEUM** (de cuius actu legali et forensi instituitur quæstio) non apud Homines: *Satanas*, inquit doct. *Jacombus in Locum, Maleficiati Homines et hominis Conscientia haud raro condemnant*: Sed hæc nulla Condemnatio apud **DEUM**, unice omnibus respondit Accusationibus. 6^{to}. Omnis Poena satisfactoria, Christi Satisfactionibus est exhausta, quocirca secunda hæc Justificatio legalis est vana; nam omnis Justificatio Forensis *σχέσιν* habet ad *κατάκριψις*, Sed nulla condemnationio, inquit Apostolus, *iis qui sunt in Christo*: et

et in confessu est, nullum nisi justificatum esse in Christo: Et frustra dicitur a Cocceianis ita esse, *vix*, nunc sub Novo Testamento, ubi est *ἀπεστολή*, non sub Vetere Testamento, ubi tantum *παπερία* vigebat: Sed hæc Distinctio futilis et jejuna abunde refellitur a Leid: Mark: aliisque Viris doctis. Denique 7mo. Nec Glossa Roellii in *Disput: de Morte Fidelium temporali*, meliori nititur Basii, explicantis *κατάκριψις* de summo malo, sciz. Damnatione Æterna, a qua, Christi Morte Fideles sunt liberati, non autem ab afflictionibus et morte temporali, quæ a Judice infliguntur ipsis Fidelibus, tanquam Pœnæ proprie dictæ. Ergo, inquit Camp: *Vitrina in Epilogo Disput: Christi Satisfactione non fuit plenissima, imo fideles sunt confortes hac in re cum Christo.* Ex hisce observationibus patet, hanc secundam Justificationem, de qua Jacobus loquitur, esse solummodo Declarationem, uti haec tenus creditum est ab Ecclesia Reformata. 2do. Manifestum est, Jacobum loqui de Fide non viva, Jac: 2. 14. Non proficia, non salutari sed mortua, Ver: 15. De fide cuius Demones sunt capaces, Versu 19. Non minus patet Jacobum loqui de Demonstratione Fidei Abrahami, qua innotuit DEO, sibi, aliisque ipsum esse vere fidem; Idcirco Abrahamus dicitur justificari ex operbus; Quæ Justificatio, inquit Arnol: *Lux in Tenebris*, part: 2da. Pag: 505. fuit declarativa, Gen: 22. 12. Nunc cognovi (more hominum loquitur DEUS, inquit Junius, qui cuius rei periculum fecerint, id se perfecte novisse putant) te esse DEI timentem: Proinde, inquit Vir ille
do-

doctus, est Ignoratio Elenchi; nam non quæritur per quid justificemur declarative, id enim asserit Jacobus per Opera; Et passim alibi in hoc sensu sumitur, Psal: 51. 5. Rom: 3. 4. Mat: 11. 19. Quis, quælo, dicit DEUM abiolvi a crimine, uti fit in propria Justificatione; tantummodo palam declaratur esse justus, atque ita exponendus Locus, Mat: 12. 37. Et ad rem non facit: Quando Prof. dicit, Sermonem esse de personis, quia Jac: 2. 21. Abrahamus dicitur justificari operibus, aſt 25. aut 30. Annos, secundum quorundam calculum justificatus fuit ille Pater, ante oblationem Isaaci, cuius Mentionem facit Apostolus: Ergo vel bis juridicè et forensicè justificatus est, vel Justificatio illa prima, hoc Temporis Articulo declarata et manifestata est per Opera, quod volumus. Immo 3to. Tot essent Justificationes formales et juridicæ in Foro Divino, quot Accusationes, quotidie accusatur fidelis a *Satana*, *Mundo*, et perverso Corde; ergo quotidie, durante vita, justificatur. 4to. Omnis Simulatio, Hypocrisis, &c. sunt Offensæ, et proinde Christi Satisfactio est necessaria iis tollendis; præstantissimum enim Opus a Homine præstitum, minimam non tollit Offensam; ergo hæc Justificatio nullo modo est propria ut loquitur Prof. 5to. Supponitur Christi Meritum non esse perfectum et compleatum; Immo indigere, ut loquitur Dom: *Picardini Append: ad Harm: Evang:* pag: 277. alia subsequente Justificatione. Postremo, Conf. *Westm.* Cap: 11. §. 2. Unius Justificationis mentionem tantum facit; ut et aliæ Conf: *Reform: Eccles:* quas

bevitatis studio prætereo: Neque in subsidium vocandi eximii Theologi, qui, paucis exceptis Baxtero nimirum, *Picteto* et *ομοληφοις*; uno ore, quantum ego scio, testantur contra hanc secundam Justificationem: Unicus Turrett: erit instar omnium *Instit: Theol: Vol: 2. pag: 738.* *Prima*, inquit, est *Justificatio proprie dicta*, altera est *eius tantum Declaratio*. Dein pag: 751. *Quamvis novissimo Die Justificatio nostra plene declaranda venit, adductis in Signum et Testimonium ejus Veritatis bonis operibus, Mat: 25.* Perperam igitur, quis inde concludet duplicem Justificationem forensem et legalem. Unde in obscuro non est, nostro Prof. in Deliciis esse cum Novatrientibus facere; et si unum aut alterum reperiat Doctorem ab Ecclesia Reformata abludentem, sine lucta ei datus est Manus. Stylum jam converto ad sequentem Articulum.

C A P U T I I M U M .

*De Ratione, Principio et ultimo Fundamento
Theologiae, æque ac Scriptura.*

AD Jugulum et Centrum Doctrinæ Prof: jam itur, in quo omnes Lineæ ab ejus Circumferentia ductæ occurrunt, supra dicta id evincunt; nam ideo res fiunt juxta Prof: quia ipsi videntur consentaneæ Divinis Perfectiōnibus: Constituit enim DEUS Traditionem aliqualem, quam omnibus communem fngit, ita ut si Prof. credimus, nullus æternum damnetur, donec

d'onec Evangelium, i. e. Traditionem illam communem, seu obscurum Naturæ Lumen rejiciat; Ut nullus pereat Infans sub Fœdere natus: Anima jam formetur aequa pura ac Adami. Omnibus concedantur Vires naturales, quibus, si rite utantur certo certius Gratiaæ consortes futuri sunt Homines. Adamo Lex solummodo sit lata, quia haud facile cum Divina Bonitate et Justitia reconciliatur, ut Adamus vice et loco Posterorum stet, Epist: 3tia ad Rouanum pag: 8. Rationi tanquam Heræ omnia litari necesse est: Idcirco expedit fusius et accutius de hoc differere Capite.

SECTIO Ima.

imo. IN antecessum licet audire Prof: Men-
tem uti habetur Epist: 2da. ad Roua-
num pag: 4. Ratio inquit Prof: uti sumitur pro
evidentibus Propositionibus naturaliter revelatis, est
Principium seu Fundamentum Theologiæ, quatenus
Argumentum, quo probatur, DEI Existentia, et
Divina Scripturarum Authoritas: Infra, Puto, in-
quit, tuam illationem (Rouani nempe) veram
esse propositionem, i. e. Rationem seu Principia na-
turaliter revelata, paris esse Authoritatis cum Scrip-
tura: Et consequenter, Existimo, inquit Prof:
alteram tuam Illationem esse quoque veram, puta,
Nihil in Religione admittendum esse, quod Rationi
non congruat, et ab ea non fit determinatum ita es-
se. Eadem habet in Resp: pag: 255. et pag:
256. Et superbè satis loquitur, asseren-
do, Se velle tueri has Propositiones contra Dom:
Web-

EXAMEN

Websterum, omnesque alios. Hæc sunt *Prof.* expressa Verba. Haud gravabor Sententiam *Mag: Span:* cum hoc *Prof.* asserto comparandam, hic appingere; de Principio falso, respectu *Socin: Oper.* *Tom: 3.* *pag: 802.* *An Ratio Humana sumpta cum subjective, pro Facultate rationali in uno quoque Homine, juxta vim Mentibus indatam, percipiendi, ratiocinandi; tum objective pro Axiomatisbus Rationis, et Principiis Philosophicis: An ea sit, aut possit esse unicuique Norma, certa illa et infallibilis, interpretandi Sacram Scripturam, judicandique ex Principiis sciz. per se cognitis, de omnibus Sacrae Scripturæ Veritatibus: seu Natura notis, seu primum in Scriptura revelatis: quales sunt Mysterium Fidei, Evangelii, Pietatis. Ut adeo ille sensus habendus sit pro solo genuino qui rationalis est, seu de quo nostra Mens habet clarum et distinctum conceptum: Affirmant Sociniani negant Orthodoxi. Non opus est Lynceis oculis gratam videre concordiam inter Opinionem, quam *Mag: Span:* adscribit, *Socin:* et mentem *Prof.* statim ex *Epist:* et *Resp:* enucleatam: Sed forsitan magnus hic Vir, cum reliquo erudito et orthodoxo Orbe hallucinatur. 2do. Termini in hac controversia sunt breviter explicandi, quales sunt *Ratio, Principium, Theologia et Scriptura.* *Ratio,* 1mo. sumitur pro Facultate Hominis, qua res apprehendit et de iis judicat, quæ fuit perfecta in *Adamo* ante lapsum, corrupta autem jam est in omnibus Posteris. 2do. Sumitur ut a *Prof.* Pro Veritatibus per Lumen Naturæ patefactis: E. G. Bis duo faciunt quatuor; Omnes lineæ a Circumferentia ductæ*

duæ ad Centrum sunt æquales ; Totum est majus sua parte : Jam in confessio est Rationem humanam pro Intellectu sumptam esse subjectum Revelationis recipiens, et Instrumentum quo argumentamur, ut et unum cum alio comparamus, veritates illustramus, et Adversariorum technas detegimus. 2do. Principium et ultimum Fundamentum, dicitur illud ex quo res exstruitur, et demonstratur, et quo velut fundamento nititur ejus Veritas et certitudo ; ita Alting: Theol: Elenc: pag: 38. Jam si Veritates Lumine Naturæ patefactæ sint Principium et ultimum fundamentum Theologiae, necessario supernaturales Veritates deducuntur ex hoc Principio, æque ac ex Scriptura, et hoc nituntur fundamento ; et consequenter Ratio et Scriptura Imperium dividunt : Atque ita docet Roellius Disput: de aeterna Generatione Filii. Conjungo, inquit, Rationem cum Scriptura. 3to. Theologiae Vox in omni sua latitudine sumenda est, quia Scriptura est Principium et ultimum Fundamentum Theologiae supernaturalis in omni latitudine sua sumptæ : Ergo etiam Ratio objective considerata erit Principium æquipollens : Et in aperto est, non solum Theologiam naturalem, vel Scientiam illam qua DEI Existentia et Perfectiones Naturæ Lumine notæ, et Mundi Initium, et id genus alia probantur ; esse hic intelligendam : Verum etiam Doctrinam illam, definiente Cla: Markio Med: pag. 6. Quæ veram Religionem ex DEI Revelatione, Homini peccatori tradit, ad Hominis Salutem, DEIque Gloriam. Jam scire velim, An Ratio sit Princi-

pium et ultimum Fundamentum æque ac Scriptura; istius Doctrinæ statim a Markio descriptæ. Memini me dixisse in Conventu Deputatorum Syn. Gen: Prof: Sententiam suis expositionibus fuso illinire: Et profecto eadem mihi hodie sedet Mens: Etenim saltat de Genere in Genus, et confundit Principia; uti loquitur Mag: Span: loco prius citato. Ita etiam Maresius Syst. Maj: pag: 3. Revelatio, inquit, sive Apocalypsis qua nititur Theologia revelata sive supernaturalis, necessario distinguenda est ab illa φανεροῖς τοῖς γνωστοῖς DEI, quæ est fundamentum Theologiæ naturalis, Rom: I. 19. Ut non sit opus hic distinguere Revelationem in Specialem et Naturalem, quod foret revera, Gratiam cum Natura confundere; sed potius oportet Patefactionem sive Manifestationem DEI in genere, facere duplicem, Naturalem et Revelatam. Ratione vero humana, seu Principiis naturaliter revelatis, probatur DEUM esse, esse veracem: Et consequenter nihil nisi verum loqui; an idcirco omnia Fidei Mysteria Rationi nostræ corruptæ congrua esse videntur, quæ ascendere nequit ad culmen istorum Mysteriorum; etiamsi ei non repugnant, Docet enim Ratio, inquit Vitrina Epilog: Disp: pag. 28. DEUM esse ita veracem, ut de se nihil revelare velit, quod sit falsum. Dein, Ita perfectum esse, ut ipsius Perfectiones nostro captu non possumus metiri: Quare nihil magis adversum est obsequio nostræ Fidei, quam ubi DEUS loquitur de iis quæ nostras superant Perfectiones, velle tamen ambigere, hastare et tergiversari, atque ita cum DEO disputare de ejus Veritate. Porro pag. 18. inquit Vir ille doctus

doctus, Scripturam adscribere DEO רְקֵר Profundum, et תִּכְלֹיֶת consummatum, Job 11. 7. Etiam τὰ βάθη τε Θεοῦ Profunditates DEI, quas solus Spiritus dicitur ἐγενέντα perscrutari, 1 Cor: 2. 10. Unde indubitato certum est: inquit Vitrina, posse DEUM nobis de se revelare aliquas Perfectiones, de quibus nobis lumine Naturæ nihil omnino constat; præterea posse DEUM tales aliquas Perfectiones nobis de se revelare, quæ tum etiam quando revelatae sunt, a nobis secundum omnem modum non intelliguntur. Judicet jam Lector, An nihil in Religione admittendum sit, quod Rationi congruere a Ratione non determinatur, ut summa cum Fiducia docet Prof: Profecto quacunque pingitur larvâ hæc sententia, impia est. Audi Smalcium de Sac: Lit. pag. 373. Nos, inquit, fatemur plurima esse in Religione Christiana, quæ Rationem superant, et tamen nobis necessario sunt credenda ob id ipsum, quia quantumvis Rationem superant, tamen in Sacris Literis prodita extant, et Rationi nostræ quam superant, sunt maxime consentanea: Legito Hoon: Tom: 1. pag: 87. Socin: Conf: Omnia Socinianorum cavilla doctissime refellentem: Unde discere poterit Lector, ex hoc Socin: Primitivo, omnia in Religione, quæ etiam Rationem superant, debere esse rationi consentanea, i. e. non admittenda nisi rationi congruant, et ab ea determinentur ita esse. 4to. Scriptura hic intelligenda est ἡ εἰρήνη διόπτευσος, 2 Tim: 3. 16. Divinitus inspirata, quæ est Principium primum, et αὐτὸπτον, ex quo primo educuntur, et in quod ultimo resolvuntur omnes Fidei Veritates, Articuli seu Conclusiones, inquit Ven:

Ven: Voet: part: 1ma. Select: Disp: Pag: 2. Mihi
 autem persuasum habeo, Rationem subjective aut
 objective sumptam, non esse ultimum illud Fun-
 damentum in quod ultimo Mysteria Fidei resol-
 vuntur, nec ut illius partem *Sacræ Scripturæ* ad-
 jungendam. Postremo dicimus, Etiamsi Ratio
 a DEO Ortum trahat, non minus quam Lumen
 supernaturale; non inde sequitur, uti volunt
Wolzogius de Interp: pag: 29, 30. et *Wittichius*
Theol: Pacif. pag: 133. Rationem esse æque certam
 atque infallibilem ac *Scripturam*: quia ut optime
Rev: pius et eruditus Dom: Brown docet contra
Wolzogium, Illud Lumen purum esse tantummodo
 in Idea: Et quatenus Hominum mentibus o-
 mnino corruptis inest, semper esse fallibile et te-
 nebris obvolutum. *Cartesiani*, qui claras et di-
 stinctas venditant Ideas, Dicunt Lumen Lumini
 non esse contrarium; Sed inde non sequitur, nihil
 solis Luce splendidissima visum, admittendum in
 rerum natura, nisi congruum sit et penitus con-
 sentaneum scintillantibus Stellis, et Lunæ; Ra-
 tio quidem est parva Lux, sed obscuratur, ori-
 ente Luce revelata, quemadmodum Stellarum lux
 evanescit oriente Sole. Immo Lumen illud pu-
 rum naturaliter patefactum, nullibi extat, nisi in
 Ideis, uti uno ore asserunt *Voet: Hoorn: Leidek:*
 et *Mark*. Eandem nobiscum tuetur Sententiam
Rev. Hog in nuperrimo Scripto, cui Titulus, *Ne-*
gotium Rationis in Religione, pag: 8. Quæcunque
 igitur deducuntur ex primis hisce Principiis, qua-
 lia sunt, Nihili nullæ sunt Affectiones; Nihil est
 Principium sui ipsius; Nihil est in Effectu quod
 antea

antea non fuerit in Causa : Quæ sunt communissima Principia, ut loquitur Doct: de Vries Ontol: pag: 102 Sunt solummodo Conclusiones ratione corrupta productæ, quæ non semper infallibiliter sunt veræ : Et per consequens, quidquid dicit Prof. res supernaturaliter revelatæ congruere debent corruptæ Hominum Rationi. Hisce prælibatis, assérimus has Propositiones minime *Sacris Literis* esse conformes, uti sequentibus Rationibus comprobatum dabimus.

SECTIO. 2da.

Arg: imum. **R**atio in hoc corrupto statu est obtenebrata, fallibilis, ac Errori obnoxia in Conclusionibus deducendis ; Et consequenter nequit pari passu cum *Scriptura* ambulare tanquam Principium et ultimum Fundamentum : Pronum est probare esse obtenebratam, *Eph* 5. 8. et 4. 18. Homines enim, donec exoriatur lux Evangelii, sedent *ἐν σκοτίᾳ* *Mat.* 4. 16. Imo in naturalibus cæcutiunt, *Rom:* 1. 21, 22, 23. Nunc Gentes in quibus degebant Philosophi eadem aberrabant Chorda, cum populi Fæce, circa Religionem naturalem ut demonstratu facile esset, cum quoad *Ægyptios* et *Græcos* tum quoad *Romanos*, si Instituti nostri ratio permitteret : Multo magis circa Revelatam, etenim probante *Nathan: Taylor Preserv: Contra Deismum*, cap. 1. Lux naturæ seu Principia naturaliter revelata certos nos redere nequeunt de Remissione peccati, de modo et **Lege**

Lege Remissionis, de statu futuro et id genus alijs:
 Idcirco perperam docet Prof: DEUM esse placabilem et Remedium comparatum esse pro peccato, lumine Naturæ et Traditione quadam imaginaria, quam omnibus hominibus communem statuit Prof: cognosci posse ut in primo Articulo audivimus. Habebant hi homines principia naturaliter revelata verum nec poterint, fidei Mysteria ex iis deducere, nec cum iis Mysteria illa conciliare; unde facile conficitur fidei Mysteria rationi tanquam fundamento non inniti, nec à ratione ut Principio deduci posse, etiamsi in se sint rationi sanæ consentanea, quæ nullibi in ullo homine absque ignorantia et Erroris mixtura reperitur, ut dictum est; idcirco ineptum videtur in tanta incertitudine et ambiguitate, in qua nos mortales fluctuamus ad evidentiam humanæ ratiocinationis in omni casu, ut ad Arcem et infallibilem Anchoram confugere, sicut vult Prof: qui statuit nihil in religione admittendum quod rationi non sit congruum.

Turret: inquit, Prof: Sensum rationis num subjective num objective sit accipienda ratio, non determinat. Quid inde quocunque enim modo sumitur semper est errore mixta aut ei obnoxia, quia ipsa ratio seu principia naturaliter revelata, ut in hominibus sunt, habent errores ipsis permistos et intellectus in conclusionibus ex iis inferendis, est errori obnoxius; quocirca *Turret: minime nugatur uti vult Prof: Epist: 2da. ad Rouanum Pag: 5.* Et revera est signum animi nimium Arrogantis dicere *Turret: Aliosque Scriptores Systematicos non distinetे Socin:*

q̄in: errores intelligere, an non intellexit Hoornb: qui ex professō tres Scripsit Tomos adversus Socin: omniaque subterfugia Prof correspondentia, Exculsit: An non Ven: Vuet: Part: Ima: Sele& Disp: ab initio, de ratione humana in rebus Fidei . Verum nōster Prof: contra omnes dabit specimen reconditionis Eruditionis, sed cum ipsi non placuerit, indicare incautas Markii expressiones, quārum mentionem facit. Pag: 4. Ejusdem Epistolæ idcirco Aerem non cēdo in iis indagandis.

Arg: 2dum: Si Ratio sit principium Theologiaz cum Scriptura, tunc æque late extenditur ac Scriptura Respectu rerum Revelatarum; utique sacra Oracula extenduntur ad omnia Revelata: Ratio poterit esse argumentum quo probatur Revelatiōnem Divinam esse veram et certam, quia Deus est verax, et falsum loquii non potest; DEO loquenti Fides habenda absque ullo ulteriori progressu, Fides autem in DEI veracitate et omnissufficientia acquiescit, non in Hominum sapientia, Ratione Sciz: aut argumentatione, Sed in DEI potentia, attestante Paulo, 1 Cor: 2. 5. Verum an omnia Revelata quorum scriptura est Principium et Fundamentum, etiam habeant Rationem pro principio et fundamento; etenim hæc Propositio ita intelligenda est; quia nihil in Religione admittendum quod rationi non cernitur consonum; et proinde ille Scripturæ sensus quem rationi, ipsa ratio censet convenientissimum, omnino admittendus est, vide Remonst: in Apolog: Pag: 35. Consequenter profundissima Religionis mysteria, sunt rejicienda

rejicienda nisi ratione ea consona judicet ipsa ratio; quæ Rationem superant, at nulla proportio inter mentem finitam eamque corruptam, et sacra hæc mysteria: Quid quæso an Mysterium sacro-sanctæ Trinitatis non admittendum est, nisi ratio id congruum pronunciet Hominum Rationi? ita volunt *Socin: Eorumque Affectiones*, et non sufficiet dicere Rationi consentaneum esse, quia Deus Ipsa Veritas hoc Mysterium revelavit: In Promptu erit responsio *Prof: et Socin:* quod DEUS nunquam revelaret implicantia, et Ratio mea ut cunque limitata Contradictionem observat, Rationi repugnantem: Quapropter Fides, de qua loquimur, nititur testimonio DEI ita dicentis, et in hoc DEI alloquio acquiescit, etiam si illud, Ratio extra scripturam non ostendat, nec aliunde, quam ex scriptura hæc congruentia innotescat rationi congruere, certo scimus lumen lumini non repugnare et quamvis mens imbecillis hanc non percipiat concordiam, sed pro compertivo tamen habet, DEUM esse allocutum; ac proinde non opus esse *τερψίγονος* aut signis aliunde allatis, uti volunt *Do: Lockius et Clericus, quos Do: Haliburton in Tentamine de ratione fidei, Pag: 117.* Ad partes vocat. Consulendus quoque *Cla: Wits: hac de re de notis veræ Prophetiæ, Tom: 1 Miscel: Pag: 132.* Ubi ostendit tantam fuisse DEI revelantis Majestatem, perspicuum fulgorum, splendentem lucem, &c. Ut quemadmodum quis novit parentis, fratri, aut Amici Vocem, indubitatis indiciis quæ conscientiam convincunt; ita est hic respectu DEI loquentis: Uti lux solis est indicium ipsius solis, merito etiam legen-

dus est *Wits.* § 19. Ubi ostendit quomodo aliis persuaserunt. Effet laboris pene infiniti recensere, miracula sciz. sub *Vet Test.* que in dubium vocantur a Clerico aliisque, quia Rationi non videntur consentanea; unum solummodo addam Mysterium, Æternam sciz: et ineffabilem Generationem Filii, quam subtilissimus *Roellius*, in *Disput:* de Æterna Generatione Filii, putat Secundam Personam tantillum differre a prima, ut Pater poterit esse Filius, et vice versa Filius Pater: Sed unde, quæso venerit, quod ita hoc exposuerit Mysterium, quia ut supra dictum *Rationem cum Scriptura conjungebat*. Facile percipiet Lector, Argumenta illius Viri Docti a ratione deprompta esse; Proinde, *Ex duplici hoc Principio Ratione sciz: et Scriptura*, ita conjunctis uti conjungit Prof: exstruitur; *Dira illa Moles Roelliana de Æterna Generatione Filii*: Unde in liquido est, hanc Propositionem utcunque larvatam esse summe periculosa et quamvis *Roellius* strenue asserat *Arianos et Socin:* hac methodo *Explicationis* hujus Mysterii perfundari: Attamen Veteres Ecclesiæ Doctores, inquit *Vitrina Epilog:* Disp: quando ab Arianis de Æterna Filii Generatione, argutiolis ex ratione petitis, premebantur: Una hac eaque brevi responsione callidashas argutias solebant præscindere, quod hæc Generatio effet αναταληπτος, ἀγεντος, και εξιχνιαστος, Incomprehensibilis, Ineffabilis et Impervestigabilis; atque ille umbo erat quo Ecclesia se tutam conservavit contra tentationes. Credo, ait, quod mihi de se revelavit DEUS; Ex hisce patet omnia in Religione revelata secundum rationis trutinam non esse determinanda et Examinanda.

Arg:

Arg: 3tium. METHODUS quam sequitur Prof,
 divertissima confundit Principia, attestante, Mag:
 Span: Oper: Vol: 3. Pag: 803. Πρωτον ipsorum
 sciz: Socin: Χεύσος est, inquit eximius ille Vir,
Confusio diversissimorum Principiorum, Rationis et
Revelationis, Fidei et Scientiae, Philosophiae et Chri-
stianismi: Propositiones, inquit Prof: Epist: 2da.
 ad Rouanum Pag: 4: Per se notæ, sunt Principium
 quatenus sunt Argumentum quo probatur DEI Ex-
 istentia, et scripturarum Authoritas: Verum infra,
 dicit, Nihil in Religione admittendum esse, quod non ei
 congruit, et ab ea, ratione nempe determinatur ita esse.
 Oædipo opus est hæc reconciliare; In priori af-
 fertione est solummodo argumentum, et argu-
 mentum duntaxat, quo DEI Existentia probatur,
 et scripturarum Authoritas, in posteriori; secun-
 dum genuinum et proprium verborum sensum,
 est plenissima regula et norma, juxta quam o-
 mnes veritates revelatae determinandæ et admit-
 tendæ sunt; non solum Divinæ Existentiæ et
 Scripturarum Authoritatis, sed etiam totius re-
 ligionis; quia nihil admittendum est in integro
 Religionis revelatae et naturalis Corpore, quod
 Rationi non congruit: Dein ratio ultimam ha-
 bet determinationem; quippe nihil admittendum
 est quod non determinatur ab ea ita esse. Judicent
 Iubaëti judicii homines, an non ad Rationem ul-
 timo appellatur, tanquam Regulam Infallibilem
 Scripturis priorem, quæ assertio manifeste con-
 tradicit Conf: West: Cap: 1. § 2. Qui omnes sciz.
 libri dati sunt in Fidei Vitæque Regulam, Etiam §
 8. Ad illa ultimo in omnibus de Religione controver-
 sis

suis Ecclesia debet appellare: Nec tollitur difficultas, dicendo Scripturam esse omnino Normam; utique Socin: apperta fronte dicunt, Sacras Scripturas esse normam fidei controversiarum, Hoornb: Tom: 3tio. Pag: 90. Cæterum ad Sac: Lit: Sensem, Authoritatem et Genuinum sensum dignoscendum. Principia etiam illa quæ Philosophica appellant esse advocanda dicunt. Paulo infra Jonas Schlichtingias dicit, Si agatur de rebus obscuris, quivis vidit sine ratione rem non posse confici: Imo remanet difficultas quum dixeris argumenta solummodo intelligenda esse; profecto hæ Propositiones per se notæ, sunt eodem modo argumenta quo Sacra Literæ sunt argumenta; porro uti dictum in priori assertione limitantur ad Divinam Existentiam et Scripturarum Authoritatem, in posteriori æque late patent ac Religio, cum Naturalistum Reve-lata. Si hæ Propositiones Doctrinæ Reformatæ consonent fateor me esse omnino nescium Principiorum Reformatæ Ecclesiæ; ut et Revelatæ Religionis: Imo appello ad omnes rerum æquos Arbitros, si fucatis et larvatis responsionibus et distinctionibus, sordida hæc abstergatur macula. Non Præcipitantis animi impetus, aut effrenata ira, sed verus Divinæ Veritatis amor exsimulavit me ad hæc in medium producenda. Si hoc dogma radices agat in hac Ecclesia, in exilium mittuntur profundissima Fidei mysteria, næ ipsa exulabit fides Divina, siquidem omnia ultimo in Rationem, Lernam illam malorum resolvuntur.

*Arg: 4tum. PRINCIPIA illa quibus ratio utitur
tanquam*

tanquam argumentis, in dubium a quibusdam vocantur, et sic ansa data est luxuriantibus Ingeniis, qua crassissimi introducti sunt Errores in Ecclesiam, et asserta falsissima pro certissimis et evidenterissimis naturæ principiis, sunt venditata nec non ex iis, conclusiones non minus falsæ illatæ sunt.

V. G. *Ex nihilo nihil fit*: Aristoteles, mundi Æternitatem propugnabat, et Spinoza impium suum dogma, de unica omnino substantia, &c. attestante, Basnagio Sup: ad Joseph: Pag. 294. quia putabant, *ex nihilo nihil fieri*. Quæso quot errores exorti sunt ex ejuſmodi Principiis male intellectis, etiam si Principia in se videantur clara, attamen Conclusiones, caligante intellectu ab iis deductæ per λογισμούς sese extollentes, 2 Cor: 10. 5. Plena errorum plastra in Ecclesiam introduxere, quando ex iis arguebant superbi et maleferiati Homines; Ratio semper consideranda est in Illationibus, Argumentationibus, Illustrationibus, &c, ita judicante Prof: inde Samosateniani, Photiniani, ipsorumque Interpolatores, Socin: Arm. Nestor: Horendas induxerunt Hæreses, quia ipsorum rationi dissonum videbatur duas concipere Naturas in una Persona; et ultimis hisce diebus quinque famosa Principia D: D: Herberti de Relig: Gentil: Pag: 186. Orbi propinata sunt, tanquam totum fidei systema complectentia. Nempe, 1mo: Unum esse supremum DEUM. 2do. Illum esse colendum. 3to. Virtutem esse præcipuam cultus partem. 4to. Resipiscientiam pro peccatis esse necessariam. 5to. Denique Præmia et Pœnas cum in hac tum in futura vita dari: Hisce Deismi erigitur Fabrica, qua Revelata Religio prorsus proscribitur: Ex eodem impuro fonte ut plurimum scaturiverunt Deliria

Dominæ Anton: Bourig: de DEO, de Adamo ante lapsum, de Christo, de duobus locis, in quibus boni et mali post ultimum Judicium colliguntur in diversis, puta terræ Angulis, ut legere est in Scriptis huic Mulieri Attributis. Ob quam quæso rationem, omnis cogitatio in Captivitatem redigenda est, nisi quia superba ratio arguens ex principiis per se notis, aut pro talibus habitis ab intellectu cæcutive pessimas deducet conclusiones: Projecto voces quibus utitur Apostolus, 2 Cor: 10 5. sunt Emphaticæ αἰχμαλοτίζοντες πάντα omne Ingenium humanum, quantumcunque excellens, et scientia instructum in captivitatem redigendum est.

Arg: 5tum. Hæc methodus confundit scientiam et fidem, Naturam et Gratiam ut supra audiimus ex Maresio. Scientia enim oritur ex Perceptione idearum, et ex earum comparatione, quæ dicitur intuitiva et rationalis: Fides vero ntitur testimonio Alterius, hominis, viz. Angelorum et DEI; jam certo certius est Divinam fidem DEI Testimonio niti et omnino esse certissimam, imo intuitivæ præferendam esse, uti evictum est a Do: Halyburton de Ratione Fidei Pag: 115; contra Lockium. Jam credere dicimur, inquit Hoornb: Tom: 1mo. Socin: Conf: Pag. 99. Simpliciter ob Authoritatem Dicentis, scire dicimur ea quorum Causas et Rationes habemus exploratas: Nunc si ultimo Religio Revelata resolvatur in scientiam, qua per rationes et causas cognoscimus esse DEUM, uti Gentiles ascendendo ab Effectis ad Causam; supremum agnoscabant Ens: Si inquam in hoc ponatur Centro utpote ratione Fides hæc

Divina

EXAMEN

Divina eliminabitur ex Mundo, et ratio primas in Integro Religionis Negotio habebit partes, non solum æquales cum Scriptura, nam a ratione omnes Religiones res sunt determinandæ; Jam ubi quælo Fides Divina quæ nititur Authoritate DEI ita Dicentis, quæ Authoritas in Scriptura ubi statuitur Ratio, *Fundamentum primum et regula summa et ultima omnis religionis.* Clarissime igitur appareat hoc schema esse admodum periculosum Fidem Divinam ex hoc mundo proscribens. DEUS Benignissimus talem avertat Doctrinam Ecclesiæ Scoticanæ, huc usque in Orthodoxia prætulgentis, ruinam minitantem. Non urgeamus absurdâ quæ hanc comitantur sententiam fuse delineata a *Ven: Voetio Part: prima Select: Disput: Pag 5:* Qualia sunt, *imo. Religionem Christianam naturæ lumine esse demonstrabilem.* *2do. Rationem non esse captivandam.* *3tio. Eos quibus ratio perspicacior et Ingenium magis exactum et subactum, posse melius percipere ac dijudicare de mysteriis Fidei, contra universalem experientiam.*

Arg. 6tum. Si res Demonstrationibus, uti putatur, irrefragabilibus Rationi obversentur, quæ, nihilominus adversa fronte inter se pugnant; tunc sequitur ea ipsa quæ rationi vindentur congrua et consentanea, non esse adeo certa et intallilibilia, ut animo non reluctante iis adhæreamus: Jam constat Philosophos magno animorum æstu inter se contendere de motu; de materia divisibili in Infinitum, quam divisibilitatem in Infinitum *Johannes Keill Lectionibus Physicis pag: 22, 23, 24, 25.* per Quatuor figuræ

guras, quas vide, ad oculum. demonstrat; Ita ut Rationem in assensum obstinatissimam, cogat: Verum, evolve quæso, *Doct. de Vries Dissert: de Extensione infinita*, atque videbis virum illum Doctum Argumentis *Abeneis* extensionem infinitam concutientem; imo etiam figura, pag: 282. a se delineata et explicata ad oculum demonstrantem materiam non esse divisibilem in Infinitum, ita ut denuo Ratio pervicacissima assensum cohibere nequeat: Jam si in hac una re, nemo forsitan hactenus repertus est, qui omne tulit punctum: quid igitur dicendum? Mysteria Fidei congruunt rationi unius non autem alterius, etiamsi rei natura certissime cognoscatur apud DEUM, nec una veritas alteri repugnat; nobis finitis et in Caliginis Barathrum demersis multa videntur repugnantia, quæ revera non sunt: Propterea subscribere possumus *Effato Bisterfeldi* dicentis, *Insulsum illud Effatum*, hoc verum esse Philosophice, falsum Theologice, tanquam veritatis opprobrium, inquit, proscribo. Concludam hoc Argumentum verbis *Cla: Vitrinæ Epil: Disput: Etiam si, inquit, Ratio i: e: Principia naturaliter revelata sint in se certa, attamen sapientissimus falsas conclusiones ex iis deducit: Duos supponamus Philosophos, Quorum alter dicet ex Notione Entis perfectissimi sequi hominem in omni sua cogitatione, voluntate et opere ab Ipso dependere. Alter defendet illam Creaturæ rationalis a DEO Dependentiam, in omni sua Cogitatione, Voluntate et Opere adeo direkte repugnare libertati mentis, ut, Qui hanc dependentiam defendit, totam mentis na-*

turam destruat: Uterque magno verborum appara-
tu urgebit evidentiam nexus inter consequentiam ejus-
que præmissam veritatem. Alteruter tamen fallitur,
et si ambo communibus Principiis de DEO et mente
consentiant. Id ad nauseam usque omni vidimus
Die. Rogo num in ejusmodi Principia omnis
Revelatio et Revelatum omne resolvi debeat?

Arg. 7mum. DOCTRINÆ receptæ adstipulatur Ecclesia Reformata, et quantum ego scio, nul-
lus vere Orthodoxus facit cum nostro Prof:
Non repetam quæ hactenus ex Conf: Westm:
citantur. Helv: Conf: poterit inspici, Harm: pag:
1. iterum pag: 67: hujus, inquiunt illius Autho-
res; Interpretatio ex ipsa sola petenda est; ergo
Ratio non audienda in ejus sensu enucleando.
Gall: Harm: pag: 78. Angl: Harm: pag: 93. In
illis solis posse hominum animos acquiescere; sed
secundum Prof: in ratione quoque, si non præ-
cipue, Belg: Harm: pag: 130. Bohem: Harm: pag:
177: Vanum esset eximios Ecclesiæ Doctores in
auxilium hic vocare, qui uno ore suffragiadant
contra Prof: Mag: Span: De Authoritate Scrip-
turæ. Altin: Theolog: Elenc. pag: 38. Ubi quæri-
tur, An præter sacram Scripturam, Ratio Humana
sit Principium Fidei seu Religionis Christianæ?
Et vir ille Doctus Argumentis validissimis ex
subjecto et Prædicato petitis rationem repudiat,
Subjectivam et Objectivam, seu principia na-
turaliter revelata: Maresius idem sentit. Hoornb.
omnibus fere notus est. Addam duntaxat Coc-
ceium, qui alias, claras et distinctas Ideas cum
Cartesianis propugnabat, Ea, quæ sunt Fidei

et Revelationis Divinæ, ita rationi præferenda sunt, ejusque dictamini ut extra omnem dubitationis Aleam remaneant: Et quidem ipsi Rationi renuncietur, ubi illis clarissime repugnare videtur. Concludam, Decreto Ordinum Hollandiæ ex Hornio Anno 1656. Si aliquæ oriantur quæstiones contra quas Sacra Scriptura allegari possit, tum illicetum fore Philosophis Scripturam secundum Principia sua interpretari, sed quidquid in Sac: Scrip: revelatum sit, id tanquam pro firmissimo et indubitate tenendum, tametsi Ratio Humana utcunque clare et distincte sibi videatur aliud præscribere, semper enim Divinæ Authoritati soli plus Fidei tribuendum quam Humano Judicio. Hoc Decretum Sancitum fuit, ferventibus Controversiis de Philosophia Scripturæ interprete, quæ est ancilla non Hera. Ne ullam Prof. injuriam faciamus, proxime illum audiamus.

SECTIO 3ta.

Arg: I^mum. QUod DEUS dicit est verum, sed DEUS hoc dicit Epist: 2da. ad Rouanum, pag: 4. Ergo ultimo acquiescit Argumentatio in Ratione, quoniam cognoscitur per Ratiōnēm DEUM esse veracem. Resp: I^{mo}. Sunt quædam Communia Principia, qualia sunt idem non posse simul esse et non esse; quæ sunt communis veritatis, nec Ratio Scripturam, nec Scriptura Rationem arguit; Et ubivis et universaliter Locum habent, inquit Hoornb. Tom I^{mo}. Socin. Conf: pag: 99. Idcirco rite appellantur Articuli

præsuppositi, locum semper habentes etiam si nulla
 unquam existisset Revelatio supernaturalis; Ni-
 mirum DEUM esse, et veracem esse, proinde omne
 DEI alloquium esse verum; sed hæ veritates fun-
 dantur in Theologia Naturali, et tenent respectus
 naturalis æque ac Revelatæ. Jam sine ulteriori
 progresu Credo, quia DEI alloquium est cer-
 tissimum et excipiendum, i Thes: 2: 13: Non
 ut Sermo hominum, sed DEI i. e. fide Divina
 quæ solo nititur Testimonio; alioquin non est
 Fides, et quum sit DEI Sermo necessario Fides
 Divina ei habenda: Si Cartesius existimaverit
 suum principium, COGITO ERGO SUM, af-
 sensum a maxime Contumacibus extorsisse, mul-
 to magis hoc principium, Ego Dominus JE-
 HOVA loquor: Næ vox Patris terreni clarissi-
 me dignoscitur a Filio sine Ratiocinio, quidni
 vox Cœlestis Parentis; Est vox Dilecti, inquit
 Sponsa, Cant. 2. 8. cognita, viz. Per suam Ma-
 jestatem, Potentiam, suavitatem, &c. Sed, dices,
 unde innotescit veritas Scripturæ? Resp. uti
 non opus est altera Luce qua probamus Lucem
 solis, ita hic Majestas, splendor, sanctitas alii-
 que Characteres memorati in Conf: Westm: cap.
 1: § 5: sufficiunt, et velim legas Decem Propositiones hac de re memoratas a Domino Ha-
 liburton, De Ratione Fidei pag: 136. ut et Wit-
 sii Exercitationem de usu et abusu rationis circa
 Mysteria Fidei Miscel: Tom: Alt: pag: 584. præ-
 fertim § 21. Sed attendendum, inquit, ad ipsa
 Verba quid in omnibus suis Circumstantiis apta
 nata sunt, atque in sensu reperto acquiescendum est

omniaque Rationis scita subjicienda sunt illi sensui, quem iis me verbis docet DEUS: Et § 14. Rationi par veritatis certitudo non competit, atque articulis Fidei, prout in Divinis extant Scripturis: Ex quibus patet Sacra Oracula rationi semper esse præferenda, tametsi Rationi non videantur congrua et consentanea.

Arg: 2dum. PROPOSITIONES evidentes non contradicunt Scripturis Epist: 2da. ad Rouanum pag: 4. et adde quia utrumque Lumen est a DEO. Resp. 1mo. Hactenus diximus nullam esse repugnantiam inter Lucem solis et Lunæ verum minor Lux non est æquiparanda majori, uti vult Prof: Dein 2do. Ipsa Principia naturaliter revelata non uno modo explicantur ab omnibus, et quod Rationi unius congruit, alterius videtur disconveniens, uti ex Keillo et de Vries probavimus. 3tio. Denique quid quæso an Sacra Volumina perfecta et perspicua evidentiam aut Authoritatem imutuo aliunde habebunt; Sol nempe a Luna; utique est derogatio quam maxima Sacrae Scripturæ, quæ etiam communibus hominum notionibus repugnare videtur.

Arg: 3tium. ATHEI sine ratione convinci nequeunt. Resp. 1mo. Hoc verum esset si omni Ratione homines destituti sint. 2do. Hæc communia principia maximopere conducunt ad Athorum convictionem, in sphæra et ordine scientiæ naturalis, at non inde sequitur rationem esse Principium et fundamentum Divinæ fidei, nec collocandam in eodem Tribunali cum revelata, quasi omnia revelata ad rationis trut-

nam

nam essent exigenda: Inficiandum non est Argumenta quam Plurima deprompta a Creatione mundi, Providentia, homine ipso, et id genus aliis huc spectare; quapropter Merito Theologiæ naturali suas tribuimus laudes. *3tio.*
 Immo ex Divina Majestate, *Sac:* Literis impressa, Poterit etiam convinci homo Atheos; sicut Ministri, *Joh:* 7. 46. Responderunt *Nunquam ita loquitus est homo ut homo iste.* Hanc, Propositionem in nostris Ecclesiis inauditam, et ab omnibus Orthodoxis contra *Socin.* scribentibus refutatam, jam ad Examen vocavimus: Ut quivis Judicare poterit quo Novum hoc dogma collimet. Faxit **DEUS**, ut ejusmodi Doctrina ex Ecclesiis et Scholis *Scoticanis* eliminetur, quæ (ut semper fuit) erit fons et Scaturigo Errorum pene sine numero.

CAPUT *12mum.*

De Unica anima Humana in diversis et dissitis corporibus, Omnesque Actiones Vitales in iis præstante.

SECTIO *1ma.*

1mo. **G**loria hujus perrari *τευρηματος* ut ego opinor, Prof:adscribenda est, qui ultimis hisce diebus specimina haud vulgaria et obvia, abstrusioris Eruditionis dat.

2do. DISSERENDUM mihi non est, de actionibus Animalibus quæ ab homine peraguntur, quatenus est Animal, num hæ actiones a **DEO** immediato

ato impulsu præstentur, aut ab anima ei unita, vel denique ab aliquo ente intelligente. Hæ quæstiones sunt alterius fori, idcirco eas missas facio : Consulat, qui volet *Dœf.* *De Vries Exer.* de *Operationibus Brutorum*, pag: 432.

3to. NOTUM ex Sacro Codice est unicam animam formatam esse in medio cuiusvis hominis, *Zach.* 12. 1. et rite appellatur, *Psal.* 22. 20. *נפש* unica.

4to. MANIFESTUM est Prof: pag: 260. dicere, *DEUM posse animam creare, quæ omnes vitales præstabit actiones in diversis et dissitis Corporibus.* Proinde cardo quæstionis in eo vertitur, an DEO possibile sit Tres Personas habentes unam naturam, aut substantiam Rationalem creare, seu an unica anima Pluribus Corporibus dissitis inesse poterit, omnesque actiones vitales in iis præstare : Atque hoc supposito *Socin:* Argumentum contra Tres Personas in una Divina Essentia. bene refellitur : Hanc tenet Propositio nem Prof. pag: 260. Nos autem putamus eam omnino esse precariam.

SECTIO 2da.

Arg: imum. EX hac Hypothesi unica anima inesse poterit innumeris Corporibus quantumvis a se invicem longissime distantibus, atque ea animare, & que ac tribus aut quatuor : Quidni dicemus cum quibusdam Philosophis dari animam mundi, aut dari posse, nam si unica anima poterit præstare omnes actiones

actiones Vitales in tribus aut quatuor Corporibus, quidni in centum? imo in Millionibus, quia Spiritus creati possunt esse immediate presentes in Divisibili spatii parte juxta Prof. et immediate per totum illud spatium simul et semel agere, Ver: Gra: per integrum lucam aut milliare quadratum: Jam rationem velim cur non possunt corpora 100000, imo 100000000, ad distantiam mille lucarum ab unica animari anima, næ quotquot replerent Circumferentiam totius Universi: Scire autem cupio si hæc unica anima sit conscientia omnium actionum in Universa hac materia, seu in omnibus corporibus quibus inesse diceretur?

Arg. 2dum. LUBET sequentes proponere quæstiones ex Schemate Prof: statuentis, Tot esse Personas quo sunt corpora Organizata, et ab una animata anima. Rogo ergo, imo. An posset una ex iis Personis honeste vivere alia peccante? 2do. An quævis Persona esset conscientia omnium cogitationum reliquarum Personarum? 3to. Si una ex his Personis esset vir, altera mulier poterintne connubio jungi et genus propagare? 4to. An non in hunc usque diem indubitatem veritatis est Personam creatam esse suppositum intelligens, individuum, alteri supposito incomunicabile? Verum ex Prof: unum suppositum communicabitur non solum tribus, sed etiam mille Suppositis, sed Essentia Divina tribus solummodo communicatur Personis; idcirco nullus non videt hanc suppositionem omnino claudicare et esse admodum ridiculam. 5to. An hæc

hæc unica anima etiam præstabit omnes actiones vitales in tribus, viginti, centum, &c. Personis in vita futura? Hæc *άτοπα* non videntur congruere sapientiæ Divinæ, cui nequaquam repugnat DEI Omnipotentia.

Arg. 3tium. Hæc suppositio nullatenus conductit ad explicandum, *S. S. Trinitatis Mysterium*, nam facile regerent *Socin.* Hæc tria corpora organizata constituere nisi unam Personam, quocirca suppositio hæc absurdâ et difficultatibus pressa inextricabilibus potius exsibilanda est, tanquam Ecclesiæ opprobrium, quam amplectenda.

Arg. 4tum. HACTENUS creditum est animam esse in loco definitive, et modum operandi sequi modum essendi; utique si anima sit in loco definito, non video quomodo operabitur in Personis a se invicem distitis, nisi unam constituant Personam, tunc Argumentum est invalidum contra *Socin:* ut diximus. Si vero intercedine aliqua a se invicem distent; Rogo, an in una operatur solummodo, ubi est Essentia et præsentia sua, in alia ubi non est hoc modo? Porro si Persona aliqua sese Interponat; inter duas aut tres Personas ita animatas, quomodo præstabit omnes actiones vitales? Et irrito conatu confugitur ad Divinam Omnipotentiam, quæ sapientiæ nunquam repugnat: Etenim hoc pacto poterit DEUS creare animam quæ omnes vitales præstabit actiones in innumeris Personis, et tum anima erit presens replete.

Arg: 5tum. JUVAT observare Prof: scopum *Trinitatis sciz.* Mysterium ad rationis scabel-
lum

lum reducere, ita ut omnia in Religione revelata, Rationi congruant et ab ea determinentur ut haec tenus audivimus: Hoc volunt adversarii, verum in liquido est viam tritam esse tutissimam: Imo existimo primarium Caput nostræ Religionis potius exponi ludibrio, et contemptui profanorum hominum iisdem similitudinibus quam illustrari: Fateor viros Doctos nonnullas adhibere similitudines ad ejus Illustrationem, de quibus nihil dicam; solummodo observare licet, *Dom: Clarksonum in Serm: Pag: 207.* *Dicere nullam similitudinem pertingere ad hoc Mysterium.* Kircherus vult Trinitatem adumbratam fuisse apud Ægyptios per Circulum allatum, serpente fœtum uti testatur *Cla: Witsius in Eruditissimis Ægyptiacis, Pag: 8.* Verum dicit vir ille Doctus, *Pag: 96.* Ægyptiacos per hoc Symbolum Hieroglyphicum Intellexisse Mundum, Et quid hoc dicit ad eam, quam Christiana profitetur fides Personarum in DEO Trinitatem. Ita dico ego, Quid insulsa hæc Prof: suppositio ad illustrandam in DEO Personarum Trinitatem conducit? Mysterium longissime omnem Intellectum humanum superans, idcirco a ratione minime determinandum, explicandum aut Comprehendendum.

C A P U T. 13*tium.*

De Esu Sanguinis sub novo Testamento.

S E C T I O Ima.

Imo: **N**On est mihi animus multum litigare hic, etenim cui lubitum non est, Sanguinem

nem comedere, abstineat: Solummodo existimò Sententiam horum virorum, qui putant *Esum Sanguinis* jam esse licitum, esse veriorem et magis Scripturis conformem.

2do. Novimus *Esum Sanguinis* prohibitum fuisse sub *Vet:* *Test.* uti etiam ad tempus sub novo *A&t;* 15. 20. Ex decreto Apostolico male intellecto ita prævaluit hæc opinio, ita ut plerique Christiani hujus decreti reverentia ducti, a sanguinis *Esu* abstinuere: et notum *Ecclesiam Græcam* nec non *Æthiopicam* Sanguinis *Esum* hodie interdictum judicare, de *Æthiopicatestatur Ludolfus Curcelleus*, Diatribam Scripsit hac de re. *Beckmannus* idem sentit, *Grotius* quoque videtur eo inclinare, in *A&t.* 15. 20. Hi viri suam fulciunt opinionem speciatim ex hoc decreto, verum alii recurrent ad *Gen.* 9. 4. Ex quo fonte *Prof.* hoc arcessit interdictum, sum nescius.

S E C T I O 2da.

Arg: 1mum. QUæ pertinebant ad Leges Ceremoniales jam sub hac nova Oeconomia sunt abrogata, verum *Esus Sanguinis* prohibitio ad hanc Legem spectabat, uti patet *Levit:* 3: 17. adeps prohibetur æque ac *Sanguis*, et ratio *Esus Sanguinis* prohibiti habetur, *Levit:* 17. 11. *Est*, inquit *Spiritus Sanctus*, *Expiatio pro anima*, seu בְּנֵפֶשׁ וּכְפָר sanguis in anima expiat: *Præfiguratio*, inquit *Mag: Span: in Cap: 3tium.* *Levit: Tom: 3tio. Pag: 626.* *Redemptionis per Sanguinem Christi exclusive ad omne humatum opus*, et cooperationem, *Rom: 3. 25. Eph. 1. 7.*

I Pet: 1. 18. *Uti solo Sanguine Christi sumus Redempti. Dein ut Sanguis ille victimarum soli DEO cedebat, sic Sanguis Christi soli DEO oblatus, in pretium Redemptionis, tandem, indigitatur quoque pretium Sanguinis Christi, quanti ille Sanguis fit,* *Hæc Span.* Unde palam est, Sanguinem animalium habuisse respectum ad Christi Sanguinem; et ob eum respectum edi vètitum fuisse et consequenter, Christi Sanguine jam effuso, typicam cessare relationem et Sanguinis confectionem non amplius illicitam esse: Verum dicet nonnemo abstinentem ab Esu Sanguinis propter Reverentiam Christi Sanguini debitam. Cui Resp. pari Ratione abstinentem ab adipe, quia *Levit: 3. 14.* Domino offerebatur, proinde, *Versu 16.* Dicitur esse Domini.

Arg: 2dum. LEX de Sanguine non comedendo videtur viris haud obscuri nominis introducta tantum propter Typicam Relationem, quia Dominum in Creaturas Primævo homini concessum, *Gen: 1. 28.* Nullam habet limitationem, et ex hoc dominio probant viri Doctissimi licitum fuisse homini carne vesci ante Diluvium; Et procul omni dubio si Interpretatio *Cla Heid:* obtinet at *Gen. 1. 30:* Qua argumentis non contemnendis conatur evincere, **↪** Sumendum esse inclusive, et significare cum omni bestia, tunc res extra controversiæ aleam ponitur. Non dico hoc argumentum esse apodicticum, verum suo non caret robore: Nec prohibitio illa, *Gen: 9. 4.* Ejus vim enervat, quia autumant viri summi hoc Præceptum esse unum ex septem Præceptis

Noa-

Noachicis, de quibus consule si placet duas Dissertationes, Frischmuthi Thesaur: Theol: Philol. Vol: 1. Pag: 154. et verba hunc fundere sensum puta ne comedatis membrum raptum de animali vivo, ne comedatis carnem in Sanguine i: e: vita, quia Bestiarum vita est in Sanguine, juxta viros eximios: Si igitur de crudeli hac Consuetudine in usu forsan apud impios homines Diluvio absorptos, haec intelligatur lex, tunc est Moralis omnes omnino homines obligans, quæ videtur confirmari ex Interdicto homicidii Versu Sequenti. Addunt alii legem hanc latam de non comedendo Sanguine fuisse dudum post hoc Interdictum, propter Typicam Relationem ut diximus, Levit: 3. 7, 17.

Arg: 3tium. VOCATUR ab Apostolo Doctrina Dæmonum, 1 Tim: 4. 2, 4, 5. Pronunciat enim Vir DEI, Omnes cibos bonos ac irreprobabiles; et si Sanguis excipiendus, quidni etiam aliæ partes quoque in dubium vocantur. Ea mihi sedet sententia: Si illicitum esset Sanguinem comedere, jam Deus eum excepisset ex generali concessione, Rom: 14. 14.

Arg: 4tum. PAULUS 1 Cor: 10. 25. Jubet Edere quicquid in macello venditur, non avaxgivortes non discriminantes aut harentes, vel interrogantes, Ne conscientia aliena tuis Interrogationibus scandalizetur, quum queris num pars aliqua idolo consecrata fuerat, antequam ad macellum adducta sit, vel ne ipsa tua conscientia laqueo teneatur, atque lymphatico errore vesci recusaveris; quandoquidem nihil est in cibis impurum, Mat: 15.

11. *Omnis enim distinctiones abolevit Evangelium;*
inquit Lightfootus Hor: Heb: ne quis igitur te
damnet ob cibum aut potum, Col. 2: 16.

Arg. 5tum. OPORTET homines ratione præditos, rationem reddere ob quam Judicant Esum Sanguinis esse illicitum. *Prof.* non placuit Rationem dare, persuasum habeo neminem abstinere ab illius Esu ob Typicam rationem, quæ mihi videtur esse unica Causa hujus Interdicti : *Si illicitum existimat ob gravitatem, terrestrem qualitatem, et ægritudinis Causam, ut loquitur Chrysostomus, Homil. 27. in Gen:* Rogo an ullibi Deus ob has causas illius Esum interdixit : Dein judicent Medicorum Filii de hisce ; dubito an, concurrentibus suffragiis ita pronunciarunt. Denique hebes oculus facile percipiat contrarium respectu multorum Sanguine bene præparato vescentium. Si cuipiam nauseam pareat aut sanitatem lædat abstineat quæso : Verum quæstio præ manibus est de licto aut illicito Sanguinis Esu propter conscientiam alicujus Interdicti.

Arg: 6tum. SCIRE velim quo canone Ecclesia Reformata Sanguinis Esu interdixit, imo e contra libertatem Christianam a jugo ceremoniali jugiter defendit *Conf: West: Cap: 20. § 1.* In hunc modum loquitur, *Verum sub novo Test: ulterius libertas Christiana extenditur, in quantum nempe legis ceremonialis jugo, cui subiecta erat Ecclesia Judaica eximuntur Fideles :* Jam si Esus Sanguinis illicitus ad hoc jugum pertinebat, ut ego opinor, profecto exempti sumus ab hac prohibitione. Non est quod alias Confessiones in medi-
 um

um producamus. Notum est excellentissimos Ecclesiæ doctores Esum Sauguinis tueri tanquam licitum, paucis exceptis, quorum vestigia premit Prof: ipsi enim cordi est cum paucioribus ire.

SECTIO 3^{ta}.

VERbum addam ad Apostolicum Decretum, *Act.*

15. 20. Vi cuius existimarunt quidam viri, Christianos adhuc esse obligatos. *Resp. 1^{mo}.* Spencerus dicit, in *Dissertatione ad locum Concilium Hierosolymitanum*, *Hoc statuisse Decretum, ut Gentiles, Ethnici reliquias adhuc retinentes, ad veram Religionem reformaret; eosque ab iis impuris Institutis cohiberet, quibus olim Dæmonis mysteriis initiari solebant; quibus etiam se Communionem intimorem cum illo collere profitebantur.* Fusa et docte hanc prosequutus est Sententiam quem vide si placet obraram Eruditionem. 2^{do}. Communiter, *Resp:* illud Interdictum non fuisse perpetuae obligacionis sed temporariæ; quoad periculum Scandali subesset: Nec enervatur hæc responsio, quod conjungatur cum scortatione, quia tametsi copulet Interdictum Sanguinis cum Scortatione, Non tamen comparat tanquam res similes ejusdem generis, inquit *Calv.* Alii vero Idololatriam intelligunt, ita *Dott: Beza.* *Heinsius* vero intelligit πορνίαν Συσταύ victimam illam quam mercede meretricia *Veneri* offerebant. Opinio autem *Cl: Mark: Textual: Pag: 372.* Textui videtur magis congrua cibus nempe meretricius per πορνείαν intelligitur metonymice, quippe rerum omnium junctorum conditio huc pellit, ut et decreti hujus

hujus occasio, ex lege ceremoniali integra Gentibus obtrusa.

SUPEREST ut cum *Prof.* ascendamus non solum ad Altissimorum montium cacumina, verum etiam ad ipsam Lunam, quo propius, modo ab oculis decidunt squamæ, ejus Incolas contemplemur.

CAPUT I^{stum.}

De INCOLIS Lunæ.

STATU Hominum hisce in Terris degentium considerato, ut et Damnatorum in Inferno, Operæ pretium erit inquirere, num dentur Entia Rationalia, quæ nec Cœlos supremos, nec Terram hanc, neque tenebrosa Loca subterranea incolunt.

SECTIO I^{ma.}

1mo. **R**Emotissimum est a nostro Instituto disceptare de Systemate Mundi, *Ptolemai* aut *Copernici*, a *Cartesio* plurimum illustrato aut *Tychonis Brahei*, licet judicemus Systema Mundi *Copernico-Cartesianum*; quo statuitur Solem in Medio quiescere, et Terram vero instar reliquorum Planetarum movere, non esse congruum *Sacris Oraculis*.

2do. Nec opus est differere de *Septem Planetis* in genere, aut speciatim de *Mercurio*, *Venere*, *Terra* (nam *Terra* etiam existimatur Planeta) *Lu-*

na, Marte, Jove, ejusque quatuor satellitibus, et Saturno, de horum Distantiis, Naturis, et id genus aliis : De Luna Phœnomenis, Asperitate, sciz. et Levitate, ut et Inæqualitate, quæ ope Telescopii ut traditum est, conspiciuntur ; adeo ut quædam partes instar montium promineant ; aliae vero vallium instar subsidant : Hæc omnia ad Astronomos pertinent : Nostra autem Quæstio est, An probabile sit Lunam, cæterosque Planetas hominibus habitari ? Affirmativam tuetur Prof: pag: 284. nos vero negativam.

SECTIO 2da.

Arg: imum. FInes horum Luminarium assignati a Muse, Gen: 1. 14, 15, 16. aduersantur huic Opinionis: Sint, inquit DEUS, Luminaria in signa ferendi, metendi, et sint Tempora Sicca, callida, humida, Menses et Anni, per Revolutiones ; et sint pro Luminaribus in Expanso : Moses mentionem facit, non solum Quantitatis horum Luminarium ; sed etiam eorum usum commemorat ; quum assignat iis Dominium in Diem et Noctem : Jam recensentur, inquit Musculus in Locum, Usus qui Hominibus deserviunt, et præterea noti sunt omnibus totius Orbis nationibus : Eodem commemorat usus Propheta Jer: 31. 35. Nam uti Sol luce sua Diei præsset, ita Luna et Stellæ Nocti, luce quam emittunt : Et frustra dicitur, hos fines non excludere alios. Etenim, imo. Mentio fit horum finium admodum particularis. Dein 2do. Quidni dicendum de Sole,

R

quod

quod alios habeat fines, a *Mose* non recensitos, et Solem etiam inhabitari **Hominibus** ei aptis et idoneis. *3tio.* Præterea, quo pacto *Sacrae Literæ* ducent in omnem Veritatem necessariam, si nobis relictum fuerit, commenta fingere ex proprio Cerebro: Immo mirum est (si probabilitatis Incolarum in Planetis assertio ad præjudicia removenda contra Religionem) Scripturam nihil tale innuisse. Tandem *Sacer Codex* arguitur Imperfectionis in re maximi momenti juxta *Prof.*

Arg. 2dum. SACRA Volumina testantur Terram datam fuisse **Hominibus**, eumque in Finem ut habitaretur, *Isa. 45. 18.* *Creavit DEUS Terram, eamque formavit in habitationem;* non *Judiccam* duntaxat, uti quidam volunt: verum universam Terram, quoniam eodem halitu loquitur *Propheta de creatione Cœlorum*, quæ non sunt creata *תֹהוּ אָלָה in vanum*, quia sunt Sedes Beatorum et Luminarium, quorum usus est omnino necessarius: Prophetæ suffragatur *Regius Psaltes*, *Psal: 115. 16.* *Cœlum Jehovæ sed Terram dedit Hominibus*, utique si fingendi sint Homines in Luna, cæterisque Planetis, male adscripsit *Psaltes* Hominibus Terram habitaculum, idque *εμφατικῶς*, quum longe plures homines fingendi sint in Luna reliquisque Planetis, quam in Terra: Nam quamvis *Mercurius* et alii Planetæ forsan sunt Terra minores, non tamen hoc dicendum de omnibus: Utique si Fides habenda sit *Philippo Lansbergio*, *Jupiter* est Terra major vicibus 25 et $\frac{2}{3}$ unius, ejusque Diameter ex calculo

calculo *Huygenii* plusquam vicies Diametrum Terræ continet: Et *Lansbergius* putat *Saturnum* esse quadragesies sexties Terra majorem: Jam vel Incolæ horum Planetarum sunt numero pauci, vel hujus Terræ Homines comparati cum iis vix recentendi sunt; attamen omnia Christi opera vere magna, si Fides habenda est Scripturis, versantur circa homines terrenos, non Planeticos.

Arg: 3tum. APOSTOLUS videtur suffragium ferre aduersus hosce Incolas, quum docet *Act. 17. 26.* *DEUM ex uno sanguine fecisse totum genus Humanum, ut habitaret, &c.* Quod Effatum Apostolicum ad amissim correspondet Creatio- ni primi hominis, *Gen: 1. 26, 27, 28.* et locis parallelis in quibus appellatur, *Unus homo, Rom. 5. 12.* *Et Primus homo, I. Cor: 15, 47.* Nunc homines vel pertinent ad hunc unum sanguinem vel non, si prius tunc sunt Incolæ Terræ, si posterius ex quo fonte suppulularunt; an ex materia Planetarum, aut ex aliqua Creati- one, de qua nihil omnino legitur in Scripturis, seu verius in dispersione prima Gentium trans- flati sunt ad istas Regiones, cum quibus in hunc usque diem nullum intercedit commer- cium: nisi credamus nugis et fabellis *Luciani in primo Historiarum verarum Libro,* aut Relati- oni illius, qui anserinis pennis superas illas Re- giones accurate lustravit: *Nugæ nugacissimæ.*

Arg. 4tum. CLA: Witsius in Symbolum pag. 135. Ita arguit, *Vel in primæva manserunt Integritate vel non, si prins cur non indicatur in Sacris Scrip- turis*

turis, sicut de bonis Angelis haud raro indigitatur, qui futuri sunt confortes in praæconiis Divinae laudis cum Redemptis in Christo, ita amplissima hæc planetarum Societas memoranda quoque foret: Verum in istis Regionibus (licet novos Cœlos Novamque Terram expeñtemus) forsan mansuri sunt, quod gratis dicitur: Si posterius vel Æternum damnandi sunt, atque hoc pacto prædicanda erga Adami Posteros Clementia DEI summa, qua ipsos prosequutus est, si recuperati sunt non per Christum, qui tamen est unica via salutis, quippe descendit Christus ad Inferiores terræ partes: Quæso, quales sunt homunciones! De quibus ne γρὶ in Sac: voluminibus, an Judicandi sunt, ultimo Die cum Incolis Terræ quæ cum Cœlis servatur Igni, 2 Pet. 3: 7: Et opponitur Terræ Antediluvianæ quæ, Versu. 6: Mundus vocatur.

Arg. 5tum. HÆC Opinio Originem duxit ab Ethniciis, attestante Lactantio, Inst: Lib: 3: cap: 23. Xenophanes stultissime credidit intra concavum Lunæ esse aliam Terram; in qua homines habitarent; aliamque Lunam: Et forsan nos ter hic Orbis, alterius Inferioris Terræ Luna est. Corrupta hominum ingenia, Satan impulsore, quid non fingent.

Arg. 6tum. CONFESS: Westm. cap. 33. § 1. Indicat nobis quos Christus judicaturus est ultimo Die, nimirum, Angelos Apostaticos, et omnes homines, quotquot uspiam in Orbe terrarum aliquando vixerunt. De hominum Lunarium Judicio nil meminit, Conf: Westm., Et si forent tot mundi Rationalibus Incolis pleni, mirum est

est omnes eos mundos iētu Oculi ruituros, omnibus Electis hujus terræ ad Christum Congregatis. Novatores quidem vocant Lunam Terram, sed *Sacræ Literæ* non ita, 2 Pet. 3. 7. 10. Addam *Ven: Voet.* Part: *prima Select: Disput:* pag. 697: *Respondentem ad Quæstionem, Quid de Opinione eorum censendum est,* qui per *Tubum opticum* putant se vidisse in *Luna novum quendam Orbem?* Resp. *Esse Lunaticam, et forte hoc tendunt Muhamedica deliria,* inquit, *vir summus Alcorn:* 57. et 65. *de montibus, fluviis et Campis in Cœlo.* Concludam verbis, *Witsii in Symbolum* pag: 137. Existimantis eorum *ληθεογνωματα omni seria refutatione esse indigna, nisi tam portentosarum Opinionum opprobrium ab Ecclesiis nostris removendum foret.*

SECTIO 3^{ta.}

Arg. 1^{um.} **A**ntipodes olim proscibebantur. Resp. *Scriptura nullibi negat hanc Terram esse Sphæricam, et consequenter, posse et probabiliter dari Creaturas rationales circa hanc Sphæram.* Dein viri magni negant Lunam hominibus inhabitari qui persuasi sunt de Antipodibus.

Arg. 2^{dum.} *Nihil est contrarium veris Philosophiae principiis, quæ ad majorem pervenerunt perfectionem in nostris Academiis quam in Hollandia.* Resp. 1^{mo.} *Scriptura Sacra huic Opinionis repugnat ut audivimus. 2^{do.} Vehementer dubito de majori Philosophiae perfectione apud nos quam*

quam in *Hollandia*. 3^{to}. Cur hæc admiranda Phœnomena non fiunt publici juris, ut omnes assensum præbeant : Verum forsitan sunt *κειμήλα* intra Parietes Academiæ *Glasguensis* abscondita, debito tempore in lucem producenda.

Arg. 3^{ti}um. Est possibile speciatim, cum Luna sit corpus terræ simile. *Resp. 1^{mo}.* Possibilitas non fundit verisimilitudinem, etenim ex possibilitate arguere poteris pro hominibus alatis volantibus per Aerem et id genus Chimæris. *Dein 2^{do}.* Similitudo corporum non infert incolas vel similitudinem incolarum nisi probetur Lunam fuisse conditam ut esset hominum habitaculum. *Præterea, 3^{ti}o.* Me latet num Luna sit in omnibus terræ similis, et affirmanti incumbit Probatio : Nam quidquid garriunt homines de *Tubis Opticis* statuo ego acquiescere in *Sac: Scripturis.*

Atque ita Examen nostrum qualemunque ad umbilicum perduximus, et pro modulo curtissimæ supellestilis Doctrinam in Ecclesia Scoticana receptam et in hunc usque diem illibatam defendere conatus sum : Judicium penes esto Lectorem, harumque rerum æquos Æstimatorum, cum primis fratres charissimos Ecclesiarum Pastores, quibus lubentissime tenuissimum hoc nostrum opus subjicio, et in quorum sinu depono.

Cito eniat dies quando ad Supremi Numinis Thronum evehamur, et in Regione serena a tempestatibus et decumanis fluctibus ut et Contentionum et Disputationum procellis, immuni, collocemur.

DEO Patri, Filio, et Spiritui Sancto,
DEO TRIUNI, sit Laus, Honos et
Gloria, in Secula Seculorum. AMEN.

C O R O N I S

De MARKIO.

NULLUS Orthodoxus ita Frontem perfricuit
ut neget, Pientissimum et Sapientissimum,
in multis impingere; idcirco ambigendum non
est, quin *Cla: Markius* interdum dormitet: Ve-
rum enimvero mihi ingratum videtur in *Prof.*
Simson, absque ulla significatione ad *Markium* (ut
ego conjicio) saepiuscule dicere rotundo Ore,
Eum hallucinari, atque non in rebus pure Phi-
losophicis, aut sensu alicujus Textus; verum
in Capitibus maximi momenti, Extensione E-
vangelii puta, Numero Electorum, Motu DEI
prævio et simultaneo, cum Hominum actio-
nibus, Fœdere cum *Adamo* inito; Peccati Pro-
pagatione, Ultimo Fine, DEI scil. Gloria, Exem-
ptione a peccato in Inferno, et Principio Theo-
logiæ: Utique de hoc incaute loquitur *Markius*,
uti vult *Prof.* Judicent ergo cordati, qui oculos
habent, num hæc sunt quædam puncta Philosophi-
ca, sicut tradit *Prof:* pag: 286. quæ Doctrinæ
Substantiam non tangunt; revera hi sunt co-
natus Causæ non bonæ. *Eximus ille Vir suam*
Doctrinam (quæ est Reformatæ Ecclesiæ) facile
tueri potest, nec Hyperaspiste eget; *Markius*
inquam

inquam, Scripturarum Interpres optimus, *Cocceianorum Malleus*, suæ Ætatis Decus: Qui Anno 18. plus minus, Exercitationes juveniles conscripsit eruditissimas, et paulo post sacro initatus Ministerio; dein Theologiae Doctor et Professor *Franequeræ renunciatus*; unde *Groningam* translatus, ubi cum successu haud vulgari et applausu non communi docuit: Demum, Sedem *Lug: Battav:* fixit, cujus est Ornamentum, sui Famam scriptis variis et eruditissimis per *Europanam* spargens, *Magnus Gulielmo Charus*, Cui dedicavit solidissimum Commentarium in *Apocalypsin*. Appingere licet insigne Elogium, quo *Cla: Markium ex merito mactat*, *Vir summus Hermannus Witsius Exercit: de vita Timothei Tom: Alt: Pag: 527.* *Nisi Vivorum*, inquit, parcendum esset Modestia; possim et ego memorare aliquem, qui eadem non modo qua Sadeel Ætate, sed et minori, Anno Ætatis 19. Philosophiæ et Theologiæ Doctor, multa cum Laude renunciatus, mox Anno 20. Theologicæ Cathedræ admotus in celebri Academia, Dignitatem Professoriam omnibus suis numeris, ita tuitus est, ut Juvenes Prudentia et Gravitate anteiret. Immo dicit, *Eum fuisse omnibus admirationi*. Profecto *Markius* meo non eget Testimonio, sed omnium Hominum esse in gratissimus, si vindicias Præceptoris meritissimi, ad Cineres usque colendi, non præstarem, cum primis in Regione, in qua illius meritum non est probe cognitum.

POST NUBILA PHOEBUS,
F I N I S.







